

CHRONICON
ORIENTALE.

LATINITATE DONATVM

AB ABRAHAMO ECHELLENSI

SYRIK PARONITAE LIBANO.

CHRONICON
ORIENTALE.

VENETIIS

APUD JOHANNEM BAPTISTAM ZAPPALAM

M. DCC. XIII.

CHRONICON
ORIENTALE

[Petrus ibn Rahib]
**CHRONICON
ORIENTALE,**

LATINITATE DONATUM

**AB ABRAHAMO ECHELLENSI
SYRO MARONITA E LIBANO,**

*Linguarum Syriacæ & Arabicæ in alma Parisiensium Academia
Professore Regio ac Interprete.*

*ACCESSIT SUPPLEMENTUM HISTORIÆ ORIENTALIS,
ab eodem concinnatum.*

V E N E T I I S.
EX TYPOGRAPHIA BARTHOLOMÆI JAVARINA.

M. DCC. XXIX.

Wb/69/102

CHRONICON
ORIENTALE.

LATINITATE DONATUM

AB ABRAHAMO ECGHELLENSI
SYRO MARONITA FLIBANO.

Linguarum Syriacæ & Arabicæ in alma Parisiensium Academiâ
Professore Regio ac Interpretæ.

ACCESIT SUPPLEMENTUM HISTORIÆ ORIENTALIS
ab eodem continuatum.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

VENETIS.
EX TYPOGRAPHIA BARTHOLOMÆI JAVARINÆ.
M. DCC. XXIX.

ABRAHAMIECCHELLENSIS

EPISTOLA DEDICATORIA,

ET PRÆFATIO.

PRIMÆ EDITIONI PRÆFIXÆ.

ILLUSTRISSIMO VIRO
PETRO SEGUIERIO,
FRANCIÆ CANCELLARIO,

AC LITTERATORUM PARENTI OPTIMO.

ABRAHAMVS ECCHELLENSIS.

PRODIT in lucem tandem, VIR ILLUSTRIS-
SIMUS, Chronicon hocce nostrum Orientale cum Historia
Arabum: sed vix perductum ad exitum exitum offendet, nisi tuæ dignitatis &
amplitudinis suscipiatur patrocinio. Prodit, inquam, in lucem Chronicon illud,
quod ex Arabia tuus erga Orientales litteras summus evocavit amor, & Latinum
ut fieret, provocavit par liberalitas, auctoritas impulit. Ex quo sub alterius no-
mine & auspiciis prodire nec potuit, nec debuit; cum Arabicus textus tui sit ju-
ris, versionem Latinam tot redemeris beneficiis, auctoremque demum tot officiis
obstrinxeris, ut nihil non tuum esse constet. Hæc autem omnia tibi surripere, aut
oblivioni tradere, non nisi cum maxima ingrati animi nota possim; quod ab inge-
nui hominis longe absit conditione. Non enim sum ex eorum numero, qui secun-
dam sequuntur fortunam, adversæ vero una adversantur, novorum patronorum
expiscantes gratiam, cum populari aura, & antiquorum dispendio aliam & aliam
sibi conciliantes, ac secundis semper vela explicantes ventis. Longe longe absit
improbum hujusmodi hominum genus, quos parasitos verius vocaveris, ex Mecæ-
natum aulis, ex proborum cœtu. Quod sane vel barbaris ipsi exosum valde fuit,
ut his versibus notavit Poeta Arabs:

*Si non adestis nobis, dum amaris ardent omnia bellis,
Ne adsitis, dum dulcibus fruimur fructibus pacis.*

Tuus igitur semper ero, ut aliquando fui, quocumque fata vocabunt; quamdiu
hæc vita manebit. Ideoque non parum mea interest, AUGUSTIS-
SIME CANCELLARIE, publice omnibus testatum relinquere, quantum singulari benigni-
tati tuæ, benevolentiae, ac liberalitati debeam, quemadmodum in perpetuum me
debere fatebor. Tot igitur nominibus tibi devinctus, hoc munusculum, licet exi-
guum, ac forte barbarum videatur, grati animi mei quaecumque monumentum
tibi offero, addico, & consecro. Illud autem, ut serena, qua soles, fronte
suscipias, meque in tuo amplecti pergas patrocinio, etiam atque etiam efflagito,
dum ego vicissim Deum Opt. Max. ubicumque terrarum ero, indefinentibus pre-
cibus sollicitabo, ut te, VIR ILLUSTRIS-
SIME, Reipublicæ, Litteris, Litteratisque quam diutissime servet incolu-
mem.

EJUSDEM PRÆFATIO.

FUSIOREM, quam conceperamus, præfationem de hocce nostro Orientali Chronico, ac ejus authore, deque amplissimis in illud Notis, atque Historiæ Orientalis Supplemento, nunc tibi exhibere; benevole Lector, per temporis angustias, ac nostrum instans in Italiam, quo vocamur, iter, non licet. Quamobrem hæc paucis accipe. Nostrum exemplar anonymum est, at ejus authorem fuisse quemdam nomine filium Monachi, ex prima parte Chronici Georgii Homaidi plane colligitur. Quoties enim (quod passim facit) hunc laudat, non solum sententia semper eadem est, sed numerata quoque verba. Eum autem fuisse Egyptium Cophtitam, indicant stilus, numeri, ac Patriarcharum Gentis vitæ, quorum pro Dioscoriana secta labores ac certamina celebrat. Notæ quas in illud adstruximus, differentur quidem ad commodius tempus, quemadmodum & Historiæ Orientalis Supplementum. Quid autem diligentie & laboris in illis Notis concinnandis præstitimus ad varia Hereticorum nostri temporis explodenda figmenta ac mendacia ex omnium Orientalium placitis & consensione, ipse Notæ prædicabunt. Interim his, qualiacumque sunt, frui, atque vale.

INDEX CHRONICI ORIENTALIS.

DE Ætatibus Patriarcharum.

De Judicibus Filiorum Israel.

De Regibus duodecim Tribuum.

De Regibus Juda, & Regibus Israel.

De Regibus post captivitatem.

Historia Machabæorum, id est Mœrentium.

De Imperatoribus Romanis, deque Regibus Herodianis.

Jesu Christi Nativitas.

De excidio Templi & Urbis Hierosolymitanæ.

De numero eorum, qui mortui sunt ex Judæis spatio obsidionis; itemque de numero eorum qui interfecti sunt, & in captivitatem ducti, præter eos quos securitate donavit Titus.

De Moslaminorum Imperio.

De Caliphis Omaytis.

De Caliphis Habbasidis.

De Caliphis Egypti, sive Fatemitis.

De Caliphis Aijubitis.

Historia Patriarcharum Cophtitarum Alexandria.

INDEX SUPPLEMENTI HISTORIAE ORIENTALIS.

PARS PRIMA.

PRAEFATIO totius Operis.

Caput I. De Arabum gentis divisione.

Cap. II. De origine & nomine Arabum.

Cap. III. De Arabum Genealogia.

Cap. IV. De Arabum studiis ante Mahometismum.

Cap. V. De Arabum moribus & institutis.

Cap. VI. De Arabum religione ante Mahometismum.

Cap. VII. Antiquorum Arabum Philosophorum, de mundi origine & duratione, sententia.

Cap. VIII. De ejusdem mundi origine & duratione, antiquorum Arabum Astronomorum sententia.

Cap. IX. Chronographorum atque Historicorum Arabum, de ejusdem mundi origine & duratione, sententia.

Cap. X. De Arabum utriusque seculi Epochis, siue Eris.

Cap. XI. De Arabum utriusque seculi Annis, Mensibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus.

Cap. XII. Arabum utriusque seculi de Animarum origine quanam fuit sententia.

Cap. XIII. De Animarum quidditate, substantia, siue Esse.

Cap. XIV. An una Anima sit alia perfectior nobiliorque.

Cap. XV. De Animarum mortalitate, & immortalitate.

Cap. XVI. De Μετεμύωσι, siue Animarum transmigratione.

Cap. XVII. De statu Animarum post discessum ex suis corporibus: & primo de illarum beatitudine.

Cap. XVIII. De Damnatis, eorum loco, & suppliciis.

Cap. XIX. De Resurrectione Mortuorum.

Cap. XX. De Prophetia.

Cap. XXI. De Vaticinationibus, ariolatione, divinatione, auspiciis, ac ejusmodi aliis.

Cap. XXII. De Visionibus per somnia.

Cap. XXIII. De Spectris, seu nocturnis Larvis.

PARS ALTERA.

QUÆ EST DE ARABUM REGIBUS.

PROOEMIUM.

Caput I. De Arabia Felicis Regibus ab ipsorum origine usque ad Mahometum.

Cap. II. De Hira, siue Arabiae maritimae Regibus.

Cap. III. De Regibus Gassan.

Cap. IV. De Regibus Alhagiaz, siue Giarham.

INDEX SUPPLEMENTI
HISTORIAE ORIENTALIS

IN NOMINE DEI CLEMENTISSIMI, MISERICORDIS, PATRIS,
ET FILII, ET SPIRITUS SANCTI.

CHRONICON ORIENTALE

I N Q U O

P A T R I A R C H A R U M A B A D A M O

usque ad Moysen, ex Hebraica, & LXX. Editione proponuntur Aetatum
Paralleli, & Annorum accuratissime notatur differentia.

*Agitur deinde de Iudicibus Israel, Regibus Iuda, ac decem Tribuum, a Saule usque ad
finem Babylonicæ Captivitatis.*

Necnon de Regibus Chaldaeorum, Persarum, Medorum, Graecorum,
Machabæorum, & Herodianorum.

*Item de Romanis Imperatoribus post Christum Dominum natum, tam Paganis, quam Christia-
nis, usque ad Heraclii annum undecimum.*

Tum de Mahomeranorum Sectæ exordio, deque illorum Caliphis, tam qui
regnarunt in Arabia, quam in Ægypto, & Babylone, usque
ad annum Hegiræ DCLV.

Necnon de Patriarcharum Alexandrinorum Cophitarum Historia a D. Marco Evangeli-
sta, usque ad Athanasium LXXVI.

DE
PATRIARCHARUM
ÆTATIBUS.

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Sum- ma.	Computus Judeorum secundum versio- nem Abibabri Almontasseri.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
I.	ADAM ducentorum & triginta annorum erat cum genuit Seth: & vixit Adam post hoc septingentis annis; tota itaque vita Adæ fuit non- gentorum ac triginta annorum.	230		130			
		700	230	800	130	100	100
		930		930			
II.	SETH ducentorum quinque an- norum erat cum genuit Enos: & vixit post hoc septingentis & septem annis; tota itaque vita Seth fuit an- norum nongentorum duodecim.	205		105			
		707	435	807	235	100	200
		912		912			
III.	ENOS centum & nonaginta an- norum erat cum genuit Cainan: & vixit post hoc septingentis & quin- decim annis; tota itaque vita Enos fuit nongentorum & quinque anno- rum.	190		90			
		715	625	815	325	100	300
		905		905			
IV.	CAINAN centum septuaginta an- norum erat cum genuit Mahlael: & vixit post hoc septingentis & qua- draginta annis; tota itaque vita Cai- nan fuit nongentorum & decem an- norum.	170		70			
		740	795	840	395	100	400
		910		910			
V.	MAHLAEL autem cum genuit Jared erat centum sexaginta quinque annorum, & vixit post hoc septin- gentis triginta annis; tota itaque vi- ta Mahlael fuit octingentorum & nonaginta quinque annorum.	165		65			
		730	960	830	460	100	500
		895		895			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Iudeorum secundum versionem Abibabri Almontasserii.			
				Anni. eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
VI.	Jared centum sexaginta duorum annorum erat cum genuit Enoch : & vixit post hoc octingentis annis ; tota itaque vita Jared fuit nongentorum sexaginta duorum annorum.	162		162			
		800	1122	800	622	*	500
		962		962			
VII.	Enoch erat cum genuit Matufaleh centum sexaginta quinque annorum : & vixit post hoc ducentis annis ; cum autem eum ad se sustulit Deus vivum, erat trecentorum sexaginta quinque annorum.	165		65			
		200	1287	300	687	100	600
		365		365			
VIII.	Matufaleh centum octoginta septem annorum erat cum genuit Lamech : & vixit post hoc septingentis octoginta duobus annis ; tota itaque vita Matufaleh fuit nongentorum sexaginta novem annorum.	187		187			
		782	1474	782	874	*	600
		969		969			
IX.	Lamech cum genuit Noe erat centum octoginta duorum annorum : & vixit post hoc quingentis nonaginta quinque annis ; tota itaque vita Lamech fuit septingentorum septuaginta septem annorum.	182		182			
		595	1656	595	1056	*	600
		777		777			
X.	Noe cum genuit Sem, Cham, & Japhet erat quingentorum annorum : & vixit donec venit Diluvium centum annis : vixitque post hoc trecentis quinquaginta annis ; tota itaque vita Noe fuit nongentorum quinquaginta annorum.	500		500			
		100	2256	100	1656	*	600
		350		350			
XI.	Sem cum genuit Arphaxad erat centum & duorum annorum : & vixit post hoc quingentis annis ; tota itaque vita Sem fuit sexcentorum & duorum annorum.	950		950			
		102		102			
		500	2258	500	1658	*	600
		602		602			

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitae eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Judaeorum secundum versionem Abibabri Almontasserii.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XII.	Arphaxad cum genuit Cainan erat centum triginta quinque annorum: & vixit post hoc quadringentis triginta annis; tota itaque vita Arphaxad fuit quingentorum & sexaginta quinque annorum.	135 430 565	2393	35 403 438	1693	100	700
XIII.	Cainan cum genuit Saleh erat centum triginta novem annorum, & vixit post hoc trecentis triginta annis; tota itaque vita Cainan fuit quadringentorum sexaginta novem annorum.	139 330 460	2532	Judæi ab- raferunt omnino Cainan ex suis Codicibus.	*	139	839
XIV.	Saleh cum genuit Heber erat centum triginta annorum: & vixit post hoc trecentis triginta annis; tota itaque vita Saleh fuit quadringentorum & sexaginta annorum.	130 330 460	2662	30 430 460	1723	100	393
XV.	Heber cum genuit Phaleg erat centum triginta quatuor annorum: & vixit post hoc ducentis septuaginta annis; tota itaque vita Heber fuit quadringentorum & quatuor annorum.	134 270 404	2796	34 430 464	1757	100	1039
XVI.	Phaleg cum genuit Reu erat centum triginta annorum: & vixit post hoc ducentis novem annis; tota itaque vita ejus fuit trecentorum triginta novem annorum.	130 209 339	2926	30 209 239	1787	100	1139
XVII.	Reu centum triginta duorum annorum erat cum genuit Sarug: & vixit post hoc ducentis septem annis; tota itaque vita Reu fuit trecentorum triginta novem annorum.	132 207 339	3058	32 207 239	1819	100	1239
XVIII.	Sarug cum genuit Nachor erat centum triginta annorum: & vixit post hoc annis ducentis; tota itaque vita Sarug fuit trecentorum triginta annorum.	130 200 330	3188	30 200 230	1849	100	1339

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Judeorum secundum versionem Abibabri Almontasseri.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XIX.	Nachor cum genuit Tareh erat septuaginta novem annorum: & vixit post hoc centum viginti duobus annis; tota itaque vita Nachor fuit ducentorum, & unius anni.	79		29			
		122	3267	119	1878	50	1389
		201		148			
XX.	Tareh cum genuit Abraham erat septuaginta annorum: & vixit post hoc centum triginta quinque annis; tota itaque vita Tareh fuit ducentorum quinque annorum.	70		70			
		135	3337	135	1948	*	1389
		205		205			

E X L I B R I G E N E S. Cap. XII.

DIXIT autem Deus ad Abram: Egredere de terra tue natiuitatis, & de domo patris tui ad terram quam monstrabo tibi. Faciamque te ingentem magnam, & extollam te, & benedicam nomini tuo, erisque benedictus; & benedicam benedicentibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi, atque in te benedicentur uniuersæ nationes terræ. Egressus est itaque Abram sicut præceperat ei Deus, & adduxit secum Lot filium fratris sui, & omnem suam substantiam, & animas. Erat autem Abram tunc temporis filius septuaginta quinque annorum, cum egressus est de Haran.

A completis itaque septuaginta quinque annis, sumendum est initium quadringentorum triginta annorum egressionis filiorum Israel de Ægypto.

G E N E S. Cap. XV.

Tum dixit Deus Abram: Certo scias quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra aliena, & subjicient eos, & male facient eis quadringentis annis. Verumtamen ego iudicabo populum illum, qui subjicient eos, & affligent; & egredientur de medio eorum cum substantia magna. Tu autem effereris ad patres tuos in pace, & sepelieris in senectute optima, ac venerabili.

E X O D. Cap. XII.

Dicitur quoque in libro secundo Legis: Habitatio autem filiorum Israel in terra Ægypti fuit quadringentorum triginta annorum. Itaque post quadringentos & triginta annos, hoc eodem die egressi sunt milites Dei de terra Ægypti. Erat autem nox illa seruata apud Deum, ut illos educeret de terra Ægypti. In ea etiam completum est tempus quadringentorum triginta annorum, ex quo locutus est Deus ad Abram. Anno autem septuagesimo quinto vitæ suæ descendit Abram in Ægyptum propter penuriam quæ acciderat. In ejus quoque diebus constructa est Jericho a septem Regibus.

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, secundum Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Judæorum secundum versionem Abibabri Almontasserii.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XXI.	Abraham cum genuit Isaac centum erat annorum : & vixit post hoc septuaginta quinque annis ; tota itaque vita Abraham fuit centum septuaginta quinque annorum.	100 75 175	3437	100 75 175	2048	*	1389
XXII.	Isaac cum genuit Jacob sexaginta erat annorum : & vixit post hoc centum viginti annis ; tota itaque vita Isaac fuit centum octoginta annorum.	60 120 180	3497	85 120 147	2133	*	1389
XXIII.	Jacob cum genuit Levi erat octoginta quinque annorum : & vixit post hoc sexaginta duobus annis ; tota itaque vita Jacob fuit centum quadraginta septem annorum.	85 62 147	3582	85 62 147	2218	*	1389
XXIV.	Levi cum genuit Cahat erat quadraginta annorum : & vixit post hoc nonaginta septem annis ; tota itaque vita Levi fuit centum triginta septem annorum.	40 97 137	3622	40 97 137	2258	*	1389
XXV.	Cahat cum genuit Amran erat sexaginta annorum : & vixit post hoc septuaginta tribus annis ; tota itaque vita Cahat fuit centum triginta trium annorum.	60 73 133	3682	60 73 133	2318	*	1389
XXVI.	Amran cum genuit Moysen erat octoginta annorum : & vixit post hoc quinquaginta septem annis ; tota itaque vita Amran fuit centum triginta septem annorum.	80 57 137	3762	80 * *	*	Hic est finis annorum, quos Judæi ex vitis Patrum dempserunt : atque hinc finem habuit ipsorum computus.	*
XXVII.	Moyses cum allocutus est Pharaonem, & eduxit filios Israel de Ægypto, erat octoginta annorum, ex quibus quadraginta transigit in Ægypto, & alios quadraginta in Madian.	80 * *	3842	80 * *	*		*

D E

J U D I C I B U S

F I L I O R U M I S R A E L .

Numerus.	NOMINA JUDICUM FILIORUM ISRAEL, ex libro Judicum.	Anni.	Sum- ma.
XXVIII.	JOSUE filius Nun rexit populum post mortem Moyſis Prophetæ triginta & uno anno : tota autem vita ejus fuit centum ac decem annorum.	31	3913
XXIX.	PHINEES filius Eleazari filii Aaron ſummi Sacerdotis erat cum Joſue filio Nun, proptereaſque aliud tempus ipſi non tribuitur.	*	*
XXX.	CHUSAN impius cognomento Raſathaim Rex Tyri & Sidonis ſubjecit filios Iſrael octo annis , quoniam filii Iſrael mala perpetrarant coram Domino, & coluerant Baalim , & Aſtaroth Idola, & connubio tradiderant filias & filios ſuos gentibus, & adoraverant Deos earum , ideo tradidit eos in manu Chuſan, qui oppreſſit illos.	8	3921
XXXI.	OTHONIEL filius Cenez de Judicibus filiorum Iſrael occidit Chuſan impium, & rexit eos . Dicitur enim : Et clamaverunt filii Iſrael ad Deum, & liberavit eos Othoniel filius fratris Caleb, cui opitulatus eſt Dominus, & factus eſt Judex filiis Iſrael, & occidit Chuſan, quievitque terra a bellis quadraginta annis.	40	3961
XXXII.	EGLON Rex Moab de filiis Lot ſubjecit eos octodecim annis, quia defuncto Othoniel reverſi ſunt filii Iſrael ad opera ſua peſſima, ideoque oppreſſit eos Eglon octodecim annis.	18	3979
XXXIII.	AHOD filius Gera fuit Judex filiorum Iſrael. Dicitur enim: Et clamaverunt ad Dominum, qui ſuſcitavit eis Ahod filium Gera de Tribu Benjamin, qui utraque manu pro dextra utebatur, qui, cum munus obtuliſſet Eglon , & ingreſſus eſſet ad eum, percuiſit illum gladio ancipiti in ventre , & mortuus eſt, quem ſecuri ſunt filii Iſrael, & occiderunt ex Moabitis decem circiter millia virorum. Et quievit terra octoginta annis.	80	4059
XXXIV.	SAMGAR filius Ahod Judex quoque fuit. Fertur enim in Textu, Ahod interfecto Eglon Judicem fuiſſe poſt illum octoginta annis.	*	*

Numerus.	NOMINA JUDICUM FILIORUM ISRAEL, ex libro Judicum.	Anni.	Sum- ma.
XXXV.	JABIN Rex Chanaan, & Sisara Dux exercitus ejus oppres- serunt filios Israel viginti annis, quoniam filii Israel reversi sunt ad opera sua pessima coram Domino: quamobrem post mortem Ahod tradidit eos Dominus in manus Jabin Regis, qui regnabat in Asor, cujus exercitus Ducis nomen erat Si- sara, habebatque nongentos falcatos currus, & subjecit filios Israel viginti annis.	20	4079
XXXVI.	BARAC de Tribu Nephthali, & Debhora quadraginta annis rexerunt filios Israel. Dicitur enim: Erat autem Deb- bora Prophetissa judicans filios Israel eo tempore, quæ misit Barac cum decem millibus de filiis Nephthali, & occidit Si- saram.	40	4119
XXXVII.	MADIANITÆ, qui sunt Arabes Hozib, & Zib, subjece- runt filios Israel septem annis, quoniam perpetraverant ma- la coram Domino, itaut coacti sint fugere in montes, & ha- bitare in speluncis, atque dispergi per varias regiones.	7	4126
XXXVIII.	GEDEON filius Joas quadraginta annis judicavit Israel. Hunc Angelus Dei adhortatus est ad salvandum Israel: quam- obrem egressus est contra Madianitas, eosque fugavit, itaut posthac numquam sint ausi caput attollere. Et quievit terra a bellis omnibus diebus Gedeonis.	40	4160
XXXIX.	ABIMELECH regnavit super filios Israel tribus annis, mi- sitque Dominus spiritum pessimum super Abimelech, quo- niam interfecerat septuaginta fratres suos, & vindictam sum- psit de illo Dominus, ac de habitatoribus Sichem, qui opi- tulati sunt ipsi, & fortem præbuerunt illi manum ad hoc, interfecitque illum mulier fragmine molæ, quo percusserat il- lum de mœnibus turris, & fregit caput ejus. Qui vocavit Armigerum suum, & ait ad eum: Evagina gladium tuum, & occide me, ne forte dicatur, quod a foemina interfectus sim, qui jussa perficiens, interfecit eum. Adeoque evenerunt omnia mala habitatoribus Sichem, & maledicta, quibus ma- ledixit eos Joatham filius Gedeonis.	3	4169
XL.	THOLA filius Phua patruī Abimelech factus est Judex vi- ginti tribus annis, eratque de Tribu Issachar, qui mortuus, & sepultus est in Samir.	23	4192
XLI.	JAIR Galaadites filius Galaad Judicem egit viginti duobus annis, habebatque triginta filios sedentes super triginta pul- los asinarum, erantque illi etiam triginta oppida, qui mor- tuus, & sepultus est in Camon.	22	4214

Numerus.	NOMINA JUDICUM FILIORUM ISRAEL, ex libro Judicum.	Anni.	Sum- ma.
XLII.	Philisthiim , & filii Ammon de filiis Lot subjecerunt eos octodecim annis; quoniam filii Israel reversi sunt ad perpetranda opera pessima coram Domino , & coluerunt Baalim Idolum, & Astaroth relinquentes cultum Domini . Quamobrem accensus est furor Domini contra eos , & tradidit ipsos Philisthiim & filiis Ammon octo annis, qui subjecerunt eos, & vehementer oppresserunt.	18	4232
XLIII.	Jephthe fuit Judex sex annis , immolavitque filiam suam Domino ob votum quod voverat. Decertavit autem Jephthe cum filiis Ammon, quos tradidit Deus in manus ejus , reportavitque de illis victoriam. Et contenderunt cum illo filii Ephraim dicentes : Cur egressus es ad debellandos filios Ammon, nos vero non vocasti ? igitur volumus incendere domum tuam ; & congregavit Jephthe viros Galaad , & pugnavit contra Ephraim, percussitque ex illis quadraginta duo millia.	6	4238
XLIV.	Aphsan, qui & Nahsor de Bethlehem fuit Judex septem annis. Habebat autem triginta filios, & triginta filias , quas emittens foras maritis dedit, & introduxit triginta nurus triginta filiis suis, & mortuus est, ac sepultus in Bethlehem.	7	4245
XLV.	Ahialon de Tribu Zabulon fuit Judex decem annis , & mortuus est, ac sepultus in terra Zabulon.	10	4255
XLVI.	Abdon filius Illel Aphrathæi quadraginta habebat filios , & triginta ex eis nepotes, ascendentes super septuaginta pullos asinarum : judicavit filios Israel octo annis : mortuusque est, ac sepultus in terra Ephraim.	8	4263
XLVII.	Philisthiim subjecerunt filios Israel quadraginta annis. Erat autem quidam vir de tribu Dan nomine Manue habens uxorem sterilem, quæ nunquam pepererat. Cui apparuit Angelus Domini , & dixit : Utique concipies , & paries filium : cave ergo ne bibas vinum , nec siceram , nec immundum quicquam comedas. Cum vero pepereris puerum , ne radas caput ejus novacula, nec transeat super caput ejus ferrum , quoniam ipse erit gigas fortissimus, & Deus liberabit Israel a Philisthiim per manus ejus . Quæ concepit & peperit filium, vocavitque nomen ejus Samson.	40	4303
XLVIII.	Samson gigas fuit Judex viginti annis , eratque gigas fortissimus, qui maxilla asini occidit mille viros : oppresso autem vehementi siti erupit aqua de maxilla asini , bibitque . Vinculus catenis ferreis non secus eas rumpebat ac fila telarum.	20	4323
XLIX.	Octo autem annis remanserunt filii Israel post Samsonem absque Judice, aut Rectore.	8	4331

Numerus.	NOMINA JUDICUM FILIORUM ISRAEL, ex libro Judicum.	Anni.	Sum- ma.
L.	Heli sacerdos rexit filios Israel quadraginta annis. Filii autem ejus perpetrabant mala coram Domino, ac scelera cum mulieribus in ipso templo committebant: quamobrem ait ipsi Dominus: Loquens locutus sum, ut tu, & filii tui ministrarent in conspectu meo usque in sempiternum, nunc autem absit hoc a me.	40	1437
LI.	Samuel Propheta rexit filios Israel viginti annis; & erat magnus in oculis eorum. Ipse autem unxit Saul, & David in Reges super filios Israel, & cognoverunt a Dan usque ad Bersabee, quod Dominus esset cum Samuele Propheta, & defunctus est, congregatique sunt filii Israel, planxerunt illum, & sepelierunt eum in sepulchro ejus in urbe Ramatha.	20	4391
DE REGIBUS DUODECIM TRIBUUM.			
LII.	Saul filius Cis de Tribu Benjamin regnavit super filios Israel quadraginta annis, & est primus Rex qui regnavit super eos. Erant autem Saul isti filii, Jonathas, Jessui, Melchisua: habebat quoque duas filias, nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Melchal; & nomen uxoris ejus Achinoam filiae Achimaas, & nomen principis militiæ ejus Abner filii Ner. Perpetuo autem versatus est in bellis, donec occidit semetipsum.	40	4431
LIII.	David Rex filius Isai regnavit super filios Israel quadraginta annis, ex quibus septem in Hebron, & triginta tribus Jerusalem. Ejus autem gesta notissima sunt in libris Regum. Defunctus est in bona senectute, ac sepultus in civitate David.	40	4471
LIV.	Salomon quadraginta regnavit annis cum quiete & pace, magnumque obtinuit regnum. Et erat aurum in diebus ejus in manibus plebis instar luti: at argentum nihili habebatur. Novissimum vero seduxerunt mulieres cor Salomonis, & irritavit Deum, mortuusque est atque sepultus cum patribus suis.	40	4511

DE REGIBUS JUDA

ET
DE REGIBUS
ISRAEL.DIVISIO REGNI JUDA,
BENJAMIN, ET ISRAEL.

DIVISUM est autem regnum post mortem Salomonis inter Reges Juda , & Reges Israel. Nam Jeroboam filius Nabath Ephrataeus , qui erat filius mulieris viduæ, nomine Sarvad, & servus Salomonis, contra quem rebellaverat, cum egrederetur aliquando de Jerusalem, occurrit ipsi Ahias Propheta Silonites habens pallium novum, quod apprehendens Ahias Propheta scidit in duodecim partes, & dixit Jeroboam: Tolle ex istis decem partes: quoniam ita dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego auferam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem Tribus. Porro una Tribus remanebit ei, ut sit lucerna David servo meo coram me in sempiternum in Jerusalem. Quod cum enunciatum esset Salomoni, quæsit Jeroboam, ut illum interficeret, qui e conspectu ejus fugiens se contulit in Ægyptum, & fuit in Ægypto donec nunciata est ipsi mors Salomonis, tunc enim reversus est in Jerusalem. Populus autem post mortem Salomonis congregatus est ad Roboam filium ejus, & dixit ei: Salomon pater tuus maximopere nos oppressit, quamobrem imminue tu paululum de jugo ejus, erimus tibi servi. Quibus dixit Roboam: Digitus meus minimus grossior est pollicibus patris mei, quamobrem si pater meus dura servitute vos oppressit, ego flagellis vos opprimam. Tunc conclamavit populus: quæ nobis pars cum David, aut quæ hæreditas cum filio Isai? Et accitum Jeroboam Regem constituerunt, nec secutus est quisquam filium Salomonis præter Tribum Juda solam. Et conflavit Jeroboam duos Vitulos aureos, & posuit unum in Bethel, & alterum in Dan, constituitque ibi altare ad sacrificia, & sacerdotes de extremis populi assumpsit Vitulo, constituitque diem solemnem in medio mensis octavi, sicuti mos erat in terra Juda. Hinc posuimus Reges Juda ex una parte, & Reges Israel ex altera e regione; suputationem vero sub Regibus Juda.

Numerus.	NOMINA REGUM JUDA, & Benjamin.	Anni.	Sum- ma.
LV.	Roboam regnavit super Juda, cum quadragesimum primum ageret annum; & regnavit septemdecim annis in Jerusalem. Filii autem Juda perpetrarunt mala coram Domino, & extruxerunt aras Idolis super excelsos colles, & subter altas arbores, & coinquinati sunt in abominationibus Gentium. Tum defunctus est Roboam, & abiit ad patres suos, sepultusque est in civitate David. Ante mortem vero suam coegit ex Tribu Juda & Benjamin centum octoginta millia virorum ferentium gladium, egressusque est ad debellandas reducendasque decem Tribus ad regnum suum; sed prohibente Domino reversus est.	17	4528
LVI.	Et regnavit Abiam filius ejus post illum anno decimo octavo regni Jeroboam filii Nabath. Et regnavit in Jerusalem tribus annis, & ambulavit in omnibus peccatis patris sui pessimis. Coegitque quadringenta millia virorum juvenum contra Jeroboam filium Nabath. Qui Jeroboam ex adverso coegit octingenta millia bellatorum strenuorum, & obviam ipsi ad bellandum egressus est. Quem metuens Abiam reversus est. Eo tempore construxit Jeroboam Sichem. Rursus bellum commiserunt, in quo filii Juda victoriam reportaverunt de filiis Israel, & occiderunt ex illis quingenta millia virorum juvenum, & diminuti sunt filii Israel, & magnificati sunt filii Juda. Et mortuus est Abiam, & abiit ad patres suos.	3	4531
LVII.	Et regnavit Aza filius ejus post eum quadraginta & uno anno, & recte ambulavit, ac secundum justitiam, sicut David pater ejus, & eradicavit omnia idola, quæ fecerat pater ejus, & accepit idolum Maachæ matris suæ, quod colebat, & conscidit illud in frusta, atque combussit in torrente Cedron; & erat cor ejus perfectissimum cum Deo Domino suo, quievitque terra a bellis, habebatque viros sagittarios fortissimos ducenta triginta millia. Egressusque est autem contra illum Zara Indus cum exercitu magno, qui constabat decies centenis millibus, & curribus trecentis. Oravitque Aza coram Domino, & egressus est obviam Indo, & fudit eum, infinita propemodum occisa multitudine, & multos captivos duxit, multaque tulit spolia, quoniam Dominus confregit eos coram ipso. Et mortuus sepultusque est in civitate David.	41	4572
LVIII.	Josaphat filius Aza regnum suscepit anno quarto regni Achab Regis Israel, regnavitque annis 25. in Jerusalem, optima opera edens coram Domino; sed Idola, & aras super quibus immolabant extra Domum Dei, non eradicavit. Erant autem duces exercitus ejus Ednas, qui habebat sub se trecenta millia: Johanan sub quo ducenta octoginta millia: Amasias sub quo ducenta millia: Eliada sub quo ducenta millia: Jozabad sub quo centum octoginta millia, exceptis iis qui erant in urbibus.	25	4597

Numerus.	N O M I N A R E G U M Israel.	Anni.
I.	Regnavit Jeroboam , qui est primus Rex Israel , viginti duobus annis , & pessime se gessit . Et mortuus est postquam infinita perpetravit mala , & induxit cultum Idolorum inter filios Israel .	22
II.	Nadab filius Jeroboam regnavit super filios Israel anno secundo regni Abiæ Regis Juda , quem post annum secundum regni occidit Baasa filius Ahia anno tertio regni Abiæ Regis Juda , & regnavit post illum . Cum autem obtinisset regnum occidit universam stirpem Jeroboam , nec quempiam ex illis reliquit , juxta verbum Domini , quod locutus est per Ahiam Prophetam contra Jeroboam filium Nabath , qui scelera pessima perpetravit coram Domino .	2
III.	Anno tertio regni Arabiæ Regis Juda regnavit BAASA filius Ahia super universum Israel viginti quatuor annis in Therfa , & scelera perpetravit , ac pessima opera coram Domino , ambulavitque in via Jeroboam filii Nabath , & peccata ac crimina sequutus est . Et defunctus est Baasa , & abiit ad patres suos , sepultusque est in Therfa .	24
IV.	Exactis triginta & uno annis regni Asæ regis Juda , regnavit AMRI super filios Israel duodecim annis , ex quibus sex in Therfa , cum emit montem Samaran a Somer duebus talentis argenti , & ædificavit ibi civitatem , & vocavit nomen ejus Samariam . Fecit autem malum , & pessime ambulavit coram Domino in viis Jeroboam filii Nabath . Et mortuus est Amri , & abiit ad patres suos , sepultusque est in Samaria .	12
V.	Regnum post illum suscepit ACHAB filius ejus , tenuitque octodecim annis , perpetravitque crimina ac mala atrociora iis , quæ perpetraverat Jeroboam filius Nabath . Insuper uxorem duxit Jezebel , quæ occidit Prophetas Domini . Coluit etiam Idolum , & adoravit illud . Urbem maledictionis , nempe Jericho , restauravit .	18
VI.	Ochozias filius ejus regnavit post illum super Israel duobus annis , anno decimo-septimo regni Josaphat Regis Juda , fecitque malum in conspectu Domini ambulans in via Jeroboam filii Nabath , & mortuus est .	2
VII.	Huic successus est JORAM frater ejus anno decimo-octavo regni Josaphat Regis Juda , regnavitque duodecim annis , & fecit malum in conspectu Domini . Hunc sagitta percussit Jehu inter scapulas , quæ egressa est per pectus ejus , statimque corruit , & mortuus est . Anno octavo regni ejus sublatus est Elias in cælum . Et mansit populus uno anno absque Rege .	12

Numerus.	N O M I N A R E G U M J U D A , & Benjamin.	Anni.	Sum- ma.
LIX.	Anno quinto regni Joram filii Achab regis Israel, regnavit Joram filius Josaphat super Juda in Jerusalem octo annis; ambulavitque in viis Regum Israel, quemadmodum ambulavit Achab, & uxorem duxit filiam Achab, ac malum perpetravit coram Domino. Noluit autem Dominus disperdere Judam propter David servum suum, sicut promiserat ei, ut daret lucernam domui ejus cunctis diebus. Et mortuus est Joram, & abiit ad patres suos, & sepultus est in civitate David.	8	4605
LX.	Et regnavit Ochozias filius ejus pro eo anno undecimo regni Joram filii Achab Regis Israel, anno uno in Jerusalem super Juda, & ambulavit in via Achab, & malum fecit in conspectu Domini, quia filius sororis Achab erat. In hunc insurgens jehu occidit illum.	1	4606
LXI.	Videns autem Athalia mater Ochoziæ, quod filius ejus interfectus esset, occidit omnem masculum stirpis regiæ. Soror autem Ochoziæ abscondit Joas filium ejus spatio sex annorum. Post hæc eduxerunt filium Regis, & constituerunt Regem. Quod audiens Athalia ad Domum Domini accurrit, & cum vidisset Regem stantem, scidit vestimenta sua. Quæ præcipiente Joiada sacerdote ad portam Equorumeducta interficitur ibi.	6½	4612½
LXII.	Anno septimo regni Jehu regnavit Joas super Jerusalem quadraginta annis, fecitque rectum in conspectu Domini; verumtamen altaria & sacrificia eorum non abstulit. Et convocavit Joiadas sacerdos sacerdotes, ac præcepit illis instaurare Domum Domini; & ædificare illam. Quod factum est anno vigesimo-tertio regni Joas. Surrexerunt autem servi Joas in eum, & occiderunt, sepultusque est cum patribus suis. Et mortuus est Joiadas sacerdos centesimum trigesimum agens annum.	40	4652½
LXIII.	Et regnavit Amasias filius ejus post illum anno secundo Jehu Regis Israel, regnavitque in Jerusalem 29. annis, & fecit rectum coram Domino. Confirmatus vero in regno occidit servos, qui insurrexerant in patrem suum, illumque interfecerant. Expeditionem quoque fecit contra Edom, & interfecit ex illis decem millia. Ipse autem interfectus est a suis militibus, & sepultus in Jerusalem cum patribus suis.	29	4681½
LXIV.	Regnavit autem post illum Ozias filius ejus 52. annis in Jerusalem, & recte ambulavit in conspectu Domini. Sed ausus est aliquando ingredi ad altare Dei, cum non esset sacerdos, quamobrem percussit eum lepra Deus usque ad diem sui obitus, & latuit in domo sua, nec apparebat hominibus; constituitque filium suum pro se, ut judicaret populum. Et defunctus est Ozias, abiitque ad patres suos.	25	4733½

Numerus.	N O M I N A R E G U M Israel.	Anni.
VIII.	Jehu viginti octo annis regnavit in Samaria , occiditque universam Regiam stirpem , interfecit quoque Jezabel , & concidit eam , quam comederunt canes, quemadmodum dixerat Elias Propheta . Achab autem septuaginta filii erant, qui occisi sunt, & capita eorum missa sunt in cophinis. Combussit insuper Baal Idolum, & ejus altaria destruxit. Et defunctus est, abiitque ad patres suos , & sepultus est in Samaria.	28
IX.	Et regnavit Joachaz filius ejus post illum septemdecim annos , & mortuus est, ac sepultus in Samaria, fecitque malum in conspectu Domini, extruxitque altaria Idolis.	17
X.	Et regnavit post illum filius ejus Joas anno trigesimo-septimo regni Joas Regis Juda. Regnavit autem sexdecim annis super Israel, fecitque malum coram Domino, nec declinavit a peccatis Jeroboam filii Nabath. Mortuus est Joas, abiitque ad patres suos. In diebus ejus defunctus est Eliseus Propheta.	16
XI.	Quindecim annis ex regno Amasia filii Joas Regis Juda exactis, regnum obtinuit Jeroboam filius Joas super filios Israel in Samaria; & regnavit quadraginta & uno anno, fecitque malum coram Domino, & abiit ad patres suos anno vigesimo-septimo regni Azariae Regis Juda. Post ejus obitum remansit regnum absque Rege undecim annis.	41
XII.	Anno trigesimo-octavo regni Oziae filii Amasiae Regis Juda regnavit Zacharias filius Jeroboam super Israel in Samaria sex mensibus. Perpetravit autem mala coram Domino , nec declinavit a peccatis Jeroboam filii Nabath. Et interfecit illum Sellum filius Jabes, & regnavit post illum.	1 2
XIII.	Sellum filius Jabes anno trigesimo-nono regni Oziae regnavit uno mense, & interfecit illum Manahem in Samaria , & regnavit post illum.	1. mense.
XIV.	Anno item trigesimo-nono regni Oziae Regis Juda, regnavit Manahem super filios Israel in Samaria decem annis, & defunctus est, abiitque ad patres suos.	10
VX.	Et regnavit Phaceja filius ejus post illum anno quinquagesimo Oziae Regis Juda super Israel in Samaria duobus annis , & interfecit illum Phacee filius Romeliae.	2
XVI.	Exactis regni Oziae Regis Juda quinquaginta duobus annis regnavit Phacee in Samaria viginti annis, & interfecit illum Osee filius Ela anno secundo post mortem Joatham filii Oziae, & remanserunt sine Rege decem annis.	20
XVII.	Anno decimo-quarto regni Achaz Regis Juda regnavit Osee filius Ela super filios Israel in Samaria novem annis, fecitque malum coram Domino . Hic est ultimus Regum Israel , nec fuit illis post eum Rex usque nunc.	9

Numerus.	N O M I N A R E G U M J U D A , & Benjamin.	Anni.	Sum- ma.
LXV.	Anno secundo Phacee Regis Israel regnavit Joatham filius Oziæ super Juda sexdecim annis in Jerusalem , & ambulavit recte coram Domino. Bella commisit cum filiis Ammon , & superavit eos , & imposuit illis singulis annis centum talenta argenti, decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei. Et defunctus est Joatham, abiitque ad patres suos.	16	4749½
LXVI.	Anno decimo-septimo regni Phacee filii Romeliæ Regis Israel, regnavit Achaz filius Joatham sexdecim annis in Jerusalem, nec fecit quod placitum erat coram Domino. Insuper filium suum consecravit Idolis, transferens per ignem. Et mortuus est Achaz, sepultusque cum patribus suis in civitate David.	16	4765½
LXVII.	Et regnavit Ezechias filius ejus post eum anno tertio regni Osee Regis Israel , super Juda viginti-novem annis , & ambulavit in omnibus secundum David patrem suum . Confregit statuas Idolorum , & dissipavit excelsa eorum , contrivitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta : quoniam filii Israel illum coluerant , & vocabant <i>serpentem suspicionis</i> . Et auxit illum Deus quindecim annis vitæ ; postea vero mortuus est , & abiit ad patres suos : nec fuit similis illi ex Regibus Juda neque ante, neque post illum. In diebus ejus erat Esaias Propheta.	29	4612½
LXVIII.	Defuncto Ezechia , & ad patres suos recepto , regnavit Manasses filius ejus post illum in Jerusalem 55. annis, & incubuit pessimis operibus, fecitque malum in conspectu Domini, & coinquinatus est in abominationibus Gentium , & erexit aras Idolis quas destruxerat pater ejus, & adoravit militiam cœli atque coluit. Optimos quosque interfecit, & effudit sanguinem innocentem, implevitque Jerusalem sanguine Sanctorum. Et quidem ea perpetravit , quæ nec Amorrhæi. Quamobrem dixit Dominus per Prophetas servos suos: Quoniam Manasses prævaricatus est, & perpetravit opera hujusmodi, excitans peccatum Juda , ita dicit Dominus Deus Israel: Ecce ego inducam mala super Juda , & Jerusalem , ut quicumque illa audierit, tinniant ambæ aures ejus a timore: & immittam super Jerusalem, quæ immisi super Samariam, & appendam illis pondus, quod appendi domui Achab, & delebo reliquias hæreditatis meæ , tradamque illos in manus inimicorum suorum . Et defunctus est Manasses , & abiit ad patres suos.	55	4849½

HIC est finis Regum Israel, quibuscum deperditæ quoque sunt decem Tribus usque ad hanc hominum memoriam, remanseruntque Reges Juda tantum. Hujus causa hæc est. Osee, qui postremus est Regum Israel, subjecerat se Salmanasar Regis Assyriorum obedientiæ, & statuta reddebat illi tributa. Post hoc vero pacem inivit Osee cum Rege Aegypti, ejusque imploravit opem contra Regem Assyriorum, & ejus excussit obedientiam, & pacta fregit. Quamobrem ascendit Rex Assyriorum, & venit in Samariam, eamque obsedit tribus annis, & expugnavit demum illam anno nono Osee, ac captivas duxit universas decem Tribus in Assyriam, & habitare fecit eos in civitatibus Haluan, & Asphahan, & Medorum, nec reversi sunt usque ad hunc diem. Et congregavit Rex Assyriorum gentes de Cutha, & de Emath, & de Sapharuaïn, & collocavit eas in Samaria, & civitatibus ejus; & isti sunt, quos nunc vocamus Samaritanos. Cumque ibi habitare cœpissent, non timebant Dominum, quamobrem immisit in eos leones, qui dilacerarunt ex ipsis quamplures. Et annuntiaverunt hoc Regi Assyriorum, qui præcepit, ut mitteretur ad eos aliquis sacerdotum, qui ex Samaria captivi ducti erant, ut doceret eos cultum Dei terræ, & judicia ejus. Venit igitur ad eos quidam de sacerdotibus, & habitavit in Bethel, & docuit eos cultum Domini, & legem ejus; adorabantque Deum, ac Idola quoque sua.

Ezechias autem Rex Juda fecit quod optimum erat in conspectu Domini, quemadmodum fecerat David pater ejus, delevitque Idola, eorum evertens altaria, & contrivit quoque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta in deserto, quoniam filii Israel seducti sunt post illum, & coluerunt, appellantes nomen ejus *serpentem suspicionis*. Et timuit Ezechias Dominum confugiens ad illum, nec fuit in Regibus Juda similis ipsi, neque ante, neque post, eratque Dominus cum illo, & in cunctis ad quæ procedebat, ferebat ipsi opem. Rebellavit quoque contra Regem Assyriorum, & non servivit ei. In fugam vertit Philistæos, & eorum devastavit urbes. Anno decimo-quarto regni Ezechiae ascendit Sennacherib Rex Assyriorum ad universas civitates Juda munitas, & obsedit eas. Tunc misit Ezechias Rex Juda ad Regem Assyriorum nuncios, & ait illi: Recede a me, & ne inferas mihi malum, & ego quicquid imposueris mihi tributi ad te feram. Indixit itaque Rex Assyriorum Ezechiae Regi Juda trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri. Misitque ad illum Ezechias quicquid reperi tum fuit in Domo Domini eo tempore. Rursus misit Rex Assyriorum adversus Ezechiam Regem in Jerusalem ingentem exercitum; stetitque princeps exercitus, & exclamavit alta voce ad Judæos, dicens: Audite sententiam Regis magni, Regis Assyriorum ita dicentis: Ne seducat vos Ezechias, non poterit enim vos liberare a manibus meis, nec ponat fiduciam vestram in Domino, dicatque vobis: Uti que Dominus liberabit nos, & proteget, nec superare nos poterit Rex Assyriorum in ista civitate. Quamobrem egredimini ad me, & comedite unusquisque fructum ficus suæ, vinearum vestrarum, & olivarum, nec decipiat vos Ezechias, dicens: Uti que Dominus liberabit vos. Quisnam Deorum potuit eruere terram suam de manu mea, ut possit Dominus eruere Jerusalem? Quod cum audivisset Ezechias Rex, scidit vestimenta sua, & opertus est sacco, ingressusque est Domum Domini; & misit ad Esajam Prophetam, dicens: Dies iste, dies jejunii est. Cui respondit: Noli timere verba Regis Assyriorum; Ecce ego immittam contra eum spiritum, dicit Deus, & revertetur in regionem suam vacuus, ibique interficietur. Ingruente autem nocte egressus est angelus Domini, & interfecit de exercitu Regis Assyriorum ducenta octoginta quinque millia virorum in ictu oculi. Cæteri celeri fuga ad suam regionem reversi sunt. Contra autem Regem Assyriorum insurrexerunt filii ejus, & gladio interemerunt, quemadmodum dixerat Esajas Propheta.

Numerus.	NOMINA REGUM JUDA, & Benjamin.	Anni.	Sum- ma.
LXIX.	Et regnavit Amon filius ejus post eum duobus annis, & fecit juxta opera patris sui pessima. Contra quem insurgentes servi sui occiderunt illum in domo sua; & congregatus populus interfecit eos, qui Regem occiderant, & sepelierunt illum cum patribus suis.	2	485 $\frac{1}{2}$
LXX.	Et regnavit Josias filius ejus post illum triginta & uno anno in Jerusalem, fecitque bonum, & recte ambulavit coram Domino juxta omnia, quæ fecit David pater ejus. In diebus ejus reperit Helcias sacerdos unum librum de libris Legis, quem obtulit Regi. Qui ascendit ad Domum Domini cum omni populo Juda, & lectus est coram eis liber. Post quod collegit Idola, altaria, & vasa eorum, & combussit ea omnia extra Jerusalem in valle Cedron. Occidit insuper sacerdotes Idolorum, & eradicavit ea ex omnibus civitatibus Juda. Celebravit etiam anno 18. sui regni Phase solemnissimum Domino in Jerusalem; verumtamen iram suam non avertit Deus a Juda, neque placatus est ipsis, propter irritationes, quibus provocaverat eum Manasses operibus suis pessimis. Ascendit itaque Phrao Claudus, egressusque est Josias ad pugnandum cum illo, qui sagitta percussus interiit, & portaverunt eum servi ejus mortuum, & sepelierunt cum patribus ejus.	31	488 $\frac{2}{2}$
LXXI.	Populus autem tulit Joachaz filium ejus, & constituerunt eum sibi Regem pro patre; qui regnavit tribus mensibus in Jerusalem, fecitque malum coram Domino, sicut Manasses; & veniens Phrao Claudus transtulit illum in Ægyptum captivum, indixitque populo terræ tributum centum talenta argenti, & decem talenta auri, mortuusque est Joachaz in Ægypto.	menses 3	488 $\frac{2}{2}$ menses 9
LXXII.	Et constituit Phrao Nechao, sive Claudus Eliacim fratrem Joachaz filium Josiæ Regem, vocavitque nomen ejus Joakim, regnavitque undecim annis, & fecit malum coram Domino, ac pessime se gessit sicut Manasses avus ejus. In diebus ejus ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Jerusalem, & præstitit ei obedientiam Joakim tribus annis, tum rebellavit. Quamobrem reversus Nabuchodonosor Rex Babylonis, vinxit eum catenis, & adduxit in Babylonem cum omnibus vasis Domus.	11	489 $\frac{3}{2}$ menses 9

Numerus.	NOMINA REGUM JUDA, & Benjamin.	Anni.	Sum- ma.
LXXIII.	Et regnavit Joachin post illum tribus mensibus , & fecit malum coram Domino. Eo tempore ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Jerusalem ; & obsedit eam , atque in angustiam redegit. Egressusque est Joachin Rex Juda ad Nabuchodonosor cum servis suis , & principibus , & conduxit eum Rex Babylonis anno octavo regni sui . Et protulit ex Jerusalem quicquid erat in domibus Regis , & in thesauris Domus Domini. Captivos quoque duxit omnes habitatores Jerusalem , & universos principes, ac fortes exercitus, qui in ea erant, & captivos duxit decem millia virorum, & omnem artificem, & clusorem, nec reliquit quempiam in terra illa, exceptis pauperibus populi.	menses 3	4894
LXXIV.	Et constituit Rex Babylonis pro Joachin Matthaniam patrum ejus, & vocavit nomen illius Sedeciam, qui regnavit in Jerusalem undecim annis. Rex vero Babylonis captivum duxit Joachin, & una cum illo Daniele Prophetam, & tres pueros, Ananiam, Azariam, & Misaelem. Sedecias autem rebellavit contra Regem Babylonis, & noluit amplius prestare ipsi obedientiam. Quamobrem ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis cum ducibus, & exercitibus suis in Jerusalem, & obsedit eam anno undecimo regni Sedeciae; quem captum adduxerunt ad Regem Babylonis. Qui eruit oculos ejus, & carenis vinxit illum, ac filios suos coram ipso mactavit, & adduxit in Babylonem. Postea veniens Nabuzardan combussit Domum Domini, & domum Regis, & reliquam urbem depopulatus est, & captivos duxit, relictis tantum pauperibus terrae, ut vineas colerent, & exercerent agriculturam. Et accepit aurum, argentum, & aes, misitque in Babylonem. Apprehensum quoque Sarajam summum sacerdotem, & Sophoniam sacerdotem secundum, misit ad Regem Babylonis; percussitque eos, & interfecit. Nec regnavit amplius Sedecias post captivitatem, juxta verbum Jeremiae Prophetæ. Dies, qua incensa est Domus Domini, & in captivitatem ducti sunt filii Juda, erat dies Martis, nona Lunæ Augusti, qui est mensis quintus Hebræorum, qui responder decimo-sexto mensis Mesræ, anno quater millesimo nongentesimo-quinto, qui est nonus mensis Dil-haggia.	II	4590

DE
REGIBUS
POST
CAPTIVITATEM.

Numerus.	NOMINA REGUM, ET HISTORIÆ EORUM post Captivitatem.	Anni.	Sum- ma.
LXXV.	Scriptum est in fine Prophetiæ Jeremiæ Prophetæ ita: Cum esset in anno trigesimo-septimo transmigrationis Joachin Regis Juda, mense duodecimo, vigesima-quinta mensis, elevavit Evilmerodach Rex Babylonis ipso anno regni sui, Joachin Regem Juda, & eduxit eum de domo carceris. Et loquutus est cum eo bona, & posuit thronum ejus super thronos eorum, qui secum erant. Et mutavit vestimenta carceris ejus, & comedeat cum eo cibum semper cunctis diebus vitæ suæ. Fuit autem ejus transmigratio ante universalem Captivitatem undecim annis: quos si addemus annis captivitatis Nabuchodonosor, qui sunt viginti-sex, summa erit triginta-septem annorum, quibus exactis exordium sumpsit regnum Evilmerodach filii Nabuchodonosor, atque ita vera habebitur ejus annorum ratio. Itaque Nabuchodonosor Rex Babylonis regnum obtinuit ante captivitatem viginti-sex annos, & post illam novem ac decem,	26	4931
LXXVI.	Evilmerodach filius Nabuchodonosor Regis regnavit viginti-tribus annis.	23	4954
LXXVII.	Temporis regni Baltassar rationem ad verum calculum reducere non potuimus ob diversitatem, quæ est inter Chronographos: tantum habemus quod dicit Daniel Propheta, nempe Baltassar Regem Babylonis fecisse grande convivium optimatibus suis post victoriam reportatam de Dario Medo, & Cyro Persa, in quo afferri jussit vasa Domus Domini, quæ asportaverat Nabuchodonosor avus ejus, & bibit in eis ipse, & uxores ejus, concubinae, ac optimates regni. Statimque apparuit Manus scribens in muro characteres, quos nemo interpretari potuit, nisi Daniel Propheta. Scriptura autem ejusmodi erat: <i>numera-vit, appendit, di-visit</i> : Quæ ita Daniel Regi interpretatus est: <i>numera-vit</i> , nempe Deus numeravit regnum tuum, & complevit illud: <i>appendit</i> , nempe Deus appendit te, & invenit mancum: <i>di-visit</i> , nempe divisum est regnum tuum, & datum est Medis, & Persis. Eadem nocte interfectus est Baltassar, & translatum est regnum ad Darium Medum annos natum septuaginta-duos.	20	4974

Numerus.	NOMINA REGUM, ET HISTORIÆ EORUM post Captivitatem.	Anni.	Sum- ma.
LXXVIII.	Darius filius Assueri de stirpe Medorum obtinuit regnum Chaldæorum anno uno.	1	4975
LXXIX.	Erat autem Cyrus Persa cum Dario Medo cum interfectus est Baltassar, & expugnaverunt ambo Babylonem, sorte autem missa contigit Babylon Dario, Cyro vero ejus territorium. Cyrus autem voverat, se remissurum captivitatem Judæorum, atque ædificaturum illis Templum, si regnum Babylonis obtineret aliquando. Defuncto Dario, & Rege constituto Cyro, completi sunt septuaginta anni. Itaque dimisit Captivitatem anno primo sui regni, & Templum extruxit. Dicit quippe Esdras sacerdos: Anno secundo adventus eorum ad Domum Dei, in Jerusalem mense secundo, coeperunt Zorobabel filius Salathiel, & Josue filius Josedec, & fratres eorum sacerdotes, & fundamentum jecerunt Templi Dei. Completumque est ædificium die tertia mensis Adar, anno tertio regni Darii regis Persarum. Solitus enim mos est, ut defuncto Rege Æra ab ejus morte sumatur, uti est Æra Alexandri, Æra Diocletiani, & ejusmodi.	3	4978
LXXX.	Cambyses filius Cyri regnavit annis quinque, & est Nabuchodonosor secundus, cujus meminit Ptolomæus in libro Almagesti, ejusque Æra usus est.	5	4983
LXXXI.	De quatuor Regibus, quorum singuli Darius vocabantur, prophetavit Daniel Propheta, eorumque meminit dicens: In anno primo Darii Medi, tres Reges stabunt in Perside, & quartus ditabitur opibus nimis super omnes, & cum roboratus fuerit in sua regione, concitabit omnes adversum regna Græcorum. Primus est Darius Medus, qui regnavit sub regno Chaldæorum, reliqui tres sunt Reges Persarum.	30	5013
LXXXII.	Samardius Magus, in cujus diebus Magorum religio emerfit, fuitque primus Rex ex Magis, regnavit anno uno.	1	5014
LXXXIII.	Assuerus, cujus a consiliis Aman erat, maritus Estheris Judææ neptis Mardochæi, viginti regnavit annis. Sub eo interitum Judæorum molitus est Aman, verumtamen eos liberavit Deus per manum Estheris Amano deperdito.	20	5034
LXXXIV.	Artaxerxes filius Assueri, & Estheris Judææ quadraginta regnavit annis. Hujus Esdras pincerna erat. Anno vigesimo ejus regni nunciatum est Esdræ, portas Jerusalem incensas fuisse, & murum destructum: qui acceptis a Rege litteris, & omnibus necessariis eo profectus est, eamque restauravit anno trigesimo-secundo regni Artaxerxis, consummavitque opus spatio duodecim annorum.	40	5074

DIXIT Eldras sacerdos: Et factum est in mense Casleu, anno vigesimo, & ego eram in Sufis castro, venit quidam de iis, qui superfuerant e captivitate Jerusalem nomine Hanani, & dixit mihi: Qui remanserunt in Civitate, in afflictione magna sunt, & in opprobrio: at murus Jerusalem dissipatus est, & portæ ejus combustæ sunt igni. Cumque audissem verba hujuscemodi, sedi, & fleui, & luxi, diebus multis jejunans, & orans coram Deo cæli. Ego autem eram pincerna Regis. Et factum est in mense Nisan anno vigesimo Artaxerxis Regis: Et vinum erat in manibus meis, implevique calicem vino, & præbui Regi, & placuit illi. Dixitque mihi Rex: Esdra, quare vultus tuus tristis est præter morem, cum non sis ægrotus? nequaquam hoc procedit nisi a malis cogitationibus. Et timui a verbis ejus, ac dixi: Vivat Rex in æternum; quomodo non mutetur vultus meus, atque alteretur, cum mœror, & mœstitia insideant in intimo cordis mei, quoniam Civitas, in qua sunt sepulchra patrum meorum deserta est, & portæ ejus combustæ sunt igni? Et ait mihi Rex: Quid postulas? Et imploravi opem Dei cæli, & dixi: Si recte videtur Regi mittere me in regionem Judææ, ut ædificem Civitatem, in qua sepulchra sunt patrum meorum. Dixitque mihi Rex, & Regina, quæ sedebat ad latus ejus: Usque ad quod tempus erit iter tuum, & quando reverteris? Et constitui ei tempus, & placuit apud Regem, & misit me, deditque mihi litteras, ut omnia necessaria ad ædificium Domus mihi ministrarentur. Ingressusque sum Jerusalem civitatem, & dixi populo: Vos videris afflictionem, in qua versamur, quamobrem venite, & ædificemus muros Jerusalem, & non simus ultra opprobrium. Et indicavi eis manum Dei mei, quod esset bona mecum, & litteras Regis. Et surrexit Eliasib sacerdos magnus, & fratres ejus sacerdotes, & ædificaverunt portam Gregis, & portas ejus. Et diviserunt Civitatem, & ædificaverunt illam, ac perduximus murum ad umbilicum.

Factum est autem cum audissent Sanaballat, & Tobias, & Gentes, ac Ammanitæ, quod jam excitata essent mœnia, & obducta cicatrix, irati sunt valde, & decreverunt inito consilio, ut venirent, & pugnarent contra nos in Jerusalem. Et factum est a die illa, ut quidam nostrum operi incumberent, & quidam parati essent cum armis, lanceis, scutis, arcibus, & loriceis, ita omnes Judæi parati erant: ædificantium enim unusquisque gladio erat accinctus. Vigilabamus quoque noctu, vices excubiarum subeuntes: interdiu vero una manu faciebamus opus, altera vero tenebamus gladium, donec absoluta sunt mœnia Civitatis, ac portæ ejus, & fores. Factum est autem, cum nunciatum esset Sanaballat, & Tobia, & Gosses Arabi, & cæteris inimicis nostris, quod ædificassem ego murum, & non esset in ipso residua interruptio, (usque ad tempus autem illud valvas non posueram in portis) miserunt Sanaballat, & Gosses ad me, dicentes: Veni, & conveniamus simul, & moliebantur, ut facerent mihi malum. Misi ergo ad eos nuncios dicens. Non. Qui miserunt iterum ad me minitantes, ac dicentes: Tu, & Judæi cogitatis, ac molimini rebellionem contra Regem, & propterea ædificas Domum hanc, & hunc murum, ut Regem super eos te constituas. Verum hæc Regi deferentur.

Absoluta autem sunt mœnia vigesima-quinta mensis Ailul. Anno trigesimo-se-
cundo regni Artaxerxis veni ad Regem, & elapso anno uno postulavi a Rege,
& reversus sum Jerusalem.

Numerus.	NOMINA REGUM, ET HISTORIÆ EORUM post Captivitatem.	Anni.	Sum- ma.
LXXXV.	Artaxerxes major regnavit triginta annis.	30	5104
LXXXVI.	Saadonius anno uno.	1	5105
LXXXVII.	Darius secundus septemdecim annis.	17	5122
LXXXVIII.	Artaxerxes frater Cyri Darii viginti & uno anno.	21	5143
LXXXIX.	Artaxerxes, qui & Achos, viginti annis. Is extruxit in Ægypto palatium Sciamhi, seu Ceræ, quod illuvioni aquarum obnoxium erat, donec Hamrus filius Alasi expugnavit Ægyptum, & quod circa illud tentoria tetendit, perinde Alfostat, sive Tentorium usque nunc dictum est.	20	5163
XC.	Afis, cujus tempore extiterunt Plato & Socrates, undecim annis.	11	5174
XCI.	Darius quartus ex iis, quorum meminit Daniel, ut supra notatum est, septem annis. Hunc occidit Alexander, & a Persis ad Græcos translatum est regnum. Ac post illum cœpta est Æra Alexandrina.	7	5181
XCII.	Alexander filius Philippi Macedonis, qui vocatur <i>Bicornis</i> , quoniam obtinuit duo cornua Solis, nempe regnavit ab Oriente ad Occidentem, sexdecim annis.	16	5197
XCIII.	Ptolomæus frater Alexandri septem annis.	7	5204

Numerus.	NOMINA REGUM, ET HISTORIE EORUM post Captivitatem.	Anni.	Summa.
XCIV.	Ptolomæus, qui nominatur & Alexander, viginti & uno anno. Is adduxit ex senioribus Israel septuaginta duos senes, e quibus duo mortui sunt in itinere, remanseruntque Septuaginta, qui interpretati sunt libros Legis, & Prophetarum. Ex horum numero extitit Eleazarus, quem occidit Antiochus, quia noluit adorare Idolum ejus. Ex eodem quoque numero erat Simeon Sacerdos, qui portavit Dominum super brachia sua.	21	5225
XCV.	Ptolomæus cognomento <i>Αγυς</i> , seu Lepus, viginti-novem annis.	29	5254
XCVI.	Ptolomæus cognomento Philadelphus viginti-sex annis.	26	5280
XCVII.	Ptolomæus cognomento Evergetes viginti-quinque annis.	25	5305
XCVIII.	Ptolomæus cognomento Philopator septem-decim annis.	17	5322

HISTORIA MACHABÆORUM, ID EST MÆRENTIUM.

ERAT inter Judæos vir quidam nomine Mathathias filius Joannis filii Simeonis Sacerdotis ex filiis Joarib cognomento Hasmonæus, ipseque erat summus Sacerdos, & rector populi, habebatque quinque filios. In ejus diebus misit Antiochus Epiphanes filius Antiochi majoris Rex Antiochiæ exercitum in Domum sanctam, eamque dolo obtinuit, & contaminavit Templum suis Idolis, coegitque filios Israel ad ea colenda. Occiditque Eleazarum sacerdotem, & septem fratres cum matre, quod ipsi nequaquam assentiri voluissent, ut colerent Idola; hoc autem fuit anno decimo-nono Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes. Eodem anno defunctus est Mathathias sacerdos. Erat autem Mathathias filius Joannis vir optimus, fugitque ad quemdam montium, & moratus est ibi cum quibusdam Judæis. Qui cum audisset afflictionem, quam suæ genti intulerant Græci, ægerrime id tulit, & maximo affectus est dolore, ac mœrore, zelatusque est Deo, Sanctuario ejus, & Genti suæ. Cumque recessisset Antiochus a Domo sancta, misit Mathathias Judam filium suum clam ad civitates Juda, præcipiens eis zelari Deo. Et surrexerunt ex eis quotquot strenui erant, ac fortes, & religionis calore concitati, convenitque ad illum populus multus. Qui cum vidisset aliquando Judæum quemdam immolantem suum super altare, quod extruxerant Græci dolo Regis, imperum fecit in illum Judæum, & gladio amputavit collum ejus. Tum occidit ducem, qui præerat sacrificiis. Quod videntes socii Mathathiæ animo assumpto irruerunt in exercitum Græcorum, e quibus, Deo adjuvante, plures trucidarunt, fugientes vero insecutus est Mathathias cum sociis, & interfecerunt ad ultimum, defeceruntque a Græcis. Quod audientes Judæi ad illum turmatim accurrunt.

Instante obitu vocavit Mathathias filios suos, qui erant quinque, commendavitque ipsis quid agendum erat. Eo defuncto fecerunt filii ejus juxta ipsius præceptum, & præfecerunt sibi fratrem suum Judam. Quod cum nunciatum esset Antiocho, eo misit tres duces cum tribus fortissimis exercitibus, & præcepit eis, ut penitus deperderent Judæos. Quod cum delatum esset Judæ, & senioribus Judæorum, convenerunt ad Domum Dei, jejunaverunt, ciliciis sese induerunt, & straverunt cinerem. Absolutis orationibus & precibus, præcepit Judas sacerdotibus, ut buccinis Sanctuarii occinerent: quo facto impetum fecerunt in eos, ac Deo adjuvante, trucidarunt ex illis quamplures, & reliqui in fugam versi sunt, quos sequentes Judas, & socii occiderunt, acceperuntque eorum spolia. Antiochum vero vehementissimo morbo percussit Deus, quo mortuus est, & regnavit post illum filius ejus Eupator, qui & Antiochus vocatus est a nomine patris sui. Judas autem filius Mathathiæ, & Judæi purificaverunt Sanctuarium, & novum condentes altare, imposuerunt supra illud ligna, & sacrificia; tum orantes Deum deprecati sunt, ut mitteret ignem super altare, & apparuit ignis, combussitque ligna & sacrificia, mansitque in Domo accensus us-

que ad destructionem secundam. Fecerunt etiam solemnitatem dedicationis altaris octo diebus, statutumque id est in singulos sequentes annos. Occidit etiam Judas Nicanorem ducem Regis Demetrii. Ipsi successit Jonathas frater ejus, qui est tertius ex Hasmonæis, postquam administravit Principatum septem annis. Quare in una pagina collocabimus Regis Machabæos, & in altera e regione Reges Græcorum: supputatio vero annorum sub Regibus Græcorum apponetur.

Numerus.	N O M I N A R E G U M Machabæorum.	Ann.
I.	Mathathias filius Joannis de filiis Joarib sacerdotis cognomento Hasmonæus liberavit Judæos a jugo Antiochi, regnavitque super eos, & defunctus est anno decimo-nono regni Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes, & post annum obtinuit regnum Judas filius ejus.	19
II.	Judas filius Hasmonæi sacerdotis septem regnavit annis. Eo autem offerente sacrificium, & orante descendit ignis, & combussit illud, nec extinctus est usque ad destructionem Domus secundæ.	7
III.	Jonathan frater ejus, & est tertius ex filiis Hasmonæi, regnavit sex mensibus.	mensēs 6.
IV.	Simeon frater ejus regnavit octo annis, tum interfecit illum Ptolomæus filius Simeonis, qui dicitur & Hircanus, ejus gener.	8
V.	Hircanus triginta & uno anno regnavit. Ejus tempore destruxit Seleucius filius Antiochi Templum, quod extruxerat Sanaballat in Samaria.	31
VI.	Aristobulus filius Hircani regnavit uno anno tantum.	1
VII.	Alexander frater ejus regnum obtinuit post illum viginti-septem annis, reliquitque duos filios, Hircanum scilicet, & Aristobulum. In diebus ejus Judæi trifariam dissecti sunt, nempe in Phariseos, Sadduceos, & Herodianos.	27
VIII.	Et regnavit post illum Alexandra ejus uxor novem annis, & defuncta est. Cum autem adoleverint filii ejus, constituit Hircanum primogenitum summum sacerdotem, & Aristobulum filium minorem Ducem exercitus.	9

Numerus.	N O M I N A R E G U M Græcorum.		Anni.	Sum- ma.
XCIX.	Ptolomæus cognomento Epiphanes viginti-quatuor annis.		24	5346
C.	Ptolomæus Philometor viginti-quinque annis.		25	5371
CI.	Ptolomæus Evergetes viginti-tribus annis.		23	5394
CII.	Ptolomæus cognomento Soter regnavit viginti annis.		20	5414
CIII.	Ptolomæus Philometor decem annis.		10	5424
CIV.	Ptolomæus Auletes octodecim diebus.		dies 18.	*
CV.	Ptolomæus, qui dicitur & Dionysius, regnavit viginti & uno anno.		21	5445
CVI.	Cleopatra filia Dionysii regnavit triginta circiter annis. Hæc aquæductum Alexandriæ construxit, & ad eam adduxit aquam dulcem ex flumine Nilo Ægypti. Eadem extruxit Pharum opera cujusdam sapientissimi hominis, qui Aca- phius nominabatur. Ex triginta autem annis, quibus regnavit, octodecim fuerunt ante Imperium Augusti Cæsaris, & postquam secundo Imperium obtinuit duodecim.		30	5475

Numerus.	N O M I N A R E G U M <i>Machabæorum.</i>	Anni.
IX.	Regnum itaque tradidit (Alexandra) Aristobulo, & summum sacerdotium Hircano, quo contentus fuit, donec dissensiones disseminavit inter eos Antipater parens Herodis Idumæi, & malorum ac inimicitiarum exitit auctor. Aristobulus itaque administrato Regno tribus annis cum dimidio, captivus ductus est, atque mortuus.	3½
X.	Et regnavit Hircanus frater ejus post illum quadraginta annis. Cum autem regnum obtinisset Cæsar Augustus Romæ, misit ad illum Hircanus pretiosissima munera. Quamobrem Antigonus nepos Hircani profectus est ad Regem Persarum auxilia petens contra patrum: & captus est Hircanus, ductusque ad Regem Persarum, mansitque ibi donec ab Herode Rege accersitus, & dolo interfectus, qui ultimus exitit Rex filiorum Hasmonæi. Judæi autem constituerant sibi Regem Antigonom, qui uno regnavit anno; tum ab Herode regno spoliatus est.	40

DE
IMPERATORIBUS
ROMANIS,
DEQUE
REGIBUS HERODIANIS.

Numerus.	N O M I N A C Æ S A R U M I M P E R A T O R U M R O M A N O R U M.		Anni.	Sum- ma.
CVII.	Augustus Cæsar regnavit quinquaginta-sex annis cum dimidio, ex quibus quatuor cum dimidio ante necem Pompeii Ducis, quod est initium regni secundi; & donec Cleopatram regno spoliavit, annis duodecim; & donec Christus Dominus natus est, viginti-quinque annis; & post Christi Domini nativitatem, quindecim annis.		25	5500

JESU CHRISTI NATIVITAS

NATUS est Dominus noster JESUS CHRISTUS, cui gloria, nocte, quæ præcessit diem Martis, vigesima-nona mensis quarti Ægyptiorum, qui est Chihac, anno quinquies millesimo quingentesimo ab Orbe condito, & est decima Lunæ Sciahban mensis Arabum. Quo tempore Herodes profectus est in Ægyptum ad Cleopatram, & inde Romam, obtinuitque ab Augusto Cæsare regnum Judæorum in Jerusalem, & constitutus est dies ille primus regni Herodis, & est dies decima-septima mensis Tamuz, seu Julii, qui est dies jejunii. Acceptumque Antigonum, & catenis vinctum ablegavit in Ægyptum ad Antonium maritum Cleopatræ amicum suum, misitque illi etiam pecuniam, rogans ut Antigonum occideret; quod fecit anno tertio regni Herodis, & est item annus tertius regni Antonii mariti Cleopatræ. Siquidem cum is eam in uxorem duxisset, rebellavit contra Augustum Cæsarem, qui cum suis exercitibus in Ægyptum trajecit, interfecitque Antonium & Cleopatram, & regnum eorum obtinuit. Anno decimo-octavo sui regni destruxit Herodes Templum, illudque iterum ædificavit juxta formam, qua exstructum erat a Salomone Rege. Natus est autem Dominus noster CHRISTUS anno vigesimo-quinto regni ejus, (Herodis) tum defunctus est quinto die morbi post necem Antigoni filii sui, septuagesimum agens annum. Regnavit autem triginta & uno anno, ex quibus ante Nativitatem Domini CHRISTI viginti-quinque, & post Nativitatem Domini sex.

Augustus autem Cæsar unus ex ducibus Senioris, qui Romanam regebat urbem, ad Occidentales subigendas plagas cum exercitibus profectus est, dum Pompejus Senioris vicarius in Oriente morabatur. Qui Augustus expugnato Occidente Romam reversus est, eamque domuit Cæsar, Seniore depulso, & Collegis occisis. Post hæc Cæsari denuntiatum est, Pompejum collectis exercitibus ad illum debellandum properare. Verum prælio commisso victoria Cæsari cessit interfecto Pompejo; quo facto misit in Ægyptum Antonium cum Antipatro, qui eam regionem Cæsari subegerunt; & matrimonio copulata est Cleopatra Antonio duci exercitus Cæsaris, descivitque a Cæsare. Quamobrem exercituum expeditione facta perrexit in Ægyptum Augustus Cæsar, interfecitque Antonium sui exercitus ducem, simulque Cleopatram, & regno spoliavit, ac Romana provincia facta est exinde Ægyptus, & Alexandria. Imperavit autem Augustus annos quinquaginta-sex cum dimidio: quatuor, ac menses sex ab interfecto Seniore cum collegis (ex quo initium habuit imperium Cæsaris) ad necem Pompeii ducis; & a nece Pompeii ad excidium regni Cleopatræ filiæ Dionysii duodecim, & ab excidio regni Cleopatræ ad Nativitatem Domini nostri CHRISTI in Bethlehem viginti-quinque annos, & vixit postquam natus est Dominus noster CHRISTUS annos quindecim, quibus completi sunt anni quinquies mille quingenti ab Orbis conditu.

[illegible]

Numerus.	NOMINA CÆSARUM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CVIII.	Augustus Cæsar post Nativitatem Domini nostri CHRISTI regnavit quindecim annis.	15	5515
CIX.	Tiberius Cæsar filius ejus viginti-tribus regnavit annis, & ejus anno decimo-quinto Dominus noster CHRISTUS baptizatus est, anno vero decimo-nono cruci affixus.	23	5538
CX.	Cajus Cæsar quatuor annis.	4	5542
CXI.	Claudius Cæsar quatuordecim annis. Ejus tempore suum scripsit D. Matthæus Evangelium.	14	5556
CXII.	Nero Cæsar tredecim annis, occidit Petrum & Paulum.	13	5569
CXIII.	Galba Cæsar septem mensibus.	menses 7.	✠
CXIV.	Otho Cæsar tribus mensibus.	menses 3.	✠
CXV.	Vitellius Cæsar octo mensibus.	menses 8.	5571
CXVI.	Vespasianus Cæsar novem annis cum dimidio.	9 $\frac{1}{2}$	5580 $\frac{1}{2}$

D E E X C I D I O T E M P L I ET URBIS HIEROSOLYMITANÆ.

FUIT autem destructio Domus Sanctæ die Martis nona mensis Augusti, quæ est vigesima-quinta Abibi, & nona Lunæ Ragebi, anno quinque millesimo quingentesimo septuagesimo-septimo ab Orbe condito: & est similis diei, in qua combusserat Nabuchodonosor Domum primam. Nam mala, & seditiones quotidie magis magisque gliscebant in regione Judæorum, donec eo profectus est Vespasianus dux exercitus Romanorum Imperatoris, & obsedit Jerusalem usque ad mortem Neronis: tunc enim Romam reversus Imperium suscepit relicto Tito filio, ut Urbem obsidione urgeret, quam obsedit donec expugnavit eam, & combussit Sanctuarium, ac captivam duxit gentem Judæorum. Rescientes autem Judæi qui remanserant in Urbe, Sancta Sanctorum jam incensa fuisse, combusserunt omnia Civitatis palatia, pulcherrima quæque domicilia, ac atria regia, cum omnibus, qui erant in eis, thesauris plurimis, armis, atque facultatibus. Postridie autem diei, qua Sanctuarium incensum est, apparuit quidam in Urbe ex Judæis, qui sese Prophetam deprædicabat, dicebatque: Hæc Domus utique ædificabitur absque manibus humanis, virtute scilicet Dei Optimi Maximi, uti prius erat: resistite igitur fortiter Romanis, eorumque Imperium excutite. Quod audientes qui superfuerant ex Judæis, convenerunt, & pugnaverunt cum Romanis, a quibus superati sunt, atque victi, & usque ad ultimum trucidati. Multi quoque ex plebe Judæorum ceciderunt, quibus antehac misericordia moti Romani pepercerant, ac bene fecerant.

Et egressus est Oseas sacerdos ad Titum habens duo candelabra, duas mensas ex auro, & ingentem summam vasorum Sanctuarii, omnia ex auro purissimo, quæ obtulit Tito. Titus vero ipsum comprehendit, ac oppressit plurimum exigens ab illo thesauros; cui Oseas tradidit thesauros quamplures repletos auro, argento, gemmis pretiosissimis, sacerdotalibus vestibus, ac multis aromatibus, quibus acceptis interfecit illum. Post hæc recessit Titus ab Jerusalem Romam petens; adduxitque secum spolia, & thesauros regionis Judæorum, cum captivitate.

*De numero eorum, qui mortui sunt ex Judæis spatio obsidionis; itemque
de numero eorum, qui interfecti sunt, & in Captivitatem ducti,
præter eos, quos securitate donavit Titus.*

REFERT Manahem unus custodum unius portæ Civitatis, se numerasse mortuos, qui elati sunt ex porta, cui præerat, fueruntque centum & viginti-quinque millia, atque octingenti. Referunt quoque Principes Judæorum, qui ad Romanos accepta fide transierant, se calculos subduxisse mortuorum, qui ex omnibus portis elati sunt tempore obsidionis, ut sepelirentur, fueruntque sexcenta millia, præter eos, qui in puteos projecti sunt, & in plateis, vicis, ac domiciliis defuncti, nec habuerunt qui eos sepulturæ traderent. Egressi sunt etiam ex iis quidam ad Romanos, qui illos interfecerunt. Joseph Bencherion refert, se calculos subduxisse eorum, quos interfecerant Romani in bello, & eorum, quos occiderant seditiosit tempore obsidionis in Urbe, & fuerunt decies centena millia, & centum homines: quos autem captivos secum duxerat Titus, fuerunt nonaginta-novem millia hominum. Ubicumque autem Titus castra metabatur, projiciebat ex illis feris, quas secum habebat, donec eos consumpsit.

Numerus.	NOMINA CESARUM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CXVII.	Titus Cæsar filius Vespasiani, qui destruxit Domum sanctam destructione secunda, quatuor regnavit annis.	4	5584 $\frac{1}{2}$
CXVIII.	Domitianus Cæsar frater Titi regnavit quindecim annis. Iste magnopere oppressit Christianos.	15	5599 $\frac{1}{2}$
CXIX.	Nerva Cæsar uno regnavit anno.	1	5600 $\frac{1}{2}$
CXX.	Trajanus Cæsar novemdecim regnavit annis. Iste occidit Ignatium Patriarcham Antiochenum, itemque Simeonem filium Cleophæ Episcopum Jerusalem annum agentem centesimum vigesimum, postquam Episcopatum rexit quadraginta duobus annis, decem nempe ante destructionem Jerusalem, reliquis vero post destructionem. Ejus tempore suum conscripsit Evangelium Joannes.	19	5619 $\frac{1}{2}$
CXXI.	Ælius Adrianus Cæsar regnavit viginti & uno anno. Hic columnam, seu titulum erexit super portam Jerusalem, in quo appendit tabulam cum hac inscriptione: <i>Urbs Ælia</i> . Columna autem nunc dicitur <i>Sacellum David</i> . Fossam quoque effodere curavit ex flumine Ægypti ad mare rubrum, eoque conduxit aquam dulcem.	21	5640 $\frac{1}{2}$
CXXII.	Antonius Cæsar regnavit viginti-duobus annis.	22	5662 $\frac{1}{2}$
CXXIII.	Aurelius Cæsar regnavit decem & novem annis.	19	5681 $\frac{1}{2}$
CXXIV.	Commodus filius Antonini duodecim regnavit annis. In ejus diebus eduxerunt Persæ Azdscirum filium Tabechi filii Sasani Astacharensis, & hoc est initium regni Persarum super terra Babylonis, Amedi, & Persidis. Ejus tempore floruit Galenus medicus auctor artis medicæ.	12	5693 $\frac{1}{2}$
CXXV.	Pertinax Cæsar tribus regnavit mensibus.	menses 3.	✱

Numerus.	N O M I N A C Æ S A R U M Imperatorum Romanorum	Anni.	Summa
CXXVI.	Julianus Cæsar regnavit duobus mensibus.	2. mens.	* CXXVI
CXXVII.	Severus Cæsar regnavit tredecim annis.	13	5706½ CXXVII
CXXVIII.	Antonius Cæsar filius ejus regnavit sex annis.	6	5712½ CXXVIII
CXXIX.	Macrinus Cæsar uno regnavit anno.	1	5713½ CXXIX
CXXX.	Antonius Cæsar tribus regnavit annis.	3	5716½ CXXX
CXXXI.	Alexander Cæsar tredecim annis regnavit. Anno autem ejus Imperii nono regnavit Azdscirus filius Tabechi filii Safani.	13	5719½ CXXXI
CXXXII.	Maximinus Cæsar tribus annis. Sub eo martyrio coronati sunt Sergius, & Bacchus.	3	5732½ CXXXII
CXXXIII.	Pupienus Cæsar regnavit tribus mensibus.	3. mens.	* CXXXIII
CXXXIV.	Gordianus Cæsar regnavit quatuor annis. Sub eo apparuit Manes auctor hæresis Manichæorum. Sub eo quoque floruit Gregorius Thaumaturgus Cæsaræ Philippi.	4	5736½ CXXXIV
CXXXV.	Philippus Cæsar regnavit septem annis. Primo ejus Imperii anno regnavit Sapor filius Azdsciri in Perside.	7	5743½ CXXXV
CXXXVI.	Decius Cæsar uno regnavit anno. In diebus ejus fugerunt septem illi Adolescentes, & latuerunt in antro urbis Ephesi. Sub eo martyrio quoque coronatus est sanctus Mercurius.	1	5744½ CXXXVI

Numerus.	N O M I N A C A E S A R U M Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CXXXVII	Gallus Cæsar duobus regnavit annis.	2	5746½
CXXXVIII.	Valerianus Cæsar quatuordecim regnavit annis. In ejus diebus martyrii laureola coronati sunt Cosmas, Damianus, & fratres eorum, ac mater. Sub eo apparuit Paulus Samosatenus.	14	5760½
CXXXIX.	Claudius Cæsar uno regnavit anno. Sub quo Paulus Patriarcha Antiochenus sectæ Paulianistarum auctor fuit.	1	5761½
CXL.	Aurelianus Cæsar annis sex regnavit, & anno sexto ejus Imperii natus est Constantinus Imperator.	6	5767½
CXLI.	Tacitus Cæsar regnavit sex mensibus.	6. menses	5768
CXLII.	Probus Cæsar regnavit sex annis.	6	5774
CXLIII.	Carus Cæsar regnavit duobus annis.	2	5776
CXLIV.	Diocletianus Cæsar, cujus tempore quadrifariam partitum erat Imperium. Diocletianus enim Antiochiæ degebat, Maximianus vero filius ejus in Oriente, Maximinus Romæ, & Constantinus in Asia, at Diocletianus præcipuus erat. Quoniam autem Ægypti, & Alexandrini contra illum rebellaverant anno decimo-nono ejus Imperii, Alexandriam missa sunt ejus edicta, ut clauderentur Ecclesiæ Christianorum, & referarentur Idolorum templa, occiditque quotquot thura Idolis offerre noluerunt. Hinc infinita propemodum multitudo martyrii coronam assecuta est. Interfecit quoque Petrum Patriarcham Alexandrinum, & filios Regum, ac Principum exilio mulclavit in Ægyptum, nempe Claudium, Victorem, & Basilidem. Postquam autem Imperium tenuit viginti & uno anno, percussit eum cæcitate Deus, ut eleemosynam peteret ad portas urbis Antiochiæ, & mortuus est morte pessima.	21	5797

Numerus.	NOMINA CESARUM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CXLV.	Maximianus filius ejus defuncto patre Imperium tenuit uno anno, & perpetravit mala multo majora, & atrociora, quam pater ejus. In ejus diebus martyrio coronata est Barbara, ac alii quamplures.	1	5798
CXLVI.	Constantinum Magnum defuncto Diocletiano Maximianus filius ejus ab Imperio expellere moliebatur. Anno decimo-septimo Imperii Constantini apparuit ei in somnio signum Crucis, audivitque vocem sibi dicentem: <i>Porta hoc signum, vinces hostes tuos.</i> Qua de re cum inquisisset, illum certiores fecerunt Sacerdotes Christiani de hujus mysterio. Statimque tulit Constantinus figuram Crucis, egressusque est ad Maximianum debellandum, fususque est Maximianus coram illo, & fugiens Romam submersus est in flumine cum exercitu suo, & Imperium obtinuit Romanum Constantinus ab ortu usque ad occasum. Anno decimo-nono sui Imperii credidit, & baptizatus est. Helena vero mater ejus profecta est Jerusalem, & detexit pretiosissimum lignum Crucis, & Sepulchrum, & ædificavit Templum Resurrectionis, & Golgothæ. Anno autem post ejus conversionem ad fidem decimo-nono coegit sanctum illud Concilium Nicææ trecentorum octodecim Episcoporum, qui anathemate percusserunt Arium, ac omnes qui ejus sequebantur sententiam, & composuerunt vulgarissimum illud Symbolum. Summa autem ejus Imperii fuit quinquaginta annorum, e quibus ante fidem susceptam sub obedientia Diocletiani octodecim, & post fidem triginta-duo.	32	5830
CXLVII.	Constantinus filius Constantini. Ejus tempore floruit Cyrillus Jerosolymitanus, scripsitque ad illum, dicens: In diebus patris tui Constantini amantissimi Deo, apparuit Jerusalem lignum salutiferæ Crucis, & detecta sunt Sancta Loca: At in diebus tuis, Imperator, apparuerunt miracula, non quidem e terra, sed ex cælo, siquidem apparuit Jerusalem super Sepulchro hora tertia solemnitatis Pentecostes Crux composita ex ingenti splendore, quæ quidem non uni, aut duobus apparuit, sed omnibus civibus palam, videruntque illam oculi spatio trium horarum. Splendor vero ejus superabat splendorem Solis, illumque obscurabat. Quod propter miraculum adjecta sunt multa hominum millia ad cognitionem Dei, ac in fide Christiani effecti sunt. Iste autem viginti-quatuor regnavit annis.	24	5854

Numerus.	N O M I N A C A E S A R U M Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CXLVIII.	Julianus Apostata. Hujus tempore floruit Abbas Antonius, qui omnium primus in Aegypto solitudinem incoluit, & extruxit Monasteria. In Syria florebat quoque eo tempore Abbas Hylarion, & ipse omnium primus incoluit solitudinem Jordanis, ibique Monasteria ædificavit. Hunc Imperatorem transfixit hasta Sanctus Mercurius martyr, & occidit illum, quod Basilium Episcopum Cæsarææ vinxerat.	2	5856
CXLIX.	Jovianus uno regnavit anno.	1	5857
CL.	Valentinianus regnavit duodecim annis.	12	5869
CLI.	Valens post Valentinianum regnavit duobus annis.	2	5871
CLII.	Gratianus regnavit uno anno.	1	5871
CLIII.	Theodosius major Imperator fidelis regnavit septemdecim annis. Anno primo ejus Imperii coadunatum fuit Concilium secundum Constantinopolitanum centum quinquaginta Episcoporum, in quo anathemate percussus est Macedonius Spiritus Sancti hostis, & Sabellius qui dicebat: <i>Pater Filius Spiritus Sanctus</i> , constituebatque in una natura Divina unam personam, omitebatque particulam, & Anathemate quoque percusserunt Apollinarem, qui dicebat: <i>Magnus, Major, Maximus</i> . Vocabat enim Spiritum Sanctum <i>Magnum</i> , Filium vero <i>Majorem</i> , & Patrem <i>Maximum</i> . Anno octavo ejus Imperii apparuerunt septem illi Adolescentes, qui fugientes sese absconderant a Decio Imperatore impio: erit igitur spatium eorum dormitionis centum triginta-sex annorum. Hic Imperator Theodosius extruxit Ecclesiam Gethsemani.	17	5889
CLIV.	Arcadius filius ejus tenuit Imperium tredecim annis. Ipse extruxit monasterium Alkolairi in monte Moctabi in Phostato Aegypti dicatum nomini Sancti Arsenii. Tempore ejus floruit Joannes Chrysostomus Patriarcha Constantinopolitanus.	13	5902

Numerus.	N O M I N A C A E S A R U M Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CLV.	Theodosius minor filius Arcadii regnavit quadraginta-duobus annis. Anno vigesimo-primo Imperii ejus celebratum est tertium Concilium Ephesi ducentorum Episcoporum, qui anathemate percusserunt Nestorium, & ejus sequaces, præsidente magno Cyrillo Patriarcha Alexandrino.	42	5944
CLVI.	Marcianus Imperator Imperium sex annis tenuit. Sub eo celebratum est Concilium quartum Chalcedonense contra Dioscorum anno primo Imperii ejus, erantque in illo sexcenti triginta Episcopi. Marcianus enim Pulcheriam sororem Theodosii in uxorem duxerat post obitum ejus, quæ Imperium ipsi tradidit. Cum igitur consensum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus ipsi præstare noluisse, sua sede illum amovit, & mortuus est in exilio. Illi vero, qui Imperatoris sententiam sunt secuti, vocari sunt <i>Melchitæ</i> , id est, Imperiales, seu Regii.	6	5950
CLVII.	Leo major sexdecim annis.	16	5966
CLVIII.	Leo pater Zenonis Jacobita uno anno.	1	5967
CLIX.	Zeno Imperator filius ejus Jacobita 17. annis.	17	5984
CLX.	Anastasius Jacobita exilio multavit Eliam Patriarcham Jerusalem, & Flavianum Patriarcham Antiochenum, quod opinioni Melchitarum addicti essent, constituitque pro Flaviano Severum. Severus autem discipulum habebat quemdam nomine Jacobum, qui defuncto Imperatore clam vagabatur, & homines revocabat ad sectam Dioscori, ita annuente, & præcipiente Timotheo Patriarcha Alexandrino.	27	6011
CLXI.	Justinus Chalcedonensis insectatus est Jacobitas, & in exilium abegit Severum Patriarcham Antiochenum. Regnavit novem annis.	9	6020
CLXII.	Justinianus Imperator regnavit triginta-novem annis. Ejus tempore celebrata est quinta Synodus Constantinopolitana centum sexaginta-quatuor Episcoporum, qui damnaverunt Origenem, & ejus sectatores.	39	6059

Numerus.	N O M I N A A C T E S A R U M Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa
CLXIII.	Justinus Imperator tredecim annis.	13	6072
CLXIV.	Tiberius Imperator tribus annis.	3	6075
CLXV.	Mauritius Imperator, quem interfecit Phocas, viginti annis.	20	6095
CLXVI.	Phocas Imperator, quem interfecit Heraclius, octo annis.	8	6103
CLXVII.	Heraclius Imperator triginta & uno annis, ac quinque men- sibus regnavit, scilicet ab anno nongentesimo vigesimo-secundo Alexandri; & defunctus est die Dominica nona Februarii, quæ respondet decimæ-quintæ Amſciri anni nongentesimi quinquage- simi-quarti Alexandri. Ejus tempore initium habuit Imperium Moslaminorum; regnavit enim Heraclius Imperator ante Mosla- minos undecim annis, & viginti annis post initium Imperii ipſorum. Quamobrem recensebimus ex ejus annis in hiſce tabu- lis undecim tantum, reliqui vero computabuntur in summa an- norum Moslaminorum.	11	6114

DE MOSLAMINORUM IMPERIO.

FUIT initium Imperii Moslaminorum die Jovis prima Moharrami, quæ est decima-quinta Julii, & vigesima prima Abibi, anno ab Alexandro nongentesimo trigesimo-tertio. Contigit quippe Hegira eo anno, quo Heraclius Phocam occidit, & obtinuit Imperium, nempe anno primo ſui Imperii. Rejecimus autem annos Heraclii viginti posteriores, & ſequuti ſumus annos Hegiræ, quod proximiores ſint nobis, adeoque facilius annorum ſubducitur ratio ad noſtra hæc tempora. Cum vero anni Hegiræ ſint Lunares, eo modo eos deſcripſimus, tum convertimus ad eos annos Solares, & eandem trivimus viam, ac ante in anno- rum vera ratione ſubducenda ab Adamo. In una autem tabula deſcripſimus no- mina Calipharum Moslaminorum, & Regum eorum in Ægypto, & Babylone a Mahometo uſque ad hæc noſtra tempora, qui ſunt Caliphæ Habbafidarum, Fa- temitarum, & Reges Ajubitarum, aliorumque; & expandimus annos ſingulorum, ac dies, atque reduximus eos ad Solares. In tabula vero ſubjecta quatuor diſtin- ximus columnas, in quarum prima poſuimus annos, ac dies Lunares, quibus ſinguli regnarunt Caliphæ, in ſecunda ſummam eorum, in tertia illorum redu- ctionem in Solares, in quarta demum ſummam annorum ab Orbe condito.

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum.	Anni Ca- liphatu.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
I.	Mahometus Abulcasemus filius Ab-dallahi , filii Abdalmotlabi , natus est in planitie Me- chenfi nocte præcedente diei Lunæ decima Ra- bihi prioris anno Elephantis. Æra autem Hegi- ræ initium habuit diei Jovis prima anni illius , quo Mahometus sese fuga contulit ab urbe Me- cha ad Madinam. Defunctus vero est die Lu- næ duodecima Rabihi prioris. Vixit annis se- xaginta-tribus, e quibus decem transegit Madi- næ.	anni 10	anni 10	anni 9	anni 6123
		dies 71	dies 71	dies 329	dies 320
II.	Abubacrus Sadekus filius Abikahaphæ creatus est die Lunæ, qua defunctus est Mahometus , obiitque morbo Phtisis. Erat autem procerus , exilis, levis barbæ ac raræ, contemptor rerum humanarum, devotus, fugiens, abstinentisque a deliciis mundanis; nam accipiebat singulis die- bus ex publico arario tres denarios tantum. Est primus omnium, qui collegit Alcoranum.	anni 2	anni 12	anni 2	anni 6125
		dies 100	dies 171	dies 76	dies 360
III.	Homarus filius Alchottabi , cognomento A- buhaphsus, creatus est eadem die, qua obiit Abubacrus. Ipse Ægyptum cepit pacifice a Mo- caucafo; Alexandriam vero vi expugnavit. Pu- gione percussit cum Abululua puer Mogaiiri , & post dies tres mortuus est. Erat autem val- de fuscus, itemque calvus. Primus omnium ap- pellatus est Amir-almumanina, id est, <i>Impera- tor fidelium</i> ; primusque margaritis usus est, cal- que gestavit. Ipse cepit Damascum, Hames, Kinsarin, Bafan, Jerusalem, & Madaïen urbem Regiam Cosdroes, ex qua eam retulit divitia- rum summam, quæ vix exprimi potest. Expu- gnavit quoque Adrichan, Raka, Nisiben, & alia loca.	anni 10	anni 22	anni 10	anni 6136
		dies 178	dies 349	dies 70	dies 65
	Quinque dies Interregni usque ad Imperium Hothmani summæ adjiciendi sunt.				
	Abdalla filius Alasobici inauguratus est Me- cha vigesima-prima Rageshi. Cum autem Impe- rium obtinisset Abd-almalech filius Marovani contra illum Alhaglagium, quem interfe- cit, & patibulo affixit agentem septuagesimum				

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum.	Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
IV.	Hothmanus filius Haffani inauguratus est pri- ma Moharrami, & interfectus est die Paschati- a Mahometo filio Abubacri agens octogesimums secundum annum. Eo anno quo defunctus est, præcepit Alvalido filio Hacabæ, ut Codices Al- corani dilaceraret, & lavaret aceto, quod ma- gna dissensio de Alcorano orta esset. Siquidem reversus Hadifa ex bello Armenico dixit ipsi: Consule populis antequam dissentiant dissensio- ne Judæorum, & Judæorum. Qui ait: Quid est hoc? Respondit: Expugnaui Armeniam, Hara- cam, & Syriam, ubi comperi Harachenses pro infidelibus habere Syros, & eorum librum; con- tra Syros pro infidelibus habere Harachenses. Tunc præcepit Zaido filio Thabeti, qui descri- psit Codicem, & contulit illum cum Codice, qui erat apud Haphesum, combussitque Codi- ces ab illo dissentientes.	anni 11 dies 344	anni 34 dies 344	anni 11 dies 223	anni 6147 dies 293
V.	Ali filius Abutalebi Calipha creatus est ea die, qua interfectus est Hothmanus. Erat mun- di contemptor, elargiendis elemosynis deditus, & religionis Mahometanæ propugnator acerr- mus.	anni 4 dies 262	anni 40 ✱	anni 4 dies 219	anni 6152 dies 147
VI.	Alhasanus filius Ali creatus est Calipha Cu- phæ ea die, qua obiit pater ejus. Anno qua- dragesimo-primo profectus est Moavia filius A- bisaphiani Cupham, cui occurrit Alhasanus ibi- dem, & inierunt pacem, tradita Moaviæ rerum summa, cessitque illi Alhasanus Imperii jura. Ejus tempore interfectus est Alhosainus die Ve- neris, qui eo nomine semper celebris habitus est, & interfecti sunt cum illo novem millia equitum: occiditur autem agens annum ætatis quingagesimum-nonum.	✱ dies 82	anni 40 dies 80	✱ dies 182	anni 6152 dies 329
	Quatuor dies interregni addantur summæ.				

DE CALIPHIS OMAYYIS.

Numerus.	NOMINA CALIPHARUM familie Omaye.	Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
VII.	Moavia filius Abisaphiani inauguratus est Calipha, & defunctus Damasci agens septuagesimum-octavum ætatis annum. Erat candidus, procerus, extantibus oculis, proluxa barba, lato pectore, ac amplis natibus. Erat etiam magnæ majestatis, & auctoritatis apud homines.	anni	anni	anni	anni
		19	59	18	6171
VII.	Jazidus filius Moaviæ inauguratus est Calipha ea die, qua defunctus est pater ejus, dum ageret annum trigessimum-nonum. Ipse interfecit Alhofainum. Fuit valde fuscus, magno capite, Varorum vestigiis in vultu notatus, brevibus digitis. Misso exercitu obsedit Bocharam, cujus regnum mulier quædam nomine Chaton tenebat, quæ opem contra Moslaminos imploravit Regis Sagdi, juravitque ipsi se illi tradituram in uxorem. Qui opem illi tulit cum centumviginti millibus, & multis præliis, ac pugnis commissis obsedit Mecham, & portam Alcaabæ combussit cum trabibus, unde muri nigredinem contraxerunt. Obsedit quoque Madinam, eamque expugnavit, devastavit, & civium effuso sanguine totam urbem depopulatus est.	anni	anni	anni	anni
		3	63	3	6175
IX.	Moavia filius Jazidi filii Moaviæ inauguratus est Calipha, qua die defunctus est pater ejus, nempe 15. Rabihi prioris. Caliphatum administravit 45. diebus, tum illo sese abdicavit, & 40. diebus post Imperii abdicationem defunctus est 23. agens annum, & sepultus est ad latus patris sui, nulla relicta prole.	anni	anni	anni	anni
		63	63	63	6175
IX.	Nonaginta-novem dies interregni usque ad Caliphatum Abd-allahi Ben-azabiri addantur summæ.	dies	dies	dies	dies
		45	118	45	115
X.	Abd-alla filius Alzobiri inauguratus est Mechæ vigesima-prima Ragebi. Cum autem Imperium obrinuisset Abd-almalech filius Marovani, misit contra illum Alhagiagium, quem interfecit, & patibulo affixit agentem septuagesimum-secundum annum.	anni	anni	anni	anni
		63	63	63	6175
X.		dies	dies	dies	dies
		128	325	128	334

Numerus.	NOMINA CALIPHARUM familie Omayæ.	Anni Caliphatus .				Summa annorum Lunarum				Reductio eorum in Solares .				Summa annorum Mundi .			
XI.	Marovanus filius Alhocmi inauguratus est Chabix mense Ragebi . Sub ejus Caliphatu motus excitarunt Scihaitæ ad vendicandam mortem Alhofaini , præfecerunt sibi Solimanum filium Saradi , & erat numerus eorum , qui ad illum conveniant , sexdecim millia .	✱	anni	✱	anni	64	dies	dies	dies	dies	198	266	295	254	6176		
XII.	Abd-almalech filius Marovani , & pater Alvalidi inauguratus est Calipha Damasci mense Ramdani agens sexagesimum annum . Erat forma quadratus , albus , hianti ore , dentibus intricatis , & obtusis naribus : cognominabatur autem Abazian . Erat vero summopere avarus , itaut agnomine diceretur <i>Distillatio lapidis</i> .	anni	21	85	20	6197	dies	dies	dies	dies	15	281	152	41			
XIII.	Alvalidus filius Abd-almalechi filii Marovani , filii Alhocmi susceptus parenti adhuc viventi die Jovis decima-quinta Scevali , & defunctus est quadragesimum-octavum agens annum , & quosdam menses . Erat fortissimus , ac valde strenuus , & deditissimus ducendis & dimittendis uxoribus , nam sexaginta-tres duxit uxores . Ipse construxit Delubrum Damasci , destruxitque Ecclesiam sancti Joannis , & addidit illam Delubro . Duodecim millia marmoribus elaborandis operam navabant in ædificio dicti Delubri , in quo insumpsit quinques decies centena millia , & sexcenta millia denariorum , erantque in eo sexcentæ catenæ aureæ .	anni	9	95	9	6206	dies	dies	dies	dies	236	113	138	179			
XIV.	Solimanus filius Abd-almalechi filii Marovani inauguratus est Calipha qua die defunctus est Alvalidus frater ejus , nempe die Sabbati 15. mensis Giamadi posterioris , morbo laterum , agens 45. annum . Fuit procerus , pulcher , eloquens , disertus , abhorrens ab effusione sanguinis , heluo , luxuriosus , comedebatque singulis diebus centum circiter libras .	anni	2	98	2	6209	dies	dies	dies	dies	242	50	221	34			
XV.	Homarus filius Abd-alazizi filii Marovani , filii Alhocmi , inauguratus est Calipha qua die obiit patruus ejus Solimanus , nempe die Veneris vigesima Saphari . Maximopere deditus erat contemptui rerum , justitiæ , & religioni , cui semper posthabebat res mundanas .	anni	2	100	2	6211	dies	dies	dies	dies	222	202	130	164			

Numerus.	NOMINA CALIPHARUM familia Omaje.	Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XVI.	Jazidus filius Abd-amalechi, filii Marovani, filii Alhocmi inauguratus est Calipha qua die defunctus est patruus ejus Homarus filius Abd-alazizi, nempe die Veneris vigesima-quinta Ragebi, obiitque agens annum vigesimum-nonum. Erat magno corpore, & addictissimus musicæ, & lusibus. Eo diligebat puellam quamdam, ut ea mortua maximo conflictatus sit mœrore, cadaverque illius triduo apud se servavit, donec foetuit.	anni 4	anni 104	anni 3	anni 6215
XVII.	Hasciamus filius Abd-amalechi filii Alhocmi inauguratus est Calipha qua die defunctus est frater ejus, scilicet vigesima-quinta Sciabani. Erat luscus, candidus, tendens ad flavedinem, politiæ, & regiminis peritissimus, sed summo- pere avarus, & invidus. Vestimentorum adeo amator erat, ut hujusmodi ejus suppellectili asportandæ sexcenti cameli destinati essent; reliquit duodecim millia interularum. Cum autem vita excessisset, prohibuit Alvalidus, ut nemo illum involveret, adeoque involvit illum famulus ejus.	anni 19	anni 124	anni 19	anni 6234
XVIII.	Alvalidus Abul-habbasus filius Jazidi, filii Abd-almalechi, filii Marovani, filii Alhocmi Calipha inauguratus est qua die obiit patruus ejus Hasciamus mense Rabihi posterioris. Interfecerunt illum homines factionis Jazidi filii patrui ejus, & amputatum caput ejus circumtul- runt per Damascenam urbem dum ille agebat 42. annum. Causa ejus necis vitia, & evidens infidelitas fuerunt, necnon Sadducæorum hære- sis. Crearunt autem Damasceni cives filium pa- trui ejus Jazidum, qui confirmato Imperio di- xit: Quicumque afferet ad me caput Alvalidi centum millibus denariorum donabitur; & in- terfectus est, & allatum ad illum caput ejus.	anni 1	anni 125	anni 1	anni 6235
XIX.	Jazidus filius patrui Alvalidi filii Abd-almale- chi, filii Marovani, filii Alhocmi inauguratus est vigesima-octava Giamadi posterioris, & periit pe- ste in solemnitate Paschatis, agens quadagesi- mum annum. Propendebat ad opinionem & sententiam Cadraitarum; ideoque cum Impe- rium obtinisset Marovanus Alhomar, (id est asinus) defodit sepulchrum ejus, & cadaver pa- tribulo affixit; quoniam vero stipendia militum diminuit, cognominatus est <i>Diminutus</i> .	* dies 160	anni 125 dies 336	* dies 160	anni 6236 dies 26

Numerus.	N O M I N A C A L I P H A R U M familie Omaye.				Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XX.	Abrahamus filius Alvalidi, filii Abd-almalechi filii Marovani, filii Alhocmi inauguratus est eadē die, qua defunctus est frater ejus Jazidus mense Dialhagia. Qui cum vidisset rerum omnium perturbationem, sese abdicavit, tradiditque rerum summam Marovano filio Mahometi Giahdensi, & post aliquod tempus interfecit illum filius Marovani, & patibulo affixit. Raris erat superioribus labris, impotens, & ineptus ad regimen, itaut ejus sequaces aliquando salutarent illum ut Calipham, aliquando ut Ducem, aliquando absque ullo titulo.				* anni 126 dies 69	* anni 126 dies 50	* anni 126 dies 69	* anni 6236 dies 95
XXI.	Marovanus filius Mahometi Giahdensis inauguratus est Calipha mense Saphari, quem interfecit Saleh patruus Abilhabbasi Saphahi in quodam oppido Ægypti superioris, nomine Bausir. Hic est ultimus Calipharum familie Omaye, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moavia filius Abisaphiani, & iste ultimus. Erat autem prudens, strenuus, optimi consilii, & regiminis, sed adversa fortuna, & statuto tempore elapso nihil prodest consilium, neque apparatus, conversa enim ducitur capillo, adversa vero disrumpit catenas.				5 anni dies 23	131 anni dies 73	4 anni dies 330	6241 anni dies 63
XXII.								
XXIII.								
XXIV.								
XXV.								
XXVI.								
XXVII.								
XXVIII.								
XXIX.								
XXX.								
XXXI.								
XXXII.								
XXXIII.								
XXXIV.								
XXXV.								
XXXVI.								
XXXVII.								
XXXVIII.								
XXXIX.								
XL.								
XLI.								
XLII.								
XLIII.								
XLIV.								
XLV.								
XLVI.								
XLVII.								
XLVIII.								
XLIX.								
L.								

DE CALIPHIS HABBASIDIS.

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
		anni	anni	anni	anni
XXXII.	Abu-habbasus Saphahus Abd-alla filius Ma- hometi, filii Alhabbasi inauguratus est Cuphæ die Veneris decima Rabihi prioris, & defun- ctus est morbo varorum Hascemiæ, agens tri- gesimum-secundum annum cum dimidio. Erat candidus, pulchra facie, liberalis, & optimis moribus. Is coegit homines familiæ Omayæ, qui erant circiter octoginta viri, & interfecit eos usque ad ultimum. Nam singulis assignavit unum ex suis armis instructum, & cum excla- masset quidam eorum, <i>Habd-fames pater tuus pa- ter noster est, nec sumus tibi alieni</i> , manus percus- sit Abd-alla: tunc unusquisque sibi assignatum trucidavit, & interfecerunt eos, ut præceperat Abd-alla. Et digestis ordine impositus est ta- pes, sedensque super eos ipse cum suis cibum advocavit, & dum comedebant, audiebant eo- rum lamentationes, donec mortui sunt. Tum misit Abuhabbasus patrum suum Damascum, qui expugnavit eam, interfecto Alvalido, & depopulatus est Damascum triduo cum dimi- dio, & destruxit mœnia usque ad ultimum la- pidem, ac sepulchra Omaytarum defodit, in- cenditque igne.	4	135	4	6245
		dies	dies	dies	dies
		266	339	222	285
XXXIII.	Abu-giafar Abd-alla filius Mansuri, filii Al- habbasi inauguratus est Calipha qua die obiit frater ejus, dum esset in itinere Mechano, & defunctus est apud puteum Maimon Mechæ a- gens sexagesimum-tertium annum. Ipse constru- xit Bagdadum, sive Babylonem, & incoluit eam anno centesimoquadragesimo-quinto. Tan- ta fuit morum probitate, prudentia, rectitudi- ne consilii, ac suavitate administrationis, ut vix exprimi possit. Erat quoque prudentissimus, ac rerum experientia exercitatus, necnon terribilis, cui sola suspicio sufficiebat, & accusatio ad in- terficiendum. Summopere avaritiæ fuit deditus, adeo ut <i>Viscosi</i> cognomen adeptus fuerit. Nu- merus eorum quos interfecit, fuit sexcentorum millium.	21	157	21	6267
		dies	dies	dies	dies
		348	332	119	39

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarum.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XXIV.	Mahometus Almohdi Obaid-alla filius Mahometi inauguratus est Calipha qua die defunctus est pater ejus Mechæ, cum esset Bagdadi die sabbati sexta mensis Dialhagia, & defunctus est in quodam oppido Masidani vigesima-seconda Moharrami, agens quadragesimum secundum annum cum dimidio. Erat colore pallidus, habens in oculo dextro maculam albuginis.	anni 10	anni 168	anni 9	anni 6276
		dies 45	dies 22	dies 301	dies 340
XXV.	Musa Alhadi, & est pater Mahometi, inauguratus est Calipha qua die obiit pater ejus, & defunctus est Bagdadi die Veneris decima-quarta Rabihi prioris, vigesimum-quartum agens annum. Jam decreverat abdicare fratrem suum Rascidum a successione Imperii, & inaugurare filium suum, sed subita mors intercessit inter ipsum, & propositum suum. Erat strenuus, magnanimus, liberalis, difficilis accessu, & desideriorum.	anni 1	anni 169	anni 1	anni 6278
		dies 52	dies 64	dies 43	dies 18
XXVI.	Haron Rascidus Abu-mahometus filius Almohdi inauguratus ea nocte qua defunctus est frater ejus, & natus Almamunus; obiit vero nocte Sabathi tertia Giamadi posterioris agens quadragesimum-septimum annum, & menses. Habebat a secretis Giahfarum filium Chaledi, filii Barmachi. Erat pulcher, corpulentus, & pinguis. Omnium Calipharum fuit liberalissimus, & munificentissimus, optimis carminibus componendis deditus, necnon strenuus, addictus bellis, & peregrinationibus, adeoque octies in suo Caliphatu peregrinatus est. Occidit Giahfarum, qui ipsi a secretis erat, de cujus necis causa non conveniunt scriptores. Nam quidam asserunt, Rascidum absentiam Giahfari & suæ sororis Habbasæ ferre non potuisse, quare matrimonio illos copulavit eo pacto, ut illam aspiceret, sed ne rangeret, vetuit, tamen reddidit gravidam, quæ peperit puerum, misitque illum Mecham, timens Rascidum fratrem, qui hoc percipiens occidit Giahfarum: sed hoc longe distat a veritate. Alii ferunt, Giahfarum ædificasse domum amplissimam, & impendisse viginti decies centena millia denariorum, neque Rascidum per villam aut hortum transire solitum, quin ei diceretur, hæc sunt Giahfari. Alii tradunt, quod, cum illum amovere non posset vivum, ne secreta sua aperiret, & aliquid mali inde nasceret, misit Masrurum noctu, qui eum adduxit ad palatium Rasci-	anni 23	anni 192	anni 22	anni 6300
		dies 78	dies 152	dies 190	dies 210

Numerus .	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Habbasidarum .	Anni Ca-	Summa	Reductio	Summa
		liphatu .	annorum Lunarium	eorum in Solares .	annorum Mundi .
	di , cui præcepit , ut caput illius sibi afferret ; ille vero bis pro ipso rogaturus reversus est . Quamobrem iratus Rascidus , convitiis illum affecit , quare absceidit caput ejus , & attu- lit Rascido , agentis annum trigessimum-septi- mum . Prehendit autem filium ejus Fadhlum , & omnes liberos eorum , ministros , & servos , ac in carcerem conjecit , bonis fisco addictis .				
XXVII.	Mahometus Alaminus filius Rascidi , filii Al- mohdi inauguratus est Calipha Tusæ die inse- quente noctem qua defunctus est pater ejus , dum esset Bagdadi , septima Giamadi postero- ris . Erat autem prodigæ liberalitatis , sed pessi- mis moribus , & effundendo sanguini deditus . Tandem interfectus est , & amputatum caput ejus .	anni 4	anni 197	anni 4	anni 6305
		dies 228	dies 25	dies 185	dies 28
XXVIII.	Almamunus filius Haronis Rascidi , filii Al- mohdi inauguratus est Calipha die insequente noctem qua occisus est frater ejus Alaminus , nempe die Mercurii decima-octava Ragebi , dum agebat annum quadragesimum-octavum . Ejus tempore defunctus est Alamamus Mahometus fi- lius Adrisi Sciahfæus in Ægypto quinquagesi- mum quartum agens annum .	anni 20	anni 217	anni 19	anni 6324
		dies 161	dies 186	dies 308	dies 336
XXIX.	Almohtafemo Billa Abuisaac Abrahamus filius Haronis Rascidi inauguratus est Calipha Tarsiea die qua obiit frater ejus Almamunus . Et profe- ctus est Bagdadum die Sabathi initio mensis Ramdani . Obiit Sarmanræ die Jovis decima-o- ctava mensis Rabihi prioris quadragesimum-sex- tum agens annum .	anni 8	anni 226	anni 8	anni 6333
		dies 246	dies 77	dies 159	dies 130
XXX.	Alvateko Billa Abugiafar filius Rascidi inau- guratus est Calipha Sarmanræ , qua die obiit pa- ter ejus Almohtafemo , & defunctus est triges- imum-sextum agens annum . Erat candidus , & in dextro oculo maculam albuginis habebat , am- plo pectore , prolixa barba . Ferunt , hunc ob nimium coitum hydropisis morbum contraxisse , quo periit .	anni 5	anni 231	anni 5	anni 6338
		dies 271	dies 348	dies 117	dies 341
	Giafar Almotuachelo pater Alfadli Giafari filii Abi-isaaci inauguratus est Sarmanræ ea die qua obiit frater ejus Alvateko , die sabathi vigesima- quarta Dialhagia , & interfectus est die Mer- curii tertia Scevali . Siquidem Almontanfero fi-				

Numerus .	N O M I N A E T H I S T O R I E Calipharum Habbasidarum .	Anni Calipha- tus .	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares .	Summa annorum Mundi .
		anni 14	anni 240	anni 14	anni 6353
XXXI.	lius ejus misit pueros suos per portam Ripæ , qui ingressi interfecerunt eum in domo sua , & in frustra conciderunt . Acciderunt in ejus Ca- liphatu terribiles terræ motus Cumæ , & in ejus suburbiis , adeo ut numerus eorum , qui ædifi- ciorum ruinis interierunt , ascenderit ad quadra- ginta millia & nonagintanovem . Idem accidit in Perside , Chorasan , Syria , & Arabia Felice , audiebanturque e turbinibus voces horrendæ , & minantes , collapsæ sunt arces , domicilia , & pontes . Item terræmotu concussa sunt Madaie- num , Balisum , Raka , Harran , Rasalhainum , Emessa , Damascus , Edessa , Tarsus , Masisa , Laodicæa . Ora vero maritima Syriæ ita concus- sa est , ut omnia ædificia corruerint , nec nisi pauci habitatores evaserint . Antiochiæ ex eodem terræmotu ceciderunt mille quingentæ domus , necnon ex ejusdem mœnibus nonaginta circiter turre , & mons ejus divulsus cecidit in mare , unde concitatum est mare , & ascendit ex eo fumus niger foetidus .	dies 275	dies 269	dies 122	dies 104
XXXII.	Almontafero Billa Abugiafar Mahometus in- auguratus est Calipha ea nocte qua interfectus est parens ejus Almotuachelo , die Mercurii quarta Scevali , & obiit in Tigri die Sabathi tertia Rabihi posterioris vigesimum-quintum a- gens annum . Magnis erat oculis , naso obtuso , brevis statura , candidus , quadratus , & summa præditus majestate .	* dies 178	anni 247 dies 93	* dies 178	anni 6353 dies 282
XXXIII.	Almostahino Billa Abulhabbaso Ahmetus in- auguratus est die Lunæ quarta mensis Rabihi posterioris , & interfectus est nocte diei Lunæ ad vesperam sextæ ejusdem Rabihi posterioris , & allatum est caput ejus ad Almohtazzum .	anni 3 dies 266	anni 251 dies 204	anni 3 dies 233	anni 6355 dies 150
XXXIV.	Almohtazzo Billa Abu-abdalla Alzebiro in- auguratus est Calipha Bagdadi quarta Moharra- mi , & invitatus sese abdicavit die Lunæ tercia Ragebi . Nam ejus janitor Salehus filius Vasisi venit ad eum cum quibusdam , & cum voca- rent eum , ut aperiret , respondit se portionem sumpsisse , cumque ultro urgerent , jussit , ut aliqui eorum ingrederentur , qui ingredien- tes traxerunt eum pedibus usque ad portam domus , & exposuerunt eum Soli , qui modo unum , modo alterum pedem attollebat , &	anni 3	anni 254	anni 3	anni 6360

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
	demittebat. Illum autem colaphis cadebant; & dicebant, Depone Caliphatum, donec se abdicavit; & reliquerunt eum tribus diebus absque cibo & potu, tum intruserunt eum in caveam gypso oblinitam, & portam clauferunt, qui sequente die inventus est mortuus, dum agebat annum vigesimum-tercium.	dies 200	dies 204	dies 167	dies 315
XXXV.	Almohtadi Billa Abu-abdalla Mahometus filius Alvatechi inauguratus est vigesima-nona Ragebi, ipsique omnium primus votum dedit, & suffragium Almohtazzo. Et interfectus est die Martis decima-quarta Ragebi, traditus est enim cuidam, qui ejus testiculos conculcavit, donec mortuus est, trigessimum-septimum agens annum. Alii tradunt, illum pugione confodisse, & ex ejus bibisse sanguine.	* dies 344	anni 250 dies 194	* dies 344	anni 6361 dies 296
XXXVI.	Almohtamedo Ala-alla Abulhabbas Ahmetus inauguratus est Calipha, qua die interfectus est patruus ejus Almohtadi quarta-decima Ragebi, & defunctus est nocte diei Lunæ decimæ-nonæ Ragebi, quinquagesimum agens annum, & menses aliquos. Anno ducentesimo septuagesimo obiit Ahmetus filius Tulun.	anni 23 dies 4	anni 272 dies 198	anni 22 dies 119	anni 6384 dies 49
XXXVII.	Almohtadhedo Billa Abul-habbas inaugura- tus est Calipha Bagdadi, qua die defunctus est patruus ejus Almohtamedo undecima Ragebi, & obiit Bagdadi die Lunæ vigesima tertia mensis Rabihi prioris. Ferunt quidam, eum veneno sublatum esse agentem quadragesimum sextum annum.	anni 9 dies 269	anni 288 dies 212	anni 6 dies 271	anni 6393 dies 220
XXXVIII.	Almoctafi Billa Abu-mahometus inauguratus est Calipha, qua die defunctus est parens ejus vigesima-prima Rabihi posterioris, & defunctus est agens trigessimum & unum annum, & menses quosdam. Erat pulcher, religiosus, abhorrens a sanguinis effusione, liberalis, ac multarum divitiarum.	anni 6 dies 196	anni 294 dies 308	anni 6 dies 130	anni 6399 dies 350

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Chalipharum Habbasidarum.	Anni Ca-	Summa	Reductio	Summa
		liphatas.	annorum Lunarium	eorum in Solares.	annorum Mundi.
XXXIX.	Almoctadero Billa Abulfadari Giafar inaugu- ratus est Calipha Bagdadi, qua die defunctus est frater ejus Almoctafi decima-tertia Dilkada: bis sese abdicavit, & postea restitutus est. Tan- dem interfecit illum quidam ex militibus Mu- nesi Almodfari, & attulit caput ejus ad ipsum Munefum: fuitque id die Mercurii vigesima-se- ptima Scevali, dum ille agebat annum trigesi- mum-octavum, unum mensem, & quinque dies.	anni	anni	anni	anni
		24	319	24	6424
XL.	Alkahero Billa Abu-mansur Mahometus Ca- lipha inauguratus est Bagdadi die Jovis vigesi- ma-octava Scevali, tum depositus est, & oculis orbatus die Mercurii sexta Giamadi prioris, & defunctus est postquam elemosynam petiit ad portam Templi, dicebatque hominibus: Ego eram Princeps vester heri, hodie vero sum ex pauperibus vestris, vosque rogo, ut mihi elee- mosynam erogetis. Dedit autem ipsi Benabi- musa Hascemensis mille drachmas. Ejus tem- pore defunctus est Hothmanus filius Haffani in Ægypto anno trecentesimo vigesimo-primo. Captus quoque est Ahmerus ejus nepos filius Almoctafi, & positus in quadam domo, quæ gypso occlusa est, ubi fuit suffocatus. Eodem anno obiit mater Almoctadri. Alkahero enim cum pecuniam ab ea peteret, & illa non indi- caret ipsi nisi centum & triginta denariorum millia, eam percussit, multisque afflixit tormen- tis, & suspendit capite in terram demisso, ita ut urina ejus totum corpus perfunderet. Quæ ei dicebat: Nonne mater tua sum, & his sup- pliciis me afficis? & post hæc mortua est.	anni	anni	anni	anni
		1	321	1	6425
XLI.	Alradi Billa Abul-habbas inauguratus est die Mercurii sexta Giamadi prioris, qua die depo- situs est patruus ejus Alkahero. Et defunctus est hydropisis morbo nocte sabathi decima-sex- ta Rabihi prioris annum agens trigessimum se- cundum, & aliquos menses. Erat autem mu- nificus, liberalis, poeta disertissimus, & elo- quentissimus rhetor, plurimumque delectabatur conversazione doctorum virorum, eorumque fa- miliaritate, ac multis virtutibus præditus erat.	dies	dies	dies	dies
		185	124	174	238
XLII.		anni	anni	anni	anni
		6	328	6	6432
		dies	dies	dies	dies
		306	75	240	113

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Chalipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarum	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
XLII.	Almottaki Billa Abu-isaac Abrahamus filius Almoctaderi inauguratus est Calipha, qua die obiit frater ejus Alradi, nempe die Mercurii vigesima mensis Rabihi prioris. Tum deposuit illum Tuzun die Sabathi vigesima mensis Safari, & orbavit oculis, vixitque posthac viginti quatuor annis, & mortuus est.	anni	anni	anni	anni
		3	332	3	6436
		dies	dies	dies	dies
		330	50	297	45
XLIII.	Almostacfi Billa Abul-casemus Abdalla Calipha inauguratus est, qua die Caliphatu sese abdicavit patruus ejus Almottaki, nempe vigesima Safari. Tum deposuit illum Moazzadaula filius Buja, quod hoc modo factum est. Ingressus ad illum aliquando Moazzadaula, & proci- dens in terram manus ejus osculatus est, tum posita sede sedit, accesseruntque ex suis viri duo Dilamitæ, & manus extenderunt ad Almostac- sum, qui manus illis porrexit, existimans eos velle manus suas osculari. Illi vero accepta ma- nu traxerunt illum ex sua sede, & imposita sindone collo, conduxerunt illum peditem ad domum Moazzadaulæ, ubi oculis orbatus est, & vinctis constrictus, domus vero Caliphatus deprædata est, ut nihil penitus in ea remanse- rit.	anni	anni	anni	anni
		1	333	1	6437
		dies	dies	dies	dies
		120	170	107	154
XLIV.	Almoriho Lilla Abul-habbas inauguratus est Calipha ea die qua depositus est patruus ejus Almostacfi, nempe vigesima-secunda Giamadi posterioris. Tum sponte sese abdicavit, tradi- ditque Calipharum filio suo Abd-olcarimo, co- gnominavitque illum Altaicho Lilla. Ejus tem- pore mortuus est Abu-bacrus Ahscidus dominus Egypti, & successus est ipsi Cafur Ahscidus.	anni	anni	anni	anni
		29	362	28	6465
		dies	dies	dies	dies
		138	308	188	342
XLV.	Altaicho Lilla Abubacrus Abdolcarimo filius Almotihi Calipha inauguratus est ea die qua pater ejus Almotiho sese Caliphatu abdicavit, nempe die Mercurii decima-tertia Dialkada. Tum deposuit illum Bahaiadaula filius Buja, & vinctis obstrinxit, ac domum Caliphatus depopulatus est die Sabathi decima-nona Scia- bani, unamque ejus aurium amputavit.	anni	anni	anni	anni
		17	380	17	6483
		dies	dies	dies	dies
		272	226	86	63

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Habbasidarum.	Anni Calipha- tus .	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares .	Summa annorum Mundi .
XLVI.	Alkadero Billa Abul-habbas Ahmetus inau- guratus est vigesima-prima Sciabani , obiitque undecima Dialhagia . Erat valde religiosus , ju- stissimus , eleemosynis erogandis deditissimus , & grati animi nota insignis .	anni 41 dies 110	anni 421 dies 336	anni 40 dies 29	anni 6523 dies 92
XLVII.	Alkaïemo Beamralla Abugiafar Abd-alla Ca- lipha inauguratus est , qua die obiit parens ejus Alkadero , nempe undecima mensis Dial- hagia , & defunctus est decima-tertia Sciabani . Deposuerat enim illum Basasirus , & oravit Bag- dadi pro Almostansero domino Ægypti , & cessatum est orari pro Habbasidis integro anno , tum restitutus est Caliphatui Alkaïemo , & o- ratum est pro Habbasidis . Et ingressus est Ba- sasirus Bagdadum cum vexillis Ægyptiacis , & oratum est iterum Almostanseri domini Ægy- pti nomine . Deindeprehendit Basasirus Princi- pem Principum , & vinculis constrinxit illum , mutavitque vestimenta , & publice circumduci per Bagdadum jussit , pone eum existente quo- dam , qui verberibus illum impelleret . Deinde insutus fuit pelli Tauri recenti , cornibus ejus capiti impositis , & suspensus maxilla ad un- cos , donec mortuus est . Et asportavit inde in- finitas propemodum divitias , & cessatum est iterum orari nomine Habbasidarum integro an- no .	anni 44 dies 138	anni 466 dies 220	anni 43 dies 125	anni 6566 dies 217
XLVIII.	Almoktadi Beamr-alla Abul-casemus filius Aldochira inauguratus est Calipha qua die obiit avus ejus Alkaïemo , & defunctus est de- cima-quinta Moharrami , trigesimum-octavum annum & aliquos agens menses .	anni 19 dies 149	anni 486 dies 15	anni 18 dies 307	anni 6585 dies 159
	Almostadhero Billa Abul-habbas Ahmetus inauguratus est Calipha qua die obiit parens ejus , nempe decima-quinta Moharrami . Ejus tempore Joppen gladio obrinuerunt Franci , & pactionibus pacis Arsofam , subjugaruntque ma- jorem partem regionis maritimæ . Anno quadrin- gesimo nonagesimo-quinto obsidione & vallis circumdederunt Franci Tripolim , & oppresserunt magnopere . In cujus auxilium eo accurrerunt exer- citus Damasci , Emessæ , & Aleppi , sed victoria tandem cessit Francis , & in turpissimam fugam	anni 25	anni 115	anni 24	anni 6609

N O M I N A E T H I S T O R I E
Calipharum Habbasidarum.

Anni
Calipha-
tus . Summa
annorum
Lunarium Reductio
eorum in
Solares . Summa
annorum
Mundi .

XLIX.

conversi sunt Moslemani , & urbem pactio-
bus pacis ceperunt Franci , post obsidionem se-
ptem annorum . Post hæc Antiochia egressi pro-
fecti sunt Jerosolymam , quam facile ceperunt ,
incluseruntque omnes Judæos Jerosolymæ in
quadam synagoga , & igne incenderunt eos ,
occideruntque ex Moslemanis plusquam septua-
ginta millia hominum . Inter cætera spolia re-
pererunt clibanum argenteum quadraginta libris
Damasценis pendentem , & viginti lampades
aureas . Ejus autem tenuerunt Imperium usque
ad Saladinum , nempe nonaginta & uno anno .
Post expugnatam Tripolim , quæ erat magna
urbs , ingensque Moslemanorum eam colebat nu-
merus , atque doctorum virorum , Accam sive
Prolemaidem obsederunt classi circiter nonagin-
ta navium terra marique . Gentis Rex erat Bal-
duinus Dominus Jerosolymæ , & gladio cepe-
runt eam . Ejus gubernator erat tunc Zahradau-
la filius Gaiusci , qui timore perculsus fugit .
Post hæc ceperunt quoque ipsi Franci Berytum
& Sidonem , post vehementissimam obsidionem ,
ac magno terrore esse cœperunt in tota Syria ,
& omnibus regionibus maritimis . Deinde exput-
gnaverunt Tyrum , & suæ ditioni addiderunt .
Alii tradunt ejus gubernatorem , qui Ab-dal-
malecho dicebatur , eam Francis vendidisse . Tum
obtinuerunt vi ab Ismaelitis Banajas . Omnia
hæc gesta sunt in Caliphatu Almostadheri Billa .

anni anni anni anni
25 511 24 6609

dies dies dies dies
97 112 190 349

I.

Almostarsedo Billa Abulfadlo filius Almo-
stadheri Calipha inauguratus est post mortem
parentis ejus , vigesima tertia Rabihi prioris ,
in quem impetum facientes Batanitæ interfece-
runt illum die Jovis decima-septima Dialkada
quadragesimum-quintum annum , & aliquos a-
gentem menses . Ejus tempore obsederunt Fran-
ci Aleppum , socium habentes Saifadula Do-
bais filius Sadkæ , cumque jamjam eam essent
capturi , accidit paulo post meridiem ingens
aquarum alluvies , quæ Francorum corripuit ten-
toria , & ingentem submersit numerum , ac bo-
norum magnam vim devastavit . Eadem die ,
nocte ingruente , Aleppum appulit Ak Sankar
Barsakæus , & expulit inde Francos , imperium-
que obtinuit urbis , & reversus est Azazum ,
quem eo persequentes Franci , inde expulerunt ,
& fuderunt exercitum , magna suorum accepta
strage .

anni anni anni anni
17 528 17 6627

dies dies dies *
202 314 17

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarum	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
LI.	Alascedus Billa Abu-giafar Almanfur filius Al-mostarscedi Calipha inauguratus est Bagdadi, vigesima Dialkadæ, quem Caliphatu deposuit Sultanus Mashudus decima-quarta Dialkadæ, fugitque propterea Mausulum, & habitavit ibi, interfectusque est demum Asphahani a Batanitis.	* anni 527 dies 352	* anni 527 dies 311	* anni 527 dies 352	* anni 6627 dies 352
LII.	Almoktasi Beamr-alla filius Almostadheri inauguratus est Calipha qua die depositus est nepos ejus Alascedus Dialkada, defunctusque est prima Rabihi prioris. Ille majestatem Caliphis Habbasidarum restituit, & Sultanorum ab illis removit auctoritatem & potentiam. Tempore Almoktasi accidit ingens terræmotus, qui tredecim evertit urbes, nempe Hemat, Aleppum, Moar-ram, Scizar, Cafartab, Apamæam, Emessam, Talarabum, Arcem Cordæorum, Orpham, Laodicæam, Tripolim, Antiochiam, sed vehementior fuit Hemat, ubi ingens numerus sub ruinis periit, & nonnisi pauci evaserunt.	anni 24 dies 105	anni 554 dies 61	anni 23 dies 207	anni 6651 dies 196
LIII.	Almostangedo Billa Abul-motdaffaro inauguratus est Calipha secunda Rabihi prioris, una post obitum sui parentis Almotaki die. Ejus tempore fuit terræmotus ille magnus, qui dictus est terræmotus Aleppi, fertur enim periisse sub ruinis quindecim millia hominum. Ejus quoque tempore initium habuit Imperium Aju-bitarum, nempe anno 558. Eodem anno invaserunt Franci Ægyptum, ceperuntque urbem Balbaisum, & quotquot in ea invenerunt, peremerunt gladio. Inde profecti sunt Alcairum cum numerosissimo exercitu; quamobrem eorum timore perculsus Sciaur ipsum Alcairum igne incendit. Quo facto, legatos misit ad eorum Regem, pacem petens, pro qua decies centena millia denariorum offerebat, cui acquievit, recessitque inde. Hoc etiam anno Ægypti regnum occupavit Saladinus, habebatque a consiliis judicem Alfadelum. Is occidit ex Nigritis quinquaginta millia, & eorum regionem igne consumpsit. Anno autem 565. Damiatam invaserunt Franci, sed post quinquagesimum unum diem obsessionis, recesserunt ab illa.	anni 11 dies 27	anni 565 dies 88	anni 10 dies 273	anni 6662 dies 104

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
		anni	anni	anni	anni
LIV.	Almostadi Benur-alla Abu-mahometus Alhafanus inauguratus est Calipha qua die obiit parens ejus, ex ejusdem testamento mense Rabihi prioris, & defunctus est initio Dialkadæ. Primordiis ejus Imperii finem habuit regnum Fatemitarum, nempe eorum qui erant ex prosapia Ali in Ægypto, quorum postremus fuit Aladheda; & initium habuit in Ægypto Imperium Habbasidarum, postquam inde exularunt plusquam ducentis annis. Et occupavit Saladinus Regiam, potitusque est omnium facultatum ac thesaurorum, qui in ea erant, quorum numerus & pretium vix exprimi possit. Cepit quoque filios Aladhedi, & uxores, & vinculis obstrinxit, ac in uno inclusit loco. Damascum post hæc profectus est, & obtinuit eam: expugnavit etiam Emessam, Hemat, Balbech, & pactationibus sese dedit Aleppus. Anno 572. excitavit mœnia Alcairi, jussitque extrui arcem montis Almoktami. Edificavit quoque monumentum Sciaphahi. Post annum commissum fuit celebre illud certamen Ramalæ ad flumen Talasiam.	9	574	9	6671
		dies 208	dies 276	dies 109	dies 243
LV.	Alnassero Ladin-alla Abulhabbas inauguratus est Calipha Bagdadi qua die obiit parens ejus Almostadi, prima Dialkadæ; & defunctus est nocte festi Azymorum, septuagesimum agens annum. Ejus tempore erumpere cœperunt Tartari.	46	621	45	6727
		dies 324	dies 266	dies 189	dies 37
LVI.	Aldahero Beamr-alla Abunassero inauguratus est Calipha qua die obiit Alnassero parens ejus, ex ejusdem testamento: In vincula autem illum conjecerat, e quibus eum liberavit moriturus. Et defunctus est quarta-decima Ragebi quinquagesimum agens annum.	*	anni 622	*	anni 6727
		*	*	*	*
LVII.	Almostansero Billa Abugiasar inauguratus est Calipha qua die obiit parens ejus Aldahero vigesimum agens annum.	*	*	*	*
		*	*	*	*
LVIII.	Caliphatus Almostaasami Billa. Anno sexcentesimo quinquagesimo-sexto, decima-octava Moharrami invaserunt Tartari urbem Bagdadum, & obsederunt eam, ceperuntque die Lunæ duodecima Safari, quæ responderet tertiæ Ansiri, anno martyrum nongentesimo septuagesimo-quarto, occideruntque universum exercitum, ac cives urbis, nec evaserunt ex illis nisi perpauci.	*	anni 655	*	anni 6749
		*	dies 42	*	dies 152

DE CALIPHIS

ÆGYPTI,

SIVE

FATEMITIS.

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
		anni	anni	anni	anni
I.	Caliphatus Almohdi Abu-mahometi Abd-al-læ cœpit anno ducentesimo nonagesimo-octavo Salgiamasæ in provincia Cyrinensi, quæ est in Occidente, ubi princeps fidelium salutatus est die Lunæ septima Dialhagiæ. Extruxitque Almohdiam, & eam incoluit. Deinde Africæ occupavit regnum, necnon Siciliam, & provincias Occidentis. Ægyptum peragratus quoque est sub mercatoris habitu, tum reversus in Occidentem, tenuitque Imperium usque ad annum 322. quo obiit decima Rabihi prioris.	25 dies 92	321 dies 69	24 dies 184	6425 dies 183
II.	Alkajemo Beamr-alla Abulcasemus Mahometus filius Almohdi Dominus Cairavani inauguratus est post obitum patris sui Almohdiæ ex testamento decima Rabihi prioris, & defunctus est in Occidente die Dominico 13. Scevali.	11 dies 210	333 dies 279	12 dies 99	6437 dies 262
III.	Almansuro Billa Abu-dahero Ismael filius Mahometi, filii Almohdi, inauguratus est post obitum patris sui die Lunæ decima-quarta Scevali, defunctusque est die Veneris ultima Scevali anno 341. annum agens 37. Natus autem est Almohdiæ.	7 dies 16	340 dies 295	6 dies 305	6444 dies 202
IV.	Almoezzo Ladin-alla Abutamimo Maado filius Ismaelis Almansuri, filii Mahometi, filii Almohdi, inauguratus est Calipha die obitus parentis sui in Occidente, nempe die Veneris. Suos exercitus misit ex Africa in Ægyptum præfecto duce Giauhar ejus puero, die Dominica vigesima-quarta mensis Rabihi prioris, anno trecentesimo quinquagesimo octavo. Et ingressus est Giauhar cum exercitu suo Cairum die Martis decima-septima Sciabani, & oratum	23 dies	364 dies	22 dies	6467 dies

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatu.	Summa annorum Lunarum.	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
		dies	dies	dies	dies
	est nomine Almoezzi, remota oratione nomine Habbasidarum. Is excitavit palatium Caliphatus Cairi, jussitque suis, ut unusquisque sibi domum Cairi extrueret, & stabilitum est ibi regnum ejus, obiitque Cairi undecima Rabihi prioris anno trecentesimo sexagesimo-quinto, quadragesimum-quintum cum dimidio natus annum, fœdus Imperii relinquens filio suo Almanfuro Nazaro.	152	92	266	103
V.	Alazizo Billa Abul-manfuro Nazaro filius Almoezzi Calipha inauguratus est qua die obiit parens ejus, nempe die Veneris tertia Rabihi posterioris, & defunctus est die Martis vigesima-tertia Ramdani in balneo Balbaisi, quadragesimum-secundum annum & aliquos agens menses. Inter cetera quæ de justitia Almoezzi parentis Alazizi referuntur, hoc unum est. Uxor Alascidi, eorum cadente Imperio, deposuerat apud Judæum quemdam muliebrem vestitum unionibus ac variis distinctum gemmis, cujus (cum post aliquod tempus periisset eum a Judæo, & ille reddere noluisse) obtulit ipsi manicam, qui abnuit; illa vero tantum addidit illi, ut tandem obtulisset ei totum vestitum, contenta sola manica: sed Judæus ille totum abnegavit. Quamobrem veniens ad palatium, ingrediendi permissionem petiit, quæ cum ipsi concessa esset, ingressa controversiam cum Judæo exposuit. Quem cum Princeps accersisset, & ille neque sponte, neque immanibus suppliciis fateri voluisset, misit quosdam, qui vestitum in domo Judæi quaererent, quem in muro absconditum invenerunt. Hunc videns Almoezzo, ejus pulchritudine obstupuit, tradiditque illum mulieri. Quæ, ut ipsum acciperet, aut muneris nomine, aut pretio rogavit, qui nequaquam voluit. Quæ dixit ei Domine mi, hic vestitus mihi conveniebat dum eram domina Ægypti, at in hoc statu minime convenit: tamen noluit illum accipere. Quamobrem illa assumpto vestitu abiit.	21	385	20	6488
		dies	dies	dies	dies
		172	264	308	46

Numerus.

IV.

NOMINA ET HISTORIÆ	Anni Caliphatu.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
--------------------	-----------------	------------------------	----------------------------	----------------------

Calipharum Fatemitarum.

Alhacemo Beamr-alla Abuali filius Almanfuri, filii Nazari inauguratus est Calipha die qua obiit parens ejus nempe die Martis vigesima-octava mensis Ramdani, anno trecentesimo octuagesimo-sexto, dum agebat annum decimum, sex menses, & sex dies. Egressus aliquando ex Palatio, amplius non est reversus, quia fuit interfectus. Causa autem ejus necis hæc fuit. Misit aliquando ad sororem suam Setalmoch, dicens: Tu admittis viros ad te propter hoc, & hoc. Quæ præcepit cuidam Principum, ut duos ex suis mitteret ad montem Almoctabum, qui ibi insidias illi tenderent. Qui cum eo noctu ascendisset cum quodam puero equite, interfecerunt illum, vestigia necis abscondentes. Cadaver vero ad sororem secreto attulerunt, quod in domo sua sepelivit. Quæ Principes post hoc coegit in Palatio, & regnum filio ejus constituit, interfecitque omnes, quibus suum arcanum aperuerat. Trigesimum-sextum annum, & aliquos menses habebat, cum interfectus est. Erat autem pessimis moribus, demens, insanæ mentis, ac in negotiis peragendis nimium inconstans. Nam negotia quadam summo imperio urgebat aliquando, & paulo post contraria penitus præcipiebat. Noctu per urbis plateas circuibat, & loca publica ad cognoscendum gregis & populorum statum. Constituit præterea vetulas quasdam, quæ domos ingrediebantur, & quæ venabantur, ad illum referebant. Occidit mulieres quamplurimas, quas occlusit in balneis, & calore ac fetoribus interfecit. Eo pervenit illius Tyrannis contra populos & oppressio, ut nulla ejus majestatis habita ratione, obsignatas offerrent illi schedulas convitiis plenas. Ex papyro compegerunt aliquando simulachrum mulieris, calceamentis & velis ornatum, collocaveruntque illud in via schedulam obsignatam manu habens, quæ convitia turpissima contra illum continebat. Quo cum pertransiisset Alhachemo, eamque vidisset tamquam schedulam illam sibi porrigentem, ipsam accepit: & cum legisset, ægerrime id tulit: quamobrem ut caperetur, jussit, sed ex compacta papyro esse reperit. Tunc Cairum igni incendi præcepit, & interfici quotquot in ea erant. Et incensa est quarta pars Cairi, & dimidia prædæ data, ac captæ mulieres vendebantur. Egyptii vero pro se ac suis fortiter pu-

anni	anni	anni	anni
25	410	24	6512

dies	dies	dies	dies
31	225	124	170

NOMINA ET HISTORIÆ

Calipharum Fatemitarum.

Anni Cha-
liphatu.Summa
annorum
LunariumReductio
eorum in
Solares.Summa
annorum
Mundi.

gnabant, itaut milites ea incenderent loca, quæ domini rueri non poterant. Ille autem, ut abstinere a re huiusmodi palam jubebat, clam vero hortabatur servos, & milites, ac armis instruebat, urgebatque ut institutum prosequerentur. Tunc cives Cairi invadere decreverunt Palatium Regium. Quare timens Alhachemo descendit suum asinum, & profectus est ad servos, & milites, eosque avertit ab incendio. Stulta autem plebs, ac dementes credebant Alhachemum fuisse Deum, ac propterea exclamabant ante illum: *O noster creator! o vivificans! o mortificans!* Christianos, & Judæos summopere afflixit, eorum destruxit Ecclesias, Præsules occidit, & subdidit suppliciis, itaut ingens eorum numerus Moslemanam religionem amplexari coactus sit: sed poenitentia facti correptus, permisit illis, ut ad suam reverterentur religionem, suasque instaurarent Ecclesias. Ferunt eum dixisse aliquando suo concionatori: *Quot sunt in tua lancea?* Qui respondit: sexdecim millia hominum, qui credunt te esse Deum. Egressus autem est contra Alhachemum quidam ex Omaytris de filiis Hascemi nomine Alvelido, & multa commissa sunt bella inter illum & Alhachemum, cui tandem victoria cessit, captumque Alvelidum publice circumduci iussit per urbem Cairum, tum interfici.

Aldahero Leazazi Din-alla-Abul-hasan Ali filius Alhachemi inauguratus est Calipha, cum interfectus est Alhachemo pater ejus die Martis ultima Scevali, anno 411. annos agens sexdecim, & menses aliquos, defunctusque est Cairi Sciabani anno 427. & sue ætatis 31. cum aliquibus mensibus.

Almostansaro Billa Abu-tanim Maado filius Daheri, filii Alhachemi inauguratus est Calipha Cairi qua die obiit parens ejus Aldahero, die scilicet Dominica decima-quinta Sciabani anno 427. obiitque nocte diei Jovis decima-octava Dialhagie anno 487. Eius tempore Bagdadum ingressus est Basasiræus cum Ægyptiacis vexillis, in quibus scriptum erat: *Alamamo Almostansaro Abutamim Maado.* Et oratum est nomine Almostansari tam in Delubro Almanfuri Bagdadi, quam in reliquis aliis Delubris, & cessatum est orari pro Habbasidis. Et captus est Calipha Bagdadi, ac vinculis constrictus est Anæ.

anni

anni

anni

anni

15

427

15

6527

dies

dies

dies

dies

282

222

112

289

anni

anni

anni

anni

60

486

58

6586

dies

dies

dies

dies

121

343

198

122

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
IX.	Almoftaali Billa Abul-casemus Ahmetus filius Almoftanfari, filii Alhachemi inauguratus est qua die obiit parens ejus Almoftanfaro decimona Dialhagiæ, anno quadringentesimo octuagesimo-feptimo, ejusque ætatis decimo-quinto, & mensibus undecim. Defunctusque est decima-septima Safari, anno quadringentesimo, nonagesimo-quinto. Ejus tempore Joppem gladio expugnaverunt Franci, & Arufam receperunt pactationibus, subjugaruntque majorem partem regionis maritimæ.	anni 7 dies 59	anni 494 dies 47	anni 6 dies 342	anni 6523 dies 104
X.	Alamero Beahcam-illa Abuali Mansuro filius Almoftaali inauguratus est Calipha qua die obiit parens ejus Almoftaali decima-septima Safari, anno quadringentesimo nonagesimo-quinto. Regni summam administrabat pro illo Alafdalo dux exercituum. Interfectus autem est in vico Sajufin Cairi in throno Pontis. Princeps eorum, qui illum interfecerunt, erat servus quidam Armenus, & eo interfecto Cairi imperium obtinuit servus ille Armenus, qui divitias thesaurorum distribuit exercitibus. At quidam rem hujusmodi minime approbantes ab illo defecerunt ad ducem exercituum Alafdalum, rogaruntque illum, ut expugnato Armeno Imperium susceperet Cairi, suam operam ipsi pollicitantes. Qui Cairum veniens arctissime illud obsedit, expugnavitque tandem, ac prædam tribus diebus permisit militibus, & captum Armenum interfecit. Quo facto regnum sibi obtinuit, præfecitque exercitibus, & rebus administrandis virum quemdam nomine Almamun filium Batajahi, qui prima ætate coquinariam exercuerat, visusque est puer aquam aspergens Cairi inter utrumque palatium.	anni 29 dies 251	anni 523 dies 298	anni 28 dies 301	anni 6622 dies 40
XI.	Alhafedo Ladin-alla Abulmaimun filius Almoftaali inauguratus est cum conditione expectandi puerum, qui in utero erat materno, decimatercia Dialkadæ, anno quingentesimo vigesimo-quarto: tum inauguratus est inauguratione universalis decima-quinta Moharrami, anno quingentesimo vigesimo-quinto. Rerum summam administrabat apud illum Ahmetus filius Alafdali dux exercituum, qui post aliquod tempus cepit Alhafedum, & vinculis constrinxit, inclusitque in car-	anni 19 dies 202	anni 543 dies 153	anni 12 dies 2	anni 6641 dies 42

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Fatemitarum.	Anni Ca- liphatu.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
	cere, ubi detentus fuit usque ad necem Alafda- li filii Alafdali Ducis exercituum, quæ contigit Cairi die Martis decima-sexta Moharrami, anno quingentesimo vigesimo-sexto. Interfectus autem est, & ejus amputatum caput a pueris Principi- pum, quod inferentes in Palatium eduxerunt Al- hafedum e carcere, & Caliphatui restituerunt. Et defunctus est nocte diei Dominicæ, quinta Giamadi posterioris, anno quingentesimo quadra- gesimo-quarto.				
XII.	Aldafero Beamr-alla Abulmansuro filius Al- hafedi inauguratus est Calipha qua die obiit pa- rens ejus, nempe die Dominica quinta Giamadi posterioris, anno quingentesimo quadragesi- mo quarto. Et interfecerunt illum Abbasus filius Tamimi, & filius ejus Nazaro, & necis abscon- diderunt vestigia, factumque id est nocte diei Jovis ultima Moharrami, anno quingentesimo quadragesimo nono. Quod cum perlatum esset ad domesticos ejus, scripserunt Talajaho filio Razili, qui tunc in Ægypto superiori erat, mi- seruntque ad illum capillos mulierum. Qui Ta- lajahus, assumptis nigris vestimentis, ingentem coegit exercitum, & Cairum petiit sollicitantibus, & auxilia promittentibus Principibus Cairi, ut san- guinem Caliphæ vendicarent. Quod audiens Hab- basus, & filius ejus Nazaro, fuga sibi consulue- runt, suis cum facultatibus, quæ ingentes erant nimis. Sed adorientes eos Franci interfecerunt Habbasum, & Nazarum captivum duxerunt.	anni	anni	anni	anni
		4	548	4	6645
XIII.	Alfajezo Benafr-alla Abulcasemus filius Alda- feri inauguratus est Calipha qua die interfectus est pater ejus Aldafero, die Jovis ultima Mo- harrami, anno quingentesimo quadragesimo-quin- to, agens annum ætatis quartum, & dies de- cem. Advenientem autem Talajahum filium Ra- zili Cairum, constituerunt cives Præfectum Re- gni, & cognominatus est Rex Salehus, & con- firmatæ sunt res ejus, operamque navavit regi- mini Imperii. Tum misit ad Francos petens Na- zarum filium Habbasi, pro quo ingentem auri summam promisit ipsis, qui illum tradiderunt legato ejus, quem inclusum ferrea cavea adduxit Cairum, tradiditque illum Rex Salehu mulieri- bus, quæ multis sequentibus diebus calopodiis,	dies	dies	dies	dies
		232	30	188	230
XIII.	Alfajezo Benafr-alla Abulcasemus filius Alda- feri inauguratus est Calipha qua die interfectus est pater ejus Aldafero, die Jovis ultima Mo- harrami, anno quingentesimo quadragesimo-quin- to, agens annum ætatis quartum, & dies de- cem. Advenientem autem Talajahum filium Ra- zili Cairum, constituerunt cives Præfectum Re- gni, & cognominatus est Rex Salehus, & con- firmatæ sunt res ejus, operamque navavit regi- mini Imperii. Tum misit ad Francos petens Na- zarum filium Habbasi, pro quo ingentem auri summam promisit ipsis, qui illum tradiderunt legato ejus, quem inclusum ferrea cavea adduxit Cairum, tradiditque illum Rex Salehu mulieri- bus, quæ multis sequentibus diebus calopodiis,	anni	anni	anni	anni
		6	554	6	6651

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarum	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
	& calceis illum percusserunt, necnon carnes ejus abscindentes ipsi comedendas præbebant. Deinde somnum ipsi impedierunt, donec mortuus est. Quo facto, patibulo illum affixerunt ad portam Zovailam, postea igne incenderunt. Rex autem Salehus regnum Alfajezi diu rexit. Inter ea scripsit Calipha Almoktasi Regi Alhadelo filio Zanchi, ipsi præcipiens, ut in Ægyptum proficisceretur, eamque occuparet, scripto ipsi promittens administrationem Syriæ, Ægypti, & regionis maritimæ. Eodem anno recuperavit exercitus Ægypti Gazam, expulsis Francis. Eodem quoque contigit terræmotus ille magnus, qui dicitur terræmotus Hemar.	dies 164	dies 194	dies 98	dies 328
XIV.	Alhadedo Ladim-alla Abu-mahometus filius Alhafedi inauguratus est Calipha die qua obiit filius patru sui Alfaiezo, nempe decima-septima mensis Ragebi, anno quingentesimo quinquagesimo-quinto, undecimum agens annum, uxoremque duxit filiam Regis Salehi, filii Razili ducis exercituum. Qui Rex Salehus ita Imperii rerum summam usurpavit, ut nihil Caliphæ præter nomen nudum relictum fuerit. Ægypti superioris administrationem dedit Sciauro Arabi. Hoc anno interfectus est Rex Salehus filius Razili, quod stipendia militum, & ministrorum Palatii diminuisset. Ideoque conjuratione facta, impetum in illum fecerunt septem servi, illumque trucidarunt. Eo occiso idem officium collatum est filio ejus, cognominatusque est Rex Alhadelo, sive Justus. Confirmato regno, justitiam egregie populis administravit, amovitque Sciaurum sua provincia, & ad se illum accersivit. Qui sibi timens Arabum coegit exercitum, & accepto ab illis juramento, contendit Cairum. Quod percipiens Alhadelo filius Razili, fuga sibi consuluit, sed captus tandem, & catenis vinctus, Sciauro oblatus est. Qui Sciaurus Cairum ingressus Alhadedum salutatum adivit, quem ille multis ornatum muneribus exercitibus suis præfecit, cognominavitque illum Principem exercituum. Confirmatus in regno Sciaurus stipendia militum diminuit, hinc multi cum Dargamo conjuratione facta illum invaserunt. Sed mature sibi consulens manus eorum evasit, profectusque est ad Nuraddinum, & aperuit illi arcana Ægypti, ejusque rerum in-	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

NOMINA ET HISTORIAE Calipharum Fatemitarum.

Anni Caliphatus

Summa
annorum
LunariumReductio
eorum in
Solares.Summa
Annorum
Mundi.

firmum statum, & ejus expugnationem ad se recepit. Reversusque est Dargam in Ægyptum, postquam Sciaurum expulit, quem Alhadedus muneribus honoratum suis exercitibus præfecit, & cognominavit illum regem Almanfuro, id est, victorem. Nuraddinus autem magnum coegit exercitum Regi Alhadelo, & præfecto ipsi Rege Almanfuro filio Scircuæ, misit illum ad expugnandam Ægyptum, una cum Sciauro. Quod audiens Dargam in fugam se dedit, sed a militibus Sciauri comprehensus, & occisus est. Alhadedus vero Sciaurum suæ dignitati restituit, qui cum hoc obtinuisset, descivit a Nuraddino: at ille implorata, ac obtenta Francorum ope, Alexandriam subjugavit, eique imposuit tributum. Anno 564. irruptionem fecerunt Franci in Ægyptum, & pervenerunt usque Balbaifum, & expugnaverunt illud. Deinde Cairum profecti sunt, obsederuntque illud, quod igne combussit Sciaurus, timens ne caperetur a Francis. Post hæc misit Sciaurus ad Regem Francorum pacem petens, offerensque pro illa decies centena millia denariorum, qui ipsi acquievit: at ille centum tantum millia solvit, reliquorum vero solutionem variis excusationibus differebat. Alhadedus vero caput Sciauri amputari jussit. Anno quingentesimo sexagesimo septimo oravit Rex Naserus Saladinus Joseph filius Aijub in Ægypto nomine Principis fidelium Almostadi, ex familia Habbasidarum prima Moharrami, adhuc vivente Alhadedo. Et defunctus est Alhadedus decima Moharrami, & fuit ultimus Calipha Ægypti, & restitutum est Imperium Ægypti Habbasidis, postquam illud amiserant plusquam ducentorum annorum spatio. Et occupavit Rex Naserus palatium Caliphatus, potitusque est omnium facultatum, & thesaurorum, qui in eo erant, qui sane magni, & omnem narrationem excedentes & pretium erant. Cepit quoque filios Alhadedi, & uxores ejus, ac in carcere detinuit in ipso palatio, ut nullum posthac eorum apparuerit vestigium, aut memoria.

dies
47dies
57dies
173dies
287

XV.

DE CALIPHIS
AIJUBITIS.

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Aijubitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarum.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
		anni	anni	anni	anni
I.	Rex Alnafero Saladinus Joseph filius Principis Nagem-addini Aijub, filii Sadi obtinuit Regnum Egypti die qua defunctus est Alhadedo decima Moharrami, anno quingentesimo sexagesimo-septimo. Et defunctus est Carachi die Mercurii vigesima-septima Safari, anno quingentesimo octuagesimo-nono, annum natus quinquagesimum-sexum, & aliquot menses. Anno quingentesimo septuagesimo-sexto Damascum profectus est, eamque occupavit, nemine resistente. Inde petiit Emessam, cujus arcem expugnare non potuit: quam obrem Hemat contendit, expugnavitque illam. Quo facto Emessam reversus cepit illam post obstinatissimam pugnam. Inde Bealbecum perrexit, & expugnavit: tum arcem Bazin post diuturnam obsidionem obtinuit, expugnavit quoque Monbegium. Anno quingentesimo septuagesimo-secondo mœnia Cairi excitari jussit, initiumque sumptum est ab arce. Anno quingentesimo septuagesimo-tertio fuit prælium Ramalæ. Inde profectus est Ascalonem, ubi ingentem numerum Francorum captivos duxit, & multam cepit prædam, reversusque est in Egyptum. Anno quingentesimo septuagesimo-quinto commisit bellum in pratis fontium cum Francis, qui ipsi occurrerant cum decem millibus peditum, & equitum mille, quos vicit multis captivis ductis. Anno quingentesimo septuagesimo-septimo misit fratrem suum Tohair-addinum in Arabiam Felicem, quam expugnavit. Anno quingentesimo septuagesimo-nono profectus est Baisan, & Tiberiadem, multaque commisit cum Francis prælia. Tum Edessam expugnavit, Rakam, Nisibem, Sangiarum, Ametum, Aleppum, & Miafarakin. Anno quingentesimo octuagesimo-tertio prælium iterum cum Francis Saphuriæ commisit, eosque fudit, & ingentem captivorum duxit numerum. Eodem anno Tiberiadem expugnavit. Eodem fuit prælium illud Hattini, ubi salva manu cepit eos, & captivum duxit Regem Ludovicum & fratrem ejus Hafrium, Dominum Giobaili, Hafrium, & Principem, necnon Dominum Carachi,	22	588	21	6684

VX

Numerus .	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Aijubitarum.	Anni Ca- liphatu .	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares .	Summa Annorum Mundi .
	nomine Arnatum , quem sua manu interfecit , cepitque ab illis Lignum Crucis : quod prælium commissum est die Sabbati , & nonnisi pauci ex Francis evaserunt . Post hæc Accam expugnavit , necnon Magdalum , Caifam , Joppem , Nazareth , Saphuriam , Cæsaream , & Neapolim , & immensam propemodum prædam reportavit . Deinde obtinuit conditionibus pacis Berytū , Sidonem , Tabiinam , Giobailum , & Ascalonem . Inde profectus est Jerosolymam , & obsidione cinxit illam die Dominica , erantque in ea sexaginta millia pugnatorum : sed tandem conditionibus pacis capit eam , indictis singulis viris Francis decem denariis , & singulis mulieribus quinque , parvulis vero singulis duobus ; postquam Imperium Jerosolymæ tenuerunt Franci nonaginta & uno anno . Tum Tyrum obsedit , sed loci fortissimi difficultas spem omnem ipsi ademit , ideoque inde recessit . Expugnavit quoque Hunain , & Antarasum , & omnes gladio peremit ejus cives . Giabalā conditionibus pacis obtinuit , quemadmodum Laodicæam , arcem Carachi , Sciubecam , & Caucabam . Anno quingentesimo octuagesimo-septimo Accam iterum occuparunt Franci , post crudelissimum bellum , inde profecti sunt Ascalonem , quamobrem timens Saladinus , eam demolitus est , & mœnia Jerusalem munivit , & altius excitavit . Anno quingentesimo octuagesimonono mortuus est Rex Alnasero Saladinus , & successus est ipsi in regno filius ejus Alafdalo Nur-addinus .	dies 47	dies 57	dies 173	dies 187
II.	Rex Alazizus Amad-addinus Hotmanus filius Josephi , filii Aijubi Regnum Ægypti obtinuit die qua mortuus est pater ejus , nempe Mercurii vigesima-septima Safari , anno quingentesimo octuagesimo-nono . Egressus aliquando ad Fajum venatum cecidit ex equo , & relatus Cairum , ibi defunctus est nocte dici Dominicæ 21. Moharrami anno 594 .	anni 4	anni 593	anni 4	anni 6689
		dies 317	dies 21	dies 275	dies 97
III.	Rex Almanfuro Mahometus filius Hotmani , filii Josephi , filii Aijub sedit in throno regni Ægypti qua die defunctus est parens ejus , nempe 21. Moharrami anno quingentesimo nonagesimo quarto , quo Cairum appulit patruus ejus Rex Alafdalus Nur-addinus Ali filius Saladini , regnoque ita potitus est , ut nihil remaneret Regi Almanfuro nisi nudum nomen .	* dies 46	anni 593 dies 67	* dies 46	anni 6689 dies 143

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Ca- liphatu.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
		anni	anni	anni	anni
IV.	Rex Alafdalo Nur-addinus Ali filius Regis Al- naseri Saladini Josephi, filii Aijub, cum Cairum pervenit, Imperium obtulerunt ei Principes, & fidem juramento confirmarunt. Qui paulo post Damascum invasit, cinxitque obsidione, eam de- fendente Rege Alhadelo, cui auxilium tulit suis exercitibus Rex Alcamelus Mahometus, & Afda- lum Regem inde expulit, persecutusque est cum Rex Alhadelus per singulas stationes, donec am- bo exercitus sibi occurrerunt Sajahæ, fususque est exercitus Regis Alafdali, qui fuga se contulit ad Barcam, ubi octo diebus moratus est, deinde Cairum ingressus decima-septima mensis Rabihi posterioris anno 596.	2	595	2	6691
		dies 38	dies 105	dies 16	dies 159
V.	Rex Alhadelus Abu-bacrus filius Aijub, filii Scircuæ, ingressus est Cairum, & obtinuit Im- perium Ægypti, Syriæ, ac subjectarum ipsis pro- vinciarum decima-septima Rabihi posterioris, an- no quingentesimo nonagesimo-sexto, & defun- ctus est in expugnatione latronum prope Dama- scum, sexta Giamadi posterioris, anno sexcente- simo decimo-quinto, annum agens septuagesi- mum-tertium, & aliquot menses; Damasci ejus nomine rerum administrabat summam filius ejus Hisa. Anno sexcentesimo decimo-tercio fuit irru- ptio Tartarorum, qui colebant planitiem Sina- rum conterminam, quæ dicitur Haginmagin, qui robore aucti provincias Moslemanorum infinita multitudine aggressi sunt, & totam occuparunt provinciam Haracam.	19	614	18	6710
		dies 49	dies 154	dies 207	dies 1
VI.	Rex Alcamelus Mahometus filius Regis Alha- deli Abubacri regno Ægypti est potitus qua die obit parens ejus, sexta Giamadi posterioris, an- no sexcentesimo decimo-quinto. Quo anno ag- gressi sunt Franci, adhuc vivente Rege Alhadelo, Damiatam, & castrametati sunt ex parte Gizæ tribus mensibus, & quatuor diebus, terra mari- que prementes illam. Ad quos expugnandos e- gressus est Rex Alcamelus, & castra metatus est ex alia parte Damiatæ e regione ipsorum, Nilo utrumque exercitum dirimente. At Franci ma- gis magisque urbem urgebant: quod videns Rex Alcamelus inde cum suis noctu se recepit Af- mum. Sequentie die Moslemanorum tentoria de-	20	634	19	6429

NOMINA ET HISTORIE Calipharum Aijubitarum.

Anni Caliphatu.

Summa annorum Lunarium

Reductio eorum in Solares.

Summa annorum Mundi.

populati sunt Franci, & Damiatam cominus aggressi sunt. Cumque vidissent se multum temporis in ea obsidione consumpsisse, & jam defecisse, annonam, & pestem plurimum attulisse damni, postremos conatus experiri decreverunt, adeoque brevi expugnaverunt illam, atque potiti sunt, civesque omnes duxerunt captivos: quod actum est die Martis vigesima quinta Sciabani anno sexcentesimo decimosexto, post obsidionem sexdecim mensium, & viginti-duorum dierum. Expugnata a Francis Damiatam, se contulit Rex Alcamelus ad Giaugiarum, extruxitque ibi urbem, & Almansuram nuncupavit; & egressi sunt Franci, & obsederunt Regem Almansuram, cum esset inter utrumque exercitum flumen Asmumi. Tunc ruptis a Rege Alcamelo rivorum Nili retinaculis aquarum alluvione undequaque Francos oppressit, submersitque multos. Cumque fuga sese Damiatam recipere voluissent, minime potuerunt, hostium exercitu vias occludente. Quamobrem securitatem, & pacem sibi a Rege petierunt, qui cum hac conditione ipsis concessit, ut Damiatam scilicet redderent Moslemanis, & confirmata sunt inter eos induciæ per octennium. Itaque Damiatam Franci tenuerunt sexdecim menses, & dies viginti-quatuor. Anno sexcentesimo vigesimo-quarto defunctus est Rex Almoaddamo Hila. Anno vero sexcentesimo vigesimo-quinto Accam appulit Imperator cum omnibus Francis, & pacis conditionibus cepit Jerosolymam. Eodem anno Rex Alascirafo dono obtinuit Damascum a Rege Alcamelo.

dies

dies

dies

dies

45

199

193

194

VII.

Rex Alhadelus Abu-bacrus filius Regis Alcameli Mahometi, filii Regis Alhadeli regno positus est qua die obiit parens ejus, scilicet die Mercurii vigesima prima mensis Ragebi, anno sexcentesimo trigesimo-quinto. Hunc ceperunt, & in carcerem detruserunt Sciabl-addaula Cafurus, & Sciamfalachavas Masrurus, ac Sapius Giauhar Nubiensis servi patris ejus, ac reliqui ministri extra Balbaifum die Veneris nona mensis Scevali, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, miseruntque ad fratrem ejus Salehum Nagem-addinum Aijub, qui veniens regni suscepit gubernacula, & Cairum ingressus in carcerem intravit.

anni

anni

anni

anni

2

636

2

673

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Ca- liphatus.	Summa annorum Lunarium	Reductio eorum in Solares.	Summa annorum Mundi.
	Regem Alhadelum , & post aliquot dies Carachum duci iussit , ut ibi in carcere detineretur . Sed cum ille obstinato animo renueret , misit ad illum Mohsanum servum cum aliis decem , qui verberibus illum pessime acceperunt , tum suffocatum , mortuumque inde eduxerunt , & sepelierunt.	dies 78	*	dies 55	*
VIII.	Rex Salehus Nagem-addinus Aijub filius Regis Alcameli Mahometi regnum obtinuit die Veneris vigesima-octava Scevali , anno sexcentesimo trigesimo-septimo , & defunctus est nocte diei Jovis decima-octava Sciabani , anno sexcentesimo quadragesimo-septimo Mansuræ , quo tempore erat Rex Francorum Damiatæ . Siquidem cum suis exercitibus Damiatam appulit , & castrametatus est in Giza die Veneris vigesima-prima Safari ejusdem anni , & occupavit Damiatam die Dominica , secunda obsessionis die , ibique moratus est usque ad obitum Regis Salehi . Die vero ejus mortis egressus est Rex Francorum Damiatæ cum suis exercitibus , & castrametatus est e regione Mansuræ , & ibi mansit.	anni 9	anni 646	anni 9	anni 6741
IX.	Alamirus Fachr-addinus filius Sciachi constitutus fuit a Rege Saleho ante suum obitum dux exercitus , ipsique commendavit filium suum Regem Almohaddamum , qui exercitum rexit donec interfectus est a Francis die Martis quinta Dialkadæ , anno sexcentesimo trigesimo-septimo , post septuagesimum-quintum diem suæ administrationis . Quandoquidem Franci vadum fluminis Asmuni transfreraverunt , & aggressi sunt Giadilam , erantque mille quadringenti equites , quibus præerat frater Regis Francorum . Qui per varias urbis domos dispersi , & prædæ intenti interfecti sunt pene usque ad ultimum , & capita eorum allata sunt Cairum , & lanceis imposita ad portam Zualæ , remansitque regnum absque rectore tredecim diebus .	dies 302	dies 225	dies 205	dies 205
IX.	Alamirus Fachr-addinus filius Sciachi constitutus fuit a Rege Saleho ante suum obitum dux exercitus , ipsique commendavit filium suum Regem Almohaddamum , qui exercitum rexit donec interfectus est a Francis die Martis quinta Dialkadæ , anno sexcentesimo trigesimo-septimo , post septuagesimum-quintum diem suæ administrationis . Quandoquidem Franci vadum fluminis Asmuni transfreraverunt , & aggressi sunt Giadilam , erantque mille quadringenti equites , quibus præerat frater Regis Francorum . Qui per varias urbis domos dispersi , & prædæ intenti interfecti sunt pene usque ad ultimum , & capita eorum allata sunt Cairum , & lanceis imposita ad portam Zualæ , remansitque regnum absque rectore tredecim diebus .	*	*	*	anni 6741
X.	Rex Almoaddamo Gaiat-addinus Tarancsiach filius Regis Salehi Aijub regno primum potitus est in Ægypto die Martis decima-nona Dialkadæ anno 647 . Die autem Mercurii tertia Moharrami an-	dies 75	*	*	anni 6741
X.	Rex Almoaddamo Gaiat-addinus Tarancsiach filius Regis Salehi Aijub regno primum potitus est in Ægypto die Martis decima-nona Dialkadæ anno 647 . Die autem Mercurii tertia Moharrami an-	*	anni 647	*	anni 6741

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Calipharum Aijubitarum.	Anni Caliphatu.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa Annorum Mundi.
	ni sexcentefimi quadagesimi-octavi reversus est Rex Francorum ab obsidione Mansuræ Damiatam petens, quem sequutus est exercitus Moslemorum, & captivos ceperunt plures ex Principibus ejus regni, occideruntque ex ejus exercitu plusquam triginta millia, & eorum bona depopulati sunt. Non multo autem post interfectus est Almoaddamo Taranfciah, interfecerunt quippe illum Mamaluchi, & in frustra concidentes igne combusserunt, projeceruntque illum in flumen Mansuræ die Martis postrema Moharrami, anno sexcentesimo quadagesimo-octavo.	dies 71	dies 30	dies 71	dies 248
XI.	Sciagiar-addor, cognomento Mater Chalili Salehita, præstito juramento constituta est Regina a Mamaluchis, Occidentalibus Principibus, & palatii Ministris, quæ Amirum Azz-addinum Atbecum Turcmanum ducem præfecit exercitui die Martis ultima Moharrami, anno sexcentesimo quadagesimo-octavo. Eo tempore initum est fœdus pacis inter Principes Salehitas, Mamaluchos, & Regem Francorum qui Damiatam reddens Moslemanis, die Veneris, ac libertate donatus est postquam Damiatam, & Mansuram trecentis triginta tenuit diebus. Regina vero regno sese abdicavit, tradiditque illud Amiro Azz-addino Turcmano die Sabbati vigesima-nona mensis Rabihi prioris ejusdem anni, & solum regni tenuit sceptrum octoginta-septem diebus.	*	*	*	*
XII.	Rex Almohezzo Azz-addinus Atbecus Turcmanus Salehita, cum regno potitus esset Ægypti, uxorem duxit Sciagiar-addor matrem Chalili die Sabbati 29. Rabihi posterioris, anno 648. Regnum autem administrabat nomine Regis Afciafii filii Regis Almashudi, qui tunc annum agebat sextum. Post hæc interfectus est Rex Azz-adinus in balneo Arcis montis; interfecit illum mater Chalili ejus uxor, opem ipsi ferentibus Nasaro Azizæo, & Mosano Giaugiaræo servis, die Mercurii 25. Rabihi prioris anno 655. Mater vero Chalili Calipodiorum ictibus interfecta, ex arcis mœnibus dejecta est; servi vero illi sub eadem arce clavis affixi sunt. Tunc regni administrationem suscepit Sahebus Tagi-addinus Abdalvahabo, tum officio amotus est a Fajezo, oblatis centum millibus aureorum, ad levandam plebem vexatione.	*	*	*	*

[illegible]

HISTORIA PATRIARCHARUM COPHTITARUM ALEXANDRIÆ.

INCIPIMUS ope Dei scribere nomina Patriarcharum Cophtitarum Ægypti, sedis urbis Alexandriae a Marco Evangelista Apostolo usque ad hoc tempus nostrum, nempe annum nongentesimum quinquagesimum-quintum Martyrum, qui respondet anno sexcentesimo quinquagesimo-septimo Hegiræ: notabimusque simul spatium temporis, quo singuli Patriarchatum tenuerunt, & qua obierunt die, necnon compendium eventus rerum, quæ eorum tempore evenerunt.

Tempore itaque dispensationis Domini Jesu-Christi, post ejus ascensionem ad cælos, divisæ sunt Provinciæ inter Apostolos, in quibus sacrosanctum prædicarent Evangelium; ceciditque in sortem Marci Evangelistæ, ut pergeret in Ægyptum, Alexandriam, Pentapolim occidentalem, Æthyopiam, & Nubiam. Itaque Roma egressus Marcus Pentapolim petiit primum, annuntiavitque in omnibus ejus provinciis, multa edens miracula: nam leprosos mundavit, ejecit demones, & ægrotos sanavit, quapropter multi per illum crediderunt, & baptizati sunt. Post hæc dixit ei Spiritus Sanctus: Surge, abi Alexandriam, ut seminum bonum ibi semines, quæ sunt verba Dei. Surrexit igitur Discipulus Christi, & Spiritu roboratus, ait: Domine, confirma fratres, qui noverunt nomen tuum sanctum, donec revertar ad eos. Et profectus est ad urbem Alexandriam anno septimo Imperii Neronis. Eo per januam urbis ingressus rupta est corrigia calceamenti ejus, qui ait: Nunc novi Dominum iter meum præparasse. Tum vidit sutorem, ad quem divertit, ut aptaret calceamentum suum. Qui cum accepisset calceamentum, ut illud sueret, & subulam, ut illud perforaret, perforavit palmam suam: tunc dixit sutor: *Unus est Deus*. Audiens autem Sanctus Marcus, cum Dei nomen commemorantem, gavisus est, & dixit: Domine mi, facilem ac planam redde viam meam. Quo dicto, conspuuit super terram, & accipiens ex ea, imposuit manui sutoris, & ait: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti sanetur hac hora manus tua, o homo; & statim sanata est ejus manus, quasi nihil ipsi contigisset. Quod admiratus sutor, rogavit Sanctum Marcum, ut secum in domum suam abiret, ad comedendum aliquid, & parum quietis capiendum. Duxitque illum in domum suam, quam ingrediens benedixit, oravit, & comedit: tum adhortatus est illum Sanctus, & credit ipse cum tota domo sua, & vicinis, eratque nomen ejus Anianus. Multiplicato credentium in Christum numero, constituit Sanctus Anianum Episcopum Alexandriae, & cum eo tres Presbyteros, & Diaconos septem. Quo facto egressus est inde, & abiit in Pentapolim, ubi mansit biennio, annuncians, & consecrans ipsis Sacerdotes. Tum Alexandriam reversus est, invenitque fratrum crevisse numerum, & in fide confirmatum, quibus addens animos, ab illis recessit. Anno a Domini nostri Jesu-Christi ad cælos ascensione trigesimo-quinto, adfuit Marcus martyrio duorum Apostolorum Petri & Pauli, & iterum Alexandriam reversus est. Rescientes autem Pagani ejus

adventum (jampridem enim illum observabant) diligentissime de illo disquisiverunt . Die itaque Dominica solemnitatis gloriosi Paschatis , quod eo anno accidit vigesima-nona Barmudæ , dum Sanctus Marcus sacro-sanctam celebrabat in Ecclesia Missam , ceperunt illum , & foras eduxerunt , injectoque collo fune , per urbem raptarunt a mane usque ad vesperam , dicebantque : Trahite hircum in mandra boum : concidebaturque caro ejus , & viarum lapidibus adhærebat , sanguis vero super terram effundebatur . Nocte ingruente detruserunt eum in carcerem , factoque mane eduxerunt , & eodem modo quo hesternæ die tractarunt , donec reddidit spiritum , & coronam consequutus est martyrii , postrema Barmudæ Ægyptiorum , quæ est vigesima-quarta Nisan mensis Hebræorum , anno Incarnationis Dominicæ sexagesimo-septimo , & septimo mense cum dimidio .

Numerus.	N O M I N A E T H I S T O R I E Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinæ.	Nomina Imperato- rum.	Summa annorum Mundi.
I.	Marcus Evangelista, cujus Historia præcedente pagina enarrata est, & quomodo martyrii coronam est consequutus anno sexagesimo-septimo, & mensibus quibusdam ab ascensione divina.	anni 7 ✱	anni 67 dies 230	Galba Cæsar.	anni 5567 dies 230
II.	Anianus. Hunc ordinavit Sanctus Marcus Evangelista, & est tutor ille, qui aptavit ejus calceamenta. Obiit die Dominica vigesima Hauri: sedem tenuit post D. Marcum Apostolum annis octodecim, & ducentis sexdecim diebus.	anni 18 dies 216	anni 86 dies 80	Vespa- sianus Cæsar.	anni 5586 dies 80
III.	Melianus. Scriptum est in vitis Patriarcharum Assumplerunt hominem nomine Melianum, & ordinaverunt eum Patriarcham super sede Marci; crevitque numerus fidelium in Ægypto, Pentapoli, & Africa, fuitque Ecclesia ejus tempore in pace. Obiit autem die Lunæ prima Turi, vacavitque sedes tribus annis absque Patriarcha, quoniam eo tempore contigit destructio Jerosolymorum.	anni 12 dies 286	anni 99 dies 1	Titus Cæsar fi- lius ejus.	anni 5599 dies 1
IV.	Cerdo constitutus est primo anno Imperii Trajani, & defunctus die Sabbati undecima Buxæ. Erat autem continens, humilis, ac mansuetus tota vita sua.	anni 10 dies 280	anni 109 dies 281	Domitia- nus Cæ- sar.	anni 5609 dies 281
V.	Aprimus constitutus est Patriarcha, obiitque die Dominica tertia Mosri.	anni 12 dies 52	anni 124 dies 353	Aurelia- nus Cæ- sar.	anni 5624 dies 333

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinæ.	Nomina Imperato- rum.	Summa Annorum Mundi.
VI.	Justus ordinatus est, obiitque die Sabbati duo- decima Bunæ: erat autem placens Deo.	anni 10 dies 315	anni 135 dies 283	Antoni- nus Cæ- sar, & Commo- dus Cæ- sar.	anni 5635 dies 283
VII.	Eumenius ordinatus est, & obiit die Domini- ca decima Babæ. Ejus tempore martyrio coro- nata est sancta Sophia cum tribus filiis.	anni 10 dies 122	anni 146 dies 40	Pertinax Cæsar, & Julia- nus Cæ- sar.	anni 5646 dies 40
VIII.	Marcianus admirabilis fuit vitæ, & virtutum: novem annis, & mensibus tribus tenuit sedem: tum defunctus est die Dominica sexta Tubæ, sub Antonino Imperatore.	anni 9 dies 86	anni 155 dies 126	Severus Cæsar, & filius ejus An- toninus Cæsar.	anni 5655 dies 126
IX.	Claudianus erat populo nimis dilectus: sedem tenuit annos quatuordecim, & mensibus sex, defunctusque est die Jovis nona Abibi.	anni 14 dies 183	anni 169 dies 309	Macrinus Cæsar. Antoni- nus Cæ- sar.	anni 5669 dies 309
X.	Agrippinus defunctus est die Veneris quinta Amiciri.	anni 11 dies 211	anni 181 dies 155	Alexan- der Cæ- sar. Maximi- nus Cæ- sar.	anni 5681 dies 155
XI.	Julianus. Post hunc nullus Episcopus manere potuit Alexandria, sed clam exibant, & consti- tuebant Sacerdotes omni in loco. Huic Patriar- chæ nocte, qua moriturus erat, apparuit Ange- lus Domini, & dixit: Qui ingredietur ad te ra- cemum afferens uvæ, ipse Patriarcha erit post te. Erat autem eo tempore vir quidam uxoratus no- mine Demetrius, qui dum hyeme suam putabat vineam, reperit uvæ racemum casu relictum, qui dixit apud se: Offeram hunc racemum Pa- triarchæ Juliano. Populus vero totus Patriarchæ morituro aderat, dixeruntque illi: Pater no- ster, quis super nos post te Patriarcha futurus est? Quibus respondit: Qui afferer mihi ra-	anni 10	anni 191	Pupienus Cæsar, & Gor- dianus Cæsar.	anni 5691

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Imperato- rum.	Summa Anorum Mundi.
	racemum uvæ. Dixit populus: Ubi inveniatur uva hyeme? Patriarcha morbo oppressus nescit quid dicit. Iterum tamen interrogaverunt illum, dicentes: Pater noster, quis nos reget post te? Quibus respondit: Jam dixi vobis, Qui afferet mihi racemum uvæ, ipse erit Patriarcha vester. Dum autem hæc loquebatur, ecce Demetrius offert ipsi uvam, quem statim tenuerunt.	dies 33	dies 188		dies 188
XII.	Demetrius. Et est ille, qui obtulit racemum uvæ Patri Juliano Patriarchæ ante obitum ejus, & de quo Patriarcha dixerat populo: Hic est Patriarcha vester, quemadmodum præcepit mihi hesternæ nocte Angelus Dei. Quem autem tenentes vinculis ferreis obstrinxerunt, quod fugam pararet, & ordinaverunt Patriarcham. Populus autem lætabatur in eo dicens: Jam duodecim sunt a D. Marco Patriarchæ, omnes cœlibes præter istum, admirabanturque. Huic cognoscendorum hominum peccatorum gratiam concessit Deus, qui secreto eos reprehendebat: & quidem plures fidelium a perpetrandis peccatis abstinerunt metuentes, ne illos etiam palam coram populo argueret. Quidam autem dicebant: Cum vir iste sit matrimonio copulatus, quomodo nos reprehendit, præsertim cum hætenus nonnisi virgo super hoc sederit throno? Quadam autem nocte apparuit illi Angelus Domini, & ait: Demetri, ne tuam cures salutem, & proximi negligas; memento quod dixit Dominus in Evangelio: Pastor bonus commutat animam suam pro ovibus suis. Respondit Patriarcha Angelo: Aperi mihi rem Domine mi. Ait illi: Arcanum, quod inter te, & uxorem tuam est, populo manifesta. Cum igitur sequens adesset dies, quæ solemnitas erat feriæ quintæ majoris, & sacrosanctam celebraret Patriarcha Missam, dixit Archidiacono, ut Sacerdotibus, & populo indiceret, ne ab Ecclesia egrederentur, sed ad ejus convenirent thronum. Qui cum convenissent, multa ligna afferri, & ignem accendi jussit. Tunc uxorem coram universo populo accersivit, & ad flagrantem accedens ignem, ait illi: Expande pallium tuum lencum, quo induta es, quod cum fecisset illa, effudit super il-	anni 32	anni 224	Philippus Cæsar.	anni 5724

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.		Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Imperato- rum.	Summa annorum Mundi.
	lud arduentes prunas , & dixit : Surgite , ore- mus , & igni , qui erat in pallio uxoris una cum Sacerdotibus omnibus thus imposuit , aitque ipsi : Circuito Ecclesiam , & universum suffito po- pulum . Deinde conversus ad populum dixit : Ne miremini , aut obstupescatis : quicumque enim superat ignem naturæ , superari non potest ab hoc igne sensibili . Jam nunc sexagesimumtertium ago annum , hæc vero uxor mea , quæ coram vobis est , patruï mei filia est , quam parens de- functus puellulam reliquit , & in una eademque domo educati sumus ; adultam autem tradidit mihi parens meus in uxorem . Cum vero post nuptias soli secessimus , dixit mihi : Ego tecum ut soror tua educata sum , quomodo nunc in uxorem ducis me ? Nunc vero quadraginta octo jam elapsi sunt anni , ex quo eam duxi , simul- que in eodem lecto , eodemque strato dormivi- mus ; nihilominus (ut sapientissimus scit Deus) non novi illam , neque illa me in ulla re mun- dana . Dormientes autem speciem aquilæ videba- mus , quæ nobis suis alis incumberebat , tegebat que illam ala sinistra , me vero ala dextra usque ad mane , & evanescebat . Nec existimeris , me hæc vobis aperuisse propter gloriam ullam mun- danam , sed quoniam ita mihi præcepit , qui vult omnes homines salvos fieri , & ad cognitio- nem veritatis accedere , Christus Servator . Qui- bus dictis , quievit ipse cum uxore sua . Sanctus iste Patriarcha sacerdotio amoverat quemdam no- mine Origenem , qui astu presbyterium obtinue- rat ab Episcopo Cæsariæ Palæstinæ , quare rever- sum Alexandriam noluit recipere Pater Demetrius , quoniam hæreticus erat .		dies 219	dies 42	Decius Cæsar.	dies 42
XIII.	Hieroclas primus fuit , qui Papa cognomina- tus est . Ejus tempore martyrio coronati sunt Sancti Sergius , Bacchus , & Barbara . Defunctus autem est die Lunæ octava Chihar , & vacavit sedes anno uno .		anni 16 dies 56	anni 240 dies 98	Valeria- nus Cæ- sar.	anni 5740 dies 98
	Dionysius . Hic erat Sabaita sapientissimus , & ex gentis primoribus ac optimatibus . Causa ve- ro ejus ad fidem conversionis fuit lectio Episto-					

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum Mundi.
XIV.	larum Pauli, his enim lectis Demetrio sese sistit, qui comiter illum excipiens Baptismatis aqua lustravit. Defuncto autem Demetrio, praefecit illum Hieroclas judiciis, ac sibi vicarium ob insignem ejus sapientiam & ingenium constituit. Ejus tempore fuit Paulus Samosatenus. Martyrii quoque coronam sub eo consequutus est Mercurius, imperante Decio Romae. Eodem etiam tempore obdormierunt in specu septem illi nobiles juvenes Ephesini, & plures martyrio coronati sunt.	anni 19 dies 281	anni 261 dies 13	Claudius Caesar.	anni 5761 dies 13
XV.	Maximus. Ejus tempore fuit Manes, cujus pellem detraxerunt Persae, & projecerunt illum feris, ac quotquot in ejus juraverant sententiam capite inverso in terra sepelierunt, donec mortui sunt. Fuit autem sedes vacans post illum anno uno absque Patriarcha. Ille vero obiit die Dominica quarta decima Barmudae.	anni 12 dies 211	anni 273 dies 224	Aurelianus Caesar.	anni 5773 dies 224
	Annus unus, quo Sedes vacavit, addatur Summae.		anni 5774 dies 224		
XVI.	Theonas Patriarcha. Ejus tempore martyrii laureolam consequuti sunt Cosmas, Damianus, fratres eorum, ac mater. Sub eo quoque fuit Diocletianus Imperator perfidus. Obiit autem Patriarcha iste die Mercurii octava Tubae.	anni 9 dies 263	anni 284 dies 122	Probus Caesar.	anni 5784 ✱
XVII.	Petrus Jeromartyr praefectus est anno decimo Imperii Diocletiani, qui anno vigesimo sui Imperii amputari jussit caput istius Sancti Patris Patriarchae, & martyrium consequutus est. Hic est, cui Antiochena illa mulier filios suos adduxit, ut eos baptizaret, concrevitque aqua baptismalis, ut minime illos Patriarcha baptizare potuerit. Qua de re diligenter disquisivit a matre ipsorum causam, quae ait illi: Mare concitatum est tempestatibus, & jam jam naufragii periculum nobis aderat, tunc eductis uberibus consignavi eos sanguine, & aqua maris baptizavi. Ait illi Patriarcha: Bene baptizati sunt fide tua. Ipse quoque Arium communione privavit jussu Dei. Ejus autem martyrium contigit die Veneris vigesima-nona Haturi.	anni 10 dies 333	anni 295 dies 89	Diocle- tianus Caesar perfidus.	anni 5795 dies 89

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Imperato- rum.	Summa Annorum Mundi.
XVII.	Archelaus suffectus est die Sabbati, sedemque tenuit sex mensibus tantum. Causa autem ejus mortis fuit, quod Arium suscepit imprudenter: ideoque occidit illum Deus, & obiit decimona Bunæ die Martis.	* dies 200	anni 295 dies 289	Maxi- mianus.	anni 5795 dies 289
XIX.	Alexander. Ejus anno decimo-quinto coadunatum est Concilium trecentorum octodecim Episcoporum in urbe Nicæna, & Arium anathemate percusserunt. Ordinaverunt etiam Symbolum. Jejunium correxerunt, & constituerunt Epactam, Affirmat Athanasius discipulus hujus Patris Patriarchæ, dicens: Pater meus Alexander, quoties Evangelium in sua cella legebat, id stans præstabat, ac lampade accensa, nec umquam Evangelium sedens legit; nec fregit umquam jejunium, quandiu sol in mundo erat. Obiit autem vigesima-seconda Barmudæ die Lunæ.	anni 22 dies 308	anni 318 dies 232	Constan- tinus, Im- perator justus, fi- delis.	anni 5818 dies 232
XX.	Athanasius Apostolicus. Ejus tempore congregatum est Concilium Galatiæ, cui adfuit Basilus Magnus, & anathemate percusserunt Arium. Athanasius vero magnis conflictatus est persecutionibus, & sæpius e sua sede depulsus, sive, ut alii referunt, tribus vicibus. Ejus tempore floruit Cyrillus Hierosolymitanus, Basilus Magnus, Gregorius frater ejus, Macarius major Alexandrinus, Antonius Magnus in monte Orientali, & Pachomius in Ægypto superiori. Obiit Sanctus Patriarcha septima Bescinas die Jovis.	anni 46 dies 15	anni 364 dies 247	Constan- tinus mi- nor, filius Constanti- ni.	anni 5864 dies 247
XXI.	Petrus multas pertulit tribulationes ab Arianis, qui eum persequuti sunt: quapropter fuga sibi consuluit, & post aliquod tempus ad suam sedem reversus est, & eam per annum tenuit: defunctus est vigesima-sexta Abibi die Jovis.	anni 5 dies 288	anni 370 dies 170	Justinus Apostata.	anni 5870 dies 170
	Timotheus frater Petri. Ejus tempore congregatum est secundum Concilium Constantinopoli, & suo ordine amoverunt Macedonium Sancti				

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Impera- torum.	Summa Annorum Mundi.
XXII.	Spiritus hostem, & absolverunt Symbolum fidei, dixeruntque, <i>Credimus in Spiritum sanctum</i> . Exi- derunt quoque Sabellium, qui dicebat: <i>Pater, Filius, Spiritus sanctus</i> , & Trinitatem sanctissi- mam unam personam esse affirmabat, particu- lam copulativam & rejiciens. Communione et- iam privaverunt Apollinarem, qui dicebat: <i>ma- gnus, major, & maximus</i> ; Spiritum Sanctum <i>ma- gnum</i> vocabat, Filium <i>majorem</i> , Patrem vero <i>ma- ximum</i> . Obiit autem Patriarcha iste vigesima A- bibi die Dominica. Concilium vero istud con- gregatum est tertia die Augusti, anno sexcentesi- mo nonagesimo secundo Alexandri.	anni 6	anni 376	Valenti- nus & Gratianus	anni 5875
		dies 156	dies 326		dies 326
XXIII.	Theophylus cum Epiphanio Archiepiscopo Cypri consensit, ut sanctus Joannes Chrysosto- mus exilio mulctaretur. Ejus tempore excitati sunt septem illi juvenes, qui in specu dormie- rant, post centum & quadraginta novem annos. Obiit Patriarcha iste decima-octava Babæ.	anni 27	anni 402	Theodo- sius ma- jor Impe- rator fide- lis.	anni 5903
		dies 87	dies 48		dies 48
XXIV.	Cyrillus major Theophili Patriarchæ ex sorore nepos, primus omnium stationes in Ecclesiis constituit, obiitque tertia Abibi die Martis. Ejus tempore floruit D. Isaac discipulus sancti Ephrem Syri, & Simeon Stylita. Ipse Concilium Ephe- sinum ducentorum Episcoporum congregari cu- ravit contra Nestorium Patriarcham Constantino- politano, & suo amovit illum ordine, ac ana- themate percussit omnes ejus sequaces.	anni 31	anni 435	Arcadius filius ejus fidelis.	anni 5935
		dies 155	dies 303		dies 303
XXV.	Dioscorus Cyrilli discipulus, quocum Conci- lio Ephesino contra Nestorium congregato ade- rat, multis ac maximis ærumnis conflictatus est a Martino Imperatore, ejusque uxore Pulcheria, & sua sede depulsus, quia acquiescere noluit Concilio Chalcedonensi sexcentorum & triginta Episcoporum; exilio propterea amandatus est in insulam in occidente constitutam, in qua septem				

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum Mundi.
XXV.	annis moratus est, ubi obiit septima Tuti. Hu- jus rei causa hæc fuit. Erat Presbyter quidam Constantinopoli nomine Eutychius, qui dicebat corpus Christi esse quid subtile, & minime simi- le corporibus nostris, aut ipsis consubstantiale : quamobrem communione privavit illum Flavia- nus Patriarcha Constantinopoleos. Ille vero Theo- dosium Imperatorem adivit, conquestusque est apud illum, Patriarcham injuste se damnasse. Qui jussit Concilium Ephesi congregari, deque ejus disquiri causa. Congregatique sunt centum triginta Episcopi, quorum Præsides fuerunt Dio- scorus Patriarcha Alexandrinus, Flavianus Patriar- cha Constantinopolitanus, & Juvenalis Episcopus Jerosolymorum. Qui Eutychius veniam petiit, & palam confessus est, id imprudenter a se dictum fuisse, quamobrem eandem cum Patribus pro- fessus est fidem, & absolutionem subdole depre- catus; quem suscipientes suo restituerunt ordini : sed non multo post ad eandem reversus est bla- sphemias. Hoc autem Concilium inter generalia Concilia non enumeratur. Celebratum autem est quartum hoc Concilium vigesima-quinta Octo- bris, anno septingentesimo sexagesimo-tertio Ale- xandri.	anni 14	anni 450	Theodo- sius mi- nor.	anni 5950
		dies 69	dies 7		dies 7
XXVI.	Timotheus post obitum Dioscori constitutus est: magnas pertulit ab hominibus contrariæ fa- ctionis tribulationes, necnon in exilium exactus est cum Anatolio fratre; sed post novennium re- stitutus. Obiit Alexandria septima Mosri die Ve- neris.	anni 22	anni 472	Martia- nus Chal- cedonen- sis, mari- tus Pul- cheriæ.	anni 5972
		dies 330	dies 337		dies 337
XXVII.	Petrus paulo postquam suffectus est, fuit de- pulsus ab hominibus contrariæ factionis, & or- dinatus est loco ejus Timotheus Anus; tum Joannes Duinasades, qui constitutus est post o- bitum Ansi: tum reversus est Petrus ad suam sedem, & obiit quarta Haturi die Dominica.	anni 8	anni 481	Leo ma- jor Chal- cedonen- sis.	anni 5981
		dies 2	dies 62		dies 62

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Imperato- rum.	Summa Annorum Mundi.
XXVIII.	Athanasius una cum Petro Ecclesiae Alexandriae serviebat : defunctus est vigesima Tuti die Martis Alexandriae.	anni 6 dies 223	anni 488 dies 20	Leo pa- ter Zeno- nis Jaco- bita.	anni 5988 dies 20
XXIX.	Joannes suos transegit dies in quiete, & pace, quoniam Zeno Imperator singulis annis Monachis Monasterii Abbatis Macarii omnia necessaria mittebat, ut frumentum, vinum, oleum, ac alia ejusmodi. Defunctus est hic Patriarcha quarta Bescinas, die Veneris.	anni 8 dies 224	anni 496 dies 244	Zeno Ja- cobita.	anni 5996 dies 244
	Vacavit Sedes uno anno, addatur Summa.				
XXX.	Joannes Clausus, cujus tempore constitutus est super Sede Antiochena Severus, cui perpetuo scribebat, & ille respondebat de unitate fidei orthodoxae, defunctus est vigesima-septima Bescinas, die Lunae.	anni 21 dies 23	anni 508 dies 267	Anasta- sius Jaco- bita. Justinia- nus Chal- cedonen- sis.	anni 6008 dies 267
XXXI.	Dioscorus statim atque susceptus est, scripsit ad Severum Patriarcham Antiochenum de conformitate fidei, cui eandem se profiteri respondit. Defunctus est decima Babae die Martis.	anni 2 dies 146	anni 528 dies 47	Justinia- nus Im- perator.	anni 6011 dies 47
XXXII.	Timothaeus. Ejus tempore defunctus est Anastasius Imperator Jacobita, & regnum post illum suscepit Justinianus Chalcedonensis, qui pro Timotheo Apollinarem substituit, totisque viribus contendit, ut omnes Christianos ad fidei Chalcedonensis Concilii reduceret decreta. Quare Concilium cogi curavit Constantinopoli, cui praesidebant Vigilius Patriarcha Romae, Apollinarius, quem pro Timotheo suffecerat, & Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus. Severum quoque & Orientales Episcopos accersivit, ut suae fidei subscriberent, qui noluerunt ipsi assentiri. Quam obrem multis & gravibus afflixit Jacobitas tribulationibus, & Severum detruxit in carcerem, sed non multo post efflagitante pro illo Imperatrice, quae ejusdem persuasionis erat, fuit dimissus. Antiochia igitur egressus cum suis Episcopis in Aegy-	anni 17	anni 545	Justinus Chalce- donensis.	anni 6028

Numerus.	NOMINA ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriae.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatus.	annorum Incarnat. divinæ.	Impera- torum.	Annorum Mundi.
	ptum perrexit , & eam regionem circuibat , ab uno ad aliud monasterium se transferens , & ab una ad aliam civitatem , modo clam , modo palam homines suæ fidei confirmans . Eodem tempore ad Ægyptum pervenit Apollinaris , libellos habens de fide Concilii Chalcedonenſis recipienda , quam perplures amplexati sunt , tam ex laicis , quam monachis , & præſertim monachi monasterii Sancti Macarii , ſeptem exceptis , e quibus duos interfecit , reliqui vero evadentes effecerunt , ne reliqui monachi reciperent Tomum illum : eadem quoque præſtiterunt cum populis . Occidit autem Apollinaris ex Jacobitis ducenta circiter millia virorum , mulierum , ac puerorum in ipsis Eccleſiis . Justinianus vero Imperator cum dudum laboraſſet ut Severum Patriarcham Antiochenum ad fidem Concilii Chalcedonenſis reduceret , nec illum ullo modo ad id perſuadere potuiſſet , ipſum e vivis auferre decrevit . Quod percipiens Theodora Imperatrix , miſit ad illum , & , ut fuga ſibi conſuleret , ei perſuaſit . Qui ſecreto ſe in Ægyptum contulit , ac monachi habitu totam eam regionem circuibat , & monasteria , multorum animos in ſua perſuaſione confirmans . Patriarcha autem Timotheus obiit decima-tertia Aſciſci , die Sabbati .	dies 196	dies 163		dies 163
XXXIII.	Theodoſius . Poſtquam iſ ſuffectus eſt , alium ordinavit Patriarcham , nomine Gajanum , contraria factio (qui Archidiaconus erat Alexandrinæ Eccleſiæ) in domo cujuſdam Presbyteri , qui Theodorus dicebatur . Iſ peſſimis erat moribus , qui una cum ſua factione expulit Theodoſium ſua ſede , ſcripſeruntque ad Tiberium Imperatorem adverſus Theodoſium . Imperator autem uxorem habebat , nomine Theodoram , Jacobiticæ perſuaſionis , quæ Imperatorem enixe rogavit , ut id negotii ſibi deferret , cui acquievit . Illa igitur , qui diſquirerent hac de re , & quis prius ſuffectus eſſet ſecundum Eccleſiæ Canonem , miſit . Cum itaque reſciviſſet Theodoſium fuiſſe primum ordinatum , ſuo ordini illum reſtituit . Quo facto , Theodoſius rogatur , ut	anni 31	anni 559	Tiberius Imperator Chalcedonenſis .	anni 6059

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Internat. divine.	Nomina Imperato- rum.	Summa annorum Mundi.
	reciperet Gajanum, ipsumque Archidiaconatus restitueret ordini, qui acquievit, gessitque morem. Aliquantulum post Alexandria Praefecto, & Patriarchae Theodosio scripsit Imperator, ut sibi consentirent, susciperentque Chalcedonense Concilium, si vero Patriarcha id praestare renneret, e sua sede expelleretur, & quocumque ipsi libitum foret, proficisceretur. Qui statim relicta Ecclesia egressus est, ne relinqueret (ut ipse agebat) fidem trecentorum octodecim. Imperator autem metuens, ne totus populus illum sequeretur, ad se accersitum multis honoribus, & muneribus ornavit. Quem, cum sibi acquiescere noluisset, in exilium indignatus exegit, constituitque loco ipsius Paulum Thebanum, qui ordinatus est a Patriarcha Constantinopolitano. Sed cum Alexandriam appulisset, nemo civium illum suscipere voluit, & clausa sunt Ecclesiae Cophitarum. Anno ducentesimo quadragesimo-octavo Diocletiani duas Ecclesias e fundamentis excitaverunt Cophitae Alexandriae, cum Theodosius Patriarcha in exilio degeret, ubi quoque mortuus est.	dies 131	dies 298		dies 298
XXXIV.	Petrus. Ejus tempore defunctus est Imperator Chalcedonensis. Paulus vero morte pessima decessit, cujus loco constituit Imperator Apollinarem Alexandriae Praefectum & Patriarcham, qui clausit Ecclesias, occiditque ex Jacobitis plusquam ducenta millia virorum, mulierum, & puerorum, & promulgavit fidem Melchitarum. Audientes Antiocheni cives, quid fecerint Alexandrini, assumpserunt hominem nomine Theophilum, & constituerunt Patriarcham pro Severo. Defunctus autem est Petrus Patriarcha die Jovis vigesima-quinta Bunae.	anni 1	anni 561	Mauritius Imperator Chalcedonensis.	anni 6061 dies 295
	Vacavit Sedes uno anno, addatur Summa.				
XXXV.	Damianus. Ejus tempore devastata sunt, atque desolata monasteria deserti Abbatis Macarii. Defunctus est decima-octava Bunae, die Lunae. Ipsi tempore Phocas Mauritium Imperatorem occidit.	anni 35	anni 598	Phocas Imperator Chalcedonensis.	anni 6098 dies 288

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Imperato- rum.	Summa Annorum Mundi.
XXXVI.	Anastasius plures condidit Alexandriae Eccle- sias, pluresque alias, quas Mechitæ occupaverant, recuperavit. Defunctusque est vigesima secunda Chihac, die Mercurii.	anni 1203 dies 190	anni 611 dies 112	Heraclius Imperator Chalcedo- nensis.	anni 6111 dies 112
XXXVII.	Andronicus erat vir ditissimus, ac elargiendis eleemosynis deditissimus. Ejus tempore initium habuit Imperium Moslemanorum, anno undeci- mo Heraclii. Eodem anno Cosroes Rex Persa- rum invasit Imperium Romanorum, occupavit- que Syriam, & Aegyptum. & construxit Alexan- driæ palatium illud, quod hactenus dicitur pa- latium Persidis. Eodem tempore vixit Joannes E- leemosynarius. Obiit hic Patriarcha die Veneris, octava Tubæ.	anni 6 dies 16	anni 617 dies 128	Imperium Moslema- norum. Abuba- crus Sade- kus.	anni 6117 dies 128
XXXVIII.	Beniamin. Illius tempore occuparunt Persæ Aegyptum, illamque tenuerunt annis decem. He- raclius vero Phocam Imperatorem occidit, & oc- cupato Imperio totus sese dedit Persis expellen- dis, quos demum fudit, & eorum vastavit re- giones, ac recuperatæ Aegypto præfecit Cyrum Patriarcham & Gubernatorem. Quo cum, perve- nisset, apparuit angelus Dei Beniamino Patriar- chæ, præcepitque ei, ut lateret donec transiret ira Dei; & latuit spatio decem annorum. Hera- clius autem Imperator in somnio vidit quemdam sibi dicentem: Futurum est, ut gens quædam circumcisa te invadat, superet, & tui partem oc- cupet Imperii. Qui Judæos hos esse ratus est; quamobrem omnes Judæos, & Samaritanos, qui in Imperio ejus erant, baptizari jussit. Sed non multo post apparuerunt Moslemani; quam- obrem Heraclius omnes suos collegit exercitus ab Aegypto usque Asuanem, & tributum appendit Moslemanis octo annis, donec exhausti sunt o- mnes ejus thesauri. Anno trecentesimo quinquage- simo-septimo Martyrum, duodecima Bunæ per- venit Hamrus filius Alasi Cairum, & expugna- vit eam, ac triennio post cepit Alexandriam. Tunc scripsit Hamrus filius Alasi fidem publi- cam Beniamino Patriarchæ, qui reversus est cum magno gaudio, postquam absens fuit, annis tre- decim.	anni 39 dies 128	anni 656 dies 128	Homarus filius Al- chottabi. Hochma- nus filius Haffani. Ali filius Abitalebi.	anni 6156 dies 128

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Impera- torum.	Summa annorum Mundi.
XXXIX.	Agathon suffectus est post obitum Beniamini, & obiit die Jovis, decima-sexta Babæ.	anni 16 dies 273	anni 673 dies 36	Alhafa- nus. Moaveja.	anni 6173 dies 36
XL.	Joannes. Is extruxit Ecclesiam Marci Apostoli Alexandriæ trium annorum spatio. Fuit ejus tem- pore maxima caritas tribus annis, quo tempore singulis diebus argentum & panem pauperibus distribuebat. Defunctus est die Sabbati, prima Chihac.	anni 8 dies 55	anni 261 dies 91	Jazidus. Moaveja filius Ja- zidi.	anni 6181 dies 91
XLI.	Isaac suffectus est in Caliphatu Abdalmalechi, & obiit die Martis, nona Haturi.	anni 2 dies 336	anni 684 dies 62	Abdalla filius Al- zebiri. Marova- nus filius Alhocmi.	anni 6184 dies 62
XLII.	Simon. Hunc suscitasse mortuum, scribitur in ejus vita. Ter hausit venenum post communio- nem absque ullo nocumento; verum dato ipsi quarto periit, captusque est auctor, & igne in- census. Legatum accepit ab Indis, qui illum ro- gabant, ut sibi Episcopum, & Presbyteros con- stitueret, qui noluit præstare absque regis Egy- pti consensu. Quamobrem ad alium profectus est legatus, qui ejus postulatis satisfecit; sed multa rei hujus causa Christiani perpeffi sunt. Obiit die Dominica, vigesima-quarta Abibi.	anni 7 dies 262	anni 691 dies 324	Abdalmalechus fi- lius Maro- vani.	anni 6191 dies 324
	Vacavit Sedes absque Patriarcha tribus annis, addantur Summæ.				
XLIII.	Alexander suffectus est anno quadringentesimo vigesimo Martyrum. Iste multis conflictatus est tribulationibus, & bis pecuniæ poena mulctatus est, tribus scilicet denariorum millibus singulis vicibus; nec minora populus pertulit. Nam Abd- almalechus filius Marovani fratrem suum Abd- alazizum Egypto præfecerat, qui Monachos recensuit, & a singulis denarium unum tributi	anni 24	anni 720	Homarus filius Abd-ala- zizi.	anni 6220

Numerus .	N O M I N A E T H I S T O R I E		Tempus Patriar- chatus .	Summa annorum Incarnat. divine .	Nomina Calipha- rum .	Summa annorum Mundi .
	Patriarcharum Alexandria .					
	nomine accepit. Ingressus etiam aliquando die Sab- bati Luminum (Sabbati Sancti) monasterium quod- dam Halvani, ubi videns imaginem Dominae Vir- ginis Dominum sinu amplexantem, in illam con- spuit, & ait: Si otium nactus fuero, delebo Christia- nos ab his monasteriis. Sequenti nocte terribile vi- dit somnium, & die Dominico Resurrectionis patrem adivit, dixitque ipsi coram pluribus: Diaboli hac nocte suppliciis me affecerunt, nam vidi quemdam sedentem super maximo throno horribilem, & summæ majestatis, circum quem millia erant, & myriades, ego autem, ac tu post illum catenis vincti eramus. Interrogavi au- tem quis ille esset, & responsum accepi: Hic est JESUS-CHRISTUS in cujus imaginis fa- ciem heri conspuisti; quo dicto quidam lancea transfixit me donec efflavi spiritum. Hæc nar- rans obscuruit, & obmutuit, & post horam ef- flavit animam; & quadraginta elapsis diebus mortuus quoque est pater ejus.		dies 283	dies 157	Jazidus fil. Abd- almale- chi.	dies 157
XIV.	Cosmas invitatus, ac renitens constitutus est, nec destitit Deum diu noctuque deprecari, ut illum ad se susciperet: quamobrem post annum defunctus est die Sabbati, prima Bunæ.		anni 1 dies 143	anni 721 dies 300	Hascia- mus filius Abd-al- malechi.	anni 622 dies 300
XV.	Theodorus omnes dies suos in quiete & pa- ce transegit, nec ullum habuit adversarium. Fuit vir bonus, mansuetus, egregia specie, & opti- mis moribus. Defunctus est die Jovis, septima Amfiri.		anni 11 dies 222	anni 735 dies 157	Alvali- dus. Jazidus.	anni 6253 dies 157
	Vacavit Sedes absque Patriarcha anno uno, addatur Summæ.					

Numerus .	N O M I N A E T H I S T O R I E Patriarcharum Alexandria .	Tempus Patriar- chatus .	Summa annorum Incarnat. divine .	Nomina Calipha- rum .	Summa Annorum Mundi .
XLIX.	Michael suffectus est anno quadringentesimo sexagesimo Diocletiani , die festo Crucis , multasque perpeſſus est ærumnas sub regno Marovani Giahdenſis , sub præfectura Abd-almalechi filii Moyſis ex Judæo Moslemani . Quidam etiam Epilcopi Patriarcham accuſarunt , multosque obtulerunt contra illum libellos , quamobrem captus in carcerem detrufus eſt , & pecunia multatus , nimisque propterea oppreſſus . Qui autem enixe rogavit , ut ſibi egrediendi concederetur facultas , ad huiusmodi ſummam emendicandam per Provinciam , quod ipſi conſeſſum eſt . Incola autem regionis maximis afflictionibus tyrannice premebantur ob ingentem pecuniæ multam , quæ ipſis in dies imponebatur . Ea nocte magnus Dei accidit irarum furor , quem horribili terræmotu demonſtravit , multæque dirutæ ſunt urbes , ut nec unus quidem civium evaſerit : multæ quoque naves eadem nocte ſubmerſæ ſunt , tantaque fuit terræmotus quaſſatio , ut ligna portarum & parietum ſuo egrederentur loco . Quæ quidem afflictio totum conquaſſavit Marovani Orientale Imperium . Recenſita fuerunt loca , quæ in Oriente illa nocte diruta , & aſcendere reperta ſunt ad numerum ſexcentorum , tam urbium , quam oppidorum , & caſtellarum , interiitque hominum & jumentorum infinitus numerus . Videntem autem Abd-almalechus filius Moyſis furorem Dei , dimiſit eos . Anno quadringentesimo ſexageſimo-primo Martyrum invaſit Cyprianus Rex Nubiæ regionem Ægypti , cum accepilſet Patriarcham in carcere detineri , habebatque ſecum centum millia Nigrorum , centum millibus equorum infidentium , ducebat quoque camelorum centum millia . Fertur eorum equos ferocius decertaſſe , quam equites , & erant parvi inſtar aſinorum . Cum autem appropinquaſſet ad Ægyptum , miſit Abd-almalechus filius Moyſis ad Patriarcham rogans , ut illum ſuis litteris placaret . Qui ſcripſit pacem petens , eamque obtinuit , deprecatusque eſt pro illo , & benedixit , reverſusque abſque bello gaudens plurimum Patriarchæ benedictione . Perveniens autem Marovanus ad Ægyptum , bellum commiſit contra Bſamaritas , qui contra illum rebellaverant , occideruntque ex ejus exercitu infinitum propemodum	anni 23	anni 758	Abrahi- mus filius Alvalidi .	anni 6258
		dies 180	dies 196	Marova- nus Giah- denſis .	dies 196

Numerus.	N O M I N A E T H I S T O R I Æ Patriarcharum Alexandria.				Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Calipha- rum.	Summa Annorum Mundi.
	numerus, ideoque magnas perpeſſus eſt Patriar- cha afflictiones propter Bſamaritas, & ſæpius gla- dio oblatus eſt. Invadentibus autem Choraiſani- tis militibus Safahi Ægyptum, Gizam petiit Ma- rovanus, incenditque Cairum, & omnem anno- nam, ac horrea, permanſitque Patriarcha cate- nis vinctus in carcere, donec regnum obtinue- runt Choraiſanitæ, & omnem Marovani exerci- tum peremerunt.							
XLVII.	Minas magnas & ipſe quoque, multasque per- peſſus eſt afflictiones, ſiquidem cum Episcopis funes ſtupeos neſtebat, & obliniebat pice ad na- vium uſum in Ægypto ſoli expoſitus. Obiit ul- tima Tubæ die Veneris.				anni 8 dies 320	anni 767 dies 150	Abulhab- bas Saf- fah.	anni 6262 dies 150
	Vacavit Sedes 350. diebus, addantur Summæ.							
XLVIII.	Joannes ſuffectus eſt decima-ſexta Tubæ, & ſi- mili die natus, obiitque decima Tubæ. Fuit ejus tempore maxima caritas: ipſe vero ſubveniebat pauperibus, nec re ulla eos indigere permitte- bat.				anni 22 dies 1	anni 790 dies 136	Abugia- far Al- manſuro. Mahome- tus Al- mohdi.	anni 6290 dies 136
	Vacavit Sedes abſque Patriarcha quindecim diebus, addantur Summæ.							
	Marcus. Erant ejus tempore in Ægypto qui- dam cognomento Scianuſitæ, qui duos Episcopos ſibi conſtituerant a diebus Petri Patriarchæ tem- pore Zenonis Imperatoris. Qui duo Episcopi il- lorum ſucceſſores hunc adiverunt Patriarcham, ejus admirantes doctrinam, rogaruntque illum, ut eos reciperet, & gregi ſuorum ovium ad- mitteret. Qui ſuſcepit eos, & tentare vo-							

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatus.	annorum Incarnat. divinae.	Calipha- rum.	annorum Mundi.
XLIX.	lens, dixit ipsis: Scitote, vos nequaquam per- mansuros, in hoc ordine, in quo estis. Quod audientes humiliter responderunt: Scimus utique nos hoc ordine indignos esse, nec in eo per- mansuros, solum nostrorum peccatorum petimus veniam, scripseruntque ei syngrapham, anathe- mate sese obstringentes, si Episcopatum, aut sa- cerdotium petierint. Ille vero eos benedixit, & constituit statim Episcopos, & apud se manere jussit, donec mortui sunt duo Episcopi, quorum loco suffecit eos, & eorum populus cum gau- dio & charitate unionem suscepit. Ejus tempore Barbari, qui sunt incolae Occidentis, diruerunt monasteria vallis Habibi, & ea depopulati sunt, incensis Ecclesiis & cellis, manseruntque quadra- ginta annis absque monachis, aut incolis quibus- cumque. Eodem quoque tempore rebelles qui- dam Alexandriam, aliasque urbes expugnarunt, neces patrarunt, flammis dederunt urbes, & eas depopulati sunt, ut prolixius in historiis refer- tur; quapropter Alexandria egressus est Patriar- cha, & quinquennio absens fuit. Vigesima au- tem secunda Barmudæ, die Dominica defunctus est.	anni 20	anni 821	Haron Raschidus.	anni 6320
		dies 81	dies 232	Mahome- tus Ala- minus.	dies 232
L.	Jacob. Ejus tempore instaurata sunt Monaste- ria, & reversi ad ea monachi. Vivebat quoque eo tempore vir quidam princeps nomine Maca- rius, qui Patriarcham rogavit aliquando, ut suam adiret domum, eamque benediceret. Unicus au- tem filius, quem habebat, fatis tunc concessit rat, quem accipiens pater Patriarchæ tradidit; sinu complexus est eum, & oravit, reversusque est spiritus ejus, oculos aperuit, movit manus, ac pedes, quem patri reddens ait: Non enim mortuus erat, sed dormiebat, & timuit timore magno, deditque tertiam partem bonorum suo- rum pauperibus. Patriarcha autem defunctus est die Martis decima quarta Amsciri.	anni 10	anni 821	Mahome- tus Alami- nus.	anni 6321
		dies 298	dies 164		dies 164

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum Mundi.
LI.	Simeon. Ejus tempore pace & quiete fructa est Ecclesia. Obiit podagræ morbo tercia Babæ die Veneris.	* dies 234	anni 822 dies 33	Alma- munus. Maho- metus Almoh- tasemo.	anni 6322 dies 33
	Vacavit Sedes anno uno absque Patriarcha, addatur Summæ.				
LII.	Joseph. Hic communione privavit Episcopum Cairi, & Episcopum Thanesi, quod accusati a populo, & reprehensi a Patriarcha, minime respuerint. Bsamaritæ autem eo tempore adversus Calipham rebellaverunt, nec Patriarchæ acquieverunt admonitionibus. Quamobrem Abdallæ Almamuno scripsit Præfectus provinciæ, qui Bagdado ad Ægyptum contendit horum causa, eoque pervenit nocte diei Veneris, vigesima-tertia Moharrami, anno ducentesimo decimo-septimo, secumque duxit Dionysium Patriarcham Antiochenum, quos ambos Patriarchas misit ad Bsamaritas; sed nullis precibus, aut rationibus eos flectere potuerunt. Quamobrem eo profectus est ipse Almamunus cum suis exercitibus, illosque debellavit, ac omnes ferme perdidit. At interfectorum multitudinem videns, tandem eorum miseratus est vices, captivos reliquos ducere decrevit. Quo facto, adeunt homines adversæ factionis Regem, totamque istorum rebellionis causam in Patriarcham jecerunt, qui propterea neci tradendus ductus est. Sed cum eorum mendacium rescivisset Rex, dimisit Patriarcham, ac diploma ipsi tradidit, ut in honore & veneratione haberetur apud omnes, & ne ullus ipsi adversaretur in judiciis, ordinationibus, aut excommunicationibus. Ejus tempore Episcopus quidam erat in Æthiopia, quem constituerat Patriarcha Jacob. Hunc, egresso Rege Æthiopiæ ad bellum, exilio multavit Regina, & Princeps, ideoque minime eo pluit anno, & pestis grassata est per eas regiones. Remisso autem Episcopo illo in Ægyptum, alium sibi constituerunt præter Canonem. Quod percipiens Rex Æthiopiæ reversus a bello ægerrime tulit, misitque aliquos, qui veniam peterent a Deo, ac Patriarcha, & re-	anni 17	anni 841	Har on Alvate- ko.	anni 6341
		dies 338	dies 53		dies 53

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Calipha- rum.	Summa Annorum Mundi.
	duxerunt illum Episcopum in Æthiopiam. De- functusque est Patriarcha Joseph vigesima-tertia Babæ.				
	Vacavit Sedes 30. diebus absque Patriarcha, addantur Summæ.				
LIII.	Michael erat Presbyter in monasterio sancti Jo- annis; primusque omnium Patriarcharum sepul- tus est in monasterio abbatis Macarii; nam qui- dam eorum sepeliebantur Alexandriae in Ecclesia Marci, quidam vero Cairi. Defunctus est iste vi- gesima-secunda Barmudæ die Veneris.	anni 1 dies 149	anni 842 dies 232	Maho- metus Almon- tassero.	anni 6342 dies 232
	Vacavit Sedes absque Patriarcha 81. diebus, addantur Summæ.				
LIV.	Cosmas erat Diaconus in monasterio Abbatis Macarii. Ejus tempore constructa sunt mœnia Thanes, Damiatæ, Alexandriae, Burlesi, Asciumi, Tinæ, Rascidi, & Nastervæ. Eodem tem- pore præcepit Calipha Almotuachelo, ne ullus Christianorum, aut Judæorum uteretur vestimen- tis albis, sed aliis coloribus tinctis. Obiit hic Patriarcha vigesima-tertia Haturi die Jovis, & se- pultus est in sua cella Danufari, in provincia Sacha.	anni 7 dies 133	anni 850 dies 81	Maho- metus Al motazzo.	anni 6353 dies 81
	Vacavit Sedes absque Patriarcha 51. diebus, addantur Summæ.				
LV.	Sanuthius erat œconomus monasterii Abbatis Macarii. Ejus tempore fuit Ahmetus filius Tu- lun in Ægypto. Ipse construxit subterraneos a- quæductus ad conducendam aquam dulcem Ale- xandriam, & implendas cisternas. Defunctus est vigesima-quarta Barmudæ, die Sabbati.	anni 11 dies *	anni 861 dies 132	Maho- metus Almoh- tadi. Ahmetus Almoh- tamedo.	anni 6361 dies 132

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divinae.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum Mundi.
LVI.	Michael multas ærumnas perpeſſus eſt, & pecunia mulctatus ab Ahmeto filio Tulun, itaut coactus fuerit vendere quartam partem Eccleſiarum Alexandriae Judæis, & partem etiam Eccleſiæ Mahlakæ. Judæis quoque, & ſingulis Chriſtianis unum ceratium argenti indixit ſingulis annis. Vendidit etiam bona monachorum, ut poſſet dimidiam mulctæ partem ſolvere, nempe decem millia denariorum. Sed deſuncto Ahmeto filio Tulun, libertate donatus eſt Patriarcha ope Dei.	anni 25	anni 886	Ahmetus Almoh- tadedo.	anni 6386
				Ali Al- moctafi.	
		dies 39	dies 171	Giafaro Almok- tadero.	dies 171
	Vacavit Sedes abſque Patriarcha 14. annis, addantur Summæ,				
LVII.	Gabriel ſingulis viris & mulieribus denarium indixit ſolvendum Patriarchæ ſingulis annis. Deſunctus eſt vigesima-prima Aſciſi, die Mercurii.	anni 21 ✱	anni 921 dies 171	Mahome- tus Alka- hero.	anni 6411 dies 171
LVIII.	Coſmas deſunctus eſt quinta Barmehati die Martis.	anni 12 dies 12	anni 933 dies 183	Ahmetus Alradi.	anni 6423 dies 183
LIX.	Macarius deſunctus eſt ſecunda Tubæ die Sab- bati. Ejus tempore Ægypto potitus eſt Maho- metus filius Tagagi Alachafidi.	anni 20 dies 21	anni 943 dies 204	Abrahi- mus Al- mottaki.	anni 6443 dies 204
LX.	Theophanius Patriarcha Chriſtum abnegavit : quare inſurgentes in illum Epiſcopi occiderunt in navi, & in mare projecerunt, mortuusque eſt morte peſſima, decima Chihachi die Sabbati.	anni 4 dies 261	anni 948 dies 100	Abd-al- malecho Almoſta- fi.	anni 6448 dies 100

Numerus .	N O M I N A E T H I S T O R I E Patriarcharum Alexandriae .	Tempus	Summa	Nomina	Summa
		Patriar- chatus .	annorum Incaruat. divinae .	Calipha- rum .	Annorum Mundi .
LXI.	Minas defunctus est decima-quinta Haturi die Mercurii.	anni 17 dies 340	anni 966 dies 75	Ahmetus Almoti- ho Hab- basides .	anni 6466 dies 75
	Vacavit Sedes absque Patriarcha anno uno, addatur Summæ.				
LXII.	Ephrem Syrus fuit . Ejus tempore vixit Severus Episcopus Asmonæorum . Iste veneno subla- tus est a quodam Scriba, quod cum communio- ne amoverat ob concubinatum, & post mortem Patriarchæ abscissa est manus Scribæ, qui statim animam efflavit . Optimis moribus ornata erat hujus patris vita, qui munera pro ordinum col- latione abrogavit. Illum frequentius ad suum ac- cersebat palatium, & multis honoribus, & vene- ratione prosequeretur Almoezzus . Quamobrem invidia correptus Princeps Judæorum dixit ali- quando Almoezzo : Qui fidem instar grani sina- pis non habet, dignus est, ut Caliphæ confessui adsit ? Quamobrem præcepit Almoezzus Patriar- chæ, ut montem transferret, juxta dictum Evan- gelii, aut suam relinqueret fidem . Qui trium dierum spatium sibi rogavit : descenditque Pa- triarcha, & omnis populus ad Ecclesiam Mohla- kæ, & jejunaverunt omnes ea nocte, expandit- que Patriarcha cinerem . Et apparuit illi Domi- na MARIA prope columnam, & ait illi : Per- ge ad viam Tornorum Palatii ceræ, & quicum- que per illam transierit lagenam aquæ bajulans humero, per manus ejus vestra erit salus : (cum nota autem sit hujus rei historia, illam nunc o- mittimus) quem repertum secum duxit, & con- gregati sunt Moslemani, Judæi, & Christiani prope montem ad piscinam elephantis, & oran- tibus Christianis illico mons abscissus est, & de- cidit, præsentibus Almoezzo, & omnibus illis nationibus . Et, hoc est rei notissimæ compen- dium.	anni 3	anni 970	Almoez- zus. Maadus.	anni 6470
	Vacavit Sedes post illum 61. diebus, addantur Summæ.				
	Philotheus . Ejus tempore defunctus est Alha- zizus dominus Ægypti. Item vixit Alvadeho Al- montasero cognomento Benragia martyr, quem				

Numerus.	NOMINA ET HISTORIAE Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Calipha- rum.	Summa Annorum Mundi.
LXIII.	translulit Mercurius martyr a planitie Mechæ ad suam Ecclesiam una nocte. Iste quatuor composuit libros: Primus inscriptus erat, <i>Declarator</i>: alter, <i>Rara commentatorum</i>, & <i>depravationes Hereticorum</i>: tertius, <i>Detectio Arcanorum</i>: quartus, ipsius vitam, & gesta continebat. Erat Patriarcha iste congregandis opibus deditissimus, nec minus navabat operam comestationibus, & potui, & balnei lavacris apprime delectabatur, nec a muneribus accipiendis pro ordinum collationibus abstinebat. Dum itaque sacrum quadam die in Ecclesia Sancti Marci Alexandria celebrabat, vidit manum e pariete egredientem, & obsignantem signo Crucis hostiam, quæ statim partita est in manus ejus. Quamobrem timore concussus est, nec tremere desit, donec mortuus est tertia Hauri, die Sabbati.	anni 24	anni 995	Alhazizo Nazaro.	anni 6495
		dies 226	dies 72		dies 72
	Vacavit Sedes post illum 67. diebus, addantur Summæ.				
LXIV.	Zacharias suffectus est anno septingentesimo vigesimo-octavo Martyrum. Hunc crudeliter persecutus est Alhachemus, ut septennio latere coactus fuerit. Aliquando leonibus fame laborantibus projectus est, nullam tamen ipsi attulerunt noxam. Ecclesiæ vero sub eo clausæ sunt multo tempore, nec quisquam Missam celebrare audebat, nisi in Ecclesia Sancti Macarii, & plurimis ærumnis affecti sunt Christiani abs Hachemo, qui etiam appendi iussit cruces collis Christianorum, & vituli caput cellis Christianorum, & vituli caput collis Judæorum. Tandem comprehendit scribas aulae, & nobiles Christianorum, eisque proposuit aut fidem amplecti Moslemanicam, aut neci sese parare. Qui responderunt ei: Omnes nos sequemur saniozem Abunagiahum, quoniam ipse est noster primas, ac major. Cui accersito Moslemanicam proposuit Alhachemus religionem. Respondit ipsi senior Abunagiahus: Permittat mihi Calipha, concedatque hanc noctem, ut animum meum consulere possim, cras autem dabo responsum. Qui dimisit illum ad	anni 27	anni 1023	Alhachemus filius Almoezzi.	anni 6523

Numerus.	N O M I N A E T H I S T O R I Æ Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- charum.	Summa annorum Incarnat. divine.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum Mundi.
	sequentem diem . Ille autem ad suam profectus domum valedixit uxori , & liberis , & quas elemosynas , & sacrificia post ejus obitum essent faciendi commendavit , totamque noctem illam in orationibus persolvendis transegit . Illucescente die sese Alhachemo sistit , cui ait ille : Quid tibi senior Abunagiahe dixit animus tuus , & consuluit ? Domine mi , respondit , animus meus optimus ac fortissimus est in mea fide , & religione patrum meorum . Tunc præcepit Alhachemus , ut loris bubulcis mille ictibus percuteretur , absque ulla pausa , aut intermissione . Cum itaque septingentis ictibus percussus esset , dixit : Sitio . Tunc milites id ad Calipham retulerunt , qui ait ipsis : Si Moslemanicam amplecteretur fidem , date illi bibendum . Qui dixerunt ipsi : Moslemanicam amplectere fidem , & dabimus tibi bibendum . Qui respondit eis : Non , jam Dominus meus Christus bibendum mihi dedit . Et viderunt milites ejus barbam & labra aqua madida . Statimque tradidit spiritum . Quod cum relatum esset Caliphæ , dixit : Percutite illum donec complebuntur mille ictus , & percusserunt eum trecentis ictibus post ejus mortem . Patriarcha autem Zacharias obiit octava Tubæ die Martis , & sepultus est in clau- stro .	dies 354	dies 128		dies 128
	Vacavit Sedes post illum 74. diebus , addantur Summæ .				
LXV.	Sanuthius opibus congregandis , & accipiendis muneribus pro ordinum collatione deditus erat . Defunctus est secunda Haturi die Mercurii .	anni 14 dies 225	anni 1038 dies 62	Aldhabe- ro.	anni 6538 dies 62
	Vacavit Sedes post illum anno 1. diebus 48. addantur Summæ .				
LXVI.	Christodulus Ecclesiam sancti Mercurii Cairi , & Ecclesiam Domine nostræ vici Romanorum constituit ad Patriarcharum habitationem . De- functus est Cairi in Ecclesia Mohlakæ decima quarta Chihachi die Dominico .	anni 29 dies 259	anni 1069 dies 104	Almostan- faro.	anni 6569 dies 104
	Vacavit Sedes post illum 72. diebus , addantur Summæ .				

Numerus.	NOMINA ET HISTORIE Patriarcharum Alexandria.	Tempus Patriar- chatus.				Summa annorum Incarn. divinae.				Nomina Calipha- rum.				Summa annorum Mundi.			
LXVII.	CYRILLUS cum consecratus esset Alexandria, Cairum accersitus est ab Almostansaro, qui ad- duxit illum ad matrem, & fratres, ut illos be- nediceret: quod cum præstitisset, thuris, & aro- matum suffumigationibus illum honorarunt, e- gressusque est gaudens atque lætus. Cum autem consecraret aliquando chrisma in Ecclesia Abba- tis Macarii, miraculose exundavit super altare vas chrismatis in manibus ejus; quod fuit maxi- mum miraculum. Ipse Patriarchis pallium con- stituit, & munera pro ordinum collatione ana- themate prohibuit. Et defunctus est Mochtaræ in insula Ægypti die Dominica secunda Bunæ.	anni	14	anni	1083	anni	6583										
		dies	106	dies	282	dies	282			Almos- tansaro.							
	Vacavit Sedes post illum 124. diebus, addantur Summæ.																
LXVIII.	MICHAEL erat eremita in Sangiario, & de- functus est die Dominica festi Pentecostes ulti- ma Bascinasci in Ecclesia Mohlakæ Cairi anno 818. Martyrum.	anni	9	anni	1093	anni	6593										
		dies	229	dies	270	dies	270			Almos- taali.							
	Vacavit Sedes post illum 167. diebus, addantur Summæ.																
LXIX.	MACARIUS. Ejus tempore anno 818. Mar- tyrum, die Dominica tertia Tuti ingens accidit terræmotus. Qua nocte Afdalus dux exercituum diruit Ecclesiam Almochtaræ in insula, quia in medio ejus horti erat, divulgavitque terræmotu dirutam esse. Is Patriarcha plures abrogavit ri- tus; nam filii Cophtitarum prius baptizaban- tur, tum circumcidebantur: ipse vero consti- tuit, ut prius circumciderentur, tum baptiza- rentur. Item sponsalia cum orationibus, & thu- re contrahebantur in domibus: ille vero decre- vit, fieri in Ecclesia tempore coronationis spon- sorum. Defunctus est 23. Chihachi, die Mercu- rii in Ecclesia Mohlakæ.	anni	26	anni	1120	anni	6620										
		dies	41	dies	113	dies	113			Alamero.							
	Vacavit Sedes annis 2. & diebus 45. addantur Summæ.																
LXX.	GABRIEL filius Tarili Abul-hala Sahedi erat Diaconus Ecclesiæ Sancti Mercurii Cairi, suffectusque est die Martis nona Amsciri, anno nongentesimo quadregesimo-septimo Martyrum,	anni	14	anni	1136	anni	6636										
										Aldafero.							

Numerus.	N O M I N A E T H I S T O R I E Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus.	Summa annorum Incarn. divinae.	Nomina Calipha- rum.	Summa annorum Mundi.
LXX.	initio Caliphatus Alhafedi, agens quinquagesimum annum. Defunctus est die Jovis decima Barmudæ hebdomada Palmarum in Ecclesia Sancti Mercurii Cairi.	dies 62	dies 220	Alfajezo.	dies 220
	Vacavit Sedes post illum 90. diebus, addantur Summæ.				
LXXI.	MICHAEL filius Dakalti erat monachus in cella Danfciri, suffectus est die Jovis undecima Abibi, anno octingentesimo sexagesimo-primo Martyrum, & decimo quinto Caliphatus Alhafedi. Defunctus est in monasterio Sancti Macarii feria sexta crucifixionis.	anni * dies 9	anni 1137 dies 310	Alha- dedo. Salahad- dinus.	anni 6637 dies 310
	Vacavit Sedes post illum anno 1. & diebus 70. addantur Summæ.				
LXXII.	JOANNES filius Abul-fatahi ordinatus est in Ecclesia Mohlakæ Cairi, die Pentecostes, Dominica decima-quinta Bunæ, anno octingentesimo sexagesimo-tertio, defunctusque est die Veneris quarta Bascinafci.	anni 18 dies 326	anni 1157 dies 244	Alha- zizo. Alman- furo.	anni 6657 dies 244
	Vacavit Sedes post illum 43. diebus, addantur Summæ.				
LXXIII.	MARCUS Abul-faragi filius Zaræ suffectus est die Dominica Pentecostes, decima-octava Bunæ, anno octingentesimo octuagesimo-seundo. Ejus tempore transiit Abbas Marcus filius Alkonbari ad Melchitas, quem ingens turba Bsameritarum sequuta est, quem non multo post pœnituit, & reversum noluit Patriarcha suscipere. Magnus singulis diebus apud hunc Patriarcham ciborum fiebat apparatus carniū, aliarumque rerum, quem nobiles Christianorum frequentabant. Accidit incendium Cairi decima-octava Haturi, anno octingentesimo octuagesimo-quinto, auctore Sciauro, & incensa est Ecclesia sancti Mercurii, & alia. Defunctusque est hic pater die Dominica sexta Tubæ.	anni 22 dies 205	anni 1180 dies 126	Alha- delo. Alca- melo.	anni 6680 dies 126
	Vacavit Sedes post illum 27. diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	N O M I N A E T H I S T O R I Æ Patriarcharum Alexandriae.	Tempus Patriar- chatus .	Summa annorum Incarn. divinae .	Nomina Calipha- rum .	Summa annorum Mundi .
LXXIV.	JOANNES Abul-magedus filius Abilhala sus- fectus est Cairi die Dominica quarta Amsciri , anno nongentesimo quinto . Defunctusque est die Jovis post meridiem undecima Tubæ , die Epi- phanix , & celebratum est funus ejus in Ecclesia Mohlakæ , sepultusque est in claustro . Is ante- quam ad patriarchatum ascendisset , exercuerat mercaturam , & sæpius ad Indias transfretavit : susfectus autem in Patriarcham , septemdecim mil- lia denariorum possidere fertur , quos omnes in usum Christianorum pauperum , & eorum neces- sitates erogavit ; imo defunctus est ære nepotum obstrictus . Nec quamdiu vixit Patriarcha panem alicujus Christianorum comedit , nec accepit mu- nus . Confessionem ab Ecclesia Cophtitarum ab- rogavit , circumcisionem vero plurimum commen- davit .	anni 26 dies 343	anni 1207 dies 131	Alha- delus .	anni 6707 dies 131
	Vacavit Sedes annis 19. & mensibus 5. diebus 10. addantur Summæ .				
LXXV.	CYRILLUS filius Laklaki susfectus est die Do- minica vigesima tercia Bunæ , anno nongentesimo quingagesimo-primo , obiitque die Martis deci- ma-quarta Barmehati , anno nongentesimo quin- quagesimo-nono in Monasterio Sciamhi , & ibi sepultus est . Erat vir doctus , sapiens , ac multæ peritiæ , sed congregandis opibus , & muneribus accipiendis pro ordinum collatione deditus . Hinc aliqui insurrexerunt adversus illum , & oppresse- runt , accusaruntque ad tribunal vicarii Regis & apud Judices , & Præfectum provinciæ Mohinad- dinum filium Alsihi , multatusque est duodecim millibus denariorum diversis vicibus .	anni 7 dies 269	anni 1234 dies 194	Salehus .	annis 6734 dies 194
	Vacavit Sedes annis septem , mensibus septem , minus tribus diebus , addantur Summæ .				
LXXVI.	ATHANASIUS filius Calili Archipresbyter Ec- clesiæ Mohlakæ Cairi , susfectus est die Dominica , quinta Babæ , anno nongentesimo sexagesimo-se- ptimo . Fuit vir justus , bonus , ac humilis .				

PRÆFATIO
TOTIUS OPERIS

HISTORIÆ
ORIENTALIS
SUPPLEMENTUM
EX IPSORUMMET ORIENTALIUM
MSS. MONUMENTIS.

Per ABRAHAMUM ECHELLENSEM Syrum
Maronitam e Libano,

*Syriacarum Arabicarumque Litterarum Christianissimi Regis Interpretem, ac earundem
in alma Parisensi Academia Professore Regium.*

EX IPSORUM MENTORIALIUM
SUPPLEMENTUM
ORIENTALIS
HISTORIAE

PER ABRAHAMUM ECCHELLIENSEM Syriam
Mentorem e Idem;

Spiciendum Arabicumque Latinarum Christianissimum Regis interpretis, ac commentum
in anno Patriarchae Abochanae Professor in Regnum.

PRÆFATIO

TOTIUS OPERIS.

NON una, amice Lector, sed quamplures nos ad hoc Historiæ Orientalis conscribendum Supplementum, nostræque adiungendum Chronologiæ, compulerunt rationes, & coegerunt quodammodo inuitos. Nequaquam enim alias existimandum est, nostro nos Marte, & minime sollicitatos, ausos umquam fuisse tantæ suscipiendæ provinciæ nos committere, & Criticorum turbæ exponere iudiciis & morsibus, nisi Mæcenatum non solum amica, & perhumana petitio, sed jus & auctoritas, quibus in nos pollent, exegissent, ut Variarum Orientis Gentium origines, mores, disciplinas, religiones, persuasiones, rerum gestarum enarrationem, Principum ac Regum genealogias, seriem & successiones ex ipsorum exciperemus monumentis, atque describeremus. Animos addiderunt permultorum doctorum virorum exhortationes & incitamenta, qui in referendis rebus fidem præcipue esse requirendam & fidelitatem, non stilum aut methodum, qui nos morabantur, affirmant; ac flocci faciendos habendosque illos, qui ex eorum sunt genere qui nec intrant, nec introeuntes sinunt intrare, suntque tamquam canes in Reipublicæ litterariæ præsepi. Porro quis adhuc horum timebit latratus, aut formidabit, cum plane animadverterit, virum illum disertissimum Josephum Scaligerum barbari cuiusdam ineptissimi ac Latinitatis penitus ignari Chronologicas elucubrationes utilissimas appellare non dubitasse, nec suis in Eusebium commentariis inserere dedignatum fuisse? Hunc ad suum lectorem audire parumper iuvat: Et hoc studium fuit significare tibi de ignotas gentes, & oppidos eorum. Rursus de Orientalibus dicturum: Initiemus autem dicere de illas ignotas gentes. His atque multo fædioribus barbarismis, atque solæcismis tota a capite ad calcem illa componitur Chronologia: tamen, ut mox dictum est, haudquaquam dedignatus est vir ille Græcæ Latineque linguae peritissimus, & illam ex utilitate laudare, & suis adtexere Commentariis, ratus proculdubio gemmarum pretio nihil decedere vel accedere, in plumbea recondantur arca vel aurea. Quod quidem satis apposite atque accomodate Zeno Cittius explicat apud Laertium lib. 7. cap. 1. ex nummo, in quo non elegantiam scripturæ spectandam esse aiebat, sed pondus & materiam; adeoque nihil referre existimabat, quam elegans sit oratio, sed quam utilis. Imo Agathias dicere solitus erat, quod, qui falsa persuadere vult, majori quodam verborum ornatu, ac varietate indigeat. Longe adhuc fallitur ille, qui gemmas, quas ex nostro Oriente rudes ac impolitas Occidentali orbi afferimus, minime nacturas esse aliquando duxerit peritum artificem aliquem, & expoliendi eas gnarum arte, qui merito illas reddet nitore. Sane huc spectabat Latinorum Poetarum ille princeps Virgilius Maro, cum dicebat, aurum se ex Ennii stercore colligere, quod scilicet stilo esset incomptus, & in verbis rudis. Eja igitur institutum prosequamur opus, garriat quantumlibet Iudeus Rabula, succurrat Momus, adjungatur Zoilus, flavam, simulque atram evomant bilem, insectentur stilum, ingenii tenuitatem exagitent, dummodo probi quique, docti, & æqui rerum aestimatores hisce fauveant conatibus, qui probe animadvertentes, nos exiguis pro viribus, & quantum in nobis est, nostro incumbere muneri, nostros excusabunt lapsus potius, quam incusabunt. Eo sane collimant hæc Isidori lib. 3. de summo bono verba: Sicut qui tardus est ad capiendum, pro intentione tamen boni studii præmium percipit: ita qui præstitum ex Deo sibi ingenium negligit, condemnationis reus existit; quia donum quod acceperat, despicit, & per desidiæ derelinquit, Quid, sodes, officit sensui, si ad verbum interpretantes dixerimus: Ecce præcepi, ut homo non lædat te, pro, Ecce præcepi, ne quis te lædat, ut furioso placet Momus? Nihil prorsus. Et cum ejusmodi usus sit dicendi modis doctissimus Patrum, & linguarum peritissimus S. Hieronymus, quis posthac rabulæ Iudeo aures præbebit debacchanti? Igitur

Procul, o procul este profani.

His omnibus alia accedit non levis ratio: quandoquidem quamplurimum illarum Gentium aut nulla prorsus apud Græcos, Latinosve historia extat, ut antiquorum Sinensium; aut hæc interrupta, minimeque continuata, ut Arabum, & Persarum, præsertim ante Mahometismum; aut vitiosa adeo & corrupta ad illos deducta est oblinguarum diversitatem, dissitasque regiones, ut errores erroribus aggerat potius historia huiusmodi, ac ingerat lectorum mentibus, quam nudam simplicemque exhibeat veritatem. Proinde commenta prorsus atque mera figmenta esse diceres, plura illorum, quæ ab Orientalibus quibusdam de Occidentalibus referuntur, ac historię consignantur, & vice versa, si paulo attentius res cum narratione conferas. Non de iis quidem loquor, quæ nobis temporum subduxit longinquitas & canities, sed de illis, quæ nostris versantur sub oculis, quæ nostra memoria gesta sunt. Ego sane non unum, sed plura ejusmodi commentorum exempla in medium asferre possem ex una unius Amiri Fachraddini historia, quam quidam nuper conscripserunt, & publici fecerunt juris, cum ejus Principis optimi gestarum rerum non testis dumtaxat oculatus, sed magna pars fuerim, nisi præsens instituti nostri ratio id mihi vetaret. Porro quid adhuc Itinerariorum non comminiscuntur scriptores? Quæ portenta ex Africa nobis non afferunt? Quæ incredibilia penitus non venditant? Sed quæ non viderunt, quæ non audierunt, quæ non observarunt omni admiratione digna, indigenis nec visa umquam, nec audita, nec observata, nec vel mentem eorum, aut excogitationem subierunt? Perinde pro certo habendum est, nullum alium finem istis propositum esse, quam Poetis, qui, ut auctor est lib. 10. Instit. Quintilianus, voluptatem fingendo, non solum falsa, sed etiam incredibilia sectantur. Unus impræsens ex Arabibus prodeat Geographiæ Nubiensis auctor, indeque luculenter deprehendetur, quæ, quantaque mendacia affingat in unius Romane urbis describendis mœnibus, portis, viis, templis, aris, balneis, Tiberis fluminis pavimento ex aneis laminis, ac id genus aliis, Romanis ipsis nec visis, nec auditis, nec vel mente conceptis. Atque adeo quantum exactus & fidelis habitus est in describendis iis, quæ ad patriam pertinent, tantum mendax in referendis alienis deprehenditur. Ex Judæis autem unius Beniamini legatur Itinerarium, comperietque lector, non mœnia, non portas, non vias, non templa, non aras, non fluminum pavimenta aenea, non balnea; sed urbes maximas, provincias amplissimas, vastissima regna, Reges potentissimos, flumina lapidum præcipitantium momento temporis, non secus ac Thebarum conditores, Judæo, atque suis extitisse. At quæ Samaritanis non affingunt Judæi ab illorum prorsus aliena mente, imo ipsorum dogmatibus directe contraria? Samaritani in suo Chronico, quod in celeberrima totius orbis Eminentissimi Cardinalis Mazarini Bibliotheca asservatur, inter cætera argumenta, quæ congerunt ad probandum suum Textum esse purumputum Moysis Pentateuchum, Hebræum vero esse Judæorum corruptum malitia, illud unum ut præcipuum inter plura alia inculcant de mortuorum resurrectione, quam clare haberi ex Samaritano affirmant, ex Hebræo non item. Verba Chronici sunt: Resurrectio unum, ac præcipuum est ex religionis fundamentis, & una ex ejus basibus. Nam homo nisi certo sciat, in alio mundo fore rationis redditionem, & supplicium pro criminibus luendum, suis indulget concupiscentiis, atque in illis luxuriabitur, & nihili suam faciet religionem, quicquid ad illam spectat, aspernabitur, ac demum omnia obdientialia contemnet præcepta. Inter multa autem, in quibus dissentimur a Judæis, est versus iste, ex quo resurrectionis, & alterius vitæ ita elucet apud nos veritas: Opera utique vestra condita sunt apud me, & reposita in thesauris meis in diem ultionis, & retributionis. Hæc illi. Nihilominus R. Elihezer filius R. Joseh in Tract. Sanhedrin, quem lib. 1. de resurrectione mortuorum cap. 1. num. 1. refert Menasseh Ben-israel, affirmat Samaritanos resurrectionem mortuorum inficiari, ac propterea pluribus disputat adversus illos argumentis, quibus recensitis subdit Menasseh: His dictis videtur (R. Elihezer) Samaritanis os obturasse. Joannes quoque Episcopus Darenensis lib. 1. de resurrectione corporum cap. 1. inter negantes resurrectionem Samaritanos recenset. Joseph Scaliger Judæos imposturæ, & calumniæ arguens, hæc ex Samaritarum

*Chronico notat de ipforum cum Sadducæis discrimine: Quia Sadducæos Judæi hodierni, & vetustiores nulla in re a Samaritis discrepare credunt, propterea eos sæpe cum Samaritis confundunt. At nos negamus ulla in re convenisse. Nam Sadducæi totum textum biblicum admittebant, ἡ τὰ νόμιμα γερμανικά, teste Josepho, rejectis traditionibus Phariseorum. Samaritæ tantum legem retinuerunt. Sadducæi animarum immortalitatem, & proinde supplicium, aut remunerationem post hanc vitam abnegant. Samaritæ & animas immortales fatentur, & locum ἀπὸ τοῦ θανάτου post vitam hanc esse credunt, ut diserte in eorum Chronico extat. An resurrectionem credant, nescio. Scaligerum Samaritarum legisse Chronicon, sed vocis vim non intellexisse, certum est. Dictio enim *Almahad*, quæ ibi habetur, reversionem significat, nempe animæ in corpus, & ex usu loquendi eis applicatur, quæ animæ post reversionem illam accidunt.*

His igitur ita sese habentibus ex ipsis singularum Gentium scriptoribus earum petenda est historia, haurienda dogmata, si fieri potest, sin minus, a vicinioribus, uti facere in præsens instituimus. Quoniam vero aut non omnium illarum Gentium linguas intelligimus, aut earum libri & historia præsto nobis ad manus non sunt, ex Arabum præcipue Historiographis, qui vel regionum vicinitate, vel linguarum commercio, & communicatione, vel Interpretum ope & adminiculo, quo maximo pretio olim redemerant, ut apud eos legimus, suas contexere historias sategerunt, nostrum hocce supplementum compilare conabimur.

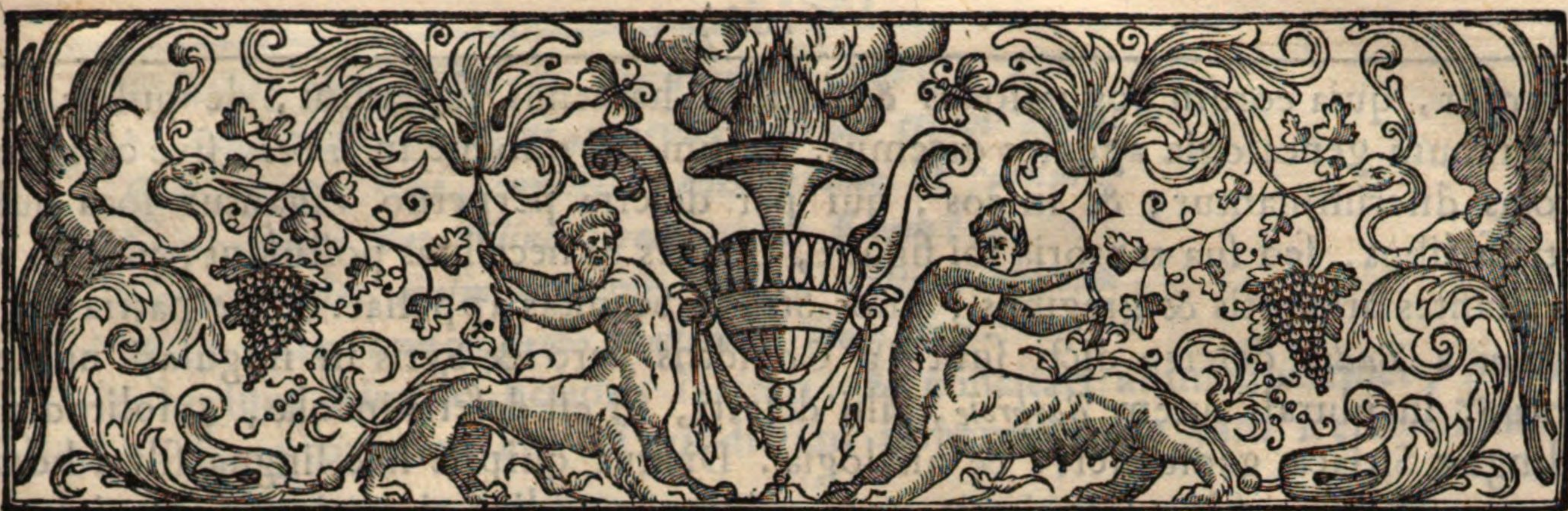
Tertia tandem ratio, ut alias nunc brevitati consulentes omittamus, quæ nostræ huic Elucubrationi titulum dat, est. Chronologia Orientalis, quam vertimus, illorum Principum seriem prosequitur tantum, ex quorum imperii annorum supputatione consurgit, aliis omnino prætermisissis, adeoque mutila est, & debita proportione caret. Ex quo haud abs re fore duximus, cætera adjungere illi membra, ut suam inde adipiscatur perfectionem, & majoris aliquid præbeat legentibus luminis ad universalem historiam intelligendam. Quod egregie sane ab animati, atque formosi corporis partibus separatis, conjunctisve ita lib. 1. Polybius explicat. Ac mihi quidem omnino videntur, qui per particularem historiam satis intelligi posse universa existimant, non minus a vero deflectere, quam si quis, cum animati, atque formosi corporis separatas invicem partes consideret, ideo arbitretur, se omnem ejus animalis operationem, atque ornatum intellexisse. Etenim si quis distinctas illas, ac separatas partes sumat, jungatque invicem, & animal adhibita forma, atque ornatu animi perfectum efficiat, deinde id rursus illis ostendat: profecto fateantur se longe antea aberrasse, similesque somniantibus fuisse, quemdam enim conceptum totius, visis partibus, facere certo licet: certam vero scientiam ac cognitionem ejus habere impossibile est. Præter quam quod multa apud recentiores scriptores occurrunt, quorum cognitio ab antiquis historiis ita pendet, ut nisi eas probe teneamus, hanc nequaquam consequi valeamus. Annus Elephantis, quo apud nostrum Chronographum aliosque scriptores Mahometi natalis dies notatur, quid sit, nemo sane intelligit, nisi qui vetusta Arabum evoluit monumenta: Item, quenam sit æra volatus, & alia id genus innumera. Cosroas in regem electus improviso a suis interficitur, solum quod dixerit, dum regium imponebatur capiti diadema: O quam angustum est hoc diadema! Quis hæc verba satis occasionis dedisse crediderit ad illud homicidium jure patrandum, nisi hoc ab antiquis Persarum habeat institutis?

Hæ sunt igitur rationes præcipuæ, quæ nos ad hanc provinciam suscipiendam impulerunt, ac immensum propemodum subeundum laborem, cum, præter infinitas difficultates, in iis scriptoribus, ex quibus nostras has eruimus, atque elaboravimus elucubrationes, nullus ut plurimum, quemadmodum illis gentibus in more positum est, cernatur ordo, nullus rerum index, nulla capitum divisio, nulla librorum aut sectionum summa, vel argumentum.

Hic bene-volum Lectorem admonitum esse volumus, nos non omnes auctores, quibus in hoc supplemento concinnando usi sumus, laudare, sed aliquos, & tunc dumtaxat cum

res postulat, & necessitas: catalogum tamen, & indicem illorum ad calcem Operis subji-
cere duximus, ut facile possit, qui vult, nostras has vigilias cum fontibus conferre.
Scias adhuc horum quorundam integra extare opera, aliorum nonnisi partem aliquam,
nonnullorum tantum fragmenta. Præterea quidam ex professo rem tractant, alii obiter, &
data solum occasione. Supellectilem vero horum librorum manuscriptorum partim suppedita-
vit nobis celeberrima Christianissimi Regis Bibliotheca, & præclarissimorum fratrum Pu-
teanorum summa humanitas, partim Eminentissimi Cardinalis Mazarini mirifica Biblio-
theca, quam ingentibus impensis, & cura incredibili inter tot sollicitudines, quas in Gal-
lica Monarchia regenda sustinet, congestam, atque comparatam publicis commodis consecra-
vit, partim excellentissimi Petri Seguierii Galliarum Cancellarii dignissimi, de doctis qui-
busque viris optime meriti Bibliotheca, partim Bibliotheca illustrissimi Gilberti Gaulmini
Equitis, & Comitum Consistoriani ordinarii, & Supplicum Libellorum in aula Magistri,
linguarum omnium peritissimi, ac litterarie Reipublicæ unici ornamenti: quosdam perhumana-
issime communicavit nobis præclarissimus vir Nicolaus Thevenot, de studiis Orientalibus
egregie meritus: alii tandem nostri sunt juris.

Porro percuntabitur tandem forte aliquis a nobis: quæ fides præstanda sit Orientalibus
his Auctoribus in enarranda eorum Historia, quorum longissima, ac diuturna tempora a-
boluerunt memoriam, effeceruntque, ut vix inter ipsos sacros conveniat Scriptores? Res-
pondeo ea, quæ de cæteris aliis scriptoribus antiquis refert Diodorus Siculus præfat. lib.
5. hisce verbis: Haud sane nos fugit, vetustissimarum rerum scriptoribus, ut in
multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paululum subobscuram am-
biguitatem præbent scribentibus: & temporum descriptio haud facilis cognitu,
quandoque detrahit legentibus fidem. Heroum præterea, & cæterorum virorum
multiplex, ac varium genus non satis exquisitè explicari potest. Accidit insuper,
quod omnium est difficillimum, ut de antiquorum gestis scriptores inter se ad-
modum dissentiant. Et Historiæ Romanæ parens Titus Livius decad. 1. lib. 7. Famæ
rerum standum est, ubi certam derogat vetustas fidem. Plutarchus in Pericle: Dif-
ficilis investigatu res est historia vera, cum posterioribus præteritum tempus co-
gnitionem rerum præripiat: Ad nos quod attinet, Historiam hanc nostram omni hu-
mana fide dignam esse promittimus, spondemus, nostramque obstringimus fidem, qua scili-
cet eam ex illorum Auctorum scriptis fidelissime decerpimus, & congesimus: reliqua fides
vero penes illos esto. Vale.

HISTORIÆ ARABUM PARS PRIMÆ.

ARABUM res & historia post Mahometismum plures habuere scriptores, interpretes paucos, parumque felices; ante, scriptores paucos, interpretes nullos: ex quo factum est, ut satis tenuis, & perobscura earum ad posteros pervenerit notitia. Quamobrem de his præcipuum præsentis historiae erit argumentum: de illis fuse dicitur in Chronologiae notis, quamquam plura hic quoque ob dogmatum, & opinionum communionem interponenda erunt. Nec quisquam enim putet, pseudoprophetae Mahometo aliud institutum propositum fuisse, quam gentibus illis in Samariam asportatis, quæ veri Dei cultui suorum Idolorum sacra permiscebant. Hoc ipsi Mahometani testantur historiographi, & res ipsa docet, ut infra videre est, capite de religione, & institutis antiquorum Arabum. Nos autem non fama rerum gestarum ducti, neque ex iis, quæ memoriæ hominum beneficio conservata sunt, aut percontando audiendoque percepimus, hanc concinnamus historiam; sed eam quam fidelissime fieri potest, ex ipsius gentis colligimus monumentis, & discrimina quæ sese offerunt, diligentissime notamus. Nec etiam de omnibus quæstiones instituemus, sed de præcipuis quibusdam tantum, cum quod librorum copia ad id necessaria simus destituti, tum ne præter rationem crescat opus in immensum.

DE ARABUM GENTIS DIVISIONE.

CAPUT PRIMUM.

IN Indigenas primum, Advenasque suam patiuntur gentem Arabum scriptores. Indigenæ illis vocantur, qui omnium primo regionem illam, quæ nunc Arabia dicitur, occuparunt, suasque ibi fixerunt sedes. Advenæ vero, qui multo post eo advenientes connubia, & fœdera contraxerunt, atque inierunt cum primis incolis, ac tum ipsi Arabes quoque appellati, & habitati sunt. Cujusmodi sunt illi, qui ab Ismaele Abrahamæ filio ducunt originem, a quo omnes Arabes posteaquam ejus posterii regionis præcipua parte potiti sunt, Ismaelitæ aliquando vocati fuerunt, necnon Hagareni a matris Hagar nomine. De primo ita Gregorius Barhæbreus in poemate de Arabum rapinis:

Filii Ismaelis sugentes lac illud asperum.

De secundo Breviar. Maronit. de horum conquerens in Sanctos impietate: *Filii Agar pessumdederunt sancta, & disperferunt ossa sanctorum*, id est reliquias, uti præstiterunt eorum successores impietatis, qui Evangelicos vocari amant. Ex hujus progenie Pseudopphetam Mahometum traxisse genus gentis perhibent scriptores, ut ex infra dicendis de Arabum genealogia constabit. Primi generis adhuc bipartito distinguuntur in *superstites* scilicet, atque *Bajeditas*, nempe deletos sive extinctos. Superstites illi propterea

vocantur, quia eorum cognationes & familiae haecenus supersunt, de quibus infra de Arabum genealogia agentes dicemus. Verum isti quoque in *civēs*, sive civitatum incolas discriminantur, & in eos, qui per deserta perpetuo vagantur loca nullis certis sedibus, sed sua tentoria ibi figunt, ubi res & necessitas postulant, pabula suis quæritantes armentis & gregibus, quos Strabo Scenitas appellat. Hinc patria lingua *Baduini* a *Badia* deserto dicti sunt, a Chaldaeis vero & Syris in singulari numero *Barbaro*, in plurali autem *Barbroje*, filii deserti, id est deserti incolæ, & solitudinis, ut linguae Siraicæ genius fert, & analogia. Dicitur quippe hac lingua filius hominis, pro, homo; filius iniquitatis, pro, iniquus; filius civitatis, pro, civis; filius ruris, pro, rusticanus; similiter filius deserti, pro, deserti incola; & sic de cæteris. A Syris autem ad Græcos nomen hoc *βάρβαρος*, quo omnibus Nationibus aliis arroganter insultant, translatum esse, haudquaquam dubitandum est, tametsi Strabo lib. 14. fictitium esse nomen hoc existimaverit cum nonnullis aliis, solum quod ejus vocabuli nulla apud Græcos comperiatur radix, nec etymologia. Ex *Bajeditis* autem, etsi nullæ supersint familiae, aut cognationes, quorundam tamen Historiographorum studium, & diligentia ab interitu, temporisque injuria memoriam nobis vindicavit. Harum præcipue quatuor sunt, nempe *Haditæ*, *Thamuditæ*, *Tasmitæ*, *Hodaisitæ*. *Haditæ* referuntur ad *Hadum* filium *Hussi*, filii *Aram*, filii *Sem*, filii *Noe*: *Thamuditæ* vero ad *Thamudum* filium *Heberi*, filii *Aram*, filii *Sem*, filii *Noe*. *Hadum* mille habuisse uxores, & quatuor mille liberos, ac nepotes, pronepotes, & abnepotes usque ad decimam generationem vidisse, ferunt. Has potentissimas gentes ob criminum enormitatem, fœditatemque variis plagarum generibus perdidit Deus, & ex terra delevit. Aliæ duæ *Tasmitarum*, & *Hodaisitarum* numero, & potentia non minus celebres erant. Illi nomen, & originem a *Tasmo* filio *Ludi*, filii *Aram*, filii *Sem*, filii *Noe* deducunt; isti vero a *Hodaiso* filio *Heberi*, filii *Aram*, filii *Sem*, filii *Noe*. Utrisque ex *Tasmitarum* gente dudum regnarunt reges usque ad *Amlukum*, sub quo simultatibus & bellis extincti sunt. Causa tantorum malorum ab Auctoribus ita narratur. Dederat *Masecus* nobilis vir ex *Hodaisitarum* genere uxori nomine *Hozailæ* repudii libellum, quæ a domo illius egressa, unicum, quem ab ipso susceperat, filium secum abduxit: maritus illa invita & reluctante eum reducere conabatur. Res tandem ad *Amlukum* regem delata est, qui, cum eos minime conciliare potuisset, puerum neutri parentum tradendum pronunciavit, sed suorum servorum albo adscribendum, accensendumque esse. Mater amissi nati dolore vix consolabili commota, his versibus, quos, abi gentem reperiatur, occinebat, regis judicium, & iniquitatem carpebat, atque discindebat.

Regi adsuimus Tasmitarum, ut æquum referremus judicium,

At proh nefas! tyrannide justitiam commutans Hozailam delusit:

Sed quod æquum judicium reddere valet, qui judicio caret?

Sapientia qui penitus est destitutus, insipienter semper agit.

Ah mater insipiens! ab insipiente sapientiam quæris?

Ah imprudens mater! nullus nunc pœnitendi relinquitur locus.

Hæc percipiens rex maximo percitus est furore & ira, statimque lata lege sanxit, ut nulla puella ex *Hodaisitis* ad maritum deduceretur, antequam ab illo deflorata fuerit. Salacissimi regis hæc lex perduravit, & executioni mandata est usque ad *Sciamusæ* cognomento *Hofairæ* filia *Habadi* *Hodaisitarum* nobilissimi matrimonium, quæ suæ ætatis puellarum formosissima erat. Hæc namque, cum ad *Amlukum* regem deduceretur suorum constipata turba, nullumque evadendi videret locum, suas ita deplorabat vices.

Heu! trahor ad improbum meis etiam deducentibus,

Nec misera virgini ullus evadendi relinquitur locus?

Cumque sequente die dimissa fuerit proprio sanguine turpissimum in modum inquinata, suorum ignaviam, ignominiamque simul his versibus exagitare cœpit.

Hodaisitis quis vilior in toto reperitur orbe?

Ita cum vestra virgine, o viri, coram etiam agitur?

Quis, præter vos, ingenuus æquo animo id patitur?

Unus dotem dat, alius coram carpit florem?

Nonne præstat ejusmodi viro, millies oppetere mortem,

Quam suam tam improbo prostituere sponsam?

Quæ, cum suos stimulo honoris incitari, & concitari animadvertisset, hos alios addidit versus provocans eos ad vindictam sumendam de tam sceleratissimo tyranno.

Ad prostibulum vestras trahi patimini virgines,

Cum viri sitis, & quidem ingenui, ac innumeri?

Proh nefas! Hofaira suo ita turpiter sanguine innatat?

Sane, si viri essemus, vos vero colis, fufisque armati,

Nequaquam tantum ferremus, ut vos, æquo animo flagitium.

Quare pro honore aut oppetite mortem, aut perimite hostem,

Ignemque belli stimuli honoris accendite lignis;

Sin minus, patriæ vale dicitote, loca deserta petentes,

Ibique supremum cum gloria, viri, agite diem.

Quæ audiens Alasuad ejus frater, qui maximæ auctoritatis inter Hodaisitas erat, supra quam dici potest, indignatur, stimuloque pungitur honoris, & Hodaisitarum collectis ducibus ait: Quousque fortissimi virorum tanta torpebimus ignavia? Quousque Arabum nobilissimi tantam ignominia feremus notam? Agite, agite igitur, arma capiamus, ac pro tot, tamque horrendis sceleribus sumamus tandem vindictam, & sanguine ipso peractam abluamus maculam: luat salacissimus demum promeritam suorum criminum poenam. His dictis, auditisque, loquutum, qui tam alte profundeque illorum corda & animos occupaverat, excutunt duces, & hortanti respondent: Tuis jussibus obsequi, & sequi exemplum præsto sumus omnes: at numero, potentia, & armorum supellectile Tasmitis longissime sumus impares, ut nec te fugit. Quibus ille: Ingenio numerus, potentia, & armorum supellex supplenda sunt, sequimini mea consilia, victoria certa erit. Cui, Age, inquiunt, Cum itaque omnium vota sibi obstrinxisset, & firmasset præstito juramento, sequente die tamquam sororis nuptias celebraturus, maximum regi, ac Tasmitis instruxit convivium in amplissima quadam planitie, in qua Hodaisitæ ex ejus jussu sub arena sua absconderant arma, ad quod rex libenter ac lætissimus properat, Hofairæ adhuc captus incensusque amore. Frater autem ejus Alasuad ubi hostes vino madidos, & obrutos videt, suis dat signum, qui statim captis armis improvise in hostem inermem, & nihil tale suspicantem irruunt, & omnes ad ultimum pene trucidarunt. Unus ex tanta clade illius familiæ evasit Raba filius Maræ, qui ad Hasanum Arabiæ felicis regem confugiens auxilia ab illo obtinuit, demumque post multa commissæ prælia cecidit ipse Raba, & Hodaisitæ extincti sunt ad ultimum, quibuscum utriusque gentis deletum est genus, unde *Bajeditæ* aliis Arabibus dicti sunt, nempe deleri, & extincti.

DE ORIGINE ET NOMINE ARABUM.

CAPUT SECUNDUM.

ARABES, quos indigenas vocari diximus, a Cahtano, sive ut alii scribere malunt, Jactano, filio Heberi, filii Sale, filii Cainam, filii Arphaxad, filii Sem, filii Noë, suam trahere originem, omnes, quotquot hoc tractarunt argumentum, perhibent, si Hasciamum filium Calbi, & Sciarsum filium Ca-

tami excipies. Hi quippe duo quadam Pseudoprophetae Mahometi traditione inducti, gentis originem referunt ad Cahtanum filium Hamaifahi, filii Nabeti, quem Textus sacer Genes. 15. 13. Nabajoth vocat, filii Ismaelis, filii Abrahæ. Jactanum porro alium omnino faciunt a Cahtano; & hunc Chabarum nominari in libro Legis, addit filius Calbi, & uterque illum facit Auctorem Giarhamitarum gentis, Cahtanum vero incolarum Arabiæ felicis parentem. At Mashudius in Pratis aureis, & alii omnes, hæc longissime distare a veritate perscribunt, quia antiquitus, atque hætenus genus se ducere jactant a Cahtano filio Heberi Arabes, hunc pro parente agnoscunt: hæc ab antiquissimis poetis decantata sunt, nec ante hos duos ullus aliter sensit. Mahometi traditionem, qua suam illi roborant opinionem, intactam præterit Mashudius, ex quo conjiciendum est, eam vere a Mahometo prolatam fuisse, sed ille, ut falsam, ineptam, atque a veritate penitus alienam sui pseudoprophetae reverentia silentio repudiare maluit, quam verbis, & scriptis rationibus. Jactanum autem appellari Chabarum in sacro Textu, credat, qui vult, & filii Calbi consulat exemplar. Hitamus filius Hadi opinionem istorum duorum his reprobat rationibus. *Notum est, inquit, & a nemine Arabum negatum, Ismaelem cum sola matre Hagar in Arabiam profectum esse annum agentem decimum-quartum, si ve ut alii volunt, decimum-seximum: compertissimum omnibus adhuc est, vernaculam ejus linguam Syriacam fuisse, quæ ejus parentis Abrahæ erat. At lingua incolarum Arabiæ felicis hætenus est, ut semper fuit Arabica, & quidem elegantissima, ut omnes in confesso habent; qui ergo fieri potuit, ut posteri unius hominis propriæ linguæ sint penitus obliti, & aliam invexerint, invenerint, vel didicerint multo elegantiorẽ, ac longe excultam, quam sit indigenarum vernacula? Nec probabile, aut simile vero est, regionem illam ad Ismaelis usque tempora incultam, & habitatoribus destitutam fuisse, ut nec ab ipsis contrariæ sententiæ auctoribus conceditur. Imo si hoc semel concessum fuerit, de eorum causa jam actum esset, quia posteri Ismaelis suam absque omni dubio conferuissent vernaculam linguam, & advenis eam communicassent, quam contra, ut accidisse videmus. Hæc ille. Hoc eodem argumento plures alii utuntur; sed ubi Ismaelis vernaculam linguam Syriacam fuisse Hitamus dicit, illi Hebræam dicunt. At hoc discrimen ad ipsam rem nihil pertinet, semper enim ratio eadem erit, atque urgebit. Juxta receptissimam igitur sententiam Cahtanus filius Heberi fuit ille, qui omnium primus eam regionem, quæ postea, ut mox dicetur, Arabia nuncupata est, ingressus, & capiti regium imposuit diadema, posterisque jura, & leges præscripsit. Mashudius, & nonnulli alii, Homairum filium Sabæ, filii Jascihabi, filii Jarab, filii Cahtani primum omnium diademate aureo in Arabia usum fuisse, scribunt. Verum hæc sententia a prima forte non discordat, quia fieri potest, quod Homairus non diadematis invenerit usum, sed ex alia materia, nempe auro fabricatus illud sit, quemadmodum alii postea, invalescente luxu, gemmas & uniones addiderunt. Cahtano extincto regni paterni suscipit gubernacula Jarab, qui regiones & provincias inter suos partiri cœpit, limites præscribere agris, jus suum unicuique tribuere, magistratus constituere ubique, cives armis defendere, hostesque arce-re. Quapropter ex ejus nomine tota regio prius Jarab, dein adhibita initio dictionis ex linguæ analogia syncope, si ve alleviatione, ut loquuntur, Arab incolis dicta est, & hætenus dicitur; Græci autem & Latini sua terminatione utentes *Αραβία*, & Arabia, scripsere. Syrorum tamen nonnulli vocabuli etymologiæ rationem habentes existimarunt, Arabes ita dictos esse, quia gens illa ex variarum nationum & populorum promiscuo vulgo constat, quod his verbis dictionarii Syriaci notat Auctor: *Arabes autem ita vocati sunt a commistione, & confusione ex diversis regionibus*. Equidem, utra harum opinionum verior sit, in præsens non disputo, priorem tamen probabiliorem esse censeo, cum quia, ut plurimum prima nomina a conditoribus videntur imponi rebus, tum quia confusio illa, & populorum eo concursus illo nomine multo posterior est. Hæc ra-*

cio præterea nomenclationis aliis multis competeret, ac præsertim Ægyptiis majori jure, cum, ut fertur, sint omnium Nationum totius orbis terrarum confusa colluvies.

DE ARABUM GENEALOGIA.

C A P U T T E R T I U M.

SUPERIUS jam dictum est, Indigenas Arabes suam ducere originem a Cathano filio Heberi, a quo Jarab orsus est, & ab hoc Jascihab, a Jascihab vero Habdsciams, nempe cultor solis, qui Saba postea appellatus est, cujus cognominis causam infra referemus agentes de regibus Jaman, sive Arabiae felicitis. Is quinque suscepit liberos, nempe Homairum, Cahlanum, Amrum, Asciharum, & Amelam. A Homairo plures cognationes genus traxerunt. Prima Tatabitarum, qui dudum Arabibus regnarunt, ita vero dicti sunt a Taraba auctore Homairi primogenito. Hos Chasditæ sequuntur, quos quidam referunt ad Chasdam filium Malechi, filii Amri, filii Maræ, filii Zaidi, filii Malechi, filii Homairi, filii Sabæ; alii ad Chasdam filium Malechi, filii Homairi, filii Sabæ. Ad eundem Chasdam referuntur etiam Bahritæ, & Giahamitæ, qui sunt numerosissimæ gentes longe lateque Septentrionalem Arabiae partem occupantes ad mare urbis Geddae usque. Jalitæ his quoque accensentur, inter quos, ac reges Hiræ maxima intercessere olim bella. Salehitæ idem cum istis agnoscunt generis principium, & originem. Diu regnarunt in ea Arabiae provincia, quæ Syriae contermina est, donec a Gassanitarum regibus post diuturna, atque acerbissima bella extincti sunt. Calebitæ potentissima quoque gens sunt filii Calabi, filii Vabræ, filii Thalabæ, filii Chaluani, filii Amrani, filii Alcafi, filii Homairi. Homairitarum seriem genealogiæ claudunt Nahditæ, Sakhabitæ, Hadritæ, & Sciahbanitæ.

Ex Chalano autem secundogenito Sabæ plures ortæ sunt cognationes & familiae, quarum magis præcipuæ, atque celebriores cæteris sunt septem, nempe Azaditæ, Taitæ, Madhagitæ, Hamdanitæ, Canaditæ, Maraditæ, & Agaritæ. Azaditæ sunt filii Azad, filii Gauthi, filii Nabethi, filii Malechi, filii Adadi, filii Zaidi, filii Cahlani, filii Sabæ. Ab Azaditis sunt reges Gassanitarum, de quibus infra suo loco, & capite, qui pro auctore agnoscunt Amrum filium Mazari, filii Azadi. Eundem Azadum parentem se habuisse jactant Ausitæ, & Chazragitæ Jatrabi, quæ postea per antonomasiam Madina, id est urbs dicta est, cives primi Pseudoprophetae Mahometi acerrimi fautores & defensores impietatis. Ex Azaditis suam item trahunt originem Chazahitæ, Barakitæ, Dusitæ, Hatachitæ, & Gafechitæ. Chazahitæ autem ita appellati sunt, ut vocabuli Arabici etymologia demonstrat, quia seorsim a reliquis sui generis recesserunt propter Harami fluminis illuvionem, quod totam pene Arabiam felicem inundavit, atque devastavit, ut suo loco fusius dicetur, antea autem vocabantur Caabitæ ab auctore Caabo filio Amri filii Lahi, filii Harethæ, filii Amri, filii Mazikiæ, filii Ameri, filii Harethæ, filii Amrilkaifi, filii Thalabæ, filii Mazeni, filii Azadi. Sunt vero, qui arbitrantur, id appellationis, & nominis inditum illis fuisse a Templo Mechenfi dicto Caaba, cujus cura, atque præfectura ipsis a multo tempore concredita erat, donec suæ gentis jus Casio Ismaelitæ utre vini vendidit Abuhitanus jam ebrius, & claves tradidit. Is excusso vino factum summo pere detestatus est, ingentique affectus dolore, sed frustra: unde ejus sera poenitentia proverbio apud Arabes fecit locum, cum aliquem intempestive sui erroris poenitere denotare velint. Multis hac de re Chazahitas, & suum Templi Aedituum Abuhitanum sugillarunt carminibus Arabum Poetæ, inter quæ hoc unum est ejusdem Casii Epigramma.

*Abuhitanus omnibus numeris est injustior Casio,
Quemadmodum Chazahitæ injustiores Faharitis:*

*Coarguitis Casium Chazahitæ emptorem,
Cur vestram, & Abuhitani venditoris non arguitis insaniam?*

A L I U D.

*Hactenus sua gloriati sunt Chazahitæ generis antiquitate,
Efferant jam suam ebrietatem vinique potum.*

Si Templum Dei vendiderunt utre vini,

Quod illis reliquum est, amphora vendent,

Chazahitis Mostaklabitæ, quibuscum crudelissima bella commisit Pseudopropheta, adnumerantur. Barakitæ autem sunt ex filiis Amri Mazikiæ Azdensis, id nominis vero inditum illis est ex nomine montis, quem incolebant. Dufitæ porro a Duso parente nuncupantur, is erat filius Adnani, filii Abad-allahi, filii Vahrani, filii Caabi, filii Harethæ, filii Caabi, filii Malechi, filii Nassari, filii Azadi. Ad hos referuntur Horairitæ a Horairo parente ita appellati, quem alii vocant Hirum filium Ameri. Hatechitæ, & Gafechitæ sunt notissimæ, ac celeberrimæ cognationes sub Mahometismo, & Azadum pro auctore agnoscunt. Eandem originem repetunt Gialanditæ, ex quibus sunt reges Ammonitarum, qui omnes Gialandi vocabantur, uti Pharaones, & Ptolomæi Ægypti reges, Cæsares Romani Imperatores.

Secunda cognatio ex Cahlani prosapia est Taitarum a Tajo filio Adadi, filii Zaidi, filii Cahlani, filii Sabæ. Hi fluminis Harami fugientes illuvionem sese receperunt in montem Agæum, qui in superioribus Agiazi partibus situs est, qui impofterum ex illorum nomine mons Tai vocari consuevit. Ab istis propagati sunt Giadailitæ, Nabhanitæ, Bulanitæ, Salmanitæ, Hanitæ, & Sodusitæ, quemadmodum ex Salmanitis Bogiaritæ, & ex Hanitis Ajasitæ. Ex horum genere fuit Hatemul Taita, cujus liberalitatem non solum vetustissimi Arabum Poetæ, & oratores celebrarunt, sed qui hactenus etiam scribunt, vel de liberalitate mentionem faciunt, ut suo loco dicetur.

Tertia cognatio filiorum Cahlani est Madhagitarum indito illis cognomine a Madhagio, qui & Malechus vocatur, filio Adadi, filii Zaidi, filii Cahlani, filii Sabæ. Ab istis genus ducunt Cahlanitæ, & Gianabitæ, a Gianabitis autem Moavitæ, Auditæ, & Afavitæ, ex quibus fuit Audius Afavita poeta celeberrimus. Ad Maghagium etiam suam refert originem Saadus, qui Tribus cognominatus est, quod trecentis viris ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus constipatus sæpius visus est, quos suam Tribum vocabat.

Quarta cognatio est Hamdanitarum, quæ genus, & nomen trahit a Hamdano filio Rabiha, filii Hajani, filii Malechi filii Zaidi, filii Cahlani. Hi maximæ famæ, & nominis fuerunt sub initiis Mahometismi.

Quinta cognatio est Tauritarum a Tauro filio Hofairi, filii Harethæ, filii Zaidi, filii Cahlani, qui Canaditæ quoque appellati sunt, id est ingrati in parentem, qui Taurus hoc vitio notatus est. Quandoquidem vocabulum *canada* ingratum esse, & beneficii immemorem apud Arabes significat.

Sexta cognatio Maraditarum appellatione dignoscitur ita dicta a Marado filio Cahlani, quæ regionem Syriæ conterminam longe lateque habitat, & ad quam referendæ quoque sunt innumera propemodum hujus nominis familiæ, quæ plures Arabiæ felicis occupant urbes & agros. Hi præ omnibus Arabibus genus armorum virtute, ac splendore præclarum reddiderunt, sed multo magis Christiana religione, cujus propugnatores acerrimi fuere.

Septima Agaritarum est ab Agaro filio Cahlani, quæ bifariam adhuc dividitur, nempe in Catamitas, & Begialitas: isti a Begiala, illi a Catama filiis Cahlani ita sunt nominati. Et hæc de Arabum indigenarum Genealogia. Minores gentes ab istis exortas prudenter omittimus.

Advenæ Arabes auctorem habuere Ismaelem Abrahæ ex Hagar filium, in quo eorum scriptores ab aliis non dissentiunt. Expulsa enim Hagar una cum filio in

Arabiam concessit, habitavitque eo in loco, ubi Mecha urbs, & ejus templum postea conditum est. Videntur tamen discrepare a sacro Textu circa uxorem: is enim cap. 21. ver. 21. affirmat fuisse Ægyptiam, illi vero ex Arabibus Giarham. Sed hoc facile conciliatur, si dicamus, eam fuisse natalibus Ægyptiam, genere vero Giarhamitam. Præterea Ismael secundum illos non unam, sed plures duxit uxores. Expulsionem autem illam, & amandationem factam fuisse perscribunt agente Abrahamo annum centesimum, & Ismaele decimum-tertium, sive ut alii malunt, decimumsextum. Inde ad Mahometi Hegiram putant ipsorum Chronographi annos 2793. Ismael duodecim habuit filios, quos an ex una, vel pluribus uxoribus suscepit, ex scriptoribus non constat. Istorum quidam Nabetum, quidam vero Cedar faciunt primogenitum: ab omnibus tamen genealogiæ series, sive ut illi loquuntur, columna ex posteris Cedar contextitur; etsi prior opinio probabilior videatur, cum sacer Textus in recensendis Ismaelis filiis primo loco collocet Nabajoth, qui idem est, ac Nabet Arabum. Nec parva quoque dissensio est de regno, & Templi præfectura, aliqui enim Cedar a Giarhamitis regem constitutum fuisse perhibent, præfectura sibi conservata, alii contra scribunt; nonnulli regnum & præfecturam posteris Ismaelis tribuunt usque ad quendam Nabetum ædituum, post quem præfecturam ad Giarhamitas devenisse tradunt. Hanc sententiam comprobant ex his duobus versibus Poematis Ameri filii Harethæ Giarhamitæ, quo de amissa præfectura conqueritur.

Eramus sacri post Nabetum præfecti Templi,

Circuibamusque illud, nec res controvertitur.

Itaque volunt auctores hujus sententiæ præfecturam istam fuisse pene Ismaelitas usque ad Nabetum, tum ad Chazahitas, qui Giarhamitæ ante illuvionem fluminis Harami dicebantur, devolutam, donec Casius Ismaelita illam denuo redemit utre vini, ut paulo superius dictum est. Ad genealogiæ autem seriem ut veniamus, Cedar parenti successit Hamelus, huic Naberus, de quo mox mentio facta est, Nabeto Salamanus, Salamano Hamisah, isti Adadus, cui Adus, Ado Adnanus, Adnano Maadus, Maado Nazarus, Nazaro Massarus. Ab hi totidem cognationes originem deducunt, & cognomina. Nazarus autem alios tres liberos ex Mama uxore suscepit extra genealogiæ columnam. Primus est Abadus, qui filium habuit nomine Caabum, cujus liberalitas, & munificentia in proverbium abiit inter Arabes, itemque Caifum Arabicæ eloquentiæ parentem. Secundus Rabiha dicebatur cognomento Eques, quod ex paterna hæreditate nihil habere voluit præter generosos equos. Is duos genuit filios, Asedum, & Dabiham. Asedus genuit Giadilam, & Hansam. Ex Giadila autem orti sunt Vailitæ, a quibus Bacritæ, ac Thalabitæ. A Thalabitis genus traxit Colaibus, qui regno Vailitarum potitus, tum interfectus est a Giaso, quapropter gravissimum, æternumque inter Bacritas & Thalabitas inflammatum est bellum. Ex eadem gente fuit Mara, cujus filius Giasus Colaibum occidit, itemque Tarafa Tarasitarum auctor. Markiscitarum major & minor cognatio ad Bacritas referuntur, quemadmodum & Hanisitarum, ex quorum stirpe existit Mosailema pseudopropheta, Mahometi pseudoprophetæ æmulus. Cartanitarum familia ex Hanzitarum derivatur. Almolameso poeta disertissimus, qui Almolamesitarum genti nomen dedit, parentem habuit Dobaiham filium Rabiha. Namritæ porro, Lahemitæ, Hagilitæ, & Hadalkisitæ originem deducunt ab Asedo filio Rabiha, & ab hoc Sadusitæ, & Lahzamitæ. Tertius Nazari filius fuit Anmarus Anmaritarum parens, qui relictis sedibus in Arabiam felicem secessit, hacque de causa ejus regionis incolis ipsius posterii adscripti sunt. Massaro autem filio Nazari, qui genealogiæ constituit seriem & columnam, natus est Elias secundum eandem seriem, extra illam vero Caifus cognomento Hilan, cujus ratione quidam arbitrati sunt, hoc nomen esse parentis, alii ejus equi generosissimi, nonnulli ejus canis, quidam demum illius fratris. Ex hoc autem Caifo innumera propemodum ortæ sunt cognationes & familiæ, inter quas principem locum obtinent Havazini.

tæ, a quibus Sahditæ auctore Sahdo filio Bacri, filii Havazeni, filii Caifi. Ex hac gente fuit Halima Sahida celeberrima inter omnes Arabes, quod ab illa fuxerit lac monstrum illud ad totius orbis perniciem natum, & educatum pseudopropheta Mahometus. Caifum auctorem quoque agnoscunt Calabitæ, a quibus Salehitæ filii Salehi, filii Merdasi, filii Caifi: item Hokailitæ, unde Mokladus, Karvasus, aliique Mausali reges. Ex eadem stirpe trahunt genus Hameritæ, Sahfahitæ, & Chafagitæ, quos ad suam usque ætatem regnasse Harakitæ scribit Ismael Sciahinsciah. Eandem reperunt originem Rabihitæ posteri Rabihiæ filii Ameri, filii Sahfahæ, filii Moaviæ, filii Bacri, filii Havazeni, filii Mansuri, filii Hacramæ, filii Haffi, filii Caifi Hilan. Ex Havazinitis orti sunt Giascemitæ filii Giascemi, filii Moaviæ, filii Bacri, filii Havazeni, ad quos Dodraitæ referunt genus. Item a Caifo trahunt originem Halalitæ, Takaifitæ, Ghiritæ, Bahelitæ, Mazanitæ, Hatfanitæ, Habsitæ, Antaritæ, Ascigitæ, Salemitæ, Dabianitæ ad quos genus refert Nabega poeta præclarissimus, Zararitæ, Hossainitæ, ita nominati a Hohaino ipsorum parente viro munificentissimo, & in litteratos viros liberalissimo, quem Zohairus Arabum poeta illustrissimus non aliter suis versibus celebravit, quam Horatius Meccenatem, inter quos hi duo versus plurimum commendantur.

Quem vides exultantem, cum illum adis,

Ac si dare ipsi velles, quod ab illo petis.

Sunt quoque ex Caifitarum genere Haduanitæ, & Asbaitæ ab Asbao parente, & non vulgari poeta isti dicti, illi a Haduano. Eliæ autem natus est juxta genealogiæ seriem Madraca, extra vero Tangia, quorum uterque a matre Candace sibi indidit cognomen, seseque Candacitas appellarunt, patris nomine omisso. Tangia autem genuit Tamum a quo Tamimitæ, itemque Rabahum, & Dabbam a quibus Rabahitæ, & Dabbabitæ nuncupati sunt. Mazianitæ quamvis originem duxerint ab Amro filio Adi, filii Tangiæ, ita tamen appellati sunt a Maziana filia Calebi, filii Vabræ eorum matre. Porro Madraca procreavit Hozaimum juxta genealogiæ seriem, præter seriem vero Hodailum a quo Hodailitarum plures exortæ sunt cognationes, & rami varii. Ex horum stirpe prognatus est Abdalla filius Mafhudi unus sociorum pseudoprophetæ Mahometi, & Abudovaib elegantissimus poeta. Hozaimo autem natus est Cananus secundum genealogiæ columnam, præter illam vero Alaunus, & Asedus. Alaunus genit Hadaium patrem Hadalitarum, & Daifcium auctorem Daifcitarum: utraque tamen cognatio Caritarum nomine appellari consuevit. Ab Asedo orti sunt Cahelitæ, Dudanitæ, & cognationes alie quamplures, quæ omnes generico nomine Aseditæ vocantur. Cananus juxta genealogiæ columnam procreavit Alnadhrum, præter illam vero Malcanum, Amrum, Amerum, Abdmnahum, & Malechum. A Malcano exorta est Malchanitarum familia, & gens. Abdmnaho vero plures nati sunt filii, ex quibus Baerus Bacritis, & Afarus Afaritis nomen dederunt. Bacro autem Daila procreatus est, a cujus nomine Dailitæ sunt nuncupati. Item ab eodem proavo originem traxerunt Laititæ, Harethitæ, Madlegitæ, & Damaritæ, quemadmodum etiam ab Amro filio Canani Amritæ, & ab Amro Ameritæ. Malechus autem suam gentem a nomine filii Pharascitæ appellare maluit, quam a suo Malechitæ. Ex Cananitis ortum quoque habuerunt Abesitæ Nubiæ incolæ: At nemo arbitretur, inquit Ismael Sciahinsciah in historia Gentium, ob nominis affinitatem, vicinitatemque regionis hos eosdem esse ac Habesitas, sive ut alii scribere malunt, Habessinios Æthiopie habitatores. Quidam hic existimant Alnadhrum filium Canani eundem esse atque Coraiscium a quo Coraiscitæ Mahometi pseudoprophetæ cognati, & hostes, dicti sunt. Verum probabilius alii putant, Coraiscitas esse ex filiis Fahri, filii Alnadhri, in quam sententiam ire videntur meliores auctores, sed de causa, cur inditum sit illis id nominis non conveniunt. Nam eorum aliqui Fahrum ideo ita vocatum fuisse asserunt, quod animal quoddam marinum amphibium nomine قرش Corasc, ferox, ac non solum cæteris animantibus, sed ipsis homi-

nibus satis formidabile peremisset. Sahidus vero Africanus, ac nonnulli alii apud illum non ipsi Fahro dictam mox ob causam nomen hoc impositum fuisse, sed toti Fahritarum genti tempore Casii Fahrity, cum claves & praefecturam Templi utre vini abs Abuhitano Giarhamita ædituo redemerat. Is quippe hinc inde variis in locis dispersos collegit Fahrity, & ad antiquum jus suæ gentis potiundum invitavit, qui eo accurrentes, opemque gnauiterferentes Chazahitas Mecha expulerunt, ac urbem & Templum in suam redegerunt potestatem; unde ex Casii facinore nomen inditum illis est, namque verbum Arabicum قرش *Carascia* hinc inde colligere significat. Faurus autem tres suscepit liberos, Galebum secundum genealogiæ columnam, præter illam vero Moharebum, & Haretham: hic Harethitis, ex quibus orti sunt Chalitæ, ille Moharabitis nomen dedit. Galebo autem secundum genealogiæ seriem Levi natus est, extra illam vero Tamimus cognomento Adram, nempe *barba diminutus*, unde Adramitarum gens orta est. Levi quidem secundum seriem genealogiæ Caabum procreavit, præter illam vero alios quinque, nempe Saadum a quo Saaditæ, Chozaimum a quo Chozaimitæ, Amerum a quo Ameritæ, Asamum a quo Asamitæ, Haretham demum, qui nullam reliquit prolem. Ex Ameritis originem ducit Amrus filius Abdudi, qui Equitum Arabum fortissimus & præclarissimus habitus est: tamen occisus fuit in singulari certamine ab ejus nepote Ali filio Abitalebi, quod iste Mahometi pseudopropheta, ille Coraiscitarum suscepisset partes. Caabus autem genuit Maram secundum seriem genealogiæ, extra illam vero Adidum, & Adium, qui posteris nomen e suo nomine indiderunt. Ex Adidi stirpe suborti sunt Giamihitæ, unde Amia filius Chalafi Mahometi pseudopropheta hostis omnium acerrimus, itemque Abius ejus frater, qui non tepidiori odio in eundem flagrabat. Ejusdem quoque Adidi stirpis sunt Sahamitæ, a quibus genus trahit Amrus filius Alafi ducis exercitus Hothmani filii Haffani, qui Ægyptum, & pene totam Syriam armis expugnavit, & Arabum subdidit imperio. Ad eandem gentem per Adium filium Caabi refert genus Homarus filius Alchottabi, qui tertius a Mahometo Arabibus regnavit. Mara autem genuit secundum genealogiæ columnam Calabum, & extra Taimum, ac Jakda: a Taimo Taimitarum gens denominata est, a qua suum genus agnoscunt Abubacrus, ac Tabha, ille Mahometi socer, & successor, iste unus e decem sociis. Jakdæ posterii Mazchumitæ dicti sunt, cujus appellationis mutationis nullam afferunt scriptores causam. Calabo Casius natus est secundum genealogiæ columnam, extra vero Zahram, a quo Zahritarum gens originem & nomen habuit. Ex Zahritarum stirpe ortus est Saadus filius Vakasi unus e decem pseudopropheta sociis, Amena ipsius Mahometi mater, & Adarrahanus filius Haufi vir maximi nominis, & auctoritatis inter Arabes sub ipsis Mahometismi initiis. A Casio natus est Abdmnafus juxta genealogiæ columnam, extra vero Abdalдарus, & Abdalazius. Abdalдарus autem genuit Scibam, & Nassarum, a quibus Scibitarum, & Nassaritarum genti nomen impositum est. Ex posteris Abdalazii ortus est Alzabirus filius Hauvami unus e decem sociis, nec non Chadigia filia Chovailedi pseudopropheta uxor, imo Divitiarum auctor, unde machinationum, audaciæ, ac scelerum omnium fons emanavit, & conceptæ mariti fraudis & consiliorum adjutrix, & præsidium firmissimum. Hinc ille gloriari solitus erat passim hæc verba in vulgus jactans: *Adami uxor ejus malorum causa exstitit, & calamitatum; mea vero meorum bonorum, & felicitatis*. Ab eodem Abdalazio genus ducunt quoque Varakitæ, nomine ipsis indito a Varaka filio Naufeli, filii Azedi, filii Abdalazii, filii Casii. Abdmnafus autem genuit Hascemum secundum seriem genealogiæ, extra vero Abdsciamas, Motlabum, & Naufelum. Ex Abdsciamas originem trahunt Omaytæ, ab Omayya matre ita nuncupati, ad quam suum genus referre maluerunt, quam ad patrem, ob mulieris præclarissimas virtutes, virilemque in rebus agendis animum. Ex hac gente orti sunt Hothmanus filius Haffani quartus a pseu-

dopropheta Calipha, Moavia quatuordecim Calipharum parens, Sahidus, Hakaba, Hataba, & alii viri apud Arabes præclarissimi. Motlabitis autem & Naufelitis cognomina dedere auctores Motlabus, & Naufelus filii Abdmnafi. Hascemus porro suscepit unum Abdalmotlabum, cui secundum genealogiæ seriem Abdalla natus est, qui tam horrendum, perniciosum, & immanissimum peperit orbi terrarum monstrum, nempe pseudopropheta Mahometum. Atque hic scelestissimæ gentis claudat genealogias. De illius autem natalibus, educatione, rebus gestis, vitiis, fraudibus, lege Alcoranica, & septuaginta trium sectarum inde exortarum variis opinionibus fuse dicemus in nostris notis ad orientalem Chronologiam, ubi de libero arbitrio, de prædestinatione, ac ejusmodi aliis perpluribus, modo Lutherum, modo Calvinum, modo alios nostri temporis Hæreticos loquentes comperies, & per suos blasphemantes prodromos.

Advertendum hic obiter est, Africæ incolas, quos barbaros vulgo vocant, suam quoque ad Cahtanum referre originem deductam per Africum filium Sighæ Homairitæ, a cujus nomine tota regio Africa dicta est, uti perhibent, & non ab Aphro uno ex posteris Abraham, ut quidam scribunt. Ismael Sciahinsciah, & alii censent ex posteris Canaan hos barbaros esse. Quicquid sit, quatuor sunt inter innumeras has gentes ceteris illustriores ac nobiliores, quæ perpetua traditione suam originem a Cahtano agnoscunt, atque celebrant. Principem locum obtinet gens Chetamitarum, quæ in promovendo Fatemitarum imperio, qui sunt posterii Ali ex Fatema Mahometi pseudoprophetæ filia, unde nomen acceperunt, nullum non movit lapidem. Proxime sequitur Sanhagitarum, qui suo imperio totam Africam aliquando subdiderunt. Ex hac gente ortus est Mahometus filius Davidis Sanhagitæ Grammaticæ Arabicæ, quæ *Agirumia* inscripta est, auctor notissimus & celeberrimus. Tertium ordinem, & gradum occupant Zanatitæ, ex quibus orti sunt reges Talemsani, & Salgiamasæ. Isti arte, & equitandi peritia, nec non magnanimitate inter omnes barbaros sunt celeberrimi. Massamaditæ Duni montis habitatores sequuntur. Isti partes Almohdi filii Tiumurti prius susceperant, dein regnarunt illis Abdalmumen, & filii ejus donec Calipha in occidente proclamatus est Abuzacharias Jahia filius Abdalvahedi, filii Abihaffi ex eadem gente Massamadita, cui successerunt in eadem dignitate filii, nepotes, pronepotes, & abnepotes usque ad annum 652. Hegiræ.

His quatuor principibus barbarorum nationibus aliæ viginti-quinque accensentur, quæ eandem originem reperunt, nempe Dharabitæ, Mafilitæ, Mandaritæ, Abdranitæ, Vacchumitæ, Nakritæ, Nakravitæ, Rajuhitæ, Vardasitæ, Satmatitæ, Havaritæ, Lavatitæ, Mazatitæ, Sadzatitæ, Basainitæ, Madiunitæ, Zarhunitæ, Calamitæ, Auritæ, Hatitæ, Valitrinitæ, Mankrasitæ, Sciamsuritæ, Arklanitæ, Marelitæ. Horum omnium ut unum genus principio fuit, ita & una olim origine lingua, sed tot dialectos temporis successu peperit, ut nisi adhibito jam interprete sese intelligere nequeant. Arabum more sub dio habitant, vel sub tentoriis, ac ut Scenitæ Arabes vagi eo domicilia transferunt, quo aquæ, & pabula alliciunt, atque invitant. Tam adversus istos, quam vagantes Arabes passim per totam Africam Romanorum Imperatorum in silicibus, marmoribusque Romana lingua, & characteribus insculpta hætenus visuntur edita, quibus variis sub pœnis inhibetur, ne vagam illam, errantem, incertamque agant impofterum vitam.

DE ARABUM STUDIIS.

ANTE MAHOMETISMUM.

CAPUT QUARTUM.

ARABES, qui Mahometo nomen dederunt, & vexilla sunt secuti, suæ gentis homines anterioris ætatis, qui ante Mahometismum vivebant, passim appellare, consuerunt, seculi ignorantia Arabes. Ex quo inferunt nonnulli, qui Arabum historias e limine vix salutarunt, aut ipsos titulos legerunt, hos populos priscis illis temporibus profundissima, atque densissima scientiarum omnium ignorantia caligine obrutos, sepultosque fuisse. At profecto qui gentis Auctorum paulo diligentius evoluit monumenta, qui penitus instituta novit, facile deprehender, apud hos haudquaquam sermonem esse de scientiarum inscientia, sed de veri Dei, ejusque cultus debiti ignoratione. Id autem ita se habere, ex eo plane patet, quod hoc ignorantia titulo, & appellatione non suos dumtaxat antiquos designant Arabes, verum etiam ejus ætatis Chaldaeos, Syros, Ægyptios, Græcos, Latinos, & si qui alii sint, qui olim scientiarum studio, & nomine claruerunt. Atque adeo hac nomenclatione, ex communi gentis loquendi usu intelligunt eos, quos Gentiles, sive Ethnicos nos appellare solemus. Dictionarii historici auctor, necnon Calepinus, nescio a quibus scriptoribus in dictione *Canan* id peculiariter tribuunt Arabibus, hæc sunt verba: *Canan dicta est Arabia a Cam, qui in ea consedit, a qua Cananæi: Hæc fuit prima gens, quæ Deum ignoravit: quia princeps ejus, & conditor cultum a patre non accepit, maledictus ab eo itaque ignorantiam divinitatis minoribus reliquit.* An autem Arabia dicta sit Canan a Cam, & an is Arabum fuerit princeps, & conditor, non est præsentis loci discutere, quia Arabes indigenas a Cahtano habuisse originem, advenas vero ab Ismaele supra abunde visum est; nisi velint Auctores isti nomine Arabiæ intelligere illam Syriæ provinciam, quæ prius a Canaan filio Cham Cananæa dicta est, tum a Judæorum gente Judæa nuncupata. In hac quippe provincia non solum divinitatis ignorantia, sed criminum etiam, ac scelerum omnium enormitas suam tamquam in regia posuisse sedem videntur, ut ex sacris Litteris luce clarius patet, quam obrem regionis illius pars aliquando igne conflagrata est, reliquum vero armis deinde deletum, quod Arabibus minime accidit. Quicquid sit, certum enim est, eam ignorantiam intelligendam esse de ignorantia Dei, ac ejus debiti cultus, quæ Arabibus cum aliis gentibus communis erat.

Cæterum, quod iis etiam priscis seculis Arabes neque ingenii acumine, neque genio, amore, aut propensione in scientiarum studia ullis aliis cederent, argumenta duo liquido persuadent. Alterum colligitur ex Auctorum ejus seculi scriptis, & monumentis, quæ hætenus posterorum teruntur manibus, atque ab junioribus passim citantur, & laudantur. Atque adeo, si credimus isti, si ea monumenta illorum sunt Auctorum, sub quorum nomine, ac titulis circumferuntur, certe non minus excelluerunt in studiis Philosophiæ, Astronomiæ, Astrologiæ, Medicinæ, Poësis, Oratoriæ, aliarumque disciplinarum antiqui illi Arabes seculi ignorantia, quos vocant, quam sub Mahometismo juniores. Historiarum quoque, & Chronologiæ haud ignari erant, tametsi antiquorum omnium more illas fabulis aliquando, & superstitionibus temperarent, quia ut plurimum a Poëtis historiæ hujusmodi conscribebantur. Ut autem constet, quanto ingenii acumine, vi, & perspicacia gens illa pollebat olim, hic unum aut alterum ex illius temporis Poëtarum carminibus specimen afferendum est. Zohairus itaque Poëta, de quo supra in cap. de Arabum genealogia mentio facta est, celebrans Hossaini principis viri in litteratos homines munificentiam, & liberalitatem,

inter cætera hos duos edidit versus, quos elegantiae, & acuminis nomine tota posteritas commendavit.

Quem exultantem vides, cum illum adis,

Ac si dare ipsi velles, quod ab illo petis,

Idem reprehensus aliquando ab uxore, & consanguineis, quod sua bona, quibus principum liberalitate donatus erat, profunderet quodammodo, atque prodigeret in viros eruditos, doctos, atque paupertate oppressos, ita eleganter respondit.

Nos donant suis liberales tam largiter bonis,

Et nos liberalium his utemur sordide bonis?

Ejusdem quoque esse fertur hoc distichon, quo ostendit dolorem, & gaudium invicem innasce, nec non pro laborum qualitate præmium nos consequi.

Nonne vides terram suis floribus nunquam melius ridere,

Quam quando celi largius irrigatur lachrimis?

Nabega Dabianita, de quo etiam supra, seculi ignorantiae poeta, multa edidit omnis generis carmina, quæ hætenus occurrunt inter Arabes, nec minoris elegantiae ab illis æstimantur, quam Horatii, Martialis, aut alterius hujus notæ apud Latinos Poetæ. Is cum a quodam amico vulgari, & inepto Poeta, quem adhortatus erat, ut vel diligentiores carminibus componendis navaret operam, vel penitus ab hac arte desisteret, audivisset:

Melius est, amice, cum Lusciniarum canere postrema,

Quam cum primo vespertione totam obmutescere diem.

Hoc alio disticho ejus ignaviam belle retudit:

Nonne vides, amice, gladii plurimum decedere pretio,

Cum dicitur, is gladius est multo melior virga?

Idem lepidi hujus epigrammatis in Æthiopem principem quendam nigerrimum jaculari, qui subjugata Arabia candidam, speciosissimamque puellam ejus regionis sibi in matrimonium conjunxit, auctor fuit:

Vidi Æthiopem atræ simillimum nocti,

Candidam amplexibus stringentem puellam,

Cui dixi: Heu nequam! naturæ ne ordinem pervertas,

Alba diei conjungens nigerrimam noctem.

Infinita sane alia id genus afferre possemus, nisi hoc esset præter institutum, & extra lineas longius proflire. At quantum nativi leporis, elegantiae, & acuminis his versibus in alienam linguam versis decedit, illi probe norunt, qui in hoc scribendi genere defudarunt aliquando.

Sed occurret forte hic nonnemo, objicietque nobis ex Sahedo Andalusio, Gregorio Barhebræo, & aliis, qui suis scriptis testantur, Arabum ejus seculi, cui ab ignorantia inditum est nomen, studia fuisse tantum circa suæ linguæ cultum, poesim, simplicium medicamentorum usum, quibus suis mederentur morbis, necnon Astronomiam, sed præcipue circa astrorum ortus, & occasus cognitionem, ut inde suis gregibus, & armentis maturius consulere possent.

Non inficiamur; sed hos loqui de iis Arabibus, qui perpetuo cum suis pecudibus vagantur, non autem decivibus, & urbium dibus vagantur, non incolis, apud quos litterarum studia summopere colebantur, planum est. Quinimo ex hoc uno facile arguitur quantus fuerit horum genius, & amor erga scientias etiam in eo statu, & rerum conditione, in quibus aliæ gentes brutis haud sunt multo absimiles. Verius profecto Peripatetici isti dicendi erant, quam ii, qui in Aristotelis verba jura-verunt, cum perpetuo ambulantes philosopharentur, & peripatetice.

Rursus is, aut aliquis alius objectabit: Quæ fides junioribus Auctoribus hæc de antiquis illis referentibus tribuenda est, quæ ratio hæc persuadet, aut quodnam argumentum evincit, ea monumenta, quæ hætenus extant, & sub eorum circumferuntur titulis, & nominibus revera ipsorum fuisse?

Respondeo, eadem fides, eadem ratio, idemque argumentum, quæ persuadent,

& convincunt, ea monumenta, quæ sub nomine Diodori Siculi, Herodoti, Titi Livii, Cornelii Taciti, Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Maronis, Horatii, Nasonis, & aliorum, ipsorum esse. Non video enim cur potius hæc istorum esse dicenda sint, quam illa illorum, cum utraque nonnisi humana fide, & gentilium traditione talia habeantur, adeoque hoc quod attinet, utriusque par ratio erit.

Alterum suppeditat nobis argumentum Regina Sabæ exemplum, quam Arabum esse Reginam infra de Regibus Arabiæ felicis scribentes fuse ostendemus, quæ audita fama, & sparso de Salomonis sapientia rumore, statim relictis sedibus, & regno, rebusque omnibus posthabitis, eo convolavit, cum ut sapientissimum Regem tentaret ænigmatibus, qui erat antiquorum philosophandi familiarissimus modus, tum ut ejus sapientiam ex ore exciperet. Quæ quidem perdiscendi cupiditas si in fœmina tanta fuit, in viris quanta esse debuerat? Sed quoniam hæc ex mox proponendis quibusdam quæstionibus clarius patefcent, illis modo supersedere duximus.

DE ARABUM MORIBUS ET INSTITUTIS.

C A P U T Q U I N T U M.

ARABES Scenitæ, de quibus ita Solinus: *Scientiæ causam nominis inde ducunt, quod tentoriis succedunt, nec alias domos habent.* Eadem Plin. lib. 6. cap. 28. *المخيمية Almochajamato*, nempe tentoriis utentes vernacula lingua se se appellant. Horum mores sic describit Ælianus. *Omnes, inquit, pari sorte sunt bellatores, seminudi, coloratis sagulis pube tenus amicti, equorum adjumento pernicii, graciliumque Camelorum per diversa reptantes in tranquillis, vel turbidis rebus. Nec eorum quisquam stirpem apprehendit, vel arborem colit, aut arva subigendo victum queritat: sed errant semper sine lare, sine sedibus fixis, aut legibus. Quamvis autem mortalium extiterint furacissimi, atque hactenus sint latrocinii, ac prædæ, & rapinis jure quodammodo hæreditario deditissimi, nemini tamen inter spoliandum, rapiendumque mortem inferunt, si ipsorum is cesserit conatibus. Affirmant quippe, homines omnes fratres esse, ac ab eodem prognatos parente, adeoque nefas esse, fratres injuria afficere gravi, aut interficere. Quæ autem rapiunt, sua esse asserunt, quæ abs eorum manu suo utentes jure vendicant, qui sibi injuste illa usurparunt, cum communis parens nullam bonorum inter filios fecerit divisionem, sed potentiores ea sibi asciverunt, atque injuste arrogarunt. Ex facinore dicti sunt antiquitus Sabæi, id est raptores, furaces, spoliatores, prædatores, & ejusmodi, ut infra de regibus Arabiæ felicis agentes dicemus, & demonstrabimus. Ab istis ad Ismaelis posteris idem nomen derivatum fuisse existimo, quia conjunctis inter eos connubiis mores quoque communes facti sunt, etsi diversus auctor. In eadem significatione utroque Saracenos dictos fuisse a verbo Arabico *سرق* *Saraca*, nempe *furatus est*, quidam arbitrantur, inter quos Josephus Scaliger in animadversionibus ad Chronologica Eusebii n. LXXXVIII. Ingeniose magis sane hoc nomen inde deducitur, quam vere, quia qui *Saraceni* aliis nuncupantur, ipsis Arabibus vernacula lingua appellantur *سراخسة* *Sarachase* ab regione ejusdem nominis, quam *Saracam* Stephanus vocat, & Arabiæ partem facit, quæ reliquis Arabibus nomen aliquando dedit. De his ita Amianus lib. 22. *Et Scenitas prætenditur Arabas, quos Saracenos nunc appellamus.* Hoc quidem haud insuetum est, vel novum, quia passim videmus vel ex facinore aliquo, vel ex gentis alicujus claritate, aut armorum potentia, & splendore unam nationem, vel provinciam nomen aliis inde re. Quam ob causam Europæi pene omnes Franci orientalibus vocantur, Hispani sint illi, vel Itali, Germani vel Angli. A Sara ita dictos esse, ut alii putant, perridiculum habet mox laudatus Scaliger. *Hoc modo, inquit, oporteret aut a Sara**

Saraceni dictos, aut uxorem Abrahami non Saram, sed Saracam dictam fuisse. Sententia verissima est, non item rationes, quibus fulcitur, quia non Græcæ aut Latine Linguae spectanda est analogia in ejusmodi formationibus, sed ejus unde facta est derivatio. Sæpius enim Arabes nomina peregrinæ linguae non solum servilis alicujus litteræ additione, vel permutatione, aut rejectione, sed radicalis etiam ad Arabicam pronunciationem euphoniæ gratia accommodant: quam figuram, si mutatione, aut rejectione fit, vocant *التخفيف* *Altachsifo*, nempe *alleviationem* Grammatici; si vero adjectione *التعريب* *Altahribo*, id est *Arabizationem*. Atque adeo nomini Sara, ut alienæ linguae, per illam figuram addere facile poterant litteram C. unde hoc aliud formabitur Saraceni, quemadmodum ex hoc nomine *خدا* *Chanda*, faciunt *خداق* *Chandac*, & ab hoc Chandacitas. Ejusmodi plura passim occurrunt. Equidem hoc ideo perridiculum esse ego existimo, quia Scenitas Arabes neque ad Saram, neque ad Abrahamum ullo modo spectant, vel ullam habent relationem, uti ex hæcenus dictis planum est. Posteriores vero Ismaelis Agarenos potius ab Agar, quam Saracenos a Sara matris expultrice dicendos esse omnis ratio persuadet. Sunt etiam, qui existimarunt, Saracenos nominatos esse ex nomine Sergii Monachi, quod ita Arabice pingitur *سركيس* *Sarchis*, quemadmodum ex nomine Mahometi Mahometanos, quod iste Alcoranicæ Legis conditor extiterit, & pseudoprophetæ machinationum, & consiliorum non solum promotor, sed princeps auctor. Verum opinio hæc omnium perridicula est, quia multo ante Sergii & Mahometi tempora id nominis Arabibus tributum esse, apud Ptolomæum, Epiphanium, & alios legimus. Imo Onkelos capite 37. Genes. ubi in Hebræo *ישמעאלי* Ismaelita, vertit *סרקאי* Saracenos.

Hospitalitatis officiis nullis mortalium cedunt, hospitibus integram inviolatamque servant fidem, ita ut horum saluti, & bonis, non solum sua bona, sed vitam ipsam posthabeant. Inviolabilis amicitia cum illis tunc quis contrahit, quando semel cum iis panem comederit, quod inviolatum amicitiae jus vocant jus panis & salis; quod autem imminuere, aut quopiam lædere modo, summa religio ipsis est. Jus præterea ejusmodi, siue amicitiae fœdus in amicorum etiam amicos diffunditur; hinc maximum nefas ducunt, aggredi viatores, aut spoliare, si quis repertus fuerit in toto comitatu hujuscemodi amicitiae fœdere obstrictus, adeoque unius gratia omnibus parcunt. Neminem in sua jurisdictione lædunt, aut injuriam ab ullo alio inferri patiuntur. Dictis suffragatur Joannes Textor in sua Officina, parte prima de Populorum moribus, hisce verbis: *præter ceteros mortales fidem servant inviolatam.* Unde satis admirari non possum, cur homines barbaros, truces, refractarios, sceleratos, perfidos, ac infidos Arabes appellemus, cum inter nos habeamus multo peioris notæ, inhumanos, feros, immanes, & atroces. Nam illi aggrediuntur viatores, hospites adoriuntur isti; illi bona diripiunt, isti existimationem multo bonis omnibus cariorem infamare impurissimis libellis conantur; illi datam semel fidem inviolate servant, isti eam nihili habent, & quando lubet frangunt, & pessundant, ac omnia invidia, iræ & bili concedunt, atque multo pluris inaudita superbiæ; illi paternis institutis latrocinantes insistant, isti ab avia, atavaque generositate degenerantes turpiter, solum antiquorum suorum virtutes thrasonice jactant. Sed quid? unius maledicentissimi pecudis ratio habenda est in ipsius humanitatis imperio ac sede, quod tot querelis ansam dedit, & occasionem? minime vero. Quidni enim, si inter innumeros omni virtutum genere ornatissimos, & humanitatis nota atque officiis præclarissimos unus verbis, opere, & visu compertus fuerit verius Arabs, qua vulgo barbari, & immanes isti habentur, quam Francus, nempe humanus, affabilis, urbanus, hospitalis, *φιλανθρωπος*, omniumque virtutum, probitatis, integritatisque hospes? Hæc omnia in Gallia hospitari nemo nescit, nisi in orbe hospes.

Seniores summa in veneratione habent Arabes, quare causas, litesque illis decidendas, aut componendas deferunt, nec ab illorum judicio recedere, vel

provocare fas esse existimant, nec alios agnoscunt iudices, aut magistratus. Hinc senectutis nomen summi honoris apud illos est, ut apud reliquos Orientales. Quamobrem qui sacris sunt initiati, hoc insignantur titulo, ex quo senectutis, sive Presbyterii nomen pro ipsa sacerdotali dignitate aliquando accipitur, aliquando pro honoris titulo, tunc vero est maxime genericum, ac non solum iis, quos vulgo presbyteros, sive sacerdotes vocamus, sed etiam illis, qui superioris, aut inferioris ordinis sunt, tribuitur, ex quo inferunt perduelles, qui omni ordini, & religioni bellum indixerunt, sacrorum ordinum æqualitatem, omnia susque deque confundunt. At de hoc fusc egimus in responsione ad Eutyrium Selden.

Paucis sunt contenti Arabes, ac satis tenui victu, qui ut plurimum est ex carnibus, & copia lactis. In vinum tamen, & ebrietatem maxime erant effusi tam civitatum accollæ, quam Scenitæ, quoties occasio sese ipsis offerebat. Quosdam ex illis ad interitum usque bibisse, & ingentia hausisse pocula apud Arabes Auctores legimus, quinimo hoc mortis genus familiarissimum ipsis erat, & desperatorum dulce venenum. Inter insignes, ac præclaros viros, qui vini potu extincti sunt, fuit Zohahirus princeps vir, cum se a suis jam senior contemni videret, item Amrus filius Calthumi, Abu-amrus, & Malahebus, ut apud Ismaelem Sciahinsciah in Historia Gentium, & Mahometum filium Sahanæ in suo Chronico legere est. Abuhitanus Giarhamita Templi Mechenfis ædituus, & præfectus eadem bibacitate allectus, ejusdem Templi claves, & suæ Gentis jus utre vini vendidit Casio Coraiscitæ, ut in cap. de genealogia dictum est. Hæc & similia locum & occasionem Pseudoprophetæ Mahometo dederunt, vini, ac omnium eorum, quæ ebrietatem inducunt, interdicensi usum.

Matrimonia in omnibus gradibus contrahebant olim Arabes præterquam cum matribus, & filiabus: sed omnium turpissimum ducebant contrahere cum duabus sororibus, aut ea quæ aliquando patris fuit. Qui autem ejusmodi matrimonium contraxerit, *Alcatrabo* vocabant, scilicet incubum, illumque dæmonum accensebant numero. Nihilominus Michael Villanovanus ad sextam tabulam Asiæ Geographiæ Ptolomæi de illis ita scriptum reliquit: *Coeunt cum matribus & sororibus pecudum ritu*. Gregem uxorum facultates & bona præscribebant, ut omnes Arabum tradunt Auctores: Strabo tamen lib. 16. & ex Strabone alii affirmant, unam omnibus consanguineis fuisse olim uxorem, itemque cum sororibus eos contrahere. Porro hoc de unius uxoris communitate falsum esse, auctorum Arabum testimoniis plane constat. Ut testes enim sunt locupletissimi Ismael Sciahinsciah in *Historia gentium*, Mashudius in *Præcis aureis*, ac alii permulti, Mahometus Pseudopropheta nihil prorsus immutavit ex Arabum antiquorum ritibus, institutis, moribus, aut persuasionibus, nisi ea, quæ ad fidem in Deum unum pertinebant, & quædam alia perpauca, de quibus in Alcorano, cætera intacta præterit. Atqui de hujusmodi communi uxore pluribus consanguineis nulla mentio habetur apud illum, nulla approbatio, vel improbatio. Equidem existimarem, hanc unius uxoris communitatem nequaquam æquo animo tulisset pseudopropheta ille salacissimus, nec solo improbasset silentio, sed totis Alcorani capitibus eam condemnasset, & quidem gravissima sententia. Evidentissime id evinci potest ex ejus moribus, cum nihil, quandiu vixit, ipsi arriserit magis quam polygamia, nec de ulla alia re magis gloriatus sit quam de uxoribus, quarum causa sæpius Deum ipsum in scenam induxit, modo ut earum testaretur castitatem, modo ut lites componeret, modo ut illarum amores erga eum conciliaret. Quid pluribus? Grege vigintiquinque uxorum non contentus, stuprum Zainabæ uxori Zaidi nepotis intulit, deinde in uxorem eam marito invito duxit, quod ex Dei mandato se fecisse in ipso Alcorano scribere impudentissimum non puduit. Quo illa tumens, rivalibus dicere solita erat: Vos maritis conjunxerunt parentes, me vero Deus desuper septem cælis. Contra hoc præterea matrimonii genus multum reclamare videtur infinitus gentis numerus, multitudo, & præ cæteris mortalibus propagatio, quæ profecto ex una uxore, quæ octo, de-

cem, quindecim, & pluribus communis est, provenire non potest, ut sanus quisque sane judicabit. Quis enim facile credet ex una tantum uxore toti cognationi communi Saadum cognomento Tribum numerare potuisse trecentos viros ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus, exceptis etiam foeminis, ut cap. 3. de Arabum genealogia dictum est. Præterea non solum apud gentis Scriptores, sed etiam Græcos, Latinosque Auctores legimus, antiquos Arabes, antiquitus ante Mahometismum numerosissimos contra Romanum imperium conduxisse exercitus. Theodosio juniore rerum potente ex Arabum exercitu uno die plusquam centum millia virorum necata, atque consumpta fuisse lib. xi cap. xv. scribit Socrates. An autem contrahebant cum sororibus, ut lib. 16. habet Strabo, & scribunt alii, mihi impræfens certo non constat: hoc tamen conjectura ita esse deprehenditur, cum supra a nobis citati Auctores excipiant solum matres, filias, eam quæ patri aliquando copulata est, & matrimonium cum duabus sororibus.

Cæterum olim, ut hætenus etiam faciunt, ad templum Meschenfe peregrinabantur, circuncidebantur, purificationibus & lotionibus utebantur, ac alia id genus permulta præstabant, quæ singula nunc recensere non solum satis prolixum, sed & molestum esset. Quod autem tradit Ælianus de uxoribus mercenariis, & conductis ex pacto ad tempus, adhuc in usu quoque est non solum apud ipsos Arabes, sed etiam reliquas alias gentes quæ Mahometo nomen dederunt, cum ad ipsius pseudoprophetae peregrinantur sepulchrum. Tunc enim (forte in memoriam ejus salacitatis) nemini licet cum propria uxore coire, sed aliam sibi pacto quodam conducere oportet, & suam alterius locare libidini. Hinc libidinosorum utriusque sexus infinita eo confluit turba ad effrænatam explendam in honorem Mahometi cupiditatem, quod sæpissime ex condicto faciunt, cum domi agentes maritorum, & magistratus metu præstare non audeant. Repudia uxorum frequentia erant, sed qui ter id præstiterit, quartam ducere nequaquam fas ipsi erat, aut illi conjungi, antequam ab alio quopiam suo ære conducto subacta fuerit trium dierum noctiumque spatium. Eidem legi obnoxius est, qui semel a se repudiatam, ad thorum revocat. Liberum præterea illi erat cum adultero manere, si utrique collibitum fuerit, maritumque illudere. Qui ejusmodi matrimonium contrahebat, dicebatur patria lingua *جاسفيا* *Gjaasfia*, id est, *pullus asini redditus est*, vel etiam *توياسا* *Toiiasa*, *hircus factus*, idque maximo dedecori vertebatur illi, ut qui adulterum perpetuum suo ære uxori conduxit: unde patriæ vale dicere cogebatur. Idem eodem ritu, ac cæremoniis Mahometum conservasse, atque confirmasse forte nemo facile crediderit, nisi qui evolverit Alcoranum. Sed omnium perridicula, ut quæ naturali experientia, ac intellectus lumini manifestissime repugnat, reclamant, & adversatur, est lex illa de viduarum partu, quam Mahometus, & Mahometani Jurisconsulti suis scriptis confirmarunt, ac in suos retulerunt codices. Partum, quem triennio, vel etiam septennio, ut alii malunt, post mariti obitum vidua edebat, legitimum defuncti mariti filium habebant antiqui Arabes, eoque nomine hæreditatem adibat & obibat. Ejusmodi lex inter Mahometanos maxime adhuc viget, quæ quantum præsidii viduarum affert rebus, & castæ libidini consulit, cordati cujusque est imaginari.

DE ARABUM RELIGIONE.

ANTE MAHOMETISMUM.

CAPUT SEXTUM.

ARABIBUS non una eademque omnibus religio erat ante Mahometismum, sed quidam illorum Mosaicam profitebantur legem, quidam vero alii sub Christi domini militabant vexillis, reliqui varias in sectas scin-

debantur, variisque cultibus ac caeremoniis erant addicti. De primis & secundis nihil hic attinet dicere, de posterioribus figillatim mox disseremus.

Omniū præcipua habebatur secta Chaleditarum, ita dicta a Chaledo filio Sanani Habſita, non quod ejus primus extiterit Auctor, sed assertor & propugnator adversus Persarum Magos acerrimus. Hujus doctrinæ summa erat: unum rerum omnium esse creatorem, & moderatorem potentissimum, & sapientissimum; mortuos fore resurrecturos; probos æternis præmiis, & felicitate donatum iri, contra improbos perpetuis suppliciis, & infelicitate. Chaledi hujus tempore ignem per varias Arabiæ regiones longe lateque discurrentem conspicatum esse, perhibent scriptores; quod in causa fuit, ut multi Arabum ad Persarum Magorum, qui ignem colebant, instituta transierint. Totis viribus obstitit his Chaledus, ac, ut illos ad meliorem sanio-remque mentem reduceret, precibus, & projectione lignorum & stipulæ, ad majorem claritatem, celebritatemque miraculi, ignem illum exstinxit. Is morti proximus suis dixit: Cum sepulturæ mandatus fuero, veniet Asinorum armentum præcedente Camelo, qui meum sepulchrum ungula feriet, tunc meum defodite corpus, atque inde educite me, & annuntiabo vobis quæ ventura sunt. Corpore itaque terræ reddito apparuit, ut prædixerat, Asinorum illud armentum Camelo præeunte, qui eo veniens ungula sepulchrum feriit. Quo conspecto ad illum erendum ex monumento accurrunt omnes, sed ejus filii constantissime obstitērunt, assertentes se nolle in posterum appellari ab aliis Arabibus filios *Eruti* sive *defossi*. Istis quippe in more positum erat, & adhuc mos viger, cognomina indere ex facinore aliquo, aut insigni eventu. Hunc discipuli, & ejus doctrinæ sequaces tamquam Prophetam summis honoribus proſequebantur, ejusque meminit Mahometus, ac ut talem habuit, & laudavit.

Hos proxime sequuntur Intelligentiarum sive cælestium Spirituum cultores. Isti tamen si unum esse universi creatorem, & effectorem sapientissimum, potentissimum, immutabilem, ac sanctissimum faterentur, mediatoribus nihilominus opus nobis esse, astruebant. Quamobrem cælestes illos Spiritus templis, aris, sacrificiis, hostiis, thure, suffumigationibus, supplicationibus, jejuniis, incantationibus, aliisque superstitionibus invocabant. De his ita Alcoranus: *Nequaquam hos colimus, nisi ut nos conjungant Deo*. Has autem Intelligentias, quas ut deas venerabantur, antiquitas illa filias Dei appellabat, ut de illis Alcoranus quoque scribit.

Ab horum persuasione non longe distabant ii, quos mox nominati Idololatrias vocabant, quia Idola, & simulachra singulis Intelligentiis ac Planetis, quibus illæ præſunt, erigebant, certis quibusdam formis & figuris, tali tempore, modo, & ratione, factis ex tali vel tali materia, quod ita faciendum esse, ex illorum effectis & impressionibus se colligere astruebant. Utrique animarum immortalitatem, & corporum resurrectionem concedebant, sed Prophetarum missionem, & quamcumque legem ab illis latam, aut ferendam amoliebantur. Equos aut camelos morituri super suis sepulchris mactari jubebant; quod ipsis persuasum erat, cum equitem iter facturum ad locum judicii, cujus super sepulchro equus aut camelus jugulatus est, peditem alioquin, si non.

Quidam ad Chaldæorum accedebant instituta, Planetas adorantes, nullumque auspiciabantur opus horum effectibus, motibus, orru, occasu, & ejusmodi inconsultis. Hujus sectæ erat Ababacrus Sadekus Mahometi focer, & successor. Bifariam hujus disciplinæ studiosi dividebantur: nam ipsorum nonnulli Planetas, ac causas secundas venerabantur & colebant, minime in hoc a superioribus differentes; sed multa de Mundi creatione cum Chaldæis & Sabæis comminiscabantur, ut suo loco videre est. Alii vero illos ut primos rerum Auctores, prima principia, & causas statuebant, & mentem animumque altius haud erigebant. Hujus cæci erroris erant fere illi omnes, qui particularia colebant Idola, ut Homairitæ, qui Solem adorabant, & pro suo Deo habebant, Cananitæ qui Lunam, Lahemitæ & Gedamitæ, qui Jovem, Afeditæ, qui Mercurium, Maisamitæ, qui Aldobran,

sive Oculum Tauri, & sic de aliis. Ad hæc non solum diversa regna, diversa-
que provinciæ propriorum Deorum affectabant cultum, sed etiam privata fami-
liæ, ex quo infinitus ubique conspiciebatur Idolorum numerus. Siquidem Calabi-
tarum cognatio Idolum nomine Vadum maximis prosequatur honoribus: Ho-
dailitæ Sagum adorabant: Madhagitæ Jagutum: Pharasum Tamimitæ: Nasarum
Calahitæ: Hamdanitæ Jahukum, Allatæam Takaifitæ: Hazium Coraiscitæ: Sara-
tam Auzitæ. Horum omnium in omnibus Arabiæ provinciis celebratissimum ha-
beatur Idolum Habel, quod in summo Templi Mechenfi vertice collocatum
erat. Huic tamquam minores Dii, & ejus mandata exequi parati assistebant hinc
inde Asaph & Nacla. Hos duos ex Syria in Arabiam advectos fuisse, antiquis-
simi Arabum perhibent. At qui sub Mahometismo scripserunt, ut qui Mechani-
co Templo satis tribuunt honoris, tradunt, hos duos ejusdem nominis fuisse vi-
rum & foeminam in lapideas conversos statuas ob commissam in ipso Templo
veneream turpitudinem, qui primum ibi collocati, ut aliis essent exemplo, de-
inde a mortalium cæcitate in Deos adsciti sunt. Equidem mihi persuadeo id ab
hominum vulgo, statuaria prorsus ibi ignaro, creditum primum fuisse, dein paul-
latim gradatimque aliorum altioris ordinis insinuatum animis, ac historiæ consi-
gnatum. Ex recentibus vetera sæpe discimus, & arguimus, siquidem quos con-
spicit nunc Arabum plebs in urbis Tiberiadis ruderibus, & ruinis lapideas sta-
tuas, firmissime asseverat, esse perfidissimos quosdam Judæos in illa mutatos, ut
non absque animi maxima voluptate sæpius ab illis audiui miraculi mirabilitatem
mihi narrantibus. Oppidum nomine Almenia, ad unum aut alterum lapidem ab
urbe nostra Tripolitana distitum est, ubi marmoreum quoddam monumentum
triginta palmorum longitudinis, latitudinis vero sex in quadam spelunca visitur,
in quo Osee Prophetæ corpus conditum Mahometani perhibent, & diversa mar-
moreæ tabulæ ab illis inscriptæ testantur. Inde non procul in adjacenti planitie
ingens lapidum aspicientium oculis se offert multitudo, qui varias humani cor-
poris referunt staturas. Fama est, exercitum Syrorum, Prophetæ precibus, in eos
lapides fuisse conversum olim, & hætenus exhibere species ac formas diversas,
militesque adamussim juxta varios ordines, equites scilicet, pedites, tubicines,
cornicines, buccinatores, tympanistas, velites, peltatos, catafractos, hastatos, scu-
tatos, fundibularios, ac id genus alios. Curiositate adductus aliquando eo con-
volavi; rei certitudinem gravibus verbis asseverat monumenti Mahometanus auri-
tus minister; propius, videndi cupiditate compulsus, nulla interposita mora, ac-
cedo; comperio saxa illa stantia informia ut reliqua, quæ ubi gentium occurrunt,
quamobrem velocius regressus quasi delusus de ministro illo, ejusque fabula con-
questus sum. Qui dedignatus ait, rem ita se olim habuisse, sed deformitatem
illam longissimi edacis temporis injuria contractam esse, & a puerorum pasto-
rumque insolentia illatam. Ministrum illum auritum appellavi, (res silentio haud
prætereunda est) bigamus quippe erat, & uxorum una candida erat, Æthiopissa
altera. In prioris amoris signum, suspensum ex dextera aure habebat argenteum
annulum duas pendentem uncias, ex altera vero aure alium ferreum totidem pen-
dentem, in signum sui amoris erga Æthiopissam uxorem: qui circuli suo pon-
dere infimas auriculas, sive lobos mento æquarunt, ut caprarum Syriacarum au-
ribus non dissimiles videantur. Ego sane, rem ipsam quod attinet, existimo fa-
bulam enatam fuisse ex illius sepulchri, quod falso Prophetæ esse creditur, vi-
cinitate, ac iis speciebus quæ inde aspicientium oculis representantur, atque for-
te etiam historiæ Elisei Prophetæ, quæ habetur Reg. 4. cap. 6. nonnihil esse hic
immixtum, ac facti, personæ, & loci mutata conditione conflatum hoc com-
mentum. Patrum nostrorum communis sententia est, monumentum illud esse
Osee filii Ela regis Israel: sunt etiam, qui arbitrantur esse Josue filii Nun, qui
& Osee dictus est, sed contra hanc opinionem militat Judæorum traditio. Hæc
ex occasione dicta sufficiant: nunc ad rem nostram.

Secta quoque apud Arabes antiquissima Philosophorum erat, qui vernacula lingua dicebantur *داهريون* Dahriaton sive Dahritæ a nomine *داهر* Dahro, quod tam seculum, sive tempus determinatum significat, quam æternitatem, quos Latino vocabulo *temporales*, æternosque appellare possumus. Ita nominabantur, non quod contraria docerent, nempe quod mundus temporalis sit, ac æternus, sed quod genera, & species sint æternæ, individua vero corruptioni obnoxia. Ipsorum vulgatissimum scitum erat: *Uteri producant, sepulchra deglutiunt*. De istis mentionem facit Alcoranus, quos ita loquentes inducit: *Morimur, & vivimus, nec aliud nos perdit, quam tempus*. Athei penitus isti erant, seu potius Sadducæi, quia animas mortales esse affirmabant, & quem ore tenus fatebantur Deum operibus negabant. Floruit hæc secta diu ante Mahometum, nec minus viget adhuc, quamquam Mahometismi titulis, ac nomine vestita, & adornata. Sed utinam procul absit a Christi Domini ovili. Utinam ne ipsius obtegatur chlamyde. Quo, sodes, eorum collimant opera, qui Evangelicos vocari amant? huc prorsus. Audiamus Kingum Londinensem Evangelicum Episcopum super Jonam sect. 32. *Operibus, & fructibus pœnitentiæ, inquit, tam sumus nos peregrini, ut vix sciamus, quid pœnitentia significet. Adeoque procul abest, ut simus veri Israelitæ cum Nathanaele, aut ex parte Christiani cum Agrippa, ut potius convincamur perfecti Athei*. Et sane si a fructibus sint cognoscendi juxta traditam ab ipso Domino regulam, en quam graphice eos describit ejusdem persuasionis homo Andreas Musculus concione prima Adventus: *Si quis videre volet ingentem turbam nebulonum, hominum turbulentorum, fallacium, impostorum, feneratorum: civitatem aliquam adeat, in qua Evangelium pure prædicatur, catervatim ibi tales reperiet*. Rursus idem lib. de novissimo die: *Hoc de nobis Evangelicis testari cogimur; magis quam nos gulosos, scortationibus, usuris, circumventionibus, fraudibusque deditos in toto jam mundo nusquam reperiri*. Ad stipulatur Mennon lib. de Christ. fide cap. de fide mulieris Cananæ: *Si ad prædicantes veneris, qui de verbo gloriantur, invenies quosdam aperte mendaces, quosdam ebriosos, & vinolentos, quosdam fornicarios, & fœneratores, quosdam superbos, & fastuosos tum habitu, tum gestu, quosdam calumniatores, & convitiatores, quosdam persecutores, & proditores innocentium*. Quo jure etiam, ac fide nonnulli matrimonia contraxerint, cujusque notæ uxores habeant, Domino, ac ipsis concedo. Agunt inertem, ac ignavam vitam, aluntur meris seductionibus, & blanditiis ex Antichristi prædis, & rariis. Tantum docent, quantum ventri dedito Magistratui placet, quantumque ille jusserit. An, quæso, alios fructus istis meliores producere potuissent filii a suo parente Luthero his imbuti præceptis? *Esto peccator, & pecca fortiter*, Epist. 238. ad Melanct. Item, *Blasphemias, parricidia, contemptum Dei, adulteria confidenter committant, & non aliter sint veri, & germani sancti quam ut fortibus, & atrocibus peccatis obnoxii*; in colloquio de peccatis fol. 130. Isleb. edito. Nusquam profecto ejusmodi enuntiata apud Mahometum, aut Dahritas tam impia reperire est. Quamobrem jure quidem merito id Christi Domini ad Judæos his convenit: *Vos ex patre Diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cum loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater ejus, scilicet Lutherus, & pater ejus, nempe Diabolus*. Nec profecto melioris notæ sunt horum symmista, nec Anglorum perpetua fluctuatio & anxietas in religione quærenda aliorum tendit: omnes sunt nostri temporis Dahritæ.

Quæstio hic institui potest, an hi populi, & gentes singulæ Idola sua habuerint pro Diis nulla habita ad superiorem aliquem relatione; an vero pro causis secundis, & analogice tantum Deitatis nomen ipsis tribuerint.

Respondetur juxta Arabum scriptorum sententiam, ex his per plures procul dubio tenuisse, illos, quos ut Deos honoribus prosequerantur, fuisse supremæ auctoritatis, majestatisque, ac a nullo alio pendentes, sed omnia ab illis pendere. Comprobant hanc suam opinionem ex Abrahæ Patriarchæ inductiva contempla-

tione, & gradatione, qua ab inferioribus ad superiora, & a præstantibus ad præstantiora gradum faciebat. Traditio quippe apud illos est, Patriarcham statim atque in lucem editum fuisse, a patre in quadam spelunca, quæ in montis recessu erat, absconditum Chaldæorum metu, qui manus illi inferre quærebant, quod suis Diis fatalem fore, Astrologi prædixissent. Inde tandem noctu primum prodiens, jam vir factus, cælum, ejusque innumera astra non absque admiratione summa contemplari cœpit, videntque stellam Veneris forte exorientem, & cæteras lumine, splendore ac claritate longe superantem, ait: *Hic est Deus meus, & Creator meus*. Sed cum non multo post Luna apparuisset, mutata sententia dixit: *Hic est Deus meus, & Creator meus*. Demum orto jam luminum fonte, & auctore Sole, longius attonitus exclamavit: *Hic, hic est vere Deus meus, & creator meus, quo splendidius, quo altius, quo pulchrius nihil excogitari potest*. Hæc dicenti, & Astri admiranti claritatem & pulchritudinem, adfuit Gabriel Angelus, qui eum veri Dei verum docuit cultum, ac in vera instituit religione. Hanc iidem confirmant ulterius opinionem ex Maleci antiquissimi Ægyptiorum regis hac historia. Is postquam diutissime gnavam operam Planetarum cultui navavit, uti perhibent, sibi visus est aliquando a duabus avibus rapi in cælum, & seni cuidam subfusco, sed comæ barbæque canitie venerabili sisti, cui conspiciato senex ait: Cognoscisne me? Minime, timore perculsus Rex respondit. Ego sum *Ἰούρος*, sive Saturnus, senex ad illum. Quo audito pronus illico adoravit eum Rex dicens: Jam te novi Domine, tu es Deus meus. Nequaquam, repetit Saturnus, toto cælo aberras me Deum & Dominum appellans, & pro Deo tuo habens, cum & Deum ipse habeam, quemadmodum tu, qui & Deus meus ac Deus tuus est, quique me, te, cælum, terram, & quicquid inter utrumque, & in utroque inclusum est, solus creavit, & solus præstare valet. Hæc dicenti plurimum mirans, attonitus, ac stupens rex ait: Ubi est hic Deus Deorum? Saturnus: In altissimis altissimorum, ad quem oculi corporei pertingere nequeunt, nec videre illum valent, sed nec ipsæ mentes, mortaliumque animi ejus esse vel conceptu & imaginatione assequi possunt. Ea vero, quæ in vestro inferiori orbe efficimus, ac imprimimus, unde pro Diis nos habetis & colitis, ejus jussibus obtemperantes ut ministri præstamus. Tunc Rex Saturno: Quid igitur faciendum mihi est, ut præteritum errorem, labemque in posterum emendare, & emaculare possem? Cui ille: Hunc solum pro Deo cole, ipsi soli adorationis exhibito obsequium, nulli alteri divinitatem tribuas. Soluta interea somno rem totam absque mora Sacerdotum summo non sine residui pavoris argumentis Rex enarrat. Qui, verax est Saturnus, inquit, nam creatura, & ipse est, ac ut nos ab illo conditus, qui cælum, qui terram, qui planetas, qui astra, qui ea omnia, quæ cæci mortales ut Deos colunt, fabricatus est, qui ea regit, & servat. Quomodo hæc populis meis persuadere potero, subdit Rex, & Deorum multipliciter ex mentibus evellere? Fac quantum in te est, ait illi Sacerdos, cæterum non teneris.

Ex his itaque inferunt, gentes illas & populos, paucissimis exceptis, oculorum aciem ultra idola sua haud protendisse, nec altius volasse, sed eo omnem terminasse cultum, & limites circumscripsisse deitatis. Garriunt igitur illi, ac in Deum, ejusque Angelos, & Sanctos sunt injuriosi, qui eorum invocationem, & exhibitum ipsis in ordine ad Deum honorem esse idololatricum, ethnicum, impium, ac diabolicum dicere, atque scribere non erubescunt. Quis Catholicorum umquam docuit, ad Sanctos terminandum esse cultum tamquam ad deos? Aut quis dixit: *Hi sunt dii tui Israel, qui te eduxerunt de terra Ægypti*? Aut quis obtulit eis holocausta, & hostias pacificas? Nemo sane: sed omnes cum D. Cyrillo lib. 6. contra Julianum asserunt, *Martyres non esse ut deos adorandos, sed summis honoribus prosequendos, & colendos, quod pro veritate strenue certaverunt*. Et cum D. Augustino de vera Relig. capite ultimo: *Honorandi ergo sunt sancti propter imitationem, non adorandi propter religionem*. Porro probatione, aut expositione quid opus est, cum ea, quæ nobis objectant, & impingunt passim, a nostræ doctrinæ sensu, & men-

te alienissima esse, æque ut nos noverint? Nec sane nostris hisce Adversariis ab Ecclesia Catholica desciscere meditantibus alius scopus propositus fuit aut finis, quam qui pseudopropheta Mahometo nefandissimam legem machinanti. Nam utrique in ipso moliminis limine nostræ sacro-sanctæ Religioni dogmatum fœditatem ac turpitudinem infligere, atque obtrudere omnem suam navarunt operam, ut ea ratione fidelium avertentes animos, ac pietatis studiosorum mentibus incuterent horrorem, ut ita facilius illos in suas allicerent fraudes, & incautos irretirent. Mahometus quamquam juvenis optime didicerit in suis itineribus in Syriam factis, quamquam publica & notissima fama acceperit, quamquam a Sergio Monacho, quem Arabes Bohairam vocant, edoctus fuerit, quodnam sit Christianorum dogma, persuasio, ac sententia de generatione Verbi divini, nihilominus hac consueta perduellium impudentia in suo Alcorano hæc non semel repetit verba Christianos notans: *Absit Deum habere amicam, aut sociam*: quasi vero crederent illi, & docerent, eum, quem filium in divinis vocant, ex mulieris, & ipsius Dei (solum hoc referre blasphemum pene est) concubitu genitum fuisse. Pari quidem ratione nos idololatriæ arguunt, & impietatis nuperi Mahometanæ fraudis imitatores, tamquam divinos ac soli Deo debitos honores Angelis & Sanctis tribuentes. Sed hac de re fuse dicemus in nostris ad Chronologiam notis, ubi ostendemus, dogma hoc ab omnium Christianorum Orientis sectis perpetua traditione & consensu, ad nostra hæc usque tempora creditum fuisse, suamque ab Apostolis duxisse originem; contra vero Adversariorum sententiam non alium, quam sceleratissimum Christiani nominis hostem Mahometum habuisse auctorem. Atque adeo tam in hoc, quam in multis aliis hunc pseudopropheta ut magistrum sequuti sunt Lutherus, Calvinus, Zuinglius, ac reliqua nupera Hæresiarcharum & Hæreticorum turba.

Tandem notandum est, Mahometum Arabum seductorem omnes fere antiquas illorum consuetudines, ritus, cæremonias, superstitiones, incantationes formulis quibusdam conceptas, mores, ac alia id genus intacta conservasse, atque retinuisse, ut ad calcem cap. 3. Historiæ Gentium perhibet Ismael Sciahinschiah, & alii adstipulantur per plures. Quandoquidem huic idem scopus erat, ac qui gentibus in Samariam exportatis, nempe sacra profanis immiscere, ut qui nationes omnes, & populos cujusque legis, & instituti ad se trahere, atque allicere studebat, nec in sua lege ferenda collimabat alio. Quamobrem ea comprobabat, aut improbabat, ea mutabat, ea addebat, ea demebat, ea fingeat, quæ personarum propensio, quæ studium, quæ conditio, quæ res, quæ tempus, quæ locus, quæ occasio postulabant.

ANTIQUORUM ARABUM PHILOSOPHORUM

de Mundi origine & duratione Sententia.

C A P U T S E P T I M U M.

ARABES rite olim philosophatos esse multis sæculis ante Aristotelem, Platonem, Socratem, Sophos ac Philosophos Græcorum, dubitat nemo, qui Jobi legit librum. In eo quippe plane patet, quam recte proponebant argumenta tres illi Arabes amici Jobi, ut de Jobo ipso nihil nunc dicam, cum eo disputantes, quam acute difficultates solvebant; quamque egregie omnia præstabant quæ ad optimi Philosophi spectabant munus. Illos autem esse Arabes & ex Auctoribus, & ex patria, & ex lingua, qua liber Jobi conscriptus est, facillime persuaderi & probari potest, si nunc res tanti esset. Sed quoniam instituti nostri ratio id non patitur, ad propositum argumentum properemus.

Philosophorum itaque Arabum antiquissima secta est Dahritarum, quorum opinionem de Mundi origine ac duratione videtis capite superiori de ipsorum Arabum religione. Hoc tamen unum addendum hic est: isti in duas pariebantur

sectas, in eos scilicet, qui statuebant Deum esse Mundi auctorem, ac in illos, qui nullum ejusmodi agnoscebant; sed affirmabant, genera, & species a nemine principium habuisse, nec ab ullo in sua conservatione pendere, nec fini, aut interitui esse obnoxias, individua vero, æterna generatione, & corruptione sibi invicem succedere. Eodem quoque notantur Dahritarum nomine juniores Arabum Philosophi, qui Aristotelis sub Mahometismo secuti sunt vestigia, & in illius jurarunt verba. Hæc autem sententia non semel a Mahometanorum Theologis, si-ve Legalibus, ut ipsi loquuntur, tamquam impia damnata fuit, & libri ejus- auctorum flammis traditi sunt, quin & ipsi quoque aliquando illius assertores, & propugnatores, hacque de causa scientia ipsa infamis habita aliquando est, & publicis decretis improbata.

Adversus hujus assertionis propugnatores ingens occurrit aliorum Arabum Philosophorum examen, tam illorum, qui sæculo ignorantia philosophabantur, quam qui sub Christianismo, & Mahometismo floruerunt. Horum varias rationes, argumenta, & prolata ex Scripturis testimonia legere est apud Abiisaachum Benassalum Tract. de fundamentis Christianæ Religionis par. 1. cap. 4. Joannem Grammaticum Syrum cognomento Ascallabensem in libro, quem in Dahritas ex professo conscripsit, Alhacrum Tract. in eisdem, Gregorium Barhebræum in suo Chronico, Georgium Homaïdum Elmacinum item in suo Chronico, ac alios innumeros Christi fideles. Ex Mahometanis videndus imprimis est Algazalus in libro, quem hac de re in Averroem confecit, necnon in libro Propositorum, Mahiaddinus Asphahanensis Persa Tract. de Intellectu, Intelligente, & rebus Intellectis, Abuzacharias Jahia Cordubensis in Commentariis Theologiæ Mahometi Sanusii; Abdalla Talemsanus in Commentariis ejusdem Theologiæ; Abuzaidus Thaalabus in Commentariis Alcorani, necnon in libro Definitionum; Abdalla Bocharensis item in suis Commentariis in Alcoranum, ac alii per plures. Ex laudatis mox Auctoribus responsiones quasdam, & argumenta contra hujus sententiæ Assertores hic congerere duximus, ut hinc palam omnibus fiat, quam male illi philosophabantur, & in quæ deducebantur absurda.

Joannis itaque Grammatici Syri, cognomento Ascallabensis liber contra Dahritas ad tria præcipue capita facile contrahi potest, quorum hæc est summa. Primum: Quicquid æternum est, absque omni dubio caret principio, & fine, necnon potentia præditum sit, oportet, infinita, qua suum esse æternum conservet: sed Mundus est corporeus, ac finitus, omne vero corpus finitum potentias habet finitas; ergo in tempore productus est, extititque, cum antea non fuisset. Nota: Nomine potentia infinitæ intelligit Ascallabensis eam, quæ numquam cessat a producendis suis effectis, sed perpetuo agit: nomine vero potentia finitæ illam significat, quæ ad effecta determinata sese contahit, nec perpetuo agit.

Ad hæc ita respondent juniores Dahritæ: Machina hujus universi finita quidem est, finitum autem habere potentiam infinitam, absurdissimum esse, nemo diffitetur, nec nos negamus: at potentiam universi conservatricem, utrumque extremum quod attinet, esse divinam, quæ perpetuo cælestes ciet orbes, nemo nobiscum non sentit.

Occurrit his Ascallabensis: Divinam potentiam quod spectat, nulla dissensio inter nos est, at in eo, quod asseritis Mundum sua natura esse æternum, in omnia a nobis disceditis. Namque si mundus æternus est sua natura juxta vestra placita, quæ scriptis divulgatis persuadere vulgo conamini, nequaquam opus est, ut potentiam conservatricem sui esse a Deo habeat, quia quod natura æternum est, potentia ab eadem natura præditum sit, necesse est, non quidem ab alio acquisita, quæ illud perpetuum conservet. Siquidem si illa potentia ab alio ipsi collata fuerit, non erit natura æternum, sed extrinsecus illam adeptus est, adeoque ea sublata corruptioni obnoxium erit. Cum igitur Mundus non sit sua natura æter-

nus, ut vi argumentorum, & rationum coacti denuo fateamini, illum quoque de novo productum fuisse, minimeque esse æternum, necesse est, fateamini.

Alterum Ascallabensis argumentum. Numquam exstitit Mundus absque individuis, quæ ab invicem propagantur, & accipiunt suum esse, ut numeris omnibus sit absolutus, sicuti post Platonem Aristoteles asserit, alioquin corruisset, & ad finem esset dudum perductus, quia individua ex ipsorum Dahritarum sententia conservatrice æterna virtute sunt destituta. Quamobrem si Mundus exstitit ab æterno, qualis nunc est, individuorum duratio esset mensura partium temporis existentiae Mundi, & ejus durationis: sed partes illæ durationis sunt finitæ, ergo & compositum ex illis, quia compositum ex finitis finitum esse, haud dubium est.

His ita Dahritæ reponunt: Quod est compositum ex infinitis numero, quamvis singula finita sint, nihil obstat, quin sit infinitum, cum igitur Mundi, ac temporis duratio componatur ex infinitis numero partibus, nihil officit, quin possit esse infinita.

Ascallabensis. Si res ita sese haberet, compositum illud infinitum esset quoad utrumque extremum simul, ita ut si unum extremum finitum sit, ac terminatum, necessario sequeretur aliud quoque extremum finitum esse, quia quicquid in illo composito est, ex partibus finitis constat, & solum infinita dicuntur abusive ob numerorum multitudinem: igitur absurdum est dicere, Mundi durationem ab uno extremo esse infinitam, ab alio vero finitam. At certissimum est tam apud nos, quam apud vos eam esse terminatam a parte post, consequenter erit & a parte ante.

Tertium argumentum. Huic argumento tria præmittit Ascallabensis principia tamquam notissima, & ab omnibus concedenda. Primum. Quicquid alio eget ad existendum, necesse omnino est, ut existentiam illud præcedat, ac respectu egentis se habeat, ut ligna respectu navis, quæ existere nequit, quin prius ligna existant. Alterum. Quicquid actu numerationi obnoxium est, infinitum esse, impossibile est, etsi numeranda in infinitum syncategorematice protendantur, quia omnia, quæ ex illis in actum prodeunt, finita sunt. Tertium. Quicquid ad existendum eget, ut infinita alia illud præcedant, impossibile est, id suam posse consequi existentiam. His positis, ita arguit.

Si mundus æternus esset, individua animalium continua atque æterna generatione ab invicem procederent, homo de homine, equus de equo, taurus de tauro, & sic de cæteris, semperque generantis existentia geniti antecederet. Quod si ita esset, profecto existentia Amri patris antecessisset existentiam Zaidi filii, & sic omnium patrum existentia existentiam filiorum in infinitum: igitur Zaidum antecesserunt infiniti patres numero, quorum alter ab altero processit, qui fuerunt causa existentiae ejus. Sed jam positum est in primo principio, quod quicquid alio eget ad existendum, nequaquam existere potest, nisi antecedit illius, quo eget, existentia: in secundo vero principio dictum est, impossibile esse, aliquid actu existere infinitum numero. Si ergo parentes Zaidi numero sunt infiniti, & impossibile est, ut ille existat, quin prius existerint actu illi, quibus eget, ut existat: igitur parentes Zaidi sunt actu infiniti numero, quod impossibile est ex hoc secundo principio. In tertio autem principio affirmatum est, quod quicquid eget ad existendum, ut alia infinita illud antecedant, impossibile est, ut suam umquam consequatur existentiam: at Zaidus actu existit, ergo ejus parentes haudquaquam infiniti sunt numero: sed quicquid fini obnoxium est, principium habet, ergo Mundus principium habuit, cum hujusmodi sit. Adde, quod quamcumque durationis Mundi partem ante existentiam Zaidi mente complexus fueris, procul dubio unum ejus parentum sub illa existere comperies: Mundus igitur habuit principium, quia necesse est, quod primus parentum Zaidi principium habuerit, sicque de cæteris animantium, plantarumque individuis arguendum est. Hoc autem argumentum, inquit Ascallabensis, principiis naturæ omnino consentaneum est, quia res absolutæ, & perfectæ sunt, quæ actu existunt, quæ vero potentia imperfectæ. Quod sane cum ita

fit, oportet, ut res perfectiores antecedant eas, quæ imperfectiores sunt, & quæ actu sunt, eas, quæ in potentia, cum illæ istarum causæ sint. Siquidem quæ in potentia sunt, auferuntur, ablatis iis, quæ sunt actu, sed non contra; nam nisi existat actu Amrus pater, non poterit existere Zaidus filius, qui est potentia, sed absque existentia Zaidi filii, poterit existere Amrus pater. Itaque si Mundus principio caret, nequaquam homo, qui actu existit, antecessit illum, qui in potentia est; sequereturque, omnes parentes Zaidi fuisse in potentia, nullumque illorum extitisse umquam actu, qui alios de potentia ad actum producere possit. Verum hoc naturæ, ejusque principiis prorsus repugnat, quia exigit ordo ejus, & analogia, quemadmodum dictum est, ut quod est perfectum, antecedit imperfectum, nempe quod est actu, quod est in potentia, ut illud educat ad actum, quia illud hujus est causa, cum nihil seipsum efficere possit: & quod potentia existit, perinde ac si non existeret. Quæ autem difficultas nulla quidem est, si affirmatur, Mundum principium habuisse, hac enim ratione prima individua, quæ ad actum a naturæ Auctore producta sunt, reliquorum extiterunt causa. Atque hæc est summa argumentorum, & rationum Joannis Ascallabensis.

Aliorum Philosophorum argumenta, cum eadem fere sint, vel non multum differant, in unum congerere visum est, eodem modo, ac methodo. Si corpora æterna essent, inquiunt, aut quiescerent ab æterno, aut moverentur: sed utrumque absurdum; ergo absurdum quoque est, Mundum esse æternum. Quod autem, si Mundus esset æternus, aut quiesceret, aut moveretur ab æterno, ita ostenditur: Unumquodque corpus necessario loco circumscribitur, atque continetur; quod si in circumscripto detinetur loco, procul dubio quiescit, sin minus, movetur. Motum quod attinet, non inficiantur adversarii, quia cælestes orbis æterno motu cieri affirmant: sed motus ratio requirit, ut res a loco, in quo detinetur, ad alium se transferat, adeoque loci a quo ratio necessario antecedit motum, motus itaque alterius prioritatem supponit, ratio vero æternitatis nullam prioritatem supponit, ex quo rationem motus rationi æternitati repugnare patet: ergo Mundus non est æternus.

Rursus. Unumquemque præteritum motum alius præcedit: sed quod ejusmodi est, de novo est productum; quod autem de novo producitur, effectorem habeat, necesse est, qui aut necessario agat, aut libere: sed non potest esse agens necessario natura, quia hac ratione ex æternitate agentis, sequeretur effecta, & motum de novo producta, & aliquando esse æterna, quod est absurdissimum. Restat ergo, ut sit libere agens: sed qui libere agit, & ex electione, antecedit, necesse est, productos a se effectus: at quicquid suam sequitur causam, & illa posterius est, nequaquam æternum est; ergo Mundus non est æternus. Ad hæc ratio, & esse motus est mutatio de uno in alium locum, ex quo sequitur necessario, statum illum, a quo res mota recessit, antecessisse motum; igitur motus præsupponit aliquid prius: sed quod ejusmodi est, non est æternum; ergo Mundus nequit esse æternus, quemadmodum & orbium cælestium motus.

Præterea. Mundi corporea moles est finita: sed quicquid ejusmodi est, de novo est productum; ergo Mundus est de novo productus, non æternus. Majorem propositionem ita probant. Medietas Mundi est minor toto: sed minus est finitum; ergo medietas illa est finita: pari ratione de alia medietate arguendum est; ergo collectivum istarum partium est finitum, quia quicquid ex finitis consurgit, finitum esse oportet. Quod autem finitum de novo sit productum, ex eo ostenditur, quod intellectus potest concipere magis, & minus illo: sed quod hujusmodi est, ut nec magis nec minus sit, terminante omnino eget; quod vero terminatum est, nequit esse æternum; ergo mundus non est æternus.

Idem argumentum ex motu Saturni & Solis ita urgent. Circulationem, quam uno conficit Sol anno, triginta annorum spatio perficit Saturnus: igitur circulationes Saturni multo pauciores numero sunt circulationibus Solis, seque habent ut unum ad triginta; quod autem minus est, item & finitum: circulationes itaque Saturni sunt fini-

tæ ; ergo & ejus motus principium habuit aliquando , nec est æternus , igitur & reliqui motus , quia duplum finiti sæpius etiam replicatum semper est finitum . Hæc , & quamplura alia id genus tam apud antiquos , quam recentiores Arabum Philosophos leguntur , quibus singulis in præsens recensendis superfedimus , cum ut brevitati consuleremus , tum quia satis trita sunt in scholis Philosophorum .

DE EJSUEM MUNDI ORIGINE , ET DURATIONE

antiquorum Arabum Astronomorum Sententia .

C A P U T O C T A V U M .

ASTRONOMI ut qui non eandem omnes conditi Mundi constitutionem , & planetarum , siderumque situm statuebant , in diversas abibant opiniones , variasque Mundo ætates ex suis positionibus & fundamentis tribuebant . Gelaladinus Afiutensis in Historia Ægyptiaca duas refert opiniones , sive Astronomicas Epochas , quas nonnulli ex Pyramidis cujusdam inscriptionibus sub Ahmeti Bentuluni præfectura eruerunt . Ex prima Epochâ a structura illius Pyramidis ad ann. 261. Hegiræ putabantur anni triginta mille , ex altera vero octingenta mille . Ex quo autem discrimine manifeste colligitur , aut hoc esse merum excogitatum commentum , uti revera est , aut eos qui inscriptiones illas interpretati sunt , potius imposuisse , aut esse hallucinatos , quam bene legisse , aut intellexisse . Qui enim fieri potest , ut eadem Pyramidis structura ab eodem rege facta duabus notetur Epochis , quæ immensum quantum inter se distent ?

Gezbanitarum etiam secta erat Astronomorum apud Arabes seculi ignorantie notissima , quæ docebat , singulos triginta-sex mille annos , quadringentos , viginti-quinque bina ex singulis animalium speciebus produci , marem scilicet ac fœminam ex quibus animalia propagantur , hocque inferiorem incolunt orbem . Absoluta autem cælestium orbium circulatione , quæ illo annorum conficitur spatio , iterum alia producantur animalium genera & species , quemadmodum & plantarum , aliarumque rerum , & primus destruitur ordo , sicque in infinitum producitur . Planetas autem , & astra vocabant isti patres , matres elementa , quæ eorum excipiunt impressiones , filios composita , quæ utrorumque virtute gignebantur . Inter hos vero filios unum quemdam omnium excellentissimum , præstantissimum , & omnibus numeris absolutum ex purissimis , atque defæcatissimis planetarum , & elementorum partibus gigni asseriebant , quem Deus sibi unit , ac mira per illum in hoc inferiori orbe durante sua circulatione operatur .

Astronomorum alii Mundo quidem principium constituebant , sed nullum habiturum finem credebant , cælestem nempe quod attinet . Elementarem vero hunc singulorum cælestium signorum subiciebant dominio , quo desinente desinat ille , destruatque , & alterius dominio incipiente perpetua conversione incipiat iterum , atque renovetur Mundus idem . Istis autem signis non par dominatus tribuitur ab his Astrologis tempus , sed gradatione quadam sese excedunt . Nam signo Piscium mille tribuuntur anni , bis mille Aquario , Capricorno ter mille , quater mille Sagittario , quinque mille Scorpioni , sex mille Libræ , septem mille Spicæ , octo mille Leoni , Cancro novem mille , decem mille Geminis , undecim mille Tauro , Arieti duodecim mille . Horum omnium signorum revolutione peracta ad idem principium redeundum esse asseverabant , initium vero revolutionis a regno Spicæ sive Virginis inchoant , quod est septem annorum millium . Ex quo patet , hos mundo principium statuisse , sed non finem ejus renovationi . Verum enim vero horum sententiam falsam esse res ipsa nos docet , quia secundum ipsorum computum , qui ab illo , qui ex septuaginta Interpretum

Editione colligitur, non multum distat, anni jam putantur 160. plus minus supra 7000. atque adeo haud dubium est, si ejus Auctores nunc viverent, quin palinodiam publice canere cogerentur, ut de sui Messiae adventu fecerunt olim, & jam rursus faciunt Judæi. Quoniam autem res a nostro proposito scopo non longe distat, & ad convincendam audaciam, pervicaciam, perfidiamque sua evidentia non parum facit, breviter illam a capite referre non pigebit.

Traditio itaque apud Judæos antiquissima est, & in ipso Talmude aliisque libris non semel repetita, ac ut Eliæ Prophetæ vaticinium credita, quemadmodum præter multos alios testatur eruditissimus Fabianus de Fioghis cap. 85. sui Dialogi, Mundum scilicet sex mille annis duraturum, septimo tandem destructum iri, Talmudis hæc sunt verba in Tract. Sanhedrin cap. Helek, & in Gemara Habodæ Zoræ capite 1. & alibi: *Sententia domus Eliæ: sex mille annis durabit Mundus, & uno erit destructus: duobus mille annis vacuus erit* (id est absque lege, ut interpretantur) *& duobus mille annis sub lege, & duo mille anni erunt dies Messiae.* Recentiores Judæi videntes hoc tempus præstitutum jam esse elapsum, & Messiam, qualem exoptant, nempe divitem, ac terrarum dominum, nullum hætenus apparuisse, totam moræ culpam in sua rejecere crimina, hæc Eliæ vaticinio addentes: *Et propter peccata nostra, quæ quamplurima sunt, tot anni jam supra illud tempus elapsi sunt.* Additionem hanc esse ejusdem Auctoris ac reliquæ sententiæ, Menasseh Ben-Israel Judæum virum eruditum affirmare non pudit lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 3. ad suæ Gentis stabilienda placita, & commenta, non autem ipsam veritatem. Ita quippe scribit loco mox citato. *Quia vero præter opinionem suam* (Auctor ille) *rem cadere videbat, ideo erumpens in lamentationes, ac querelas ait, vitia, ac peccata populi in causa esse, cur adventus Messiae ulterius, longiusque dies iste esset dilatus, adeo ut jam trecenti anni ultra quatuor millia annorum elapsi essent.* Sed quis cordatus, & qui tantisper rationis usum habet, non videt, verba illa ejusdem Auctoris reliquæ sententiæ haud esse posse? Nam Auctor ille vel fuit ante præstitutum tempus elapsum, vel post: si ante, qui dicere poterat: *tot anni jam supra illud tempus elapsi sunt?* Si post, qui vaticinandi est modus iste a posteriori? Sane nec vaticinium dicendum est, nec ratiocinium, quia immensum quantum ab utroque distat, Non ita male profecto noster divinat Astrologus, aut suas infert conclusiones. Mortem Imperatoris Turcarum, octo menses postquam contigit, egregie prædixit, seu se prædixisse dicit, Posteriores Cabalistarum prima spe frustrati ad sextum millenarium provocarunt, & mysterium hoc juxta artis institutum ex opere sex dierum creationis eliciunt. Horum sententiam legere est apud eundem Menasseh tract. de creatione mundi, problem. xi. cui hic est titulus: *An spatium sex dierum quo mundus conditus est, mysterium aliquod in se habet?* ubi hæc sunt ejus, & Cabalistarum apud illum verba de mysterio sexti diei: *Sexto die creata sunt quadrupedia, & homo omnium postremus. Eo designatur sextus millenarius, in quo omnes Principes liberabuntur a jugo Imperii Romani, & quilibet regnabit in sua diæcesi: atque hoc tempore venturus tandem est Messias, cujus typus fuit Adam, quippe qui non aliter quam Adamus olim, etiam tum dominabitur, atque imperium habebit in omnes pisces, aves, & quadrupedia, per quæ figurantur omnes Mundi principes.* Idem problem. 30, postquam respondit octo argumentis illorum, qui Mundum ab æterno conditum esse volunt, hanc infert ex dictis Cabalistarum ejus sententiæ confirmationem: *Hæc ratione, inquit, corruunt argumenta eorum, qui contrarium sentiunt, & simul etiam confirmatur Cabalistarum opinio, quæ maxime nititur verbis Eliahu, qui dicit Mundum sex mille annis duraturum, & uno interiturum. Quod intelligendum est de septimo millenario, quo tempore omnia inferiora corrumpentur, & ad chaos redibunt, ex quo facta sunt.* Sed ex his oritur non levis difficultas, imo maxima, & Judæis numquam solvenda, quia sexti millenarii, ad quem elapso quarto millenario confugerant, ac iterum adventui Messiae illum præstituerunt Cabalistarum & Rabbini, finis jamjam adest, & synagogæ pulsant fores. Siquidem annus nunc ab illis putatur 5410. Messias tamen iste ab illis tamdiu expectatus nullibi comparet, nulla ejus cura

prænuncia, nulla spes proxima. Quando erit igitur ea terrena, materialisque Judaica felicitas tempore hujus Messiae? Quantum durabit Judaicum hoc regnum sub isto Messia in omnes gentes, ac illarum principes, quorum opera non aliter sunt usuri Recutiti, ac bestiarum & jumentorum, per quæ figurantur, ut mox citatus Menasseh affirmat? Quingenti, aut quadringenti anni beatitatis hujus Judaicae tot centenos compensabunt calamitatum, & miseriarum, quos Israel passus est, patitur haecenus, & pro certo adhuc passurus? Minime vero, ajunt Rabbini; sed tot erunt dies felicitatis hujus, quot fuerunt dies calamitatum, ut Psal. 90. vers. 15. ita de illis vaticinatus est Psalmographus: *Letati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti; annis, quibus vidimus mala. sive ut ipsi legunt: Letifica nos, juxta dies afflixisti nos, annos vidimus malum.*

Quid igitur, quæso, doctissimi Rabbini, nunc agendum est? difficultas solvenda. Agite. sed quis tantus erit? Menasseh Ben-Israel, quem nec fugit difficultas isthæc, nec solutio Probl. mox citati in hæc verba: *Hoc ita supposito, restat dubium aliquod non leve, quod nobis solvendum est. Id hoc est, si ista opinio (quod scilicet Mundus sit duraturus sex mille annos) vera est, & quod erit tempus Messiae, sive quis dicit Mundus ille Messiae, quem Israel expectat, in quo promisso gaudio fruetur. Ratio dubitandi est. Cum enim Israel jam tot centenos annos tam graves calamitates passus sit, & adhuc patiatur, sola spe futurae istius in diebus Messiae felicitatis se sublevans, ac sustentans, profecto omnino par, & æquum videtur, ut anni isti felices plures sint, longiusque durent. At vero cum jam agatur quinquies millesimus trecentessimus nonagesimus quintus annus a Mundi creati initio, exiguum temporis restat ad finem sex istorum mille annorum; cumque ex Judeorum omnium sententia nondum venerit Messias, videtur sane nihil, aut parum admodum temporis reliquum futurum Israeli, quo feliciter vivat sub Messia suo, & sperata felicitate perfruatur.*

Ad propositi hujus dubii solutionem requirit Menasseh longiorem prolixiorumque tractatum: putat nihilominus rem confectam esse, dum asserit, opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futura ex illius vaticinii præscripto, apud omnes Hebræos non esse communiter receptam, quia R. Moses Ægyptius, alique Judæi existimarunt, Mundum fore æternum, subditque: *Omnia vero loca, quæ videntur innuere contrarium, conciliantur, quemadmodum in Conciliatore meo videre licet.* At quæ, sodes, conciliatio est illa Scripturæ locorum, cum ea, quæ Mundi æternitatem aliquo modo innuere videntur, proprie, & ad litteram accipiat Moses ille, quæ vero corruptionem, metaphorice, & figurate? Hac sane ratione nulla difficultas non solvitur, & nulla contradictio non conciliatur. Adde, quod nec dubium a Menasseh propositum solvitur, quia ipse in suo Conciliatore quæst. 30. ad quem lectorem remittit, contrariam, nempe Cabalistarum opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futura, amplectitur tamquam veram, ac magis piam, eamque a sapientibus Prophetis receptam esse ex R. Sclomo Ben Aderet sententia scribit: idemque pluribus auctoritatibus & rationibus eam roborare obnititur. Quinimo hanc R. Moses Ægyptii expressis verbis improbat lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 11. atque adeo difficultatem iis verbis elusit potius, quam solvit, & adhuc cum suis Rabbini, & Cabalisticis in eodem hæsitat luto.

Aliam quamobrem eodem Probl. cum recentioribus Cabalisticis excogitavit solutionem. Idcirco, inquit, quidam hujus seculi Cabalisticæ animadvertentes eam difficultatem, dissentiunt ab antiquis, & inquiunt, quando ait *Eliahu ויהי הריב* & uno destruetur, non intelliguntur mille anni, neque uni-versalis destructio: sed quod uno die, aut una hora sistetur generatio, & corruptio cum omnibus celestibus motibus. Suam vero ipse dicens sententiam libro 3. de resurrect. mort. cap. 4. eandem amplectitur hujus Eliahu, quem alium a Thisbite facit, prophetiæ interpretationem. Ad me, inquit, quod attinet, ego postremam opinionem (nempe recentiorum Cabalistarum) tamquam verisimiliorem, cæteris præferrem: ac proinde existimo, Mundum uno die, vel

unica hora destructum iri, id est, toto illo tempore suspensis, ac immotis stantibus orbibus celestibus, nullam futuram, neque generationem, neque corruptionem, omniaque per resurrectionem innovatum iri, & ad meliorem statum reditura esse.

Ex hac unius difficultatis solutione plures aliae haud leviores exoriuntur. Prima emergit ex interpretatione horum verborum vaticinii וְהָרָרִיב & uno destruetur, sive destructus erit, quibus volunt Mundi destructionem uno die, vel hora, aut momento temporis tantum duraturam esse. Sed sane verborum analogia aperte interpretationi huic repugnat, videturque necessario illam destructionem mille annos fore duraturam, quia ea tempora per millenarios distribuit vaticinii auctor, tribuitque Mundi vacuitati, sive legi naturae annos bis mille, bis legi Mosaeicæ, ac totidem diebus Messiae, demum destructioni unum absque ullo addito, quod possit variare sensum posterioris membri, aut illud restringat, ideoque eadem prorsus ratione intelligendum est, ac antecedentia. Nec puto sane aliter Menasseh explicaturum principis alicujus præscriptum, quo mandet illi, qui a thesauris est, ut singulis hujus sententiæ Rabbinis bis mille solvat aureos nummos, Menasseh vero unum.

Altera difficultas vertitur circa adventum Messiae, quem Menasseh, & recentiores Cabalistsæ ad ultimum relegant sexti millenarii diem, ipsique mortuorum resurrectionem adjungunt, ut ex cap. 2. lib. 3. de resurrectione mortuorum ejusdem Ben-Israel patet, adeoque regnum ejusmodi Messiae fore post ipsam resurrectionem necesse est. Atque hinc quis non videt, Judæorum sententiam de adventu Messiae merum esse delirium, ac ut reliqua Rabbinica, & Cabalistica commenta vacillare, fluctuare, atque nutare tamquam nullo stabili, fixoque innixam fundamento, aut anchora veritatis firmatam. Nam cum primum, secundumque præstitutum terminum elapsos esse vidissent, ad tertium refugerunt, quem statuunt in ipso die resurrectionis, quamobrem tempus illud expectandum ipsis est. Profecto rationi longe consentaneum fuisset, vel vaticinium illud penitus negare, vel tempus protrahere, quam Messiam post resurrectionem expectare. Hoc unum certe argumentum, si Judæus essem, sat mihi luminis prætulisset, ad tam palpabiles tenebras abjiciendas, ac nutantem adeo persuasionem repudiandam, Christianamque amplectendam fidem; cum Christianorum Messias sive primi, sive secundi termini rationem in eas, ad præstitutum præscriptumque ab Eliae vaticinio venerit tempus. Primus quidem terminus clare, dilucide, explicate, ac plane habetur ex textus Hebraici supputatione, juxta quem Christum Dominum, scilicet verum Messiam venisse constat circa initium quinti millenarii: secundum vero terminum non minus luculenter dat computus, qui ex septuaginta-duorum seniorum versione colligitur, secundum quam Christus Dominus venit sexto millenario. Hæc supputationis varietas ab ipsis Judæis invecata non absque forte divina providentia obligit ad illorum confundendam pervicaciam, ac ut illos utroque includat, concludatque termino, ne huc aut illuc loco dimoveri possent. Præterea manifestissima apud Menasseh in hac Judæorum sententia deprehenditur contrarietas. Siquidem lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 2. totis viribus ostendere nititur ex cap. 33. Deuteronomii, cap. 2. 23. & 49. Isaiae, Psalm. 72. aliisque divinis oraculis, adventum Messiae resurrectioni mortuorum, quæ erit ex ipsorum sententia, in fine sexti millenarii, conjunctum & annexum fore. Quod si ita est, qui fieri potest, ut Elias initium quinti millenarii, seu tertiam ætatis Mundi periodum huic adventui præscripserit? Quis sanæ mentis, & fidei facile credet, alium & alium terminum eidem rei a diversis Prophetis præstitui? Hinc quam misere cæcutiant miseri Judæi, Messiam quærentes, & expectantes, nemo clarissime non videt, nisi in luce meridiana cum illis cæcutire & ipse velit.

Adhuc occurrit alia difficultas, non solum omnium gravissima, sed etiam multiplex. Si enim ultimo die sexti millenarii Messias est venturus, quo die quoque mortuorum resurrectio obtinget, vaticinium illud Eliahu eluditur potius a Rabbiniis, quam interpretatione explanatur ulla, quia illi bis mille anni, qui diebus & regno Messiae tribuuntur, vagi erunt, ut ita dicam, & incerti, nec alium exitum habebit ejusmodi Prophetia, quam deliria Mahometi, cum hic non agatur de unius, aut alterius saeculi discrimine, sed de toto intervallo Messiae adventui praescripto. Maxime obstat quoque assertio ejusmodi ipsorum Rabbiorum alii sententiae Psalmographi confirmatae auctoritate, quam paulo superius retulimus, nempe tot fore dies Messiae, & Judaeorum felicitatis, quot fuerunt afflictionis: sed resuscitati numquam amplius morientur ex Tract. *Sanhedrin Viene*, *Midras Talmedenu*, aliisque libris, & auctoribus, ergo nec felicitate illa, quam semel consequuti sunt, excident. Beatitudo igitur Judaica, ac ultima felicitas tota materialis erit, corporea, ac terrena, nec aliud habebit objectum, aut in quoquam alio consistet, quam in uxoribus ducendis, liberis procreandis, divitiis cumulandis, demumque sensualibus voluptatibus in hoc Mundo, in melius renovato, vacando, ut idem quoque Menasseh lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 9. ultro fatetur, suamque hanc sententiam Judaeis omnibus receptissimam esse conscribit, ac R. Mosis Aegyptii, & Isaaci Abravanelis contrarium sentientium opinionem pluribus improbat. Ex hujus Judaicae felicitatis delineamenti suum formasse Mahometum paradisum arbitror, & ejus fundamenta jecisse. Verum non tam humiliter sensit, sapuitque, ut Rabbini, quia quamvis paradisum suum fluminibus lactis, mellis, butyri, & perennis, gelidae, ac dulcissimae aquae allui asseruerit, elegantissimas puellas eo introduxerit, omnium lectissimorum, jucundissimorumque fructuum arborum genera ibi conseruerit, odorum, florumque suavitate omnia oppleverit, aedificia ex pretiosissimis gemmis ac margaritis excitaverit & exornaverit, demumque omnes illecebras, & voluptatum blandimenta, ac lenocinia quasi titillationes sensibus adhibuerit, nequaquam tam nobile domicilium in terris collocare dignatus est, sed super caelos septem, & maria septem ipsi locum delegit, & in septem tribuit ordines, ut ex capite proxime sequente clarius habebitur. Primus dicitur *domus majestatis*, secundus *domus salutis*, tertius *hortus voluptatis*, quartus *domus eternitatis*, quintus *hortus beatitudinis*, sextus *hortus paradisi*, septimus *hortus Eden*, qui caeteris eminet, & cujus convexo solium Dei est impositum. Quae autem in hoc paradiso sunt, idem Mahometus auctor est, nec oculus vidit, nec auris audivit, nec humanum cor imaginari potest. At Judaei ut nullum alium paradisum agnoscebant ex terra Aegypti egressi, quam ollas carniurn, quarum recordati non absque summa indignatione & animi moerore dixerunt ad Moysen & Aaron: *Quando sedebamus ad ollas carniurn, & comedebamus panem in saturitate*; ita ex Palaestina possessione expulsi eo semper dirigunt mentem, ac terram illam lacte & melle fluentem pro suae finalis beatitudinis objecto constituunt. Nam hanc inter Israelitas post mortuorum resurrectionem distribuunt iterum, cibo & potu materiali resuscitados usuros asserunt, & terram illam in aeternum eos possessuros affirmant, ut apud Menasseh lib. 3. de resurrectione mortuorum cap. 8. & 9. videre est. Exinde planum fit, cur tam intimo & capitali odio Christum Dominum persecuti sunt Judaei, ac ab ejus aversi semper doctrina. Ille quidem bonorum terrenorum maxime inculcabat contemptum; ipsi contra nonnisi in haec ferebantur, in haec a cunabulis praeconi erant, horum gustum habebant dumtaxat, solus hic ipsis erat genius, altius (ut uno omnia complectar verbo) se extollere nequibant, nec degenerarunt a parentibus filii. Mundana Christus Dominus aspernabatur sceptrum, vindictam ac talionis poenam graviter condemnabat, vitam ipsam, qua nihil carius est, parvi ut facerent, suis persuadebat, & mortem, qua terribilius est nihil, ut oppeterent, ad beatam vitam consequendam, perpetuo hortabatur. At Judaei Messiam nonnisi regem terrenum agnoscebant patres, fatentur filii, ac propterea vulgato & communi epitheto eum *regem Messiam* voca-

tant, in vindictam autem & poenam talionis præ cæteris mortalibus erant ac sunt proclives, ita ut si vires pares voluntati essent, de reliquis gentibus jam actum esset. Demum de longitudine vitæ, & cura cutis nihil attinet dicere: a minori enim ad majus argumentum hic procedit. Hoc unum sane confidenter addere non dubito, quod si Augustus Cæsar, Tiberius, aut Nero ipse, vel si quisquam alius scelestorum libidinumque maculis contaminatissimus atque notissimus, Messiaë titulum, & officium apud Judæos suscipere voluisset, sceptrum & bona largiens, aut largiter promittens, quin illum ut verum Messiam pronis genibus recepissent, idemque nunc agerent cum Turca, si bona terrena ipsis offerret, Scripturarumque oraculis id comprobare niterentur, quia loca illa, quæ adducunt pro primo Messiaë adventu in ipso die resurrectionis, non magis pro illo faciunt, quam pro aliquo istorum. Itaque mundanæ divitiæ & voluptates sensuales una & sola sunt Judæis Messiaë vera nota, addat Menasseh suam summam continentiam & moderationem quibus usuri sint his. Sed jam tempus est, ut ad semitam nostrum pungamus asellum, quemadmodum Syris in proverbio positum est, scilicet eo, unde digressa erat, nostra revertatur oratio.

Arabum igitur nonnulli alii apud Georgium Homaidium Elmacinum parte 1. sui Chronici perhibent, Planetas suum incœpisse motum in ipso conditu mundi a primo puncto sive gradu Arietis, colliguntque ex ipsorum Planetarum, aliorumque Astrorum directione exinde ad finem An. Heg. 662. elapsos jam esse annos mille millium millium, tercentos viginti mille, ac tercentos sexaginta unum annum. An autem juxta horum opinionem Mundus finem sit habiturus, nulla fit ibi mentio. Hæc opinio merum excogitatum est, & delirium censenda, peccat quippe in ipsa principiorum positione, quæ probanda prius erat: etenim posito semel falso principio, infinita sequuntur absurda.

Sunt etiam apud eundem, qui singulis septem Planetis mille dominatus tribuunt annos, adeoque horum septem absolutis revolutionibus, quod fit singulis septem mille annis, Mundus hic elementaris renovabitur, & ad pristinum statum omnia redibunt. Hæc opinio maxime viguit inter Ægyptios, qua persuasi suos Thesauros, & pretiosa, ac sibi cara quæque secum sepeliri & recondi sedulo curabant, tamquam iterum in hunc reversuri mundum, suisque divitiis perfruituri. Sed hac de re fusius suo loco.

Judæorum nonnullorum non absimilis huic fuit sententia, asserentium Mundum elementarem sex millibus annorum duraturum, septimo vero millenario interiturum, iterumque extitutum novum, & hunc etiam sex mille annis peractis relapsurum esse ad pristinum chaos; atque ita vicissitudinem hanc subiturum usque ad quadraginta novem millia annorum; tum in nihilum omnia redactum iri. Fuit sane sententiæ; sed longe futiliores sunt rationes & argumenta quibus asseruntur.

C H R O N O G R A P H O R U M, A T Q U E H I S T O R I C O R U M A R A B U M

de ejusdem Mundi origine, & duratione Sententia.

C A P U T N O N U M.

SUPERIUS jam dictum est, priores Arabes non minus Chronologiæ, atque Historiæ studiis operam navasse, quam aliis disciplinis, etsi omnia antiquorum more susque deque fabulis & superstitionibus confuderint. Hoc porro ex eo maxime accidit, quia utraque a Poetis aut conscribebatur, aut ad scriptores alios inde manabat. Quod vero iisdem vitiis contaminata ad Mahometanos Auctores

fluxerit, ex eo factum est, quoniam, ut supra quoque notavimus, omnium gentium & populorum fabulas, superstitiones atque nánias retinuit non solum Pseudopropheta Mahometus, sed etiam tam scriptis quam verbis comprobavit, ac tertium quid ex illa temperavit colluvione, quæ lex Alcoranica dicitur.

Porro ad argumentum præsens quod spectat, ut propius accedamus, notandum est omnes Chronographos, & Arabum Historicos utriusque seculi, nempe antiquos & recentiores, Philosophis quibusdam exceptis, ut supra videre est, uno affirmare ore, Mundum a Deo creatum esse aliquando. Quo autem ordine ex ipsis referre, atque graphice exprimere non gravabimur, ut exinde curiosi videant Lectores, gentibus etiam in densissimis tenebris constitutis semper aliquid maximi ejus luminis veritatis affulxisse, etsi ob oculorum mentis hebetudinem, eas esse potius hallucinatas dicendum est, quam vidisse.

Afferunt igitur, Deum Optimum Maximum, cum res a privatione ad esse producere decrevit, omnium primum tabulam quamdam amplissimam, & calamus creasse, ut singula quæ futura sunt usque ad diem Judicii in illam referret. Hoc facto album margaritum procreavit absque ulla prævia materia, quod, cum illud oculo majestatis conspexisset, in aquas liquefactum est, unde abyssus emerfit. Hæc subsecuta est aeris productio, tum animarum; quanquam alii velint, animarum creationem omnes alias præcessisse creaturas, post illas vero Angeli quatuor qui Dei solium portant, procreati sunt, quorum princeps Israphael dicitur. Post hos autem quatuor reliqua Angelorum producta est turba. Cæteras autem creaturas ad esse educere statuens altissimus Deus album unionem creavit, qui oculo divinæ Majestatis conspectus statim liquefactus est, ac ebullire, fumumque sursum emittere cœpit, atque spumare. Quo facto terras septem constituit ex ejus spuma Deus, nec non fluctus & montes; ex fumo vero cælos totidem. Quoniam autem terra suo pondere deorsum ferebatur, nec suspensa stare poterat, ipsi ceti cujusdam immensi supposuit dorsum, de quo ita Alcoranus: *Per calamum, & quæ scribit; per cetum, & quæ sustinet.* Ceto autem, eadem urgente difficultate, aquarum subjecit abyssum, huic immensum saxum, cui Angeli dorsum, Angelo aliud ingentissimum saxum, de quo sermo est in Alcorano, huic demum ventos. Quidam primo loco ponunt taurum, secundo saxum, tertio cetum, quarto ventos; omnemque terramotus causam in taurum rejiciunt, asseruntque hunc accidere, cum taurus fessus aliquando tantæ molis onere, illam ponderet, liberetque, ac membra minus defatigata ponderi sufficiat: tunc enim, ajunt, terra huc & illuc impellitur, & excutitur, unde motus ille. Aliis minime ea arridet opinio, quare molem terræ monte Kaf, cujus reliqui montes rami sunt, tamquam clavis trabalibus firmatam, confixamque esse volunt. Universi hujus opus sex dierum spatio confectum esse hoc ordine tradunt. Primo & secundo die terra creata est. Tertio die montes, & quicquid in illis est. Arbores ac germina, die quarto. Cæli die quinto. Die sexto demum sol, luna, stellæ, planetæ, Angeli. Quamobrem diem hanc *يوم الجمع* *Jaum Algiomba*, id est, diem collectionis & impendii, vocant Arabes, quia in illa collectio & summa omnium creaturarum facta & perfecta est. Ex quo dies iste maxima in veneratione habitus semper est cum apud Arabes seculi ignorantia, tum apud eos, qui Mahometo nomen dederunt; simulque ex his palam fit, falsissimam esse illorum opinionem, qui in honorem Veneris hunc diem celeberrimum esse Arabibus scribunt. Cælum autem, quod terram ambit, nobisque proximius est, ex caruleo saphiro conflatum esse autumant, secundum ex candidissimo argento, tertium ex carbunculo, quartum ex albo unione, quintum ex auro purissimo, sextum ex jacyntho, septimum tandem ex lucentissimo lumine. Super hos cælos septem totidem lucis maria expandunt, & super hæc paradisorum constituunt parem numerum. Primus vocatur *domus majestatis*, ex candidissimis constans margaritis. Secundus,

domus salutis, ex lucidissimis carbunculis. Tertius, *hortus voluptatis*, ex viridi smaragdo. Quartus, *domus æternitatis*, ex flavis coraliis. Quintus, *hortus beatitudinis*, ex candidissimo argento. Sextus, *hortus paradisi*, ex auro purissimo. Septimus, qui cæteris eminet, cujusque convexo solium Dei impositum est, *hortus Eden*, ex pretiosissimis unionibus. In his quidem mansionibus variis præparavit Deus, ait Mahometus, suis cultoribus, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, neque cor humanum imaginari potest. Locum illum beatitudinis Mahometani vocant finem ultimum, beatorum Mundum, faciem Dei æternam. Confer hæc cum paradiso nuperorum Judæorum, de quo supra vidimus. Sub solio Dei aliqui constituunt expansum, sive mare divinæ providentiæ, ex quo necessaria alimenta creaturis defluere ajunt. Inde quippe asseverant, de uno ad aliud cælum fluunt pluvie, donec perveniunt ad locum quemdam, quem *Abram* vocant, a quo venti eas deferunt ad nubes, quas agitanter, atque cribrantes, ut loquuntur, super terram dispergunt. Circulum lacteum, sive lacteam viam, quam *γαλαξίας* Græci vocant, ob lac Junonis effusum, ut Poetarum fingunt fabulæ, portam cæli esse autumant, per quam descendunt, ascenduntque Angeli. Poetarum etiam fabula est, hanc esse viam, per quam superi ad Jovem accedebant. Ovidius:

*Est via sublimis cælo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso,
Hæc iter est superius ad magni regna Tonantis,
Regalemque domum, &c.*

Hæc ipsis Arabibus dicitur *via straminis*, sive *palearum*, fabula ab Ægyptiis derivata. Fingunt enim Typhonem Isidis fugientis fasciculum aristarum sibi obiectum in cælo dispersisse, ex quo circulo illi nomen mansit, ut refert doctissimus, linguarumque peritissimus R. P. Athanasius Kircherus Societatis Jesu in Supplemento Prodomi, cap. 5. de Ægyptiacis stellarum appellationibus. Per hunc quoque circulum fluxisse olim cataclysmi aquas, iidem fabulantur. Antiqui Chaldæi hanc fuisse superiorum viam Poetis assentiebantur: Cæli vero portam, per quam descendunt Angeli, ascenduntque animæ, Ursam majorem statuebant, quam eminentiorem totius cæli partem faciebant. Machinam autem terræ, ea, qua diximus mox, ratione ad perfectionem perductam, Geniis incolendam excolendamque ab ejus Auctore Deo traditam fuisse perhibent, eisque Ablisum, quem nunc Diabolum & Satanam vocamus, præfectum fuisse. His plura dedit præcepta Deus observanda, inter quæ præcipua erant, ut ne animalium effunderent sanguinem, nec odiis, & inimicitias sese prosequerentur. Divinis igitur obsequentes mandatis, & nutibus terram hanc coluerunt, excolueruntque septies centena millia annorum, tandemque divina præcepta parvi facientes, & sanguinis effusioni largiter operam navarunt, & odia atque inimicitias inter sese exercere cœperunt. Quod videns Ablisus, nec remedium afferre valens, Deum altissimum obnixè rogavit, ut illum in cælum transferret, ne aliorum sceleribus macularetur. Hujus precibus acquiescere non est dedignatus Deus, sed benigne illas excepit, & suorum votorum fecit compotem. Ille beneficii haud immemor noctu diuque divino cultui totus sese dedit, unde brevi promeritus est, ut terrarum regnum, imperiumque ipsi conferretur. Quamobrem adjunctus illi est Angelorum ingens exercitus, cujus ope genios illos improbos, ac perduelles ad maris insulas abegit. Ego sane fabulam hanc ex Bulegihani, qui secundus a Chiumorto regnavit Persis, enatam esse arbitror. Ferunt quippe Arabum, Persarumque Historiographi, Bulegihanum hunc infinita propemodum nebulonum, scelestorum, ac improborum turba orbem terrarum expurgasse, & ad insulas maris ablegasse, illosque diabolos appellare voluisse, ac gigantes. Huc quoque forte respicit illud Apostoli: *Omnes insulani mali.*

Interea hominem creare decernens Deus Angelis ait: Utrique creaturam quam-

dam creare jam statui. Cui responderunt: Domine, quæ creatura hæc erit? Quibus Deus: Quæ mandata mea transgredietur, ac perparvi faciet; cujus posteri iniquitates ac scelera sunt commissuri enormissima, invidia ad hæc tabescent, inimicitias exercebunt inter sese graves ac periculosas, frater fratrem neci dabit, irridebitur a filiis pater; uno verbo, nullum non patrabunt malum, aut crimen. Cur, inquit Angeli Deo, terrarum imperium effundentibus sanguinem tradis, & omne criminum scelerumque genus patrantibus subjecis; nos vero, qui diu noctuque tuas extollimus laudes, ac sanctissimum tuum celebramus nomen, excludis, & depellis? Quibus Deus: Quæ ego scio, vos nescitis. His dictis Gabrieli præcepit, ut pugillum terræ sibi afferret. Cui, cum divina mandata executioni mandare præsto esset, terra ait: Te per Deum adjuro, ne diminuas me; qui tanto absteritus sacramento, vacuus reversus est. Quamobrem mittitur Izrael, nempe Angelus mortis, quem eodem modo terra adjuravit. At ille juramento juramentum retundens ipsi ait: Ego quoque per Deum te adjuro, ne vacuum remittas me, divino præcepto executioni minime mandato. Pugillum igitur capit terræ rubri, nigri, albique coloris, ex quo factum est, ajunt, ut homines non ejusdem, sed varii, ac diversi coloris sint. Quidam vero Auctores tradunt, diversa hominis membra ex diversarum regionum luto composita esse, atque compacta. Afferunt quippe, caput esse ex terra Caabæ, qui locus est, ubi nunc Mechanum cernitur Templum, pectus ex terra Syriæ, dorsum ex Ægypto, ventrem ex Indiis, manus ex Oriente, pedes ex Occidente. Nonnulli alii ex septem terris compactum esse hoc humanum corpus comminiscuntur; nempe caput ex prima, collum ex secunda, pectus ex tertia, manus ex quarta, dorsum & ventrem ex quinta, coxas, & nates ex sexta, crura & pedes ex septima. Alii tandem affirmant, caput ex terra Jerusalem esse formatum, & ideo intellectus, prudentiæ, & imaginativæ sedes effectum est. Vultus autem ex paradisi humo conflatus est, pulchritudo propterea splendet in illo. Oculi ex piscina fluminis Alcauthar (est Arabibus unus ex paradisi fluminibus) concreti sunt, quamobrem venustas in illis elucet. Dentes ex ejusdem fluminis lapillis conflati sunt, hinc leporibus sunt præditi. Manus ex terra Caabæ formatæ sunt, quare laboris & industriæ sunt instrumenta, & omnis adminiculi vasa. Dorsum ex Chaldæa, idcirco fortitudine est instructum. Pudenda ex terra Babylonis, ex quo sunt libidinis sedes. Ossa ex montibus, hinc duritiem adeptæ sunt. Cor ex terra Paradisi, quare fidei est subjectum. Lingua ex terra Arabiæ, ideo est disertæ.

Formatio porro hominis hoc ordine & ratione se habuit. Pugillus ille terræ ex omnium sententia in quodam Paradisi loco repositus est quadraginta annorum spatio, donec lutescere cœpit; in lutum autem reductus aliis quadraginta annis ibidem remansit, donec alteratus fœtuit. Tum ex fœtido illo luto statuam quamdam formavit Deus, humanam tribuens illi figuram, sed tanta cura & studio, ut nonnisi post centum viginti annos ultimam perfectionem & manum ipsi imponere potuerit, nec ulla præteribat dies, quin aliquid laboris & studii circa illam impenderet. Humanam hanc statuam perpetuo Ablisus, seu Satanas intento animo contemplabatur, ac penes se dicebat: Ad aliquid maximi momenti ac ponderis formatum est procul dubio hoc opus. Aspectum ipsum naturali quadam repugnantia maximopere horrebat, refugiebat. At animosior aliquando factus proprius accessit, ac luti aliquid summo corripuit digito, & naribus admovit, ex quo tanto terrore improvise percussus est, ut numquam posthac ausus sit eo respicere. Ex hac fabula duplex alia subnascitur. Afferunt siquidem primo, umbilicum humani corporis nihil aliud esse, quam vestigium digiti Ablisi; secundo, ex frustulo illo luti, quod idem absteritus excusserat, canem emeruisse, qui suis latratibus diabolum persequi, & abigere inde cœpit, ac hominem defendere. Et hoc quidem causæ est, ajunt, cur canis tanta pro-

sequatur hominem familiaritate, & excolat amicitia; quia scilicet ex eadem procreatus est luti massa, nempe hominis umbilico. Hactenus affirmant posterique quoque, canem esse satis formidabilem, ac maximi terroris diabolis: quare in domibus nostris alendus est, atque nutriendus non solum adversus obnoxias feras, sed etiam ipsos dæmones, ac malos Genios. Quam autem ob rem canum hospitia alicubi apud Arabum Gentem etiam sub Mahometismo erigi videmus, & publicis expensis alimenta ipsis comparari. Grassante pestis contagio capita sua redimere putant Arabes, si canis caput ad januam suspensum singuli pro se habeant. Sic enim decreti divini solvi arbitrantur debitum, tot animalium mortem exigentis. Hinc canum multitudinem ubique obviam in Arabum urbibus videre est.

Hominem autem, seu statuam illam tanto impendio elaboratam spiritu vitæ animare volens Deus altissimus, & nobilissimam omnium indere illi formam, Angelis præcepit, ut statim atque id factum fuerit, ipsum proni adorarent. Divina jussa exequuntur omnes, Abliso & satellitibus exceptis, qui superbia turgens ait: Adorabone illum ego, qui ex igne sum creatus, qui immensum quantum nobilitate distat a vilissimo luto, ex quo iste factus est? Ego ego sum ille, qui tot annos imperium rexi terrarum, atque dominus sum. Ego ego sum ille admirandis exornatus alis, lumine vestitus, & honoribus omnibus coronatus. Ego ego sum ille, qui te colui in terra & in cælis. Absit ergo a me, absit ut talia præstem, aut mandato ejusmodi obsequi patiar. Quibus indignatus Deus verbis ex suo expulit illum conspectu, & diris devovit æternis. Argumenta & rationes Satanæ ad suos satellites adversus Deum referemus agentes de septuaginta-tribus sectis Mahometanorum; hunc quippe Ismael Sciahinsciah, & alii scriptores Hæreticorum faciunt coriphæum, auctorem, & magistrum, quos arguendi & ratiocinandi docet artem, qua simplices irretiunt.

Qua vero ratione ac modo spiritus in faciem sive nares Adami insuflatus singula animavit membra & artus, non minus fabulosa quam lepida est narratio. Quandoquidem insuflatum ejusmodi spiritum centum mille annorum spatio fictum ex luto simulachrum circuisse affirmant, demumque per os ingressum esse sexto die mensis Aprilis. Cum autem oculos animasset, sese contemplari cœpit Adam, & lutum reliquum adhuc esse videns maximo afficiebatur dolore. Perveniente vero spiritu ad aures, Angelorum audivit concentus, laudesque quibus perpetuo Creatorem celebrant. Per reliqua capitis diffundente sese membra spiritu sternutavit, ac soluta lingua dixit: *Laus Deo: cui Deus: Misereatur tui Deus, o Adam.* Ad pectus descendente spiritu sese erigere tentavit, sed conatibus irritis; hinc dixit Alcorani Auctor: *Mora impatiens erat homo.* Tandem ad extrema pedum perveniens spiritus ille iter suum confecit, absolvitque spatio centum mille annorum. Ad perfectionem perductum tam graphicum, operosum, ac nobile opus in cælum assumptum est, injunxitque Deus Angelis, ut cælorum omnia mirabilia homini ostenderent, quod centum annis factum est. Inde in terrestrem paradysum remittitur, ibique immisso illi sopore ex educta lateris sinistri costa mulier formatur, quam Evam Deus appellari voluit, quia de vivente sumpta est. Hoc nominis Evæ etymon non minus abest ab illo, quod in sacris Literis legitur, quam reliqua creationis Arabicæ narratio. His peractis utrique præcepit Deus, ut ne de arbore scientiæ boni & mali comederent. At illi tribus horis ejusdem diei exactis, sive, ut aliis placet, sex, a diabolo per serpentem seducti divinum fregerunt mandatum, ac inde propterea expulsi sunt. Itaque juxta primam opinionem in paradiso morati sunt ducentis quinquaginta annis communibus, sive mundanis, uti loquuntur; juxta secundam vero quingentis. Unus quippe dies illius felicissimæ ac beatissimæ vitæ æquivalet mille annis hujus nostræ infelicissimæ, quam nostri primi parentis culpa luimus. Ex his aut Mundum æquinoctii tempore procreatum fuisse, aut paradysum sub æquinoctiali situm linea, aut utrumque concurrisse colligitur, quia diem

perpetuo duodecim horis metiri videntur, cum tres horas quadrantem illius diei, & sex horas dimidium faciant. Hoc idem Judæi tenent, atque comprobant Psalmistæ auctoritate, qui asserit mille annos in oculis Dei esse sicut diem hesternum. Paradisum quoque fuisse in totius orbis eminentissima parte ex horum opinione infertur, quia Deus Adamum, Evam, diabolum, & serpentem præcipientes in terram egisse dicitur. Ita autem præcipitatis non idem locus contigit, quia Adam cecidit inquamdam Indiarum insulam nomine Sarandib; Eva vero in eum locum Arabiæ, ubi nunc civitas Gedda conspicitur; Ablisus, sive Satan in Basan, vel ut alii malunt, prope urbem Basoram; serpens demum in Asphahanum, sive ut aliis placet, Nisiben. Nec silentium est, quod hac occasione de Indiarum aromatibus fabulantur Arabes, dum scribunt, omnes aromatum arbores, plantas, ac stirpes in ea provenisse regione ex foliis quibusdam, quæ secum eo asportaverat Adam.

At suis hæcenus luxuriati sunt fabulis Arabes: quamobrem tempus jam est, ut illos in ordinem redigamus, & ab immensis propemodum temporum spatiis ad veram calculi rationem revocemus. Quæ autem Adami expulsionem e Paradiso antecesserunt temporum immensa propemodum ac innumera intervalla aliquorum Hebræorum naniis & commentis accensenda sunt, qui alios quoque Mundos ante hunc nostrum, in quo degimus, extitisse scribunt. Hanc opinionem præter R. Abhu & R. Jehudam ex antiquis Rabbiniis, ut in Beresit Raba traditur, tueretur, atque defendit omnium impietate notissimus, ac blasphemus Isaacus Abravanel, quem Menasseh Ben-Israel Probl. 12. de creatione Mundi refert, & sequitur.

Quo notato, scias, Arabes temporum supputationem, & Mundi Æram exordiri ab Adami expulsionem, sive casu, ut loquuntur, a qua tamquam a fonte cæteras derivant, ut ex subjicienda Ærarum tabula videre est, atque adeo Æra casus Adami eadem est Arabibus ac Judæis & Christianis Æra creationis Mundi, & ipsius Adami. Advertendum tamen est diligenter, tantam esse inter scriptores in subducenda annorum ratione ex dato Mundi exordio confusionem, tot tantaque discrimina, ut alias & alias esse periodos, ac alia & alia principia nemo non crediderit. Tot discriminum duas ut præcipuas assignant juniores Arabes causas. Altera harum duarum causa ex Ærarum multiplici numero enata est: quandoquidem ante Mahometismum singulis principibus & regibus peculiaris constituebatur EPOCHÆ, qua publica acta notabantur: quamobrem multiplicato hoc Ærarum numero, annorum decursu tanta confusio posteris Chronographis emerfit, ut in suo Chronico animadvertit apud SciahinSciach Hamza Asplahanensis Persa scriptor. His linguarum addit mutationem idem SciahinSciach, quæ imperia sequuntur ut plurimum, & librorum, qui in hoc genere scriptionis extabant, deploRANDAM amissionem, quæ cum temporis edacis injuria, tum incuria hominum & barbarie passim accidisse legitur. Altera vero harum causarum ex variis sacrarum Litterarum Editionibus orta est, postquam Judaismus, Christianismus, & Samaritica hæresis propagari cœperunt inter Arabes, quemadmodum omnes fere perhibent gentis scriptores. Has autem inter Editiones haud facile concilianda versari discrimina in annorum putatione, nemo mediocriter in ipsarum lectione versatus ignorat. Ex quo factum est, ut qui Samaritanam sequuti sunt Editionem, minime conveniant cum illis, qui aut Hebraicum textum, aut LXX. versionem sunt amplexati; & vice versa, illi, qui post Mahometum scripserunt, LXX. editioni ad stipulati fere sunt omnes, repudiatis ut falsis atque corruptis Hebraicis Samaritanisque numeris. Audiatur nunc inter alios plures in præludiis Historiæ Gentium Ismael SciahinSciach, ita de Samaritani textus Chronologiæ adulteratione scribens. *Hæc editio, inquit, Samaritana indicat inter casum Adami, & diluvium annos intercessisse 1307. Porro diluvium contigit anno 600. ætatis Noe, & vixit Adam (super quem pax) ex omnium consensu annos 930. Igitur juxta hanc editionem Adam vita defunctus est agente Noe annum 200. quod affirmare est maximum absurdum. Indicat præterea hæc editio, ab exacto diluvio ad natiuitatem Abrahæ*

dilecti (super quem pax) elapsos annos 937. & a natiuitate Abrahae ad obitum Moysis annos 545. Igitur ab Adami casu ad obitum Moysis putantur anni 2737. De interualla porro, quod intercedit inter obitum Moysis & Hegiram duae sunt opiniones, una Chronographorum, Astronomorum altera. Si enim numerus ex Samaritana editione subductus addetur numero a Chronographis subducto ab obitu Moysis ad Hegiram, consient anni a Mundi conditu ad Hegiram 5135. Interualla vero ab hac eadem editione subducta, si addentur Astronomorum supputationi, dabunt annos 149. minus, quam prima supputatio. Ex his itaque omnibus plane deprehenditur huius editionis corruptela, cum ex ejus mente longo temporis interuallo Noe cum Adamo vixerit.

Hebraicam porro editionem ita idem improbat Auctor. Textus autem, inquit, Hebraici inde patet corruptela, quod a casu Adami ad diluuium putet annos 1556. a diluuiio vero ad natiuitatem Abrahae annos 292. At Noe ex omnium consensu vixit post diluuium annos 350. Colligitur itaque Noe vita defunctum fuisse agente Abrahamo annum 58. quod maximum est etiam absurdum. Fieri enim nequit, quod Noe attigerit Abrahae tempora, quoniam gens Hudi exorta est post gentem Noe, & gens Salehi post gentem Hudi, Abraham vero ac gens ejus post gentem Salehi. Quod quidem demonstratur ex Hudi verbis, quibus suam ita hortabatur gentem, ut Alcoranus testatur: Mementote, quod successores gentis Noe constituerit vos Deus. Isdem quoque verbis suam exhortatus est gentem Salehus. Ex quibus dilucide patescit huius Hebraici textus, quo Iudaei hac nostra aetate utuntur, cujusque innituntur auctoritati, corruptela. Sed ad interualla a creatione Mundi deducta nunc veniamus. Putat hic textus a casu Adami ad diluuium annos 1556. & a diluuiio ad natiuitatem Abrahae dilecti (super quem pax) annos 292. & a natiuitate Abrahae ad obitum Moysis ex communi consensu 545. Ab obitu autem Moysis ad Hegiram, juxta putationem textus Hebraici, & electionem Chronographorum, sunt anni 4741. juxta Astronomos vero, & ejusdem textus putationem 4492. nempe 249. anni minus. Summa quidem Periodorum ex hoc subducta textu exceditur ab illa, quae colligitur a Graeco, cujus auctoritati est innitendum, annis 1475. quae est summa illa, quam Iudaei a praeterito tempore annorum Mundi detraxerunt. Modus autem, quo id praestiterunt, ejusmodi fuit: transfulerunt ex aetate Adami, & singulorum filiorum annos centum ante filiorum suorum natiuitatem, illosque reposuerunt post natiuitatem, ex quo factum est, ut summa vitae singulorum integra manente, interualla & periodi diminuta sint. Adam siquidem annum agens 230. genuit Seth, & vixit Adam ex communi consensu 930. Iudaei autem sumentes 100. annos ex vita Adami ante natiuitatem Seth, eosque reposuerunt post ejusdem natiuitatem, ita ut juxta illorum textum Adam genuerit Seth annum agens 130. summa vitae hac ratione integra manet, tempus tamen minuitur annis 100. atque ita in ceteris factum est, unde contigit illa tot annorum diminutio. Fertur autem, Iudaeos ad id patrandum compulso fuisse, quia tam ipsorum Scriptura, quam libri alii praenunciaverant Messiae aduentum in fine dierum futurum esse, qui reuera fuit sexto millenario, sed cum id patrauerint, translatus est ad initium millenarii quinti, qui est medium tempus, & non finis. Quandoquidem totam Mundi aetatem 7000. annorum faciunt isti. Haec Ismael Sciahinsciah.

Antequam autem ulterius progrediamur, tria hic notanda sunt ex Ismaelis mox relatis verbis. Primum, summa, seu periodus, quam a creatione Mundi ad diluuium ex Hebraico textu suae aetatis, quem in Perside, ubi scripsit, consuluit, centum annis ab illa exceditur, quam nostra nunc exhibent in Occidente exemplaria. Ille tamen non semel testatur, non solum se plura evoluisse ejusmodi Hebraica exemplaria, sed etiam Rabbinos, & gentis Doctores adhibuisse, quemadmodum fecit quoque ante illum in suo Chronico conficiendo Hamadaddinus Ismael princeps Hemat. Ex quo plane colligere est, exemplaria, quibus usus est uterque Ismael, differre ab iis, quae legunt nunc in Europa Iudaei, nec ita sibi ubique constare, ut blaterat & rudis noster Iudaeus. Secundum, quamvis verba illa Hudi & Salehi ad suas gentes qua ab Alcorano relata nullius sint habenda ponderis aut momenti, nihilominus capto difficillimum esse videtur, quomodo tam brevi temporis inter-

vallo tot potentissimi reges sub ipsa Noachi ætate emergere potuerant, ac gentibus penne innumeris regnare, quæ vix, aut ne vix quidem suam agnoscebant originem, adhuc etiam vita fruente omnium parente. Legat, qui vult, R. P. Joannis Morini Presbyteri Congregationis Oratorii JESU CHRISTI, viri præter insignem Hebraicæ Linguæ peritiam, unde quaque doctissimi cap. 2. Exercit. 7. lib. 1. de Hebræi Græcique Textus sinceritate, in quo hac de re suo more literatissime disserit, idque tractat argumenti. Demum ea opinio de corruptela & adulteratione Judaicæ Chronologiæ ad negandum Christi Domini adventum, atque ad evitandum præstitutum ab Eliæ vaticinio tempus, ac receptissimam antiquorum omnium Rabbiorum traditionem, non solum ab hoc Ismaele asseritur, sed etiam ab omnibus aliis Mahometanis scriptoribus, quotquot hoc argumentum Chronologicum tractarunt. Sed hac de re alibi fusiùs dictum est.

Quænam autem fuerit ejusdem Auctoris de textu LXX. sententia, eandem Chronologiam quod attinet, hæc ejus ibidem ostendunt verba: *At Græca editio, inquit, quam exactiores elegerunt Chronographi in suis conficiendis chronicis, nihil absurdi sane continet, aut difficultatis, quod præteritas spectat ætates. Hanc septuaginta-duo transtulerunt Doctores ante natiuitatem Messie annos circiter 300. cura & solitudine Ptolomæi, uti dicemus ad calcem Historiæ filiorum Israel, dum agemus de ejus versione ex Hebraico in Græcum idioma, ut ibi, Deo juuante, videre poteris. Hanc propterea & nos versionem selegimus ad hoc nostrum Chronicum contexendum, eamque cæteris prætulimus. Ista indicat siquidem ab casu Adami ad diluvium, quod contigit ætatis Noe anno 600. intercessisse annos 2242. ac inter illud & natiuitatem Abrahe dilecti (super quem pax) 1081. inter natiuitatem vero Abrahe, & obitum Moysis ex communi omnium Editionum consensu ann. 545. De periodo porro ab obitu Moysis (super quem pax) ad initium regni Nabuchodonosor, dissensio est inter Astrologos & Chronographos. Quandoquidem isti, eam 978. annorum esse, statuunt, dierum vero 248. & ab initio regni Nabuchodonosor ad Hegiram putant 1369. ac dies 117. absque ulla dissensione. Quam autem periodum confirmavit quoque Ptolomæus in Almagesto, suasque secundum illam notavit observationes. Igitur inter Hegiram & casum Adami erunt anni 6216. quæ est selecta a nobis supputatio in hoc nostro concinnando libro. At Astrologorum periodi supputatio, quam in suas retulerunt tabulas, ab obitu Moysis ad initium regni Nabuchodonosor, putat annos 249. minus. Hæc Ismael, cui plures alii adstipulantur Mahometani scriptores.*

Ex hætenus autem enarratis planum fit, Editionem LXX. Interpretum non solum Christianis Orientis maxime probari, sed ipsis quoque Mahometanis, qui Hebraicam & Samaritanam examinatas, expensas, & cum illa diligentissime collatas, tamquam corruptas & adulteratas repudiarunt, rejecerunt atque improbarunt, hanc vero, ut magis veracem, & Chronologiæ consentaneam amplexati sunt. Huic opinioni non parum roboris addit Ecclesiæ Catholicæ auctoritas, quæ, ut auctor est Annalium Ecclesiasticorum scriptor eminentissimus in Apparatu n° 118. & in Annot. ad Martyrologium Romanum, ac alibi, antiquitus consuevit supputare annos ab origine Mundi non secundum Hebraicam editionem, sed secundum LXXII. Interpretes, & ipsa acta Synodica consignare, & quod caput est, hac hætenus utitur supputatione.

Sed gravis hic occurrit difficultas de annis Mathusalem, quæ gravissimorum Patrum & Scriptorum exagitavit animos, quamque libentissime amplectuntur, passimque opponunt, qui male sunt affecti erga LXX. Editionem, & Hebraicam quo lubet jure, & pertinacia defendere conantur. Siquidem secundum hujus LXX. Interpretum editionis subductos numeros comperitur Mathusalem vita defunctus esse annis post diluvium 14. sive, ut habet Eusebius Chronicorum lib. 1. annis 15. Hic error solus in causa fere fuit, ut posteriores Chronographi Occidentales LXX. Editione repudiata Hebraicam sint secuti. Orientales vero non item, quod nusquam ejusmodi error in eorum comperitur codicibus, aut deprehendatur, sed omnium constantissima supputatione plane habetur, Mathusalem eo-

dem, quo contigit diluvium, anno excessisse. In eos autem Græcos codices, ex quibus id erroris colligitur, eum quoque casu & fortuito irrepsisse manifestum est, quia tempore D. Augustini non omnes codices pervaserat, ut ipse testatur quæst. 2. Genes. Multo minus etiam tempore Josephi, Africani, Eusebii, & aliorum, qui licet LXX. secuti sint, hanc tamen corruptelam minime animadvertunt.

Arabes, si hac difficultate laboravissent, facile suis fabulis illam absolvisset & expeditissent, cum asserant in arca Noe octoginta servatas fuisse animas, nempe mares quadraginta, ac totidem fœminas etiam præter Noe uxorem, filios, & nurus. Isti ex arca egressi urbem, ut Arabibus placet, condidere, & ex suo nomine *Octoginta* nominarunt. Hanc civitatem idem nomen adhuc retinere affirmat in Pratis aureis Mashudius, tempore quo scribebat, videlicet Hegiræ anno 332. Ismael Sciahinschiah ex quorundam aliorum sententia sex tantum præter Noe familiam arca inclusos fuisse tradit. Sed utraque opinio Judæorum haud absimilibus naniis accensenda est, qui dæmones, ne aquis diluvii submergerentur, in arcam quoque admiserunt, ut de Gigantibus, Rhinoceronte, ac aliis id genus nugis nihil in præsens dicam.

Ad corruptelam illam in ætatum Patriarcharum numeros invecsam quod attinet, potius Judæorum malitiæ, ne pauperem Messiam præter spem & genium reciperent, confidenter adscribenda est juxta Orientalium omnium Auctorum opinionem, quam LXX. Interpretibus. Quod quidem ex iis, quæ Rabbiorum antiquissimi perhibent de Adami ætate ante genitum Seth clarissime evincitur. In *Beresith Raba*, qui liber est maximæ auctoritatis apud ipsos Judæos, tradunt Rabbini, Adamum ab Eva uxore abstinuisse post Abelis necem annos 130. quibus elapsis cognovit eam iterum, quæ concipiens peperit ei Seth. Ex his autem videntur Judæi putare annos Adami a morte Abelis ad nativitatem Seth solum, rejectis iis, qui necem illam antecesserunt. Hanc receptissimam Hebræorum traditionem citant R. Moyses Ægyptius in *More Nebachim* lib. 1. cap. 7. *Midras Tanchuma*, sive *Jelammedenu*, R. Selomo in Genes. 4. 25. Elias in Thisbi voce *זלתי*, & alii. At quis cordatus, & intellectu præditus facile sibi persuadebit, eodem Adami creationis anno Cainum, & Abelem genitos fuisse, ac eodem anno contigisse fratricidium? Necessario igitur sequitur Adamum, cum genuit Seth, ætate majorem fuisse, quam 130. annorum, quos ipsi tribuit præsens Judæus textus a sua creatione ad nativitatem Seth. Et sane multo vero similis est ex illius temporis conditione Abelem vita defunctum fuisse annos agentem 100. qui additi annis 130. quibus Adam abstinuit ab Eva post illam necem, consient anni 230. quos Adamo LXX. editio tribuit. Huic opinioni de abstinentia Adami temporis intervallo Orientales omnes adstipulantur. Videsis Georgium Elmacinum parte 1. sui Chronici, Gregorium Barhebræum lib. 1. & alios. Nec difficultati satis responsum esse arbitrentur, qui opinionem hanc fabulis accensent sola assertione, nulla probatione accedente, præsertim cum præter universalem assensum non parvi, aut levis roboris argumentum a LXX. auctoritate habeat.

Concludendum tamen est, utriusque seculi Chronographos Arabes omni asseveratione affirmare, Mundum hunc elementarem finem habiturum aliquando, quemadmodum & principium habuit, iisdemque plane ad id probandum utuntur argumentis, ac quibus Philosophi contra Dahritas. Notandum adhuc est, id a nemine illorum, qui mortuorum concedunt resurrectionem, negari, sed tantum ab iis, qui mortales esse animas credunt.

D E ARABUM UTRIVSQUE SEculi EPOCHIS,

S I V E ÆRIS.

C A P U T D E C I M U M.

ARABIBUS ante Mahometismum, cum non una eademque esset persuasio, ita nec una eademque erat Epocha, aut Æra. Nam qui Judaicam profitebantur Legem, Judaica utebantur Epocha; Samaritana, qui Samaritanam; qui Christianam, vel Christiana a Christo Domino nato, vel ea, quæ a LXX. Interpretum Editione statuitur: qui demum nulli harum religionum addicti erant, tot constituebant Æras, quot regnabant illis reges, ut capite superiore notatum quoque est. Ex quo quidem non parum confusionis in actis publicis, & scripturis consignandis exoriebatur, ac temporum perturbationis. Contingebat enim, atque contingere poterat aliquando, ut uno eodemque anno duo vel tres regnarent reges, unde totidem Epochæ sancienda erant, adeoque ratione trium illarum Epocharum unus annus, sive unius anni fragmenta ac partes pro tribus solidis annis putabantur, quod supra etiam ex Arabum Auctoribus animadversum est. Hæc putandi ratio & methodus usque ad regnum Zaraa cognomento Dunuas duravit, sub quo Elephantis Æra initium habuit, ac in usu inter Arabes esse cœpit. Hujus hæc fuit origo. Zaraa iste Christiana, qua ab incunabulis institutus erat, abdicata Religione, ad Judaismum se recepit, nec id sat habuit, ut Auctores sunt Ismael Sciahin-sciah, Mashudius, Bensahna, & alii, sed impietate pene Calvinistica sacramenta pessundedit, Ecclesias, & sacrata Deo templa vel solo æquavit, vel in animalium convertit stabula, Sanctorum reliquias voracibus dedit flammis, demumque Christianos, qui Judaismum amplecti volebant, in ardentissimas fornaces detrudi, ac præcipites agi præcipiebat, unde ab ejusmodi fornacibus cognomentum inditum illi est. Nec prætereundum hic silentio est, quod Mashudius Auctor Mahometanus de muliere Christiana, & septimestri puero tradit. Hæc jussu Tyranni cum ad voraces agebatur flammæ, ac timore perculsa pedem referre cogitabat, ita a septimestri puero illo interpellata est: *O mater, perge in fide tua, nequaquam alius erit ignis post hunc.* Zaraa regis erga Christianos crudelitate ac impietate erga Religionem summopere motus Æthiopiæ rex, Artabam Ducem cum septuaginta millibus pugnatorum contra illum destinavit, ad illatam Christianæ Religioni vendicandam injuriam. In Æthiopum exercitu ingentis molis Elephas erat, antehac Arabibus numquam visus, unde rei novitas Æræ locum dedit, & nomen. Quoniam autem hoc contigit eo anno, quo Pseudopropheta natus est, ejus natalis annus Æra Elephantis notatur, ut in nostra Chronologia videre est. Quam quidem Epocham incidisse probant Arabum paulo supra citati scriptores in annum 881. a victoria Alexandri Macedonis contra Darium, & 1316. ab initio regni Nabuchodonosor.

Quinimo a translato regno ab Arabibus ad Æthiopes, & ab his ad Persas, usque ad Caliphatum Homari filii Alchottabi acta publica consignabantur tantum notato mense, nulla Æræ alicujus aut anni mentione facta: sed nec etiam extabat apud Arabes vox, aut vocabulum aliquod, quo Epocham, vel Æram significarent. Quamobrem redacta ad regni formam provincia, & rei perpenso momento & gravitate, certam supputandorum annorum rationem, & firmam fixamque sedem & Epocham statuere putavit Homarus, ad quotidianam evitandam confusionem, & incommoda. Molimini accessit occasio. Syngrapha a creditore ipsi oblata est, qua debitor quamdam pecuniæ summam mense

Sciahban solvere promittebat, nullo notato anno. Maxima contentio & lis coram Homaro exoritur; creditor quippe assererat, mensem illum esse anni currentis; contra debitor, futuri, affirmabat. Hac difficultate motus Homarus, suorum consilio convocato, ut de tanta re deliberarent, proposuit. Omnes censuerunt, id a Persarum institutis mutuandum emendandumque esse. Quamobrem accersitum Harmazanum Doctorem Persam diligenter interrogat Homarus de suæ gentis supputandi modo & ratione, qua acta publica & scripturas consignant. Qui ait: Est apud nos supputandi quædam ratio, quam *Mah Ruz* vocamus, id est *supputationem mensium*. Quod vocabulum ad Epocham significandam mutuati sunt, & Arabicæ accommodantes pronuntiationi scripsere *Mo-arrach*, unde postea derivatum est *Tarich*, id est, *Chronologia*, seu *adscriptio temporis*; & verbum *varra-cha*, id est, *Chronologiam contexere*, *tempus adscribere*, *Æra scripturas notare*. Quo stabilito, Pseudoprophetæ Hegiram, nempe fugam Mecha ad Medinam, quæ contigerat die octava mensis Rabihi prioris, in primum diem Moharrami rejiciunt, ac pro Æra Moslemanica, sive Mahometana statuunt. Id autem præstiterunt idcirco, ut Epochæ hæc in ipso anni principio, primique mensis Calendis suam sedem fixam firmamque haberet; ab illo quippe mense initium sui anni capiunt Arabes. Ex quo palam relinquitur, Josephum Scaligerum longe deceptum esse, dum lib. 2. de Emendat. temporum statuit principium anni Arabum Rabihi priorem, contra omnium Arabum mentem ac statuta. Itaque Hegira Mahometi sexaginta octo diebus a proprio tempore ac loco retrocedit, adeoque a decem annis & duobus mensibus quos Mahometus post Hegiram vixisse dicitur, demendi sunt dies sexaginta octo, itaut ejus vita ad verum calculum revocata sit post Hegiram annorum novem, mensium undecim, dierum viginti-duorum, quod diligenter Arabes notant Scriptores.

Qui porro post ea tempora Chronologiæ scribendæ diligentiores navarunt operam, & variarum Gentium evolverunt monumenta, suam hanc Epocham aliarum plurimarum collatione confirmare studuerunt, & cum illis contulerunt. Qua de re exactissimam confecit tabulam Imael Almoviad princeps Hemat, quam in suam Historiam Gentium retulit Sciahinsciah, in qua ipso temporis momento Æras ac Ærarum discrimina, intervalla & periodos intueri licet. Quoniam autem eam lectoribus & Chronologiæ studiosis haud ingrata fore putamus, illam huc transferre, & ejus usum demonstrare visum est.

A

*	Casus Adami.	Dilu- vium.	Natalis Abrahæ.	Obitus Moyſis.	Regnum Nabu- chodono- ſor.	Victoria Alexan- dri.	Victoria Auguſti.	Natalis Chriſti.	Regnum Diocle- tiani.	Hegira.
Casus Adami.	*	2242	3323	3868	4847	5281	5583	5584	5876	6216
Dilu- vium.	2242	*	1081	1626	2605	3039	3321	3342	3634	3974
Natalis Abrahæ.	3323	1081	*	545	1524	1958	2240	2261	2553	2893
Obitus Moyſis.	3868	1626	545	*	979	1413	1695	1716	2008	2348
B Initium regni Na- buchodono- ſor.	4847	2605	1524	979	*	435	717	738	1031	1369
Victoria Alexandri contra Da- rium.	5281	3039	1958	1413	435	*	282	303	595	934
Victoria Auguſti contra Cleo- patram.	5583	3321	2240	1695	717	282	*	21	313	652
Natalis Chriſti.	5584	3342	2261	1716	738	303	21	*	282	631
Regnum Diocletiani.	5876	3634	2553	2008	1031	595	313	282	*	339
Hegira.	6216	3974	2893	2348	1369	934	652	631	339	*

Hujus tabulæ uſum hiſce verbis ejus tradit Auctor apud Sciahinſciah, qui eam plurimum commendat, & comprobat. Quoties, inquit, ſcire vis intervallum aliquod inter duas Epochas, procede per tabule columnas incipiendo a cella in qua eſt notatum nomen unius illarum Epocharum, quarum intervalla quaeris, uſque ad communem cellam, in qua ſibi occurrunt, & numerus ibi deſcriptus tibi dat intervallum quod quaeris. Res facillima exemplo multo facilior erit. Si vis itaque ſcire intervallum, quod eſt inter Chriſti Domini Natalem & Hegiram, ingredere per cellam ubi Chriſti Natalis eſt deſcriptus in columna notata A, excurre uſque ad cellam communem ſive concurſus, comperies in ea 631. qui numerus eſt intervallum annorum, qui ſecundum utriuſque Iſmaelis opinionem elapſi ſunt a Chriſti Domini Natali ad Hegiram. Itaque 631. Chriſtianus annus dat initium Æræ Mahometanæ. Item vice quoque verſa, ſi cupis invenire idem intervallum

per Hegiram, descende a cella columnæ B, in qua Hegira est descripta ad communem cellam cum Natali Christi Domini, occurret tibi idem numerus 631. annorum. Ex quo videre est, tabulæ hujus duplicem esse usum ab alterutra Epochâ incipiendo. Cellæ autem notatæ hoc signo* otiosæ sunt, sive ut Auctor loquitur, cadentes, quia in iis eadem Epochâ incidit, sibi que occurrit, ut casus Adami cum casu Adami, Diluvium cum Diluvio, & sic de aliis. De vera ratione horum intervallorum nec disputo hic, nec judicium fero, tantus enim non sum, sed propono tantummodo quænam fuerit ac sit Arabum Mahometanorum opinio, ut unusquisque habeat quid probeat aut improbet. Nec etiam abs re fore existimo, nec lectoribus ingratum addere hic eadem intervalla ex Eutychie Patriarchæ Alexandrini Melchitæ Ecclesiastica Historia Arabica, ad rei hujus majorem elucidationem. Agens igitur is de Mahometi Hegira, quam incidisse primo anno Imperii Heraclii scribit, ita periodos intercedentes inter illam aliasque Epochas disponit,

A Diocletiano ad Hegiram sunt anni	338
A Natali Christi Domini ad Hegiram	614
Ab Alexandro ad Hegiram	933
A Captivitate Babylonis ad Hegiram	1196
A David ad Hegiram	1673
Ab Exodo filiorum Israel ad Hegiram	2279
Ab Abrahamo ad Hegiram	2786
A Phaleg ad Hegiram	3327
A Diluvio ad Hegiram	3858
Ab Adamo ad Hegiram	6114

Has periodos ac intervalla utriusque tabulæ suos habere assertores & patronos, qui Arabum tam Christianorum quam Mahometanorum evoluit monumenta facile animadvertit: at Hegiram contigisse primo anno Imperii Heraclii, nemo Arabum Auctorum, quos videre hætenus potui, tradit præter unum Eutychie, cæteri enim uno ore ac voce affirmant, illam accidisse anno illius undecimo. Quamobrem exinde Georgius Elmacinus, & alii utriusque religionis, quotquot Arabum Mahometanorum Historias aut Chronologias scribere aggressi sunt, exordium sumpserunt, in eoque anno Æram Hegiræ collocarunt.

D E A R A B U M U T R I U S Q U E S E C U L I A N N I S M E N S I B U S , H E B D O M A D I S , D I E B U S , A C N O C T I B U S .

C A P U T U N D E C I M U M .

QUÆ hoc capite de Arabum annis, mensibus cæterisque aliis temporibus tradimus, ad verbum pene sunt excerpta ex Mashudii Prædis aureis. Arabum annum Lunæ emetitur cursus, constat diebus 354. nempe diebus undecim, & quadrante minus, quam annus Syriacus. Vagus erat, ut hætenus est, quia menses per singulas vagando tempestates non prius ad idem principium, & punctum, unde digressi erant, redibant, quam 33. annorum emenso spatio. Annus autem, in quo hoc accidebat, Arabicus dicebatur. Mensem singulis tri-

bus annis intercalabant Arabes seculi ignorantia, vocabaturque illis *Alnasio*, id est (ut interpretatur idem Mashudius) *retrocessio*, *regradatio*. Ejusmodi regradatationem, seu intercalationem antiquorum reprobant Alcoranus tamquam impiam dicens : *Alnasio augmentum est impietatis*. Hæc Alcorani verba Commentatorum vexarunt divexaruntque ingenia, quia videre nequeunt ubi consistat augmentum hoc impietatis a Mahometo assertæ, nam & ipsi suos annos intercalare coguntur, quocumque vocent nomine mensem illum interjectitium. Communis tamen opinio rationem ejus impietatis in cæremonias quasdam, ritus, ac superstitiones, quas illo anno celebrabant, præsertim eo intercalari mense, rejicit.

Hodierni Arabes ἀπὸ τῆς φάσεως neomenias putant, prisca vero ἀπὸ τῆς συνόδου, singulis mensibus 30. dies completos tribuentes, quod quidem convenire minime videtur cum ratione anni constantis 354. diebus, nam numerus 30. duodecies replicatus efficit annum dierum 360. Id plane constat ex colloquio, quod antiqui illi Arabes cum Luna faciebant a prima nocte novilunii ad interlunium per 30. noctes excurrentes ad varios ejus status exprimendos. Dicebant enim, ut idem Mashudius auctor est: *Dic Lunæ: qualis es filia primæ noctis? Sum* (respondebat Luna) *agniculus in casula lactens. Qualis es filia secundæ? Ut duo infantes a biduo nati colloquentes. Qualis filia tertiæ? Ut conventus puellularum confabulantium. Qualis filia quartæ? Ut ovicula nec lactentes, nec herbam adhuc carpentes. Qualis filia quintæ? Conversatio, & perhumana confabulatio. Qualis filia sextæ. Lætitia & exultatio. Qualis filia septimæ? Meo lumine legi possunt calculi. Octava & nona interrogatio desunt. Qualis filia decimæ? Occultor adveniente aurora. Qualis filia undecimæ? Videor vespere, videorque mane. Qualis filia duodecimæ? Sum Luna lucens, oculos hallucinans. Decima-tertia interrogatio deest. Qualis filia quartæ-decimæ? Valida juvenis nubes minime metuens. Qualis filia decimæ-quintæ? Perfectio constans, ætas consistens. Qualis filia decimæ-sextæ? Forma diminui incipio in ortu & occasu. Qualis filia decimæ-septimæ? Vultus meus pallefcit, viator perhorrescit. Qualis filia decimæ-octavæ? Vitæ finis properat. Qualis filia decimæ-nonæ? Sero orior, cito occultor. Qualis filia vigesimæ? Diluculo exorior, & mane videor. Qualis filia vigesimæ-primæ? Tarde prodeo, adhuc tamen appareo. Qualis filia vigesimæ-secundæ? Mole extenuor, in dies destruo. Qualis filia vigesimæ-tertiæ? Diluculo orior, instor oboli videor. Qualis vigesimæ-quartæ? Ex regione obscura prodeo, tenebras expellere nequeo. Qualis vigesimæ-quintæ? Nec sum lumine cumulata, nec etiam corniculata. Qualis vigesimæ-septimæ? Defectio accedit, lumen recedit. Qualis vigesimæ-octavæ? Orior mane, non appareo meridie. Qualis vigesimæ-nonæ? Antevertō Solis radios, nec percipiunt me sensus. Qualis trigesimæ? Tendo ad occasum, regrediorque ad ortum. Hæc ille.*

Sed satis probabile est, noctem postremam complete non esse accipiendam, cum sit utriusque status particeps tendens ad occasum & ortum. Quare si tribuantur ei horæ 12. 44', 3", ut statuit doctissimus Dionysius Petavius cap. 2. par. 2. lib. 1. Rationarii Temporum, consurgit annus astronomicus dierum 354. horarum 8. 48', 38", circiter, qui plus minus convenit cum anno illo populari 354. dierum, quem initio hujus capitis ex Mashudio notavimus. Horarum & scrupulorum nulla habetur ratio anni popularis apud Scriptores, præsertim cum aliud agentes id argumenti leviter tractant, & non ex instituto.

Annum in sex dispartiebantur tempestates, singulis menses duos tribuentes. Menses vero duplici nomine designabant. Primum impositum erat ad ipsum tantum indigitandum mensem, uti sunt nomina mensium Syrorum, Hebræorum, Ægyptiorum, ac aliarum multarum gentium, quibus nullum inest etymon. Alterum nomen inditum erat ad factum, vel effectum, aut aliquid ejusmodi exprimendum, & significandum, & non aliter ac apud Romanos Aprilis ab aperto tempore fuit dictus, Majus a majoribus, Junius a junioribus. Quamquam in mensibus hisce Arabum res non semper convenient cum significatione, sive mensibus suis non quadrent. Nam illæ, ut frigus, calor, & ejusmodi, fixæ sunt,

ac stabiles, cum pendeant a cursu Solis, menses vero vagi, instabiles, cum Lunæ dirigantur motu. Igitur etymologia illorum nominum sumenda est a prima eorum impositione, & institutione anni, in quo a rerum cum tempore congruentia nomina indita sunt.

Primum anni mensem vocarunt *Nabu*. Quoniam autem hoc mense ad bella prodire, aut incursiones facere vetitum illis erat, dictus est *Moharramo*, a verbo *Harrama*, id est, *prohibuit, illicitum habuit, vetavit*. Scaliger hujus denominationis causam se ignorare lib. 5. de Emendat. Temp. de primo Moharram Hegiræ, fatetur ingenue. Secundus mensis *Foail* vocabatur, *Sapharo* dein nuncupatus est a locis quibusdam Arabiæ Felicis hujus nominis, in quibus eo mense celeberrimæ indicebantur nundinæ, ad quas totius regionis confluebant homines vendendi & emendi gratia. Nonnulli tamen putant id cognominis inditum illi fuisse a verbo *Saphara*, quod significat, *vacuum, & desolatum esse*, quia elapso Moharram ad bella & incursiones egrediebantur Arabes, & urbes vacuæ incolis, & destitutæ fere manebant. Significat etiam verbum hoc *sibilare*, quia civitates & domus vacuæ sibilum edere quodammodo videntur. Tertius *Talin*. Quartus *Nager*. Quoniam autem, ex Mashudii sententia, in ver inciderant in ipsa anni prima institutione, primus appellatus est *Rabiho Ala-valo*, id est, *ver primum*, alter vero *Rabiho Althani*, hoc est *ver secundum*. Loquendi formula priscorum Latinæ haud absimilis. Plinius libro decimo, capite vigesimonono. *Luscinis pariunt vere primo quum plurimum sena ova*. Livius: *Primo vere exercitum moturus erat*. Quintus dicebatur *Asmah*. Sextus *Annah*. Isti duo, ut idem Mashudius auctor est, in hyemem & brumam inciderant, ex quo primo nomen impositum est *Giamadi Ala-valo*, id est *Giamadi prior*: alteri vero *Giamadi althani*, secundus, a verbo *giamada*, id est *concrevit*, quia his duobus mensibus aquam frigoris vi congelare atque congelare videbant primi Arabes illi. *Nesciebant enim*, inquit Mashudius, *mutatione mensum lunarium, & a propria sede digressionem mutari & frigoris & caloris tempora*. Ex dictis non levis momenti aut ponderis oritur difficultas. Nam si menses isti duo in brumam inciderunt, qua ratione alii duo priores verni appellari possunt, cum hyems terrarum ubique ver antecedere credatur? Porro non sunt ita forte nuncupati juxta temporum ordinem, sed a floribus & herbis, qui ea tempestate ibi virent & luxuriantur, id enim Arabicum vocabulum significat, ut Latinis ver a virore, unde verno, id est pullulo, est dictum. Ejusmodi significandi & loquendi modus, quo ver non a temporum ordine quandoque sumatur, sed a florum aspectu, occurrit interdum etiam apud Latinos. Cicero 7. Verr. *Cum autem ver esse cœperat, cujus initium iste non a Favonio, neque ab aliquo astro notabat: sed cum rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur*. Eodem forsitan modo arbitrabantur Arabum anni conditores. Dici quoque potest regionem illam, ubi primum anni institutio facta est, vere duplici gaudere, atque hinc in sex tempestates annus distributus est, sed hæc prolixius tractare non est præsentis loci & instituti. Septimus mensis appellatur *Adlach*. Est autem unus ex quatuor mensibus, in quibus bella gerere, aut incursiones facere illicitum erat, unde impositum est ipsi nomen *Ragiab*, id est *timor, pavor, formido*. Alii ita dictum esse volunt, quia eo tempore spectrorum quorundam terrebantur aspectibus. Octavus *Lasah*. Hoc mense ad aquas quærendas suis gregibus & armentis dividebantur Arabes, ac in varias distribuebantur equitum turmas, & ordines ad incursiones faciendas, & patriis insistendo institutis latrocinia exercenda, ex quo vocabulum ipsi inditum est *Sciabban*, hoc est *dividens*. Nonus *Zahera*. Quoniam autem Sol maximis & vehementissimis caloribus tunc fervebat, cum annus institutus est, *Ramdhan* ab ipsis sortitus est nomen. Unum præterea est ex Dei epithetis, quamobrem advertunt gentis Scriptores non esse absolute usurpandum, sed cum addito quoties ad mensem significandum illo utimur, dicendumque tunc esse, Mensis *Ramdhan*, nam simpli-

citer prolatum denotat ipsum Deum. Decimus dicitur *Barat*. Eo mente æstuabant libidine cameli, qua de causa *Scia-val* vocatus est a verbo *Scia-vala*, id est *caudam extulit*, libidine æstua-vit. Ne autem cum suis camelis ad libidinem excitari viderentur Arabes, a nuptiis hoc mense abstinebant abhorrebantque. Undecimus *Nahis*. Unus est e quatuor mensibus, in quibus bella gerere nefas erat: idcirco *Dual-Kaadati* nominatus est, a verbo *Kaada*, id est *sedit*, *quie-vit*, quia domi se continebant. Duodecimus demum *Morais*, & *Dual-hagiati*, a vocabulo *Haggia*, id est *diem festum egit*, ad sacrum locum peregrinatus est: ita dictus, quia hoc mense ad templum Mechanum invisendum peregrinabantur antiqui Arabes, ut faciunt nunc etiam posterius sub Mahometismo. Est unus e quatuor sacris, in quibus bellis vacare aut latrociniiis nefas erat. Hi autem sunt Moharram, Ragiab, Dual-kaadati, & Dual-haggiati.

Porro de initio anni Arabici institutionis maxima controversia est inter Scriptores. Hujus enim exordium quidam Autumnum statuunt, alii ver. Mashudius ultimam amplectitur sententiam. Mihi (si meum interponere licet iudicium) neutrum esse videtur. Nam si uterque Rabiho in Autumnum nostrum incidit, nempe prior in Octobrem, posterior in Novembrem, & uterque Giamadi in hyemem, scilicet in Decembrem & Januarium, ut ipsa nominum etymologia docet, & consentiens Scriptorum comprobatur interpretatio, certum exinde sequitur Sapharum incidisse in Septembrem & Moharram, qui primus anni Arabici mensis est, in Augustum nostrum, nisi tamen tempestatum temporumque vicissitudinum alia sit ratio quam nostrarum, quæ me fallat. Tamen quicquid sit differentia, ut summum, unius mensis esse potest, adeoque si maturius uno mense contigit illis tempestas, quam nobis, Moharram anni institutionis primus in Julium nostrum inciderit, oportet, si vero serius in Septembrem, hacque ratione annus Arabicus ab Autumno occæpit.

Lunæ autem cursu ductuque menses suos emetiuntur Arabes, quia astrum hoc, ut notat Mashudius, aliique gentis Scriptores, suo novilunio, plenilunio, interlunio, interjectisque ætatibus temporum varietates ac mutationes ita ad unguem ostendit idiotis, imperitis atque illiteratis, ut facile Diarii suppleat vices, & quid agendum sit plane indigiter, doceat. Quantum autem horum omnium cognitio ad agriculturam, gregum & armentorum curam, quibus non solum Arabes, sed tota antiquitas addictissima erat, conducit, medicinamque ipsam nemo ignarus est. Astri hujus tanta vis est in res has inferiores, ut non abs re propterea sublunares dictæ sint ex Arabum sententia. Quis non animadvertit earum quamplures crescere luna crescente, decrescere decrescente illa, æstusque marinos hanc habere causam, ac alia ejusmodi infinita?

In putandis Hebdomadæ diebus ab ea feria exordiebantur antiquissimi Arabes, a qua etiam opus creationis, quamque nos communi vocabulo *Dominicam* appellamus, ipsisque vero dicebatur *A-val*. Secunda *Ab-van*. Tertia *Giabar*. Quarta *Diar*. Quinta *Munes*. Sexta *Aruba*. Septima *Sajar*. Recentiores sub Mahometismo Arabes ferias numerant dies usque ad sextam, quam *Giomha* nuncupant, id est *synaxim*, *collectionem*. Denominationis ratio ex gentis Auctoribus duplex est. Primo quia ea die animalia collecta adductaque sunt ad primum hominem, ut videret quid vocaret ea. Secundo, quia *μικρόκοσμος* homo creaturarum omnium collectio, epitome, & compendium ea die & creatus est, & creaturarum dominus constitutus. Hinc dies hæc maximo in honore ac veneratione illis fuit, ac est, & ut sacra celebratur. Fallitur non mediocriter igitur Scaliger, & quicumque ipsi subscribit, isthæc de hac feria tradens libro 2. de Emendat. Temporum titulo de anno Hegiræ: *Quod Mucharram* (scribendum Moharram) *Hegiræ cæperit a feria sexta*, ideo eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquiorem superstitionem esse propter Venerem quam Chobar vocabant, & summa superstitione antiquitus venerabantur. Primum falsissimum esse ex eo patet, quia omnes Arabum Chronographi & Historiographi una voce affirmant, Mahometum ab urbe Mecha fugam

arripientem Madinam ingressum esse die 12. Moharrami, quam nonnulli fuisse feriam secundam, alii quintam scribunt. Moharram igitur illius anni, secundum primæ sententiæ Auctores, cœpit a feria quinta, juxta secundæ vero patrones a feria prima, ergo non a feria sexta. Secundum quod attinet, nemo sane Arabum scribit, Venerem illis vocari Chobar; imo nec inter Arabum nomina hæc refertur, ut ex dictis superius de ipsorum diis & idolis videre est, quicquid Christianus ille relatus a Scaligero ex Vincentio Bellovacensi, & Auctor Sarracenicorum dicant. Scio, esse, qui existimarunt, Arabes sub Mahometismo tunc Venerem invocare, cum ex templorum turribus populum ad synagim altis clamoribus invitant, ac suas quoque preces hisce inaugurantur verbis *Allaho Achbaro*. Sed non mediocriter profecto decipiuntur hæc asserentes, quia vocibus iis nihil significant aliud Arabes, quam *Deum esse omnium Maximum*, ut ex vocabuli significatione, & eorum commentatorum constat interpretatione. *Achbaro* enim nomen formæ superlativæ est a positivo *Chabiro*, id est *magnus*, itaut duæ illæ voces sonent, *Deus Maximus*, quæ loquendi formula eadem esse videtur, ac ista Romanorum, *Deus Optimus Maximus*. Ego puto, errorem hunc duplici ex origine emanasse. Dies ista sacra erat Veneri apud Romanos Græcosque, quamobrem idem institutum Arabibus fuisse falso sunt arbitrati. Nostram roborat sententiam tam antiquissimum quam recentius vocabulum, quibus feria hæc sexta notatur apud Arabes utriusque sæculi, quorum neutrum ex Veneris nomine impositum ipsi fuit. Nec minus quoque occasionis forte dedit Mahometi, gentis pseudoprophetæ, salacitas, libido, & lex ab illo lata, qua venereis voluptatibus illecebrisque laxat habenas, ac uxorum numero, & concubinarum grege non solum eam large atque liberaliter huic turpitudinis quasi numini dicat, sed etiam prodige. Feria septima dicitur illis Sabbatum ab Hebræo vocabulo. Mashudius tamen, & alii, Arabicam dictionem illam esse volunt, quæ significat abscissionem, amputationem, & ejusmodi, denominationisque rationem reddunt, quia eo die orationis opus finitum, & quasi amputatum & abscissum est.

Arabum quoque vetustissimum institutum fuit in ratione temporum non dies, sed noctes putare, quod hactenus a posteris observatur. Itaque vel acta publica, & contractus obsignantes, vel memorabilem aliquem notantes eventum dicunt: Actum est, vel contigit decima, vel decimaquinta, aut vigesima nocte talis mensis, & sic de cæteris aliis. Eundem morem Gallis fuisse olim ex Cæsare observant Textor, Scaliger, & alii. Rei ratio in promptu est, a neomenia suas supputationes exordiuntur, & Lunam noctis dominam sequuntur, ac duces in hoc habent. Creationis opus etiam a vespere occœpisse ex his sacrarum litterarum verbis colligunt: *Factumque est vespere & mane dies unus*. Opinionem hanc pluribus firmat, roboratque argumentis & rationibus Jesudad Chaldaeus, vir non mediocris eruditionis in sua Chaldaica Elucidatione locorum difficultum Sacræ Scripturæ, cujus rationum aliquas hic adscribere visum est. *Queritur*, inquit, *cur a tenebris, quæ noctem constituunt, & in tenebris exordium cœpit creationis opus, deinde lumen, quod efficit diem, productum est*. Primum, quia nox, siue tenebræ sunt Mundi hujus typus, in quo mors in nos dominatur; dies vero & luminis tempus futuri Mundi symbolum est, in quo immortales erimus. Secundum, ad coarguendum errorem illorum impiorum, qui duo Esse, ac contraria Principia statuerunt, quorum unum auctorem luminis faciunt, alterum vero tenebrarum, quas lumini opposuit. Et sane si primo loco productum fuisset lumen, tum tenebræ, hæresis hæc in Mundo satis invaluisset. Tertio, in tenebris produxit Auctor naturas, ne existimatum esset, illum lumine indiguisset ad creaturas formandas. Quarto, id quoque nostri typus fuit, quia prius mortale corpus formatur tenebrosis obnoxium affectionibus, deinde immortalis, & lumine fulgentissima infunditur ipsi anima. Primo etiam fingimur in tenebris uteri, postea ad hanc educimur lucem. Idem contendit præterea, tenebras non esse meram privationem

luminis, sed ens reale non minus ac lumen ipsum. Patres autem, ut D. Basilium, & alios contrarium docentes, non ex animi sententia id astruiffe ait, sed ut insanum insani Manichæi coarguerent errorem, & delirium.

ARABUM UTRIVSQUE SEculi

DE ANIMARUM ORIGINE

quænam fuit Sententia?

CAPUT DODECIMUM.

DAHRISTARUM dogma fuit, æternam esse Animarum originem; speciem quod attinet, earum vero individua non secus ac corpora ab invicem gigni, unaque cum illis interire. Dogma hoc multi Arabum ut impium explodunt, sed quodnam suum sit, non proferunt.

Porro Mahometus gentis seductor, & fabularum nugarumque omnium egregius propugnator, imo amplificator perquam hyperbolicus, Animas simul, & semel multis ante hujus Universi seculis conditas esse, non solum temerario ausu nugatus est, sed etiam horrendis blasphemis, & commentis aliis susque deque omnia implet, omnia confundit. Quandoquidem non sat habuit scelestissimus, hoc cum Platone, Pythagora, Hermete Trismegisto, ac aliis antiquioribus asserere dogma; nec sat putavit, sacrilego ore proferre aliquando, omnia propter se, ac pro se a Deo condita esse: verum enimvero, quod vix, & ne vix quidem credibile est, aut ingenui animi ferre possunt, creaturarum nobilissimas animas, quas ad suam condidit imaginem Deus, ex suis excrementis, si ve sudoribus productas esse tradidit, stultissimi crediderunt Arabes, reliquis gentibus paulatim cum impia religione insinuata est insania. Fabula commentitia in libro *subtilitatum de cognitione veritatum* hisce narratur verbis, ut alias in nostris notis ad Semitam sapientiæ observavimus. *Omnium primum, inquit eo in libro, Mahometi lux a Deo creata est pavonis referens speciem & formam. Hanc in candidissima posuit Deus margarita, quam in pulcherrima appendit arbore, ubi Creatorem annos circiter mille summis laudibus celebrauit. Quo exacto tempore speculum vitæ creavit, & vultui Mahometi pavonis opposuit. Is cum suam imaginem pulcherrimam esse aspexisset, quinquies adoravit Deum, ex quo factum est, ut quinquies Mahometani in precibus persolvendis adorent. Quæ quidem Mahometi lux conspecta aliquando a Deo tota sudore perfusa est. Tunc ex sudore capitis ejus condidit Deus Angelos, ex sudore vultus solium, tabulam in qua omnia refert, calamum, Solem, Lunam, celum, stellas, & quicquid in celis est; ex sudore pectoris Prophetas, Apostolos, Doctores, Martyres, ac probos quosque; ex sudore dorsi Mecham, & ejus templum, Jerusalem, & omnia loca, in quibus colitur Deus; ex superciliorum sudore gentem Mahometicam utriusque sexus; ex sudore aurium animas Judeorum, Christianorum, Magorum si ve Ethnicorum, ac similibus; ex sudore pedum terram universam, & quicquid in ea est. Post hæc jussit Deus, ut anime choreas ducentes circumcirca Mahometi lucem illam gratias Creatori agerent, quod illæ spatio septuaginta millium annorum præstiterunt. Deinde præcepit eis, ut adspicerent pavonicam Mahometi figuram, quæ statim morem gesserunt. Ille ergo cui caput ejus videre contigit, Calipha & Imperator destinatus est; qui vero frontem vidit, inferioris notæ princeps; qui dextram, Dei legis observantissimus; qui supercilium pictor; qui aures, officiosus, & hominibus ac-*

ceptus; qui genas, pulcher atque sapiens; qui nasum, medicus, & aromatarius; qui labia, prorex; qui os, jejunans; qui dentes, facie decorus; qui linguam, Imperatorum & Regum legatus ac orator; qui guttur, concionator; qui barbam, miles, ac pro divina religione pugnator; qui collum, mercator; qui utrumque brachium, lanceator ac gladiator; qui dextrum tantum, chirurgus; qui sinistrum, stultus & ignavus; qui volam dextræ manus, nummularius; qui volam sinistræ, mensurator; qui utramque volam, liberalis, justus; qui dorsum manuum, avarus ac sordidus; qui digitos, scriptor; qui dorsum digitorum dextræ manus, sutor; qui dorsum sinistræ, faber ferrarius; qui pectus, doctus, honorabilis, ac operibus bonis deditus; qui dorsum, humilis, ac legibus obediens; qui latera, latro; qui ventrem, continens, religiosus; qui dorsum pedum, piscator & venator; qui pedum volas, tabellarius, & cursor; qui umbram, circulator, & mimus; qui nihil demum, Judeus, Christianus, & infidelis. Hæc illi ex Mahometi traditione in libro subtilitatum de cognitione veritatum. Animas itaque eo modo creatas, & destinatas Deus suo tempore, ex horum opinione, juxta generationis exigentiam de cælo demittit, infunditque in humana corpora. Hoc autem causæ fuit, quod Alexander apud nostræ Semitæ sapientiæ Auctorem interroganti, cur majorem honorem deferret magistro quam parenti? responderit: *Quia meus parens ex cælo in terram me descendere fecit, magister vero meus ex terra in cælum ascendere me facit.* Et Lucretius:

Cedit enim retro de terra, quod fuit ante

In terra, sed quod missum est ex ætheris oris,

Id rursus cæli fulgentia templa receptant.

Hæc Mahometi, suorumque aniles prorsus, innumerabilesque ineptiæ quibus, fodes, fortioribus argumentis, aut rationibus refelli possunt, quam D. Irenæi lib. 1. cap. 35. hisce verbis: *Adversus eos victoria est, sententiæ eorum manifestatio?* Nec minus huc faciunt hæc D. Hieronymi Epist. ad Ctesiphontem: *Sententias eorum prodidisse, superasse est.*

Dogma porro hoc de Animarum creatione in exordio Mundi ab Hebræis ad gentiles manasse, Prob. 15. de creatione Menasseh Judæus existimat: ego vero contrarium penitus evenisse credo. Nam ille ex Rabbiorum placitis & Choragio nullum proferre potuit testimonium nisi libri Tanhumæ paras Picude, qui Platone, Pythagora, Hermete Trismegisto, ac Origene ipso multo recentior est. Idemque affirmandum est de Guemara Haguigæ, Berescit Raba, aliisque ejusmodi tractatibus, quos ibidem indicat. Auctores autem libri Tanhumæ, quos Menasseh veteres vocat, suam hanc sententiam ex Deuteronomii cap. 29. vers. 14. hisce eliciunt verbis, ut illa idem refert: *Neque vobiscum solis ego pango fædus meum hoc cum adjuratione hac: sed cum eo, qui adstat hic nobiscum hodie coram Domino Deo nostro, & cum illo, qui non est hic nobiscum hodie.* Ad hæc verba ita Tanhumitæ commentati sunt *שהיו בין אדם הראשון ושהיו עד סוף נבראו בששת ימי בראשית וכולן בני עדן וכלן היו במתן תורה שנאמר כיאת אשר כל הנשמות* Id est, *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo, & quæ futurae sunt usque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ sex diebus creationis, omnesque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt.* Sic enim dicitur, cum eo, qui adstat nobiscum hodie, & cum eo, qui non est hic nobiscum hodie. Quibus omnibus hac ratione robur addere nititur Menasseh: *Enimvero quomodo Deus potuisset pacisci, fædusque inire cum iis, qui in rerum natura non existunt? Quis non mirabitur, talia proferri ab homine in sacrarum Litterarum lectione versato? Nonne, quæso, perinde est, Deum pacisci cum absentibus, & qui non aderant, ac cum non existentibus, sed extituros? Subinde enim sequeretur, si ratio illa valeret, Legem præsentibus tantummodo datam esse, ac fœdera cum his inita, non item cum posteris. At non sic profecto, non sic fuit. Audi sacram Scripturam Genes. cap. 9. vers. 9. ad Noe, & posteros extituros lo-*

quentem : ואני הננימקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחרים . id est, & ego, ecce ego statuens pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos. Abrahæ vero cap. 17. vers. 7. dictum est. את בריתי עולם והקמתי . Id est, statuam fœdus meum inter me, & inter te, & inter semen tuum post te in generationes suas in pactum seculi. Simile quid reperitur vers. 10. Et ne existimet quicquam, pactum hoc cum ipsis animabus initum esse, subditur : Eritque pactum meum in carne vestra in fœdus æternum. Igitur cum semine, & posteris sancitum fœdus est, & non cum animabus. Sed quem testem adhibere hic meliorem possumus, quam Menasseh adversus Menasseh ? Is in suo Conciliatore quæst. 7. in Leviticum Mosaicæ legis perpetuitatem asserere perperam obnitens inter cætera S. Scripturæ loca hoc Deuteronomii 29. vers. 14. Neque vobiscum solis ego pango fœdus meum hoc, &c. utitur, eoque recensito subdit : Manifeste videmus, non modo cum presentibus tunc Israelitis, verum & posteris eorum hoc fœdus percussum.

Animadvertendum hic est, in illis Tanhumæ verbis turpissimam cubare contradictionem, quam silentio ignominiose præterit Menasseh, nec est ausus, eam Latine exprimere; quamobrem fidelissimam accipe a nobis illius sententiæ interpretationem : Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo primo, & quæ futura sunt usque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ sex diebus creationis, omnesque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt CUM LEX DATA EST, sicuti dicitur, cum eo, qui adstat nobiscum hodie, & cum eo, qui non est hic nobiscum hodie. Aderant animæ cum Lex data est: igitur verba illa Deuteronomii, & cum eo, qui non est hic nobiscum hodie, de animabus nequaquam intelligenda sunt, sed de posteris, qui futuri erant, ut mox explicatum est.

Multa præterea congerit ibidem Scripturarum loca ad sententiam hanc adstruendam. Omnium firmissimum habet hunc Isaia cap. 57. Nam spiritus a conspectu meo egredietur, & animas ego feci. Ad quæ verba ita ille: Non dicit facio in tempore presenti, sed, feci in præterito, ad significandum omnes in principio Mundi conditas fuisse. Egregie sane. At Spiritus quoque in ipso Mundi exordio creati sunt, ut idem Probl. 24. probat, nec nos negamus, tamen dicitur ibidem: egredietur spiritus, in futuro, & non in præterito. Quod vero dixerit Deus, feci, & non, facio, nullum faceffit negotium, quia infinitas propemodum jam condiderat præterito tempore animas, ac multo plures, quam in eo presenti tempore, quo cum Propheta loquebatur, unde satis majori jure dicendum erat, feci, quam facio. Adde, quod nihil in Scripturis obvius sit, quam temporum permutatio, ac unius pro alio acceptio. Unum pro infinitis aliis sit Deuteronomii 34. versu 10. Non surrexit ultra Propheta in Israel similis Moysi: ubi surrexit in præterito positum est, pro, surget, in futuro.

Rabbinorum quænam sit mens, & expositio loci hujus Isaia, dum apud me solerter cogitabam, dumque me accingebam ad eorum commentaria consulenda, en bonis avibus hæc meditati adest Saphnath Pahaneah Hebræorum arcanorum revelator Josephus de Voisin, vir pietatis, doctrinæ, ac omnis generis eruditionis ornamentis clarissimus, quemque non sola Hebraicæ linguæ commendat summa peritia, sed multo magis Rabbinicarum disciplinarum, quæ mirifice in utroque ejus tomo de Judæorum Theologia, ac altero de divina lege elucet, admirabilis cognitio. Itaque vir iste summus duo nobis suppeditavit ex Pugione fidei Raymundi Martini (qui in lucem propediem magnis Literariæ Reipublicæ commodis ejusdem studio & opera ex prælo, sub quo est, prodibit) par. 3. dist. 1. cap. 4. testimonia, quæ Menasseh sententiam, atque commentationem cum in locum Isaia & funditus evertunt, & non minus infidelem illum hic, quam alibi prædicant. Primum habetur in Berescit Raba R. Moylis Hadasan, sive Glossatoris super illud Genes. cap. 5. זה ספר תולדות אדם . Iste liber generationum Adam . כי לא לעולם אינו עם אדם הראשון ולא לנצח אקצוה עם תולדותיו .

נשמות עשיתי כי רוח מלפני יעמוד. הנהומא בשם רבון אמר אין מלך המישח בא עד שיכראו כל הנפשות שעלו במחשבה להבראות מה טעם ונשמות אני עשיתי בשביל Id est, quia non in æternum (Isai. cap. 57.) litigabo cum primo homine, neque in finem irascar cum generationibus ejus, quia spiritus a facie mea amiciet, &c. R. Tanhuma dixit nomine magistrorum nostrorum: Non veniet rex Messias donec creentur omnes anime, quas creare intendit Deus: (sive in Dei sunt idea) Unde probatur hoc? ex eo quod scriptum est. Isa. 57. & animas ego feci, id est, & propter animas ego feci.

Ad hæc ita mox laudatus Raymundus: Nota, quod ex eo quod dicit, Messiam non esse venturum (quod de secundo adventu propter multa, quæ apud eos leguntur, oportet intelligi) donec omnes anime, quas Deus prævidit creandas, create fuerint, ostendit quod anime quotidie creantur, & creabuntur usque ad finem Mundi.

Alterum testimonium multo expressius habetur, & efficacius ex libro Radicum R. David Kimhi in radice ברא creavit, ubi ait שאמר בקרבו ויוצר רוחאדם בקרבו ופי

id est, Quod רבנינו כעדיה כי אמרו בקרבו רל כי הכירא בורא אותה עם שלמות צורת האדם וזה dicitur Zacharia cap. 12. Et formans spiritum hominis in medio ejus, exposuit hoc magister noster Saadias dicens, quod ex hoc quod ait (Propheta) In medio ejus, vult dicere quod creator creat eam (animam) cum perfectione formæ corporis humani, & hoc est quod dicit, In medio ejus.

Ex his luce meridiana clarius constat, utrumque Rabbinum, nomine etiam aliorum Rabbiorum, atque ex illorum mente ac traditione loqui de creatione animarum facienda suo tempore, non autem facta initio Mundi. Nam primus ait, quas creare intendit Deus, sive magis ad verbum, quæ sunt in cogitatione Dei, id est quæ adhuc non sunt productæ, sed suo tempore juxta decretum Dei producendæ. Alter vero dicit, Creatorem creare animam cum perfectione corporis humani, id est, cum corpus humanum in materno utero suam adipiscitur perfectionem. Ne cavillandi autem Judæo relinquatur locus, utitur Rabbini ille verbo ברא creare, hoc est ex nihilo facere.

Iterum etiam Menasseh citat pro hac sua sententiâ cap. 1. Aboda zara, dicens: Et alibi asseritur Messiam venturum esse, cum omnes anime, quæ create sunt, sese corporibus humanis junxerint. Locum consulo, quia Judæi fidei amplius haud standum esse duxi. Ipsissima indicati ab illo loci verba sunt: שיכלו נשמות שבנוף שנ' כי רוח ונו' Id est, Et dixit R. Jose non venit filius David donec completæ fuerint anime in corporibus juxta illud Isa. 57. Conferantur hæc cum Judæi assertionem, ac judicent docti, indoctique simul, an eadem sit ratio formaliter, anque idem sit, donec completæ fuerint anime in corporibus, & cum omnes anime, quæ create sunt, sese corporibus humanis junxerint? Estne vel minimum vestigium creationis præteritæ apud illum Rabbinum? Aut completum esse, & creatum idem sunt? Dicendum itaque potius est, genuinum sensum illorum verborum esse, donec completus fuerit numerus animarum, quas creare decrevit Deus. Nec facile credendum est, hunc Rabbinum dissentire ab iis, quos supra retulimus, sed in eodem sensu, licet diversis vocabulis, suam opinionem protulisse.

Pergit Menasseh suam roborare aliis auctoritatibus sententiam. In Guemara Ha-guiga, inquit, refertur in celo Empyreo esse domicilia vite, & pacis, & animarum iustorum, & spirituum, atque etiam animarum istarum, quæ in Mundum venturæ sunt. Verba ipsa non retulit, quia recta contra ipsius eunt sententiam. Ibi enim inter illa, quæ in thesauris Dei sunt recondita, ponuntur hisce verbis: שנ' כי רוח ונו' spiritus, & anime quæ creandæ sunt juxta illud Isa. 57. Animas autem non esse inibi realiter, sed quæ prævisæ a Deo, verba ipsa Talmudis plane nobis declarant, cum dicant, quæ creandæ sunt, sive magis ad verbum, שנ' כי רוח ונו' quæ futuræ sunt, ut creentur. Perpendant æqui judices, an idem sit, quæ in Mundum venturæ sunt, Et, quæ creandæ, sive, quæ futuræ sunt, ut creentur.

Adhuc urget in hac sententia non pauci momenti difficultas. Libro 3. de resurrectione mort. cap. 2. conjungit, annectitque Menasseh mortuorum resurrectioni adventum Messiae, adeoque ex ejus mente tunc omnes animae suis corporibus junctae erunt. Eodem vero lib. cap. 9. affirmat, ac probare nititur, resuscitados generationi prolis operam daturus. Ex hoc autem sequeretur alterutrum, vel scilicet non omnes animas junctas fuisse corporibus in adventu Messiae, vel animas creari tunc in corporibus. Et si tunc, cur non etiam nunc? Porro occurreret forte objectioni huic ex Glossa cap. 1. Aboda Zara ita לִיטוֹת הַמֵּשִׁיחַ שָׂמָּה יֵלְ גֻּף דָּרֵשׁ וְנִשְׁמוֹת דָּרֵשׁוֹת יִרְדּוּ

Id est, *Diebus Messie forte dicendum est, corpus novum fore, & animas novas*. Sed tam contra ipsum, quam suam Glossam inferretur; ergo non eadem resuscitatorum fore corpora, & animas contra ea, quae tradit lib. 2. cap. 4. & 5. imo cap. 6. contendit, eos resurrecturos cum ferali amiculo, & iisdem vestibus, quibus cum terrae mandati sunt. Si dicer, illud intelligendum esse de iis, qui post resurrectionem generabuntur, non quidem de ipsis resuscitatis, urgebitur: ergo resuscitati non gignent sibi similes, sed alterius speciei liberos. Atque adeo procreandi modus ille Judaicus non longe absimilis erit ab eo, quem invenit Ana in solitudine, cum pasceret asinos Sebeon patris sui. Hæc satis nunc dicta sint: ad alia properemus.

Hanc eandem persuasionem de Animarum creatione simul facta in ipso Mundi principio, Christianis Orientalibus impingit Thomas Biatensis lib. 7. par. 2. cap. 6. & alibi, sui *Thesauri de procuranda omnium gentium salute* in hæc verba: *Animæ ab initio omnes simul creatæ sunt*. Sed quam falso, ac temere hæc ab illo prolata sint, ipsorum Orientalium constet tam inconsiderato testimoniis. Ex Maronitis, quos nominatim hujus assertionis insimulavit, adsit modo pro omnibus D. Joannes Maro, ut multos alios brevitatis omittam gratia, qui in suis disputationibus adversus Nestorii dogma ita animæ, & corporis utitur exemplo ad demonstrandum Verbum Carni unitum fuisse in ipso conceptionis instanti, nec carnem præcessisse unionem. *Nec sufficit illis, inquit, demonstratio animæ, quæ nequaquam corpus præcedit*. Ex Nestorianis prodeat Jesudad in Elucidatione locorum difficultium sacrae Scripturae, qui agens de formatione mulieris difficultatem proponit, cur Scriptura de Adamo dixerit, & spiravit in faciem ejus spiraculum vite, de Eva non idem affirmaverit, respondet: *quoniam formato corpore anima simul cum illo creari supponitur*. Joannes Episcopus Darenensis Syrus, & scriptor verustissimus lib. 1. de resurrectione corporum cap. 4. postquam edisseruit de singulorum membrorum in utero materno virtute formativa, addit: *Statimque membris formatis celeri Dei nutu anima creatur*. Toto etiam cap. 2. Origenis sententiam oppugnat, eamque modo impiam appellat, modo ab omnibus reprobendam.

Hanc autem Origenis opinionem cum reliquis illius erroribus per Orientem disseminare conati olim sunt Nonnus, & Leontius Byzantinus monachi novæ Lauræ, ut ex historia V. Synodi generalis habetur, exinde autem cap. 11. dictæ Synodi Hæreticis adscriptus est Origenes, ac damnatus. D. quoque Hieronymus hunc fuisse errorem Origenis, & nonnullorum Græcorum scribit in Epist. ad Anastasium. Sed nonnullorum errorem esse omnium, nemo affirmabit præter Thomam Biatensem, & si qui reperiantur simili insania capti. Per hanc enim novam Biatensis dialecticam asserere liceret, hæreses nonnullorum Occidentalium, puta Lutheri, Calvinii, Zuinglii & similium, esse omnium. Apage tam putidum ratiocinandi modum: institutum prosequamur.

DE ANIMARUM QUIDDITATE.

SUBSTANTIA, SIVE ESSE.

CAPUT DECIMUM-TERTIUM.

TAM varia ac multiplex hac de re antiquorum & recentiorum Arabum sententia fuit, ut longe difficile sit, tot opinionum posse iniri numerum. Earum aliquas percenset Benassalus Aegyptius in libro de fundamentis & principiis Religionis, porta seu cap. 5. plures Mashudius in Pratis aureis; nonnullas liber subtilitatum de cognitione veritatum; aliæ sparsim apud diversos leguntur Auctores.

Sunt igitur qui opinati sunt, animam nihil aliud esse, quam ipsum sanguinem, quamobrem hætenus menstruatam mulierem, ac puerperam, quandiu sanguinis fluxu laborat, نفسا Naphsa vocant, id est animam, seu anima immundam, nempe sanguine, eodemque vocabulo utrumque significant. Hac opinione imbutus Nabeta Scianfrensis Arabs interroganti de genere mortis amici respondit, *Indignata febris anima ejus effluxit.* Et Bensaraka poeta seculi ignorantia.

Effluunt animæ per pectora sauciata armis amoris,

Non secus ac effluunt in bello per vulnera facta ferro.

Nec videntur ab hac distare opinione Mahometani Canonici juris Tractatores, qui Titulo de puerperis & menstruatis sanguinis nomine animam intelligunt. In Titulo vero de iis, quæ aquas immundas reddunt, cum in eas cadunt, duo distinguunt animalium genera, in ea scilicet, quæ fluida anima sunt prædita, id est sanguine, quibus hominem accensent, & quæ non. Sententiæ hujus patroni eam satis evidenter probatam esse arbitrantur præsentī experientia, quia tandiu homo vivit, inquiunt, quandiu humidus, & calidus humor, qui nihil aliud est, quam sanguis, in illo conservatur; moritur vero, statim atque is abest. Empedocles animam in sanguine radicatam esse statuebat, non autem animam, ut isti, sanguinem esse ajebat.

Quidam aerem, seu ventum, spiritum, & auram animam esse sunt opinati. Siquidem Arabibus, ut Hebræis, & Chaldæis dictio רוח Ruhon & animam, & spiritum, & auram, & aerem significat. Assertionemque probare putant ex eo, quod homo tandiu vivit, quandiu aerem attrahit, & spirat; moritur vero, cum illo privatur, hinc animam efflare, expirare, & spiritum emittere pro mori dicunt. Hujus quoque persuasionis fuerunt Anaximenes, Anaxagoras, Diogenes Cynicus, & Critias.

Nonnulli credebant animam esse avem quandam per totum corpus humanum extentam, ut loquuntur, atque diffusam, quæ homine defuncto pristinam recipit formam, ac perpetuo circa suum circumvolitat cadaver, & quæ post suum discesum ab illo geruntur, ipsi refert. Hac sententia persuasus Alfalt vir inter priscos Arabes celeberrimi nominis filius jamjam moriturus ait:

Quæ post me fient, meus mihi referet bubo,

Quare a criminibus filii recedite praeul.

Rebantur enim antiqui illi, bubones, ululas, nycticoraces, ac reliquas ejusmodi ferales volucres, quæ in cavernis, ædificiorum ruinis, & ruderibus, locis desertis, cæmeteriis, & mortuorum monumentis commorari amant, ac lamentabiles edunt voces & ululatus, defunctorum esse animas. Hujusmodi persuasio, uti legimus apud Mahometum Bocharensem tomo 30. Commentariorum Alcorani cap. 24. reprobata est a pseudopropheta Mahometo, qui interrogatus aliquando a Judæis quibusdam, an anima esset bubo, respondit, *nec bubo est, nec ulula.* Rursus vero interrogatus, quid esset igitur? respondit ex nomine Dei, postquam

diu revelationem se expectasse simulavit: *Interrogantibus te de anima dicito: Anima est ex mandato, & præcepto Domini Dei mei.* Digna ipso Mahometo definitio! Quasi vero cum sit anima ex præcepto Dei, esse nequeat bubo, ulula, sanguis, aer, ventus, aqua, terra, aut aliquid aliud ejusmodi. Aut interrogantes Judæos illos latebat, *omnia Deo præcipiente creata fuisse*, ut cecinit Psalmographus. Neque etiam ex hac definitione doctiores evaserunt Mahometi sequaces, nec quid sit anima propterea apud illos clarius constitit deinceps. Nam sectæ legales, sive Theologi, & Canonistæ animam esse accidens cum Mohtazlitis philosophis affirmarunt, quod sane multo minus est, quam esse bubonem, ululam, nycticoracem, anserem, passerem, aerem, aut sanguinem. Hoc delirium Mahometanorum Theologorum gravissimis verbis & rationibus refutat Elias Chaldaeus Episcopus Nisibensis scilicet 7. suarum Disputationum habitarum cum Alvaziro Abulcasemo principe viro Mahometanæ sectæ. Inter cætera autem argumenta, quibus ad hanc sententiam refellendam utitur, hoc unum est. Accidens non est subjectum accidentium, nec contraria recipit, aut adsciscit: at animæ utrumque contigit, nam & accidentia recipit, & admittit contraria, ut scientiam & ignorantiam, bonum & malum, virtutes & vitia, ac ejusmodi: ergo anima nequaquam est accidens. Hoc idem demonstrat ex somniis, ex quibus aliquando rerum futurarum prævidentur eventus, dum scilicet sensus externi sunt penitus sopiti, ac nulla corpus externa actione est præditum, sed anima pene ab illo separata & disjuncta suis liberius fungitur muneribus. Porro hæc, & alia ejusmodi argumenta parum, aut nihil Legales, & Mohtazlitas præsertim urgent, aut movent, cum utrique non sola divina virtute, sed naturæ viribus accidens independenter, & absque ulla substantia subsistere posse doceant, ut nos de Mahometanorum sectis variis agentes in Notis ad Chronologiam fusius ostendemus.

Sunt etiam, qui animam esse quatuor elementorum æquale temperamentum existimarunt. Hoc autem rati sunt, quia quoties unum elementorum, sive humorum, prævalet aliis, vita periclitatur, nec restituitur sanitas, nisi temperamentum ad pristinam æqualitatem redierit. Hujus opinionis fuit quoque Zeno Citæus, necnon Galenus.

Alii asserunt animam esse subtile quoddam corpus, & pene spirituale, quod formatur in sinistro ventriculo cordis, ac per arterias essentielles, ut loquuntur, indeque transmittitur ad alias corporis partes.

Nonnulli animam esse spiritus dixere in cerebro genitos, qui suscipere apti sunt sensum, motum, imaginationem, ac reliquas animæ potentias & munia. Hanc sententiam quidam refellunt apud auctorem libri subtilitatum, non quoad ipsum esse animæ, sed quoad sedem ejus & locum attinet: siquidem animam nullam certam sedem in corpore habere volunt, demonstrantque ex eo, quod unus aliquando ex acceptis multis, & quidem gravissimis vulneribus nequaquam moritur, ubi alius ex levissimo in eadem parte inflicto vulnere statim animam agit, quod autem non aliunde provenit, nisi quia hujus animæ sedes, & domicilium in læsa parte collocatum erat, illius non item.

Alii asseriebant animam particulam esse substantiæ divinæ. Opinio hæc ortum habuit apud Persarum Magos auctores Zaradast, sive Zoroastere, indeque successu temporis ad Arabes emanavit. Eamdem lib. 7. parte 2. cap. 6. Maronitis, ac Orientalibus aliis tribuit Thomas ille Biatensis dicens: *Anima rationalis* (ex Maronitarum & Orientalium aliorum sententia) *ex divina substantia creatur.* Bene nobiscum agitur, at non cum illo, cujus anima ex diaboli substantia genita esse videtur, cum nullum, ut ille, mentiendi faciat finem. Sed audiat impudentissimus impostor, si adhuc in vivis est, si non, ejus manes, quid nostri Maronitæ hac de re sentiunt. In ordine matutini feriæ quintæ Breviarii simplicis ita orant: *Suscipe nos Domine secundum tuum ineffabilem erga genus humanum amorem, quo nos ex NIHILO creasti.* In ordine vero matutini feriæ sextæ: *Domine noster Jesu*

Christe Deus, & salvator animarum nostrarum, longanimis, multarum gratiarum & iustitiarum, qui ex NIHILO creasti nos, & ad esse produxisti. In ordine officii defunctæ secularis: Domine Deus omnipotens, principium & finis, principio & fine carens, qui ex NON ESSE ad esse produxisti nos. Dies certe & anni me deficient prius quam auctoritates & testimonia ex Maronitarum libris, quibus hæc veritas constet, nempe animam ex nihilo creatam esse, non autem ex divina substantia. Eam autem appellare divinam, non est, illam ex divina substantia facere, sed quod ad imaginem Dei sit sola creata: unde D. Ambrosius epist. 38. *Homini & animæ dignitas est causa imaginis divinæ: & proprie secundum animam factus est (homo) ad imaginem Dei.* Quod non gignatur, ut corpora, sed ab ipso Deo producat ex nihilo, non ex materiæ potentia educatur, sed ab illo nobis infundatur, & inspiretur: juxta illud Genes. 2. 7. *Et inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem.* Quod divinitatis quodammodo sit particeps: in quo sensu D. Augustinus de vera innocentia, ait: Sicuti oculi exteriores quiddam sunt carnis: ita mens quiddam animi, quod in eo secundum participationem divinæ rationis excellit. Et sane divinitatis adjuncto passim animam apud Patres vocari comperies. Nec aliud significare voluisse reor ethnicos, quam ipsius animæ dignitatem, præstantiam & excellentiam, ob immaterialitatem, ut ita dicam, ac similitudinem quamdam, quam cum Deo habet, quum illam divinis exornant titulis. Tullius lib. 5. quæst. Tuscul. *Humanus autem animus*, inquit, *decerptus ex mente divina, cum nullo alio, nisi cum ipso Deo (si hoc fas est dictu) comparari potest.* Macrobius vero de som. Scip. libro 1. *Animarum originem manare de celo inter recte philosophantes indubitata constat esse sententiæ.* Manil. lib. 4.

An dubium est habitare Deum sub pectore nostro,

In celumque redire animas, celoque venire:

A quo loquendi modo nec Christiani absunt Auctores. Lactantius Firmianus lib. 2. cap. 13. *divin. instit. Constat enim (homo) ex anima & corpore, id est quasi e celo & terra: quandoquidem anima, qua vivimus, velut e celo oritur a Deo.*

Adhuc ex omnium Orientalium sententiâ Deus incorporeus est, atque indivisibilis: qui fieri ergo potest, ut ex ejus substantia creetur anima, ac tamquam particula quædam materialis ab illa decerpatur, atque decidatur? Ex hoc contra sensum ac rationis lumen sequeretur, animam etiam in hoc corpore positam esse immutabilem, & quæ, ut Epist. 28. arguit D. Augustinus, neque deficeret in deterius, neque proficeret in melius, neque aliquid in semetipsa inciperet habere, quod non habebat, nec desineret habere, quod habebat.

At quid diutius in hujus pecudis refutatione laboramus, cum idem sese propriis armis confodiat, nec tam puridum ac perniciosum mendacium ad horas sub lingua continere potuerit, sed illud eodem lib. par. 1. cap. 38. hoc alio everterit: *Errant deinde Orientales, inquit, credentes animas per traducem gigni ab animabus parentum? Egregia impostura! Animæ creantur ex substantia divina: Animæ gignuntur ab animabus parentum.* Faceffat hinc tam delirus impostor, aliis farciat centones, nec alia dignandus responsione, quam hoc Svidæ: γλώσσα ποῖ πορδὴν; πόλιν ἀρδύσσοι καὶ πάλιν ἀναστρέψοι. id est, *Lingua quo vadis? erectura civitatem, eandem denuo subversura.*

Opinionem de generatione animarum per traducem fuisse olim Tertulliani & Luciferianorum non ignoro: sed an per traducem intellexerint vim aliquam inesse semini, aut virtutem intrinsicam animæ parentis producendæ animæ filii, an vero per traducem denotaverint exigentiam quamdam extrinsecam, & dispositionem, qua posita anima a Deo creetur, & uniatur corpori, non attinet ad nos disquirere. Patres autem multum olim in hac quæstione collocasse studii & sudoris constat ex D. Augustini epist. 28. ad B. Hieronymum, 157. ad Optatum, serm. de orig. animæ & lib. 10. de Genesi ad Litteram cap. 23. Apud Arabes tamen antiquos recentisque Scriptores nec verbum quidem hac de re hætenus

comperire potui, ex quo credendum est, hanc opinionem apud illos locum minime habuisse.

Nonnulli demum animam, & corpus unum idemque esse credebant. At horum assertionem quinque argumentis, sive corollariis refellit Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima. Primo, inquit, ostendimus superius, Animam superstitem remanere destructo corpore: at quicquid remanet alio destructo, est aliud ab illo: ergo Anima est aliud a corpore. Secundo, demonstravimus existere Animam ante existentiam corporis, ergo Anima est aliud a corpore. Tertio, corpus crescit, & decrescit, Anima non item: ergo est aliud a corpore. Quarto, homo comprehendit universalia & particularia: atqui hæc non sunt actiones corporis, sed Animæ: ergo Anima est aliud a corpore. Quinto, corpus exercitationibus enervatur, Anima contra roboratur, & quo magis hæc vires acquirit & firmitatem, illud infirmitatibus deprimitur: ergo aliud est Anima a corpore. Hæc ille.

AN UNA ANIMA

SIT ALIA PERFECTIOR & NOBILIORQUE.

CAPUT DECIMUM-QUARTUM.

QUÆSTIO hæc plures habere potest sensus. Nam vel una anima alia perfectior nobiliorque est ratione specificæ differentiæ; vel ratione numericæ & individualis; vel quod in composito meliorem sortita sit anima organorum, præsertimque cerebri dispositionem & temperamentum, eaque propter perfectiores edit actus, vel ob acquisitos scientiarum habitus; vel demum ob eosdem divinitus infusos.

Primum quod spectat; in tres ordines sive species humanum genus seculi ignorantia Arabes nonnulli distinguebant. Primum ordinem ac omnium nobilissimum patrio vocabulo appellabant *ناس* *Nas*, quo intelligebant nostram speciem. Secundum ordinem vocabant *ناسناس* *Nasnas*, quod nomen de iis prædicabant quos satyros nuncupamus. Tertiam speciem, seu ordinem *ناسايس* *Nasajes* nuncupabant, sub quo centauros, simias, aliaque id genus monstra, quæ humanam formam, actionesque aliquo modo imitantur, includebant. Hanc opinionem multi ut a vero longe alienam non solum explodunt, sed etiam satyros & centauros extare uspiam in rerum natura negabant. Sux assertionis rationem assignabant, quia qui de his scribunt, semper in regionibus longissime diffitis eos collocant. Qui enim orientem diem primi salutant, sub occaso sole locum illis figunt, isti vero ad primos remittunt eos, pari modo faciunt alii. Ad ea autem tria vocabula, quibus hujus sententiæ propugnatores tres humanæ speciei ordines significari volunt, respondent: Primo vocabulo designari quidem speciem humanam, reliqua vero diminutiva esse a primitivo derivata, ut ipsa forma nominum demonstrat, adeoque significare *homunciones*, sive *homunculos*, quæ de hominibus infimæ plebis dici solita sunt, ac dein sylvestribus animalibus per analogiam quamdam applicata. In hoc sensu citant Nademæ antiquissimi Poetæ hos duos versus:

Excelsi virtutes (nas) homines sunt depressi,

Factique sunt infra (nasnas) homunciones.

Quasi dixisset, homines virtute præclari oppressi sunt, ac pessumdati ab iis, qui nulla virtute pollent, & vix homines dici merentur.

Abdalla tamen filius Sahidi affirmat apud Mashudium in Pratis aureis,

se non unum satyrum, sed plures vidisse in ea Arabia regione, quæ *Alciagiar*, id est arborea a frequentia arborum dicitur, ac non semel una cum fodalibus ad horum egressum fuisse venationem. Porro quod Jacob filius Harethæ narrat, omnino fabulosum esse videtur. Refert quippe, se cum sociis cepisse aliquando satyrum in quadam Arabia sylva, & dicente quodam sociorum, cum sanguis fatiis abunde ex inflicto animali vulnere efflueret: O quam ruber est satyri huius sanguis! cui qui in vicina latitabat arbore satyrus respondit: Quia hic vescebat fructu sumak. Est fructus cujusdam arboris rubri coloris, & saporis acidi. Tunc ex voce proditum satyrum capiunt venatores. Hoc alius animadvertens, qui non longe inde in densa absconditus erat sylva, dixit: Profecto si servare hic silentium didicisset, nequaquam fuisset captus. Georgius Elmacinus parte 1. sui Chronici in divisione Climatum scribit, in Persidis partibus interioribus animal quoddam reperiri humanam referens figuram, quod sagittis illud impetentes venatores Tartarica lingua multis conviciis & maledictis incessit. Giaasar Almotuachelo, qui Hegiræ anno 240. Caliphatum gessit, Honaino filio Isaaci medico suo injunxit, ut ad Jamamam, & Hadramutam Arabia provincias proficiscens centauros ad se inde adduceret, quemadmodum ex provincia Sciagiar satyros. Fama quippe est in iis regionibus ejusmodi animalia obvia ac frequentia esse. Jussa principis gnaviter exequens utrumque animal Bagdadum, sive Babylo-nem adduxit. Res vulgatissima est apud Arabes scriptores, ut Mashudius & alii testantur. Nonnulli tamen, qui seculo proxime sequente scripserunt, eam in dubium revocarunt, & quamvis hoc naturæ potentiæ haud negent, productionem ejus in actum concedere induci non possunt. Nihilominus historiæ huic Honaini suffragari videntur plures aliæ. Rerum potente Constantino cornigerum hominem, seu satyrum, caprinis præditum pedibus Alexandriam adductum esse scribit D. Hieronymus, indeque mortuum, & sale conditum Antiochiam allatum Imperatori conspiciendum. Duos alios hujus generis & notæ in Saxonæ montibus captos esse suo tempore testatur Magnus Albertus. Phlegon Trallianus Augusti, sive ut alii malunt, Adriani libertus scribit, hipocentaurum in Saunis Arabiae urbis monte captum, & Romam Cæsari missum fuisse, ejusque partes & figuras diligentissime describit, & enumerat.

Sunt qui satyros designatos fuisse existimant apud Isaiam Prophetam cap. 34. vers. 14. hisce verbis: *Pilosus clamabit alter ad alterum*. Id confirmari videtur ex Hebraico vocabulo *פלוס* *sahir*, quod *pilosum*, *hirsutum*, & *hircum*, cujus formam partim referunt satyri. Arabicus textus habet ibi *الغيلان* *Alghilan*, quod satyrum, vel animal aliquod humanam representans aliquo modo figuram denotat.

At utut sit, probare dari satyros, dari centauros, aut ejusmodi monstra alia, non est probare illa pertinere ad genus humanum, aut alicujus animalis rationalis constituere speciem, etsi ad humanam accedere quodammodo videantur, humanasque imitentur prope actiones. Extrinsecæ enim figuræ affinitas non est ea, quæ constituit speciem, præterquam quod etiam satyri, centauri, ac id genus alia monstra longius absunt ab humana similitudine, quam canis a lupo, asinus ab equo, a cuniculo lepus, & ejusmodi. Imo Arist. 6. de historiis Animalium cap. 24. scriptum reliquit, mulas, quæ in nostra Syria pariunt, quamquam simillimæ sint aliis, ut ne vix quidem ab illis discerni possint, non esse tamen ejusdem speciei propter diversum generationis modum. Averroes vero in fine de somno & vigilia docet, quod si qui essent homines, qui non eodem modo cognoscerent, ac nos, non essent ejusdem generis nobiscum. Ad actiones autem quod spectat, plura sane sunt animalia, quibus nullæ prorsus formæ affinitas est cum genere humano, hoc tamen comparatum habent a naturæ principiis, ut suos actus ad finem ordinare, & dirigere, rationemque finis cognoscere putentur, cum media apta eligant, & disponant ad finem illum consequendum. Hinc hiron-

dinum admiramur nidi artificium, quem parturiendi fœtus gratia extruunt, araneorumque telas ac retia ad muscas aliaque insecta capienda contextas. Noxia etiam non minus devitant irrationalia, ac rationalia animalia, unde Horatius lib. 1. Epist.

Cautus enim metuit foveam lupo, accipiterque

Suspectos laqueos, & opertum mil-vius hamum.

Admiratione longe dignum, quod scribunt Gelaladdinus in *Historia Egypti*, & Salamas filius Hadi *Tract. de mirabilibus mundi*, sect. 6. de *Animalibus*, de ave quadam, quam Indiarum rex misit Almotuachelo Moslemanorum Caliphæ. Erat hæc diversis distincta mirabiliter coloribus, rostro rubro, oculisque instar ignis scintillantibus prædita: principis semper assistebat mensæ; si autem veneni quid cibis suberat, statim uberrimis fuis lachrimis, & gemitu humano haud absimili, ac magnis editis clamoribus prodebat. Ibidem refert Salamas, se aliam vidisse avem barbam comamque humanæ simillimam habentem, quæ claris & articulatis Arabicis vocibus sola natura magistra continuo hæc verba canit, *الله واحد*, *Allaho vahdoho*, id est, *Deus est unus*, vel *solus*. Infinita huiusmodi brevitatis gratia prudens prætereo. Quinimo Auctor *Propositorum Arabum Philosophorum*, ipsis quoque plantis & stirpibus comprehensionem tribuere videtur scribens propos. 7. *At forte plantæ etiam non carent comprehensione*. Idque colligit, conjicitque ab evitatione impediens, cum si quid impedimenti offenderit planta in via, illud declinat, alioque deflectit, antequam eo perveniat. De ipsarum vero plantarum naturali repugnantia, aut consensu, & convenientia vix credibile est quod ab Auctoribus perhibetur. Hoc unum ut oculus testis, & experientia doctus affirmare possum de palma. Fœmina numquam fructus ad perfectionem & maturitatem perducit, nisi per incisum ejus folliculum aliquid floris seu seminis ex maris folliculis decerpi injiciatur, & ab agricola suffletur, nec sufficit ad id aspectus mutuus, ut quidam tradunt, cum, quod indico, in Oriente & Africa ita sit compertum, ac in Europa vitium putatio. Longe admirabilitate dignum est quod de planta quadam loco mox citato refert Salamas in insula quadam Indiarum crescente, uberes ac suavissimos edente fructus, quos si virgo quæpiam, aut nupta comederit, statim gravida redditur, intumescitque ipsi venter, non secus ac si viro copulata fuerit, & post biduum, triduumve ad summum, exanimem parit fœtum omnibus membris ita absolutum, ut nullis notis ab humano distingui possit.

Pseudopropheta Arabs, qui omnes scientias in suo ineptissimo Alcorano se complexum fuisse jactat, non modo brutis animam rationalem tribuit ac intellectum pares hominibus, sed etiam pari ratione resurrectionem, præmium, & supplicium ipsis pro meritis ac demeritis statuit cap. de belluis, inquiens: *Non est jumentum in terra, nec volatile volans alis suis, nisi gentes simile vobis* (hominibus) *quandoquidem nihil contempsimus in libro*, (Alcorano) *deinde ad Dominum suum suscitabuntur*. Suo Pseudoprophetæ suffragantur Alcaffai, Vahbus, Cabhus, Abbas ac reliqui Mahometani legales: at non conveniunt, an bona bruta, & quæ propterea præmio & felicitate donanda sunt, eundem beatitatis paradisum cum hominibus sint habitura, an alium. Multi annuunt eundem utriusque felicitatis fore paradisum: qui negant, in duplici sunt sententia. Eorum quidam alium ipsis fore locum præmii existimant, decem exceptis, quæ hominibus associant, alii affirmant, in terram & pulverem conversum iri præter illa decem. Horum decem, de quibus nulla est controversia, primum tenet locum Camela Salehi, cujus historia hæc est. Salehus iste ad Thamuditas, uti narrant, missus a Deo fuit ante Abrahami tempora, ut gentes illas ad meliorem frugem converteret. Illi autem pro signo confirmationis suæ prophetiæ, & missionis postularunt ab ipso, ut camelam de rupe quadam, quam ei ostenderant, educeret. Quod ipse fuis ad Deum

precibus præstitit. Camela hæc interdum in montibus pascebat, vespere vero reversa totam percurrere urbem, & clara altaque voce exclamabat, *Quicumque late egot, ad me exeat*, atque ita civibus universis sufficiebat. Verum illi, nec miraculi magnitudinis habita ratione, nec tanti beneficii memores, Camelam enervant, & Salchum sua expulerunt ditione. Camelam hanc sequitur Vitula Abrahami; & est ea, ex cujus carnibus convivium tribus hospibus Angelis instruxit. Post parentis Vitulam ingreditur Ismaelis filii Aries. Ismaelitarum quippe nonnulli pro Isaac Ismaelem parentem suum substituunt in sacrificio illo pro quo Abraham benedictionem sibi ac semini, nec non repromissionem promeritus est cum divino juramento. Arietem Ismaelis excipit Vacca Moysis. Hujus fabula hæc est. Erat vir quidam probus, inquit Sciahinfciah, inter Israelitas, qui præter vitulam nihil in bonis habebat. Hanc morti proximus in quadam dimisit sylva dicens: Domine Deus hanc tibi commendo vitulam, donec crescat filius meus, illamque reposcat. Adulto puero rem indicat mater, qui eo pergens inventam domum reduxit. Cui mater ait: Ito, fili mi, in forum, ac tribus vendito illam denariis, sed cave eam tradas me inconsulta. Pergenti autem in forum occurrit humana sub forma Angelus, & sex obtulit ipsi denarios, dummodo non consuleret matrem: at ille materni moniti memor præstare noluit. Quæ consultata rursus ait: Placet, sed ne tradas illam, nisi me prius consultas. Proficiscenti ergo iterum in forum idem occurrit emptor duplo plus offerens, dummodo matrem non consuleret. Quod ille facere constanter negavit. Consultata itaque secundo mater ait: Fili mi, hic Angelus Dei sine dubio est, quare sciscitare ab illo, cui fore usus vaccam istam. Quod autem cum fecisset juvenis, dixit ipsi Angelus: Res accidet quandoque in Israele cujus causa Vacca hæc tanta vendetur auri summa, quantum capere potest ejus pellis. Non multo quidem post interfectus est vir quidam ditissimus Israelitarum nomine Hamil, quamobrem plures necis hujus suspecti ad Moysen delati sunt. Qui ne cum noxiis innoxios comprehenderet, Deum multis sollicitavit precibus, ut homicidam proderet. Redditum est oraculum, ut Vacca talibus ac talibus prædita signis in sacrificium offerretur. Nulla in omnibus Israelitarum armentis inveniri potuit ejusmodi habens signa & conditiones præter Vaccam hanc, quam interfecti consanguinei ea auri emerunt summa quam Angelus dixerat. Vaccæ huic succedit Jonæ Prophætæ Cetum. Rudit post Cetum Jonæ Mahometanum paradisum ingrediens Asinus Jeremiæ. Hujus lepida narratio ex Sciahinfciah, Abifahidi Africani & aliis Mahometanis scriptoribus ejusmodi est. Solo postquam æquata esset Hierosolymorum urbs una cum Templo, nec spes ulla affulgeret instaurationis, Jeremiæ præcepit Deus, ut eo pergens non proximam modo, sed præsentem annuntiaret civibus instaurationem illam. Qui cum eo pervenisset, vidissetque Urbis ac Templi tantam ruinam, risit apud se dicens: Facilius est profecto mortuum ad vitam revocare, quam urbem hanc iterum exsuscitare post tam miserabilem casum. Quamobrem vincto prope se Asino, quo eo vectus erat, mæstitia oppressus inter urbis rudera immisso illi sopore, & ab oculis hominum subductus Dei voluntate, centum annorum spatia exanimis cum Asino obdormivit. Interea instauratur Urbs, Templum excitatur, & pristino omnia redduntur splendori. Eo elapso intervallo exsuscitatur Propheta, & primam vitæ oculis restitutus videbat quomodo tam sua, quam sui Asini ossa ad invicem jungebantur, vestiebanturque nervis, carne, & pelle. Quibus absolutis stat pristina forma recepta Asinus, altisque vociferationibus rudere cepit. Tunc ait Jeremias: Jam scio, rerum omnium præpotentem esse Deum. Alii non Jeremiæ, sed Ezdræ id evenisse scribunt, qui excitatus, & ad suam profectus urbem cuncta aliam rerum faciem, aliaque signa habere comperit, & suas nepotes jam gravi senectute confectos vidit. Sparso per provinciam facti rumore confluunt ad illum Judei, dicuntque: Si tu es Ezdras, ut asseris, recita nobis Legem, & eam edoce nos. Qui lumine in ejus ventrem calitus immisso illustratus jampridem amissam restituit ipsis Legem juxta formam, quæ etiamnum apud eos extat. Et is Asinus est unus e decem brutis, quæ Mahometanum paradisum sunt merita. Asini hujus vestigia premit Formica Salomonis, de qua ita Alcoranus cap. de Formica: Et coacti sunt Salomoni exercitus ex genis, hominibus, & a vi-

bus , qui in turma dispositi processerunt , donec pervenerunt ad vallem formicarum , tunc dixit una formica : o formice ingredimini habitacula vestra , ne conterant vos Salomon , & exercitus ejus imprudentes . Upupam Balkais reginæ Sabæ , sive Arabiæ post Formicam eo introducunt , cujus apologum pluribus etiam narrat Alcoranus capite mox citato . Fabula summa est , hanc nimirum egregie lenæ perfunctam esse officio inter Salomonem , & reginam illam , ut præter Alcoranum miris luxuriantur commentis Commentatores . Ibidem quoque Mahometi Camelam stabulari volunt . Demum brutale agmen claudit Canis septem Dormientium Ephesinorum , qui Decii Imperatoris declinantes iram in quoddam antrum sese receperunt proximi montis , ubi obdormierunt usque ad Theodosii tempora . Cani huic quoniam ex immundorum genere est , flavi arietis indetur forma . Illi nomen est , secundum aliquos *Nura* , secundum alios vero , *Camtira* . Et hæc de differentia specifica .

Quod autem pertinet ad secundum , multi Arabum Philosophorum docent , unum hominem alio præstantiorem nobilioremque esse secundum rationem numericam , & individualementem , ita ut differentia individualis unius nobilior , perfectiorque sit differentia individualis alterius . Proinde autem potentiæ ac facultates animæ , puta , intelligendi , aut ratiocinandi vegetiores sint in Zaido quam in Amro . Hanc sententiam patroni comprobant hoc Alcorani celebri de hominibus enunciato : *Putasne plures audire , an intelligere ?* Id est multi audiunt , pauci intelligunt . Contra hanc opinionem ita occurrit nonnemo . Perfectio numerica Zaidi habetur a ratione specifica , sed hæc una eademque est in omnibus , & æque participatur : ergo si unus non præstat alio ratione specifica ex horum sententia , neque præstat ratione numerica . Ad hanc objectionem respondent , perfectionem numericam haberi a specifica fundamentaliter , non formaliter .

Ad tertium quod spectat , iidem fatentur unum hominem perfectiores nobilioresque edere posse actiones ratione melioris organorum dispositionis . Pro qua re norant , hominem , qua ex anima constat & corpore , qualdam habere potentias mere organicas , quæ omnes sunt materiales , & corporeis organis affixæ , ut sunt eæ , quæ sequuntur gradum vegetandi , & sentiendi , qualdam vero immateriales , & minime organicas , quæ non corpori , sed soli animæ inhaerent , ut sunt intellectus & voluntas . Istæ , licet sint immateriales , & minime organicae , organis tamen ob nexum animæ cum corpore egent ad suas functiones rite obeundas . Cum igitur inæqualis ac dispar sit organorum corporum dispositio ac temperies , inæqualis ac dispar oritur intelligendi ac operandi facultas & actio , proindeque perfectio . Hinc unus promptius alio concipit , expeditius ratiocinatur , recordatur felicius . Huic assertioni objicit quidam auctoritatem Philosophi 3. de Anima asserentis intellectum non habere aliquod organum in corpore . At Philosophus loquitur ibi de intellectu secundum se considerato , & ab omni corpore abjuncto , non autem de intellectu prout corpori conjuncto , sic enim organis eget , & creatio corporis & membrorum est propter illum , ut idem Philosophus asserit lib. 2. de animalibus . Præterea nec Philosophi isti asseverant intellectum habere organum , qua intellectus est , sed qua perfectio est corporis egere organis corporeis ad suas functiones rite obeundas .

Ad quartum dicendum est ex omnium sententia , unum hominem alium præcellere posse habitu scientiæ ex perenni virtutis studio , & exercitio acquisito , etsi ille , qui ejusmodi habitu præstat , ignobiliori præditus sit principio sive ratione numericæ individuationis , sive ratione temperamenti , & dispositionis organorum .

Demum ad postremum quod spectat , nulla difficultas inesse potest , quin divino beneficio & munere unus homo ob infusos divinitus sibi habitus perfectius alio intelligat , & per consequens nobilior habeatur . Hanc sententiam refert Mahometus Jamnius in Præfatione Tract. de præstantia Mechæ & Jerusalem

ex hisce Alcorani verbis: *Et extulimus quosdam vestrum super quosdam gradibus: indeque probare nititur unum locum alio præstantiorem esse, ut homine hominem. Idem asserit Salamas sect. 1. de mirabilibus orbis. Scias oportet, inquit, Deum omnium præstantissimum constituisse intellectum, & unicuique elargitum esse juxta mensuram sui amoris erga illum, ejusque dignitatem apud Dominum suum. Itemque antecellere fecit quosdam super quosdam civitatis, & largitate bonorum. Angelorum itaque, & Prophetarum intellectus superant intellectus Doctorum. Doctorum vero intellectus superant intellectus vulgi hominum, & intellectus vulgi hominum superant intellectus mulierum, demum intellectus mulierum intellectus puerorum.*

Hæc porro partim intelligenda sunt de habitibus infusis, quales sunt Prophetarum: partim de acquisitis, quales Doctorum; partim de differentia numerica, atque de gradibus perfectionis, qui oriuntur ex organorum corporeorum dispositione, quales inter mulieres puerosque discernuntur.

Verum ex mox dictis oritur dubium, num mulier viro imperfectior sit, distinguaturque in ipsa ratione specifica. Philosophi Arabum distinctionem hanc specificam non admittunt, at legales, sive Theologi ultro concedunt. Eam docet imprimis Cahbus ex Rabbino pseudoprophetae sectator, & discipulus, ut de illo referunt Amamus Nagemaddinus, & Abufadlus in præfatione Commentarii ejusdem Cahbi poematis coram Mahometo habiti de ejus amasia Saad laudibus. Opinionem hanc e Judæorum scholis ad Arabes emanasse, non semel mihi olim testatus est clarissimus, Rabbinicarumque disciplinarum peritissimus Joannes Baptista Jona, in Pisana olim, nunc in Romana Academia Hebraica linguæ publicus Lector, atque Professor. Quod autem per mox nominatum Cahbum præstitum forte est, cum is omnes ex Judæorum synagoga fabulas & apologos ad Mahometanam transtulerit Moschæam.

Eidem assertioni suffragari videtur Tullius, dum dicit: *Duplex est natura generis humani, sed præstantius est genus eorum, qui sunt viri.* Accedit Philosophus 1. Polit. docens, quod in communicatione, qua sibi communicant vir & mulier, vir est sicuti principans, & mulier sicuti subjecta. His omnibus addere robur creditur auctoritas Apostoli affirmantis, virum esse caput mulieris, & mulieres viris subditas esse oportere. Nec minus favet testimonium D. Augustini in quæst. Novi & Veteris Testamenti, isthæc edifferentis de creatione hominis ad imaginem Dei: *Hæc, inquit, imago Dei est in homine, ut unus factus sit dominus ex quo ceteri oriantur, habens imperium Dei quasi vicarius est, quia unius Dei habet imaginem. Ideoque mulier ad imaginem Dei non est facta, sic etenim dicit: Et fecit Deus hominem, ad imaginem & similitudinem Dei fecit illum. Hinc etiam Apostolus, Vir quidem, ait, non debet velare caput, quia imago & gloria Dei est. Mulier ideo velet, quia non est imago, aut similitudo.* Eadem ferme tradit D. Ambrosius super epist. 1. ad Corinthios. Ex quibus omnibus colligi videtur, virum differre specie a muliere, cum ille sit factus ad imaginem Dei, ipsa non item, adeoque diversa est utriusque substantialis forma.

Ad hæc responderetur primo, auctoritatem Apostoli & Philosophi Arabibus istis minime suffragari. Principatus enim & eminentia viri super mulierem non est naturæ, cum in hoc, teste D. Basilio in Hexam. æqualis sit vir, & mulier, sed œconomix, proindeque paterfamilias non uxori præest dumtaxat, & caput dicitur esse mulieris, eminere & habere principatum gamium, seu conjugalem, verumetiam præest liberis, habetque in eos dominium paternum, præest servis, & habet in eos despoticum, seu herile dominium, nec præterea censetur esse diversæ naturæ & speciei respectu liberorum ac servorum.

Illud autem quod adducitur ex Tullio pro diversitate generis viri & mulieris, intelligendum est de sexu distinguente suo modo inter virum & foeminam, genusque accipiendum hic esse latissimo modo, ac satis analogice, in quo sensu dicere solemus, genus Gallorum, genus Hispanorum, genus Arabum, designan-

tes tunc multitudinem quamdam regione, lingua, habitu, victus ratione, moribus, religione, & id genus ab alia multitudine distinctam. Profecto etiam qui verba illa attentius perpenderit, comperiet, esse dicta de perfectione numerica, & quæ a meliori dispositione organorum pendet, secundum quam tam corpore quam mente scemina sunt viris longe imperfectiores. Hinc Ovid. in Epist. Heron. ad Leand.

Ut corpus teneris, sic mens infirma puellis.

Ad id porro, quod affertur ex DD. August. & Ambrosio, ita respondet S. Thomas par. 1. quæst. 93. art. 4. ad 1. *Tam in viro, quam in muliere invenitur Dei imago quantum ad id, in quo principaliter ratio imaginis consistit, scilicet quantum ad intellectualem naturam. Unde Gen. 1. cum dixisset ad imaginem Dei creavit illum, scilicet hominem, subdit, masculum & feminam creavit eos, & dixit pluraliter eos (ut August. dixit) ne intelligatur in uno individuo uterque sexus fuisse conjunctus. Sed quantum ad aliquid secundarium imago Dei invenitur in viro, secundum quod non invenitur in muliere: nam vir est principium mulieris, & finis: sicut Deus est principium & finis totius creaturæ. Unde cum Apostolus 1. Corinth. 11. dixisset, quod vir imago & gloria est Dei, mulier autem est gloria viri; ostendit, quare hoc dixerit subdens: Non enim vir est ex muliere, sed mulier ex viro: & vir non est creatus propter mulierem, sed mulier propter virum.*

Ego sane non a veritate alienum esse reor, mulierem ideo dici non esse factam ad imaginem Dei, quia non immediate a Deo condita est sicut vir, sed ut apographum ad prototypi viri imaginem, quemadmodum si quis pingat immediate imaginem Cæsaris, & ad hujus similitudinem aliam. Tunc licet utraque sit effigies Cæsaris, prior tamen dicitur facta ad ejus imaginem, altera non item, sed ad similitudinem prioris delineata, sive antitypon.

Curiose forsitan, ac jure merito sciscitabitur hic a nobis nonnemo, qua ratione Arabum legales aliqui excludunt mulieres a paradiso virorum consortioque, cum potissimam partem voluptatis finalis alterius mundi ex Mahometi decreto, & conditio istæ constituent, ut non satis putaverit singulis viris singulas jungere puellas, sed plures, quas aliqui volunt fore quadraginta, alii centum, nonnulli multo plures, nive candidiores, sole splendidiores, uti videre est in Alcorano cap. *Misericors.*

Respondetur, puellas illas Mahometicas non esse ex harum, quas in hoc nostro habemus Mundo, genere, aut specie, sed alterius longe sublimioris, ac elegantioris, uti legere est in libro *Sonnat*, seu de Mahometi Lege tradita, & alibi. Vide hac de re doctissimum eruditissimumque R. P. Philippum Guadagnolum in Apologia pro Fide Christiana Tract. 2. de Alcorano cap. 3. sect. 3. Quamquam non omnibus una sententia sit de harum puellarum productione.

Ex Arabibus Christianis Abuissaac Benassalus Tract. de principiis, & fundamentis Religionis cap. 5. de Intellectu, Anima, Corpore, Forma, Materia, & Operibus hominis, quadrifariam distinguit juxta potentias theoricæ, ut loquitur, Animarum ordines. Primum tribuit iis, qui divinarum cognitione, & scientiis sunt cælitus illustrati. Secundum illis, qui divina veraque dogmata amplexati sunt, non evidenti demonstratione inducti, sed sola Ecclesiæ persuasi auctoritate. Tertium iis, qui tam veris, quam falsis dogmatibus vacui penitus sunt. Quartum demum illis, qui falsis imbuti sunt. Porro juxta potentias practicas in tres distinguit ordines. Primus ordo tribuitur iis Animabus, quæ optimis sunt præditæ moribus; secundus illis, quæ tam bonis, quam malis vacuæ sunt; postremus eis, quæ malis moribus sunt inquinatæ.

Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima quæst. 8. duas affert opiniones, unam Philosophorum, alteram Theologorum Mahometanorum. Illorum sententia totam discriminis rationem collocat in varietate temperamentorum, istorum verso in ipsa essentiali differentia. Quatuor hæc sententia innititur argumentis. Primum ita ad-

struitur ex officio Apostolatus. Vel enim, ajunt, id consequitur Apostolus gratia aliqua, vel ex principiis essentialibus emanat; non primum, quia illa gratia aliam requirit, & hæc aliam, atque sic in infinitum; ergo restat, ut sit ex principiis essentialibus: igitur homines, licet sint ejusdem speciei, differunt inter se in gradibus perfectionum essentialium. Alterum argumentum instituunt ex hisce Mahometi Pseudoprophetae verbis: *Anime sunt milites ordinati*, nempe instar militum caelestium, seu Angelorum: atqui Angeli discrepant in gradibus essentialium perfectionum; ergo & homines. Tertium ex hoc ejusdem Pseudoprophetae alio dicto: *Homines differunt inter se ut metalla, nempe aurum, & argentum*; atqui hæc differunt in gradibus essentialibus: ergo & homines. Quartum: Homines, inquiunt, longe dissident ingenii acumine, vel hebetudine, temperantia, & luxuria, & ejusmodi aliis: sed hæc proveniunt ex principiis essentialibus: ergo differentia inter eos est in gradibus perfectionum essentialium. Eadem tradit Sciahrzurus in libro *Enigmatum, & Parabolarum divinarum de cognitione Animæ & Spiritus*. Hanc sententiam lubens amplectitur C. F. d' Abra de Raconis Doctor Navarricus *Tract. de Anima rationali sect. 5. de affectionibus animæ rationalis quest. 1. an omnes animæ rationales sint equalis perfectionis*, alia, quam dudum secutus erat, repudiata, ita palinodiam canens. *Verum quia inspecta attentius ratione ista, eam infirmam valde, imo ruinosam esse deprehendi: ideo in ea opinione diutius persistere non potui, sed lubentius contrariam sum amplexus, ductus contraria ratione, quæ talis est: Non est inconveniens, imo valde congruum videtur admittere inequalitatem essentialem inter individua ejusdem speciei: ergo tametsi omnes animæ rationales sint ejusdem speciei, non sequitur, eas omnes esse in essentia equalis perfectionis, imo exinde potius judicandæ sunt inequales. Probatur antecedens: non est magis inconveniens, sed pari jure asserendum videtur, individua ejusdem speciei inequalia esse in perfectionibus essentialibus, ac species ejusdem generis: sicut enim species præter communem gradum generis, in quo omnino similes sunt & æquales, habent proprias & peculiare differentias essentielles a quibus peti potest inequalitas essentialis; verbi gratia homo & brutum, quæ sunt species animalis, præter illam communem rationem animalis habent suas differentias essentielles, homo rationalitatem, brutum irrationalitatem, ratione quarum non modo discriminantur, sed homo brutum nobilitatis jure longissime anteat: ita individua præter communem gradum speciei suæ, secundum quem eadem sunt, & plane equalia, sortiuntur peculiare differentias individuales. Hæc retulimus ad ostendendum, quam par & uniformis sit ratio diversa philosophandi vel in Gallia, vel in Arabia, vel ubique terrarum & gentium.*

DE ANIMARUM MORTALITATE

ET IMMORTALITATE.

CAPUT DECIMUM-QUINTUM.

ANIMAS qui mortales faciunt inter Arabes, non pari modo & sententia infantiunt omnes. Aliqui enim natura ipsa abhorrente, atque reclamante manu, & calamo renitente, repugnanteque, illas in nihilum redactum iri, ac una cum corporibus interitum affirmabant, nulla spe resurrectionis aut Animabus, aut corporibus affulgente.

Alii, Animas cum corporibus extinguere asseriebant, unaque in novissimo die cum iisdem resurrecturas fore docebant.

Prima sententia Dahritarum Philosophorum erat. Quamquam Fachrus in *variis questionibus*, præter aliorum omnium Arabum opinionem, persuasionemque, ut posteaquam horum supra retulimus sententiam, apud eum legimus, perhibeat,

Dahritas nequaquam Animas interituras sensisse, sed non resurrecturas, seu ad corpora sua aliquando redituras, aut illa resumpturas. *Hinc, inquit ille, quidam sunt rati, Dahritas Philosophos mortales habere Animas, quia resurrectionem corporum inficiabantur, & Animarum ad corpora reditum. Verum hæc de corporum mortalitate & interitu intelligenda sunt, non autem Animarum.* Scilicet, Dahritæ corporum negabant resurrectionem, asseriebantque Animas ad ea non esse redituras amplius, postquam semel ab ipsis discesserunt, at eas propterea esse mortales, nequaquam.

Arbitror sane; ad me quod attinet, Fachrum Dahritas cum Peripareticis philosophis hic confundere. Ex horum quippe de Mundi æternitate secundum præsentem formam sententia nullam fore corporum resurrectionem necessario consequitur, aut Animarum ad illa reditum. Ex quo Mahometus Algazel hujus opinionis reum agit Avicennam, quamquam is *Tract. postremo Metaph. sect. de Prophetia*, inter multa atque diversa, quæ a Propheta inculcanda sunt hominibus, articulum resurrectionis, ut valde præcipuum, ac necessarium recenseat, necnon reditum Animarum ad sua corpora. Qua de re ita noster Auctor propositorum Arabum Philosophorum propos. 24. *Haud obstante hac expositione retulit ad illum (Avicennam) Amamus Mahometus Algazel negationem reditus corporalium. Causa autem hujus relationis ad hoc fuit, quod reditus corporalium repugnat æternitati Mundi corporum. Ipse vero (Avicenna) asserit æternitatem, & durationem hujus Mundi in sua existente forma.* Hoc est, Avicenna asserit Mundum ab æterno conditum fuisse, atque in æternum duraturum, servaturumque præsentem formam: sed quisquis hujus opinionis suscipit patrocinium, resurrectionis dogma destruit, & Animarum ad corpora negat reditum, quicquid verbis in contrarium dissimulet. Resurrectionem autem præsentem Mundi invertere ordinem, & formam præter rationes & argumenta divina testantur oracula: *Adveniet autem dies Domini ut fur: in quo celi magno impetu transient, elementa vero calore solventur, terra autem, & quæ in ipsa sunt opera, exurentur.* Licuit ergo Algazelo ex hac sententia de Mundi æterna duratione inferre, Avicennam aliosque Peripateticos Philosophos re corporum resurrectionem negare, & Animarum ad illa reditum, quicquid ille de resurrectionis articulo a Propheta inculcando dixerit. Totum itaque discrimen inter Dahritas Arabes, Arabesque Peripateticos in eo consistit, quod isti ex suo doceant Philosopho immortales esse Animos, illi non item, si Fachri de illis excipias testimonium.

Altera opinio, nisi velis insaniam illam appellare, de Animorum mortalitate extitit nonnullorum sub ipso Christianismo, cui nomen quoque dederant. Isti affirmabant Animas una cum corporibus extinctum iri, & in die novissimo cum iisdem vicissim esse resurrectura, uti legere est in Concilio Arabico contra eosdem celebrato an. 2. Fabiani Pontificis, & 4. Philippi Imperatoris, qui est Domini 249. de quo videsis Eusebium, Baronium, & alios.

Fit alterius quoque Concilii Alexandriae habiti contra eosdem mentio in Coptitarum Martyrologio, ubi ipsa verba sunt. *Die 3. mensis Tuti congregatum est sanctum Concilium in urbe Alexandriae ann. 2. principatus Patris nostri sancti Patriarchæ Dionysii. Coactum autem est Concilium hoc causa quorundam, qui ex regione Arabie prodeuntes docebant, Animam una cum corpore mori, simulque etiam cum illo in die resurrectionis resurgere. Qua de re conscriptam Epistolam ad aliquos Alexandriam transmiserunt. Quod videns Pater noster S. Dionysius egerime tulit, illosque ab hac ut amoveret opinione omnes adhibuit conatus. Quamobrem hoc adversus eos coacto Concilio, multisque initis cum ipsis disputationibus eorum aperuit errorem, & resipiscere detrectantes, ac ab ejusmodi opinione nolentes recedere, anathematis mucrone ferit, & fidelium priva-vit communione. Scripsit præterea contra ipsos Tractatum, qui ita incipit: Utique Dei erga humanum*

genus charitas summa est . In quo evidentissime demonstravit , Animam neque mori , neque extingui cum corpore , sed immortalem esse , uti sunt Angeli , & demones , quoniam ipsa quoque spiritus est , ac minime propterea alterationi , aut corruptioni obnoxia est , & egredientem e corpore mittit illam (Deus) ad locum meritis ejus congruentem usque ad resurrectionis diem . Sonante autem buccina , & resurgentibus corporibus imperio Creatoris singule Anima sua resument corpora , consequenturque cum ipsis aut felicitatem , aut supplicium decretum , ac in eo statu , quem utrumque consequutum fuerit , permanebit , nec illum in seculum seculorum , & eternitatem eternitatum commutabit .

Hanc sententiam de Animarum extinctione cum corpore inferebant illi ex receptissima inter illius seculi Philosophos hac definitione : Anima est corpus simplex rationale apta uniri corpori , per quod suas actiones operationesque perficiat , seu fungatur . Ex qua sic arguebant : Anima est corpus , corpus est interitui obnoxium , igitur mortalis . Cum vero alia ex parte se urgeri admodum viderent divinorum oraculorum auctoritatibus de Animarum immortalitate , earumque reditu in novissimo die ad sua corpora , statuerunt eas una cum corporibus resurrectionis fore in die judicii .

Verum enimvero nec definitionis sensum intelligebant , nec Philosophorum illius auctorum assequuti sunt mentem . Siquidem isti Animam non absolute esse corpus definierunt , sed qua comparatur Deo , qui solus purissimus actus est , Anima vero non item , sed ex potentia & actu constat . Ita definitionem hanc interpretatus olim est Bazudbadukus antiquissimus scriptor Chaldaeus in libro Definitionum , quas Syriace conscripsit , definit. 91. & 92. ubi , definitur , inquit , Anima esse corpus simplex , ut a Deo distinguatur . Confirmatur hac interpretatio ex Angelorum definitione , qui etsi ex eorumdem Philosophorum mente immortales sint , definiuntur tamen ab illis ita : Angeli sunt corpus simplex rationale operantes sine organis . Quam autem definitionem mox laudatus Bazudbadukus sic explicat : Dicuntur Angeli esse corpus Deo comparati : operantes sine organis , ut ab Anima unita corpori distinguantur . Hinc liquido , ac palam relinquitur , eos Arabes gravissime esse deceptos arguentes a corporis compositi & elementaris affectionibus ad corpus simplex & spirituale , quod nequaquam corpus dici meretur , nisi comparate , ac si diceret , faciem non lucere soli collatam , & illud Jobi 25. Ecce Luna etiam non splendet in conspectu ejus .

Non desunt praeterea rationes aliae , & argumenta satis evidentia ad suadendum planissime , illorum Philosophorum mentem haud fuisse in ea tradenda definitione , ut docerent , Animam esse mortalitati obnoxiam , & corruptioni , quia totius corruptionis mortalitatisque rationem & fundamentum non in esse corporis absolute collocant , sed in solam compositionem ac divisibilitatem partium referunt . Nomine omnium in suis variis questionibus audiat in praesens Fachrus : Si Anima , inquit , corruptibilis esset , ex suscipiente corruptionem & divisionem compositam esse oporteret : atqui Anima simplex corpus est indivisibile & incompositum : ergo incorruptibilis & immortalis . Iisdem plane conceptum verbis argumentum legitur apud Gregorium Barhebraeum Syrum in Tractatu Syro de fundamentis Ecclesiae lib. 6. de Anima , cap. 5. de statu Animae post discessum e corpore , sect. 1. de Animae immortalitate .

Ad hac ita reponunt adversarii contrariae sententiae patroni : Anima non est simplex dumtaxat corpus , sed corpori materiali , elementari & composito unita per modum partis ad unum totum conflandum : atqui hoc totum corruptibile est , corruptio autem totius est corruptio etiam partium : ergo corrumpitur Anima corrupto illo toto , cum extra compositum subsistere nequeat .

Profecto nullo modo hoc sequitur ex illorum Philosophorum definitionis

mente, quia Animam corpori extrinsecus advenire, & unionem cum illo antecedere expresse docent passim, & ipsius definitionis hæc verba dilucide declarant: *Apta uniri corpori*. Namque si Anima subsistere potest ante unionem, quod certissimum adhuc ex illorum sententia est, quia omnes Animas simul creatas fuisse affirmabant initio Mundi, etiam post unionis dissolutionem hoc præstare poterit, cum unio non sit de essentia Animæ. Præter quam quod etiam falsissimum sit, corruptionem totius, sive compositi esse simpliciter & absolute corruptionem partium. Corruptis enim iis, quæ ex elementis constant, certum est ac planum, partes non corrumpi, nisi qua ad suum totum referuntur, non autem in suo esse. Patet hoc evidentius ex compositis artificialibus, etenim destructa domo ex lignis & lapidibus composita & constante, neque ligna qua ligna sunt, neque lapides qua tales corrumpuntur, etsi dicatur totam domum destructam esse, & quodammodo in nihilum redactam.

Tota adhuc hæc difficultas ex mente illorum Philosophorum evanescit ex divisione Animæ in cælestem & humanam, ubi illam non perinde cælestibus jungunt corporibus, ac istam humanis. Hanc doctrinam ita Auctor Propositorum Arabum Philosophorum propos. 7. refert. *Scias, animam rationalem bifariam dividi; altera est Anima cælestis. Quidam autem Philosophorum dicunt, quod omnis Planeta ex Planetis errantibus sit cordis instar, ejusque particulares orbes reliquorum membrorum instar; & quod Anima cælestis colligatur primo Planeta, & mediante Planeta particularibus orbibus; ex quo planum fit, Animas cælestes esse novem juxta cælorum numerum. Abuhali autem Abusina (vulgo Avicenna) asseruit, quod omne cælum habeat Animam; omnisque Planeta etiam Anima sit præditus illum ciente motu positivo. Erunt igitur Animæ cælestes penes numerum cælorum & Planetarum. Altera autem est Anima humana, quæ demonstratur per pronomina EGO & ILLE, & est apud Platonem æterna sempiterna: (id est ex utroque extremo perpetua) apud Aristotelem vero de novo producta, & superstes post destructionem corporis.*

Duo ex dictis notanda hic sunt. Primum, divisionem sive distinctionem hanc Animæ in cælestem & humanam univocam esse in eorum Philosophorum sententia, non autem analogicam; ex quo consequitur, quod quemadmodum unio cælestium Animarum cum corporibus cælestibus non reddit eas mortales, ita nec unio Animarum humanarum cum humanis corporibus constituit eas corruptibiles. Alterum, animas nostras tam ex mente Platonis, quam Aristotelis immortales esse aperte fatentur. Quamobrem nullus de eorum dubitandi mente relinquitur scrupulus. Quis ergo non videt clarissime, quam de tam sana definitione, tam insanam intulerint Arabes illi consequentiam.

Adversus horum Philosophorum deliria sua versione collimasse videtur antiquus sacrarum Litterarum Arabs Interpres, quisquis ille fuit, dum vers. 11. Psal. 88. qui ex Hebræo ita sonat: *An mortuis facis miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt?* legit, ac interpretatus est: *Num facturus es erga mortuos miracula tua, aut Philosophi surgent, atque confitebuntur tibi?* Quasi his verbis dixisset: *Num Philosophi sectæ hujus surgent, & confitebuntur resurrectionis veritatem?* Vulgatus Interpres Medicos, ut ille Philosophos distringere hic videtur: *Numquid mortuis facis mirabilia, aut Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Geminum tamen is locus habere potest sensum. Primum, an Medici illi, qui totum hominem intra vegetativi & sensitivi includunt terminos & fines, qui interitui & corruptioni obnoxii sunt, credunt resurrectionem esse futuram, aut Animam esse immortalem? Ex his quippe, scilicet vegetativo & sensitivo, omnium argumentorum adstruitur congeries pro Animarum mortalitate, uti videre est apud Petrum Pomponatium, & alios. Ex his Aristotelis extorquent mentem, qui ex ejus placitis mortalitatem elicere nituntur. Ex ejusmodi Matheosophiæ principiis pro certo sibi constare semper affirmabat Joannes de Canis Medicus Florentinus multi nominis, Animam morta-

lem esse, ut 2. *Dialogo Chimerico* prodidit Joannes Baptista Gellus. Verum morri proximus dubitare cœpit, & jamjam animam agens ait, *Sit necne mox sciam*. Sed qui scire poterat infelix, si mortalis est Anima? Vel indigitatur etiam eo versu Galenus cum sequacibus Medicis, qui nullam absolute admittit in compositis naturalibus substantialem formam, sed qualitatuum temperiem, & harmoniam Animæ loco in homine tantum agnoscit. Alter sensus ejus versus esse potest: *Non medici quidem mortuos suis suscitabunt medicamentis, sed tu Domine*. Qui sensus egregie facit pro mortuorum resurrectione.

Quemadmodum vero versus iste juxta Hebraicum textum maximopere favere videtur Saducæorum de Animarum interitu & extinctione hæresi: ita nullus fere est in sacrarum Scripturarum tota suppellectili, qui earum immortalitatem clarius asserat juxta Syriacam editionem. Hebræi textus lectio, *An mortuis facies miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt? numquid narrabitur in sepulchro misericordia tua: Veritas tua in perditione?* Syriaca autem editio ita se habet: *En mortuis facturus es miracula, & gigantes surgent, atque confitebuntur tibi: & narrabunt qui sunt in sepulchris misericordiam tuam, fidemque tuam in interitu*. Quos duos versus passim proferunt Syri Patres, & Scriptores ad asserendam mortuorum resurrectionem, ac præsertim SS. Jacobus Episcopus Nisibensis, & ejus discipulus Ephrem Syrus, & passim recitantur apud Maronitas, ac Syros alios in commemorationibus defunctorum. Paris quoque momenti ac ponderis est versus 7. cap. 7. Jobi, quem acriter sibi adsciscunt Saducæi, & Saducæorum sequaces, qui ex Hebræo ita sonat: *Memento quod ventus vitæ meæ, non re-vertetur oculus meus ad videndum bonum*. Syriacus & Arabicus: *Memento quod spiritus vivens est, quare oculus meus re-vertetur videre bonum*. Tam oppositum sensum quod attinet, non est nostri modo discutere unde sit ortus, quemadmodum an vetustus Hebræus textus diversus fuisset ab eo, quem nunc manibus terimus; & an Interpretes illi id præstiterint ad Saducæorum oppugnandam hæresim, ne inter Gentes alias disseminaretur tam perniciosum dogma. Ambigi quoque potest, an Interpres Arabs ita vertendo, eos Philosophos, de quibus Concilium Arabicum, & Alexandrinum supra relata, distringere voluerit.

Quemadmodum autem Prophetarum nos oraculis, ac testimoniis Scripturarum asserimus immortalitatem Animarum, pari ratione Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima quæst. 7. eandem octo argumentis ex Prophetarum consensu, Alcorano, & Mahometi dictis comprobat. Primum argumentum, inquit, Animorum adstruens immortalitatem, est consensus Prophetarum, Sanctorum, & sapientium, ac eorum labores. Secundum, sunt miracula, & prodigia, & evidentes demonstrationes, ac historiæ, quæ dilucide, atque clare demonstrant Animos esse immortales, corpora vero caduca, & mortalia. Tertium elicitur ex Mahometo dicente Hadifæ deploranti filios suos ante Mahometismum, sive ut illi loquuntur, infideles defunctos: *Si vis, te audire faciam eorum gemitum in igne*. Quartum ex ejusdem Pseudoprophetæ auctoritate, qui affirmavit, se Prophetas vidisse secundum varios beatitudinis gradus ea nocte, qua in cælum raptus est, ut in historia ejusmodi raptus, seu comitialis morbi fabula verius refertur. Quintum ex hoc ejusdem apophtegmate. *Somnus est frater mortis*. Sextum ex hoc dicto ejusdem: *Utique sancti Dei non moriuntur, sed transferuntur ex uno in aliud domicilium*. Et ex hoc alio nomine Dei ab ipso prolato: *Sane & ipse & illi moriuntur, & quod superstes erit judicabitur*. Quid enim superest morti nisi Anima, cum certum sit corpus extinguï? Septimum ex historia, quam de illis, qui fato concesserunt, refert. Asserit quippe, defunctorum Animas singulis feriæ sextæ diebus in hunc venire Mundum, & ante suorum domorum stare fores, mœstaque proclamare voce: *O consanguinei, o filii, o parentes, o domestici nostri, o proximi, miseratione moveamini super nos, nec nostri obliviscamini, precibus adeste nobis, eleemosynis opem ferte, suffragiis auxiliamini, ut forte misereatur nobis Deus antequam sitis ut nos*. Octavum ex histo-

ria belli Badrensis, in quo Mahometus graviter vulneratus fuit, & plures cecidere sociorum contra vaticinium, quo pro certo pollicitus erat, neminem suorum eo in certamine periturum. Superstitibus autem de vana pollicitatione illa conquerentibus ait: *Per eum in cuius manibus anima mea est, adhuc vivi sunt, adhuc vos audiant, etsi divino decreto respondere prohibeantur.*

His allatis argumentis aliam idem Auctor movet questionem: num scilicet Anima in æternum immortalis erit, an vero post resurrectionem sit aliquando peritura. Tres hac de re affert opiniones. Prima est eorum, qui Animam purum spiritum esse affirmant, atque consequenter æternum permanfuram: altera illorum qui eam corpus esse arbitrantur, quamobrem aliquando morituram: nonnullorum demum sub Mahometismo sententia fuit tam Angelos, quam Animas quandoque interituras fore. Hujus demonstrationem ex his Alcorani exerunt verbis. *Omnia pereunt præter unum Deum.* Sed hæc comparate accipienda esse alii respondent, quia Deus naturaliter immortalis est, reliqua vero sola Dei gratia. Hinc Sciahrzurus libro citato de Dei cognitione loquens de simili comparatione ait: *Dei quidem altissimi cognitionem nequaquam consequi possumus, nisi lumine ipsius Dei, quoniam ipse est sui ipsius demonstratio, omnium demonstrationum evidentissima; ipseque est celorum, ac terræ lumen, & nisi anima ejus lumine illustrata fuerit, minime veritatem assequi poterit, quia omnis vel evidentissima demonstratio tenebræ sunt densissimæ illius lumini comparata.* De æternitate autem Animæ ita ibidem paulo inferius. *Scias, qui consequutus est scientiam Animæ: jam consequutus est felicitatem æternam, & sempiternum regnum.* Et paucis interjectis ex Peripateticorum placitis subdit: *Ipsi (Peripatetici) demonstrationibus confirmant existentiam rei abstractæ a materiæ unitæ corpori, illudque gubernantis, quæ mortuo illo superstes erit.* Mox etiam addit, immortalitatem Animæ esse unum ex articulis religionis Mahometanæ, adeoque fide credendam esse, non argumentis probandam. Ahmetus Algazel in libro de consolatione hanc affert pro immortalitate Animæ asserenda pseudoprophetæ salutandi formulam, dum inter sepulchra transibat, *Pax, & requies vobis, qui vere vivi estis, nos vero mortales.* Ex quo, ait relatus auctor, cognoscimus Animam non mori demortuo corpore. Hermes Arabicus cap. 4. libri de correptione Animæ: *Numquid ignoras Animam, quod per mortem naturalem transmigreris ab angustis ad latitudinem, a paupertate ad divitias, a mœrore ad lætitiā, a periculis ad securitatem, a labore ad requiem, ab afflictionibus ad voluptates & delicias, a morbo ad sanitatem, a tenebris ad lucem? Ne te igitur pigeat, quia malorum deposita stola, & iniquitatum, stolam recipies bonorum, & immortalitatem.*

Testimonia ejusmodi innumera occurrent Arabes scriptores legenti, quæ missa facimus cum brevitatis gratia, tum quia ex sequentibus capitibus adhuc constabit hæc Animæ immortalitas. Hoc unum tamen haud omittendum est: eos videlicet qui Animam, aut sanguinem, aut aerem, aut ignem, aut qualitatū harmoniam & temperamentum, & id genus esse docuerunt, nequaquam eam mortalitati ac interitui obnoxiam propterea facere: sed Animam tunc pro vita, seu effectum pro causa per metonymiam accipere, quicquid sit de Galeni & sequacium opinione. Id sect. 3. quæst. 10. auctor Epist. de Spiritu & Anima luculentissimis declarat his verbis: *Scias præterea, inquit, aliud esse vitam, aliud Animam; sed ita altera alteri conjuncta est, ut disjungi nequeat, ideoque plures eas distinguere nesciunt ob maximam, quæ inter ipsas intercedit, affinitatem.* Qua forte distinctionis ignoratione distringit Legales, & Mohtazlitas, qui Animam accidens esse docebant. Idem de illorum assertione dicendum est, qui Animam bubonem, ululam, aut id genus avem aliam dixere, cum non essentiam Animæ, sed solam extrinsecam formam seu figuram denotare voluerint, nam corpori superstitem illam faciunt, & incorruptibilem, quod non asseruissent, si eo nomine veram avem, aut aliquid corporeum, & compositum intellexissent.

Tandem duo hominum esse genera notandum est, qui Animam mortalitati

obnoxiam faciunt, ut observavit olim Gabriel Barklai Maronita popularis meus, vir pietate, sanctimonia, doctrina, & librorum, quos composuit, numero clarissimus, atque summus. Primum eorum est, qui nullum alium finem sibi hoc asserendo proponunt, quam ut ex tam absurda, absona, & vesana opinione de suæ Animæ immortalitate immortale sibi comparent nomen, & famam. Nec mirandum sane est, non desunt enim qui hoc laborant morbo, qui ejusmodi conflictantur deliriis, qui sponte insaniunt solum, ut saniores videantur; cæcutiunt, ut clarius aliis videre credantur. Audio doctorem illum impudentissimum, audentissimumque adhuc plura, & multo atrociora in sacrosanctum Ecclesiæ Catholicæ Textum meditari, nec sat habuisse tam horrendas in eum evomuisse hætenus blasphemias, & cum flava atram bilem totam evacuasce. Audio illum furiosorum gregi adscribendum Doctorem, ac ergastulo, & catenis coercendum, LXXII. versionem nunc tamquam fictitiam, commentum, & fabulam, & quæ numquam extitit in rerum natura, petulanter suis scriptis divulgare, & audacter in urbe litterarum regia audere. Audio miserum illum fanaticum, unum aut alterum nuperum Scriptorem pari vesania correptum totius venerandæ antiquitatis canitiei anteposuisse, ac sanctissimæ matris Ecclesiæ Catholicæ auctoritati, summorum Pontificum decretis, sacrorum Conciliorum Constitutionibus, sapientissimorum Doctorum testimoniis, Judæorum, Samaritarum, Mahometanorum, atque Ethnicorum consensui prætulisse. Hoc autem solum, ut ex tam improbo ac stultissimo facinore, quemadmodum Vanninus, & ejusmodi farinæ alii Animam facientes mortalem, nomen sibi apud posteros compararet. Hujus miseratione dignissimi Doctoris stultitiæ hoc unum evidentissimum argumentum est. Patres quos paulo ante laudat, eorumque utitur auctoritate ad suam Hebraicam asserendam perperam suo more veritatem, mox improbet, necesse est, ad suam hanc aliam insaniam adstruendam in LXXII. debacchans versionem. Verum bene speramus non defore, ut amicissime exoptamus, peritissimum aliquem medicum, qui veritatis & doctrinæ pharmaco tanto morbo occurreret, & delirum doctorem ad saniores restitueret mentem, aut Anticyram illum navigare Archiater jubebit, si tanta erit vis morbi, ut illo pharmaci genere expelli nequeat.

Alterum hominum genus, qui Animam mortalem faciunt, libertinorum est ac flagitiosorum, quorum non minus aliæ regiones, quam Arabiæ feraces sunt, quosque non minus nostra ætas, quam prisca protulerunt secula. Hoc hominum genus eo nomine tantummodo sibi persuadere conatur, Animam mortalem esse, & interitui obnoxiam, ut profusius nefandissimis quibusque criminibus & sceleribus sese immergat, & dedat obscenissimis, & hominē indignissimis voluptatibus.

Verum enimvero, ut concludamus, utrique Animam mortalem statuentes, eam immortalem esse fatentur. Nam quid prætendunt illi nominis & famæ immortalitate, quam Animos nostros ex innato appetitu esse immortales & æviter-nos? Aut quid etiam isti aliud, quam hoc idem, cum eorum nonnulli mortem subire maluerint, quam suam deferere opinionem, cum nullum flagitium non esset patrandum prius, quam moriendum, ut egregie notat S. Thomas in expositione Symboli Apostolorum, si Anima mortalis est? Miratur idem 3. Ethic. quomodo ponentes Animam esse mortalem possunt eligere mortem, ut Aristoteles docet & suadet. Plato quoque in Phædone affirmat, mortem nequaquam esse æquo animo ferendam, nisi spe melioris vitæ.

DE METEMΨYXΩΣΙ, SIVE ANIMARUM

TRANSMIGRATIONE.

CAPUT DECIMUM - SEXTUM.

ARABES, ut plures aliæ gentes, in hunc errorem de Animarum transmigratione prolapsi quoque sunt: at non una omnium fuit sententia concors. Hascemitæ, qui a nemine auctoris Hascem ita dicti sunt, perpetua, æternaque circulatione, seu revolutione Animas de uno in aliud corpus demigrare docebant, nec alias dare pœnas pro flagitiis asserebant, quam quas in diversis luebant sive humanis, sive brutorum corporibus. Pari ratione affirmabant, eas nullo alio donari præmio pro operibus virtutis, quam quo in iisdem fruebantur corporibus. Resurrectionem corporum inficiebantur isti deinceps, quia repugnat cum æterna illa circulatione Animarum, ex quo hæreticorum Mahometanorum catalogo adscriptus est, ac diris devotus Abdalla Candacita cum sequacibus, quod opinionem hanc in mortalium lucem revocaverit, ac totis viribus disseminare conatus sit.

Sub ipso tamen Mahometismo quatuor fuerunt de *metempsychosis* hac sententiæ, ut quæst. 9. refert Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima, Sciahinschah de 73. *Setis Mahometanorum*, & alii. Prima opinio fuit illorum, qui Animam de humano in humanum corpus demigrare posse tantum affirmabant, quia hoc solum illi est proprium ac proportionatum: quomobrem hoc transmigrandi genus vocatur illis *النسخ* *Annascho*, quod proprie significat translationem ad simile. Alii admittebant quoque demigrationem ad corpora animalium, & modum hunc demigrandi appellant *النسخ* *Almascho*, id est, metamorphosin, mutationem formæ in secundariam. Quidam vero præter hos duos transmigrandi modos tertium concedebant, nempe transfusionem Animarum in plantas, nuncupaturque is modus *النسخ* *Alphascho*, id est, divortium, quia Animæ divortium quodammodo facere videntur a natura animata ad aliam alterius generis. Nonnulli demum, Animas ad res omni vivendi genere carentes transmigrare etiam rebantur, quod genus nuncupant *النسخ* *Arrascho*, id est, subsidere, immotum esse, consistere, quia Animæ in illis delegatæ consistunt, nec moventur.

Mashudius in *Prædis aureis cap. de persuasionibus Arabum seculi ignorantia* se integrum conscripsisse tractatum memorat tam adversus Arabes illius seculi, quam recentiores sub Mahometismo, qui ejusmodi transanimationem sibi persuasam habebant, pluresque recenset sectas, quæ non tam re, quam fundamentis & rationibus dissentiebant. Addit insuper se argumenta Judæorum, Christianorum, Græcorum, Indorum, Magorum, & Nubiensium, qui in hanc abierant sententiam, funditus evertisse. Utinam extaret nobis ad manus ejusmodi tractatus, ut ex illo videre possemus illarum gentium fundamenta, & Mashudii refutationis pondus & momentum, necnon quænam Christianorum natio hanc sit amplexa opinionem tam vesanam, quoniam ad me quod attinet, ut verum ingenue fatear, apud neminem Christianorum scriptorum utriusque orbis eam hætenus legi, vel ullius esse, aut fuisse audivi.

Auctor Epistolæ de Spiritu & Anima quæst. 9. hanc transmigrationem tribus ita oppugnat breviter argumentis. Si Anima uno deposito corpore ad aliud transit, illique unitur, sine dubio gesta in priori corpore recordaretur, quoniam subjectum recordationis & scientiæ integrum remanet: atqui nihil illorum recordatur, ergo ejusmodi transmigratio falsa est. Secundo, corpus statim atque aptum redditur, suscipit Animam quæ illud informat, uniturque illi ut substantialis forma, & unum ex utrisque fit compositum: si au-

tem alia Anima ad ejusmodi demigrat corpus, erunt duæ Animæ & formæ in eodem sub-
jecto, quod est falsum & absurdum, quia unusquisque homo percipit se esse unum, non
duos. Tertio, si transmigratio daretur, negaretur corporum cum Animabus resurrectio, quia
plura corpora non possunt surgere cum una Anima; & si surgent, sequeretur unum cor-
pus eodem tempore extare duobus in locis: atqui resurrectio corporum cum suis Animabus
certissima est, nec in dubium revocanda; ergo transmigratio est falsa. Hæc ille.

Hujus autem transanimationis adstructorem extitisse Pythagoram utriusque or-
bis consentiunt scriptores, qui se prius Æthalidem Mercurii filium fuisse affirma-
vit, deinde Euphorbum factum esse, tum Hermotimum, postea Delium quem-
dam piscatorem nomine Pyrrhum, demum Pythagoram. Eo respiciunt hæc Na-
sonis 15. Metamorph.

*Ipse ego, nam memini, Trojani tempore belli
Panthoides Euphorbus eram.*

Hujus tamen infani commenti recentes quidam Judæi, quibus se addit Menas-
seh Benisrael lib. 2. de resurrect. mort. cap. 15. Prophetas faciunt auctores, cum
testatissimum sit apud omnes id ad hodiernos aut hesternos Rabbinos ex Pytha-
goricis & Platoniciis fontibus emanavisse. Hanc manifestam veritatem ingenue fa-
teretur Leo Modena Rabbinus Venetus part. 4. cap. 10. Historiæ rituum Hebræo-
rum. *Molti sono, inquit, degli Hebrei, che credono quell' opinion Pittagorica, che le A-
nime ritornino altre volte al Mondo, transmigrando da un corpo all' altro, il che chia-
mano Ghilgul, tirando a questo senso molti luoghi della scrittura. Quæ ad verbum ita
Latine sonant: Multi sunt ex Hebræis, qui credunt opinionem illam Pythagoricam, quod
Animæ scilicet sint reversuræ iterum in Mundum demigrando de uno in aliud corpus,
quod vocant Ghilgul (revolutionem) ad hunc sensum detorquentes plura Scripturarum
loca. Rectissime sane dicit is Rabbinus: detorquentes ad hunc sensum plura Scriptura-
rum loca; detorquent profecto, & extorquent hunc Jobi versum 29. cap. 30. Ec-
ce omnia ista operabitur Deus vicibus tribus cum homine; dum inde inferunt suam
ternam transmigrationem. Nec certe id inde magis sequitur, quam contrarium
ex hisce ejusdem capituli ver. 14. verbis: Semel loquitur Deus, & secundo id ipsum
non repetit.*

Advertat hic sedulo præterea Menasseh cum suis, ne isthæc asserens matrem
ducat in uxorem, ut probe lib. 10. cap. 30. de Civitate Dei adversus hujus opi-
nionis propugnatores, & patronos coarguit D. Augustinus. Caveat etiam, ne ma-
trem equam, vel mulam, & patrem equum, vel asinum obequitet. Hæc sola
ratio sat olim ponderis habuit, cur Porphyrius Platonis magistri, cui addictissi-
mus alioquin erat, opinionem deseruisset, rei turpitudinis adductus gravitate.
*Puduit scilicet, inquit S. Augustinus loco mox citato, Porphyrium illud credere, ne
mater fortasse filium in mulam revoluta videretur: & non puduit hoc credere, ne re-vo-
luta mater in puellam filio forsitan nuberet. Sed quæ adhuc reterrima committeren-
tur parricidia? quæ nefaria homicidia? quæ quotidianæ injuriæ in parentes, fi-
lios, fratres, consanguineos & proximos, dum animalia, in quorum corpora de-
migrant, Judæi isti mactant, interficiunt, opera inhumaniter uruntur & abutun-
tur, carnibus vescuntur? nam cum mox citato Nasone affirmant.*

*inque ferinas
Possumus ire domos, pecudumque in corpora condi,
Corpora, quæ possunt animas habuisse parentum,
Aut fratrum, aut aliquando junctorum fœdere nobis.*

Apologus itaque cernenda potius est hæc opinio, & solis brutis digna, nedum
homine ratione particeps, aut sanctissimis Prophetis, ut Judæi transmigrantes ne-
quiter blasphemant jam & impune. Nec sui Menasseh vanis jactitet verbis Zo-
har antiquitatem, ac Talmudis, cum constantissimum sit apud omnes, hanc fa-
bularum farraginem multo post Pythagoræ, Platonis, & Christiani ævi Æram a
posterioribus Rabbiniis fabulatoribus esse confictam. Imo non desunt sapientissi-

mi viri, qui affirmant, Pythagoram id non ex animi protulisse sententia, sed solum finxisse, ut homines a vitiis deterreret. Præterea vel ita sibi vere persuadens, vel simulans ab animalium omnium carnibus abstinebat, ut doctrinæ factis responderet. Quod profecto fecissent etiam & Prophetæ, præsertimque Prophetarum maximus Moyles, si ejusmodi Animarum in bruta transfusionem credidissent.

DE STATU ANIMARUM POST DISCESSUM EX SUIS CORPORIBUS:

ET PRIMO DE ILLARUM BEATITUDINE.

CAPUT DECIMUM-SEPTIMUM.

ANIMAS rationis participes virtutum exercitatione ad beatitatem, & ultimum finem disponi, dignasque reddi, nemo fere vel insigniter barbarus non fatetur, quamquam gravissime sæpius circa media erret. Perfectionem autem ejusmodi sive dispositionem, conditionemque ad illam felicitatem tam consistere in actione positiva, quam in negatione Auctor Propositorum Arabum Philosophorum proposit. 24. hisce testatur verbis: *Et quidem perfectio hominis est, ut induat se laudabilibus moribus, & vituperabilibus moribus exuat.* Nomine autem laudabilium morum, seu habituum non solum intelligit illos, qui ex quatuor virtutum, quas Cardinales vulgo appellamus, contrahuntur exercitatione, de quibus paulo superius locutus erat, verum de virtutibus quibuscumque, & virtutum genere, qua pro quavis actione bona & recta sumitur. Quemadmodum etiam nec habitus vitiosus capiendus est pro solo excessu, & defectu quatuor illarum virtutum, quas solas ibi memorat, sed pro quolibet actu peccaminoso virtuti in genere opposito. Manifeste hoc patet, quoniam has quatuor virtutes statuit omnium virtutum fontem & scaturiginem. Colligitur præterea, hominis perfectionem, qua tendit ad eum statum, non consistere dumtaxat in acquirendis virtutum habitibus, sed etiam in declinatione ab oppositis, seu vitiosis. Quod sane consentaneum est Philosophiæ regulis, cum principium privationis præcedat in omni generatione, seu actu de novo producto principium positivum. Consonat hoc penitus huic Scripturæ præcepto: *Declinet autem a malo, & faciat bonum.* Quid porro tum consequitur, ita declarat ibidem idem Auctor: *Tunc enim insignitur Anima rationalis speciebus existentium.* Videlicet, Anima mediantibus habitibus virtutum insigniri dicitur imaginibus, & speciebus rerum, quod perinde est, ac laudabilibus habitibus decorari & exornari. Species autem ejusmodi, quibus insignitur Anima, nihil aliud sunt, quam præordinatio, & quædam tendentia præsentis vitæ felicitatis ad supremam beatitudinem, ad quam per visibilium speculationem ad invisibilium contemplationem assurgitur, & per hæc ad ea, quæ supra nos sunt, tamquam per scalam ascenditur. Dicit præterea, animam insigniri existentium speciebus, quia in animi operationibus collocat præsentis vitæ felicitatem, quæ est species quodammodo, & futuræ vitæ pignus, & rudè quoddam delineamentum. Quo sane respicit Philosophi illud Ethic. 9. afferentis, *felix esse, est bene vivere & bene operari.*

Hanc sententiam plures amplexi sunt Arabum Philosophi, hinc dicere solitum Mahometum Benhasanum Philosophum celeberrimi nominis, cum difficiliore quæstiones philosophicas dissolvebat, refert Auctor nostræ *Semite sapientiæ* cap. 8. *Ubinam sunt reges? ubinam principes, ubi regum filii*

suis voluptatibus innatantes? longe procul absunt ab iis voluptatibus, quibus nos Philosophiae beneficio fruimur. Immo nostris illae comparatae sterces sunt, fætor, vapor, nihil.

Quam porro felicitatem sit consequutura ejusmodi Anima iis speciebus insignita post discessum a corpore, statim idem laudatus propositorum Auctor hisce ibidem indicat verbis: *His autem imbuta (Anima) perfectionibus cum discesserit a corpore, experietur in semetipsa voluptatem maximam, & immensam letitiam.*

Objectum autem beatitudinis, & locum Animarum beatarum ante resurrectionem corporum quod spectat, maximum est inter Arabum Auctores dissidium. Illi, qui seculo vixerunt ignorantiae, quaedam amoenissima assignabant Animabus loca, quales apud Latinos, Græcosque sunt campi Elisi, quorum fruuntur deliciis. Ex Mahometanis nonnulli affirmant, beatorum Animas in buccina Israphaelis Archangeli includi usque ad Judicii universalis diem. Alii ex Mahometi perhibent traditione, quem Aliejus patruelis gravibus confirmavit verbis, beatorum animas servari in puteo Zamzam usque ad resurrectionis diem, quemadmodum damnatorum Animas in puteo Barhut provinciae Arabiae Hadhramuti, ex quo passim in ore habebat: *Optimus puteorum est puteus Zamzam, pessimus vero omnium puteus Barhut. Zamzam est fons ille Hagar indicatus ab Angelo cum Ismaelem filium siri pene pereuntem desererat. De hoc puteo leguntur honorandae parentis Hagar causa tot nugae ab Hagarenis confictae, & tam superstitiose colitur, ut vix integro volumine quæ de illo dicuntur, comprehendi possint. Verum Pseudopropheta iste ut solis putidis mendaciis innixus, ac minime propterea sibi constans, interrogatus alias de Animarum loco respondit: Animae fidelium sunt in ventriculis avium viridum in Paradiso, infidelium vero in ventriculis avium nigrarum in inferno. Rursus, uti referunt Auctor libri subtilitatum, & Auctor Epist. de Spiritu & Anima dixit: Animas esse in lampadibus quibusdam ex Dei folio suspensis, & libere quocumque lubet ire, redireque ad suas lampades. In libro vero de sui raptu, quem corpore & anima factum esse nugatur Abdalla Bocharensis tom. 30. Commentariorum Alcorani, & alii, asseverat, sibi occurrisse in singulis septem cælis infinitam Prophetarum, aliorumque sanctorum virorum turbam, ex quo affirmare necesse est, Animas Beatorum ex ejus sententia in cælis esse. Quidam volunt, Animarum quasdam in hujus inferioris Mundi commorari spatii, quasdam sub Dei quiescere folio, quasdam inter Paradisi circumvolitare hortos, quasdam tandem esse ubi divinum jubet decretum, nullum certum habentes locum. Sunt vero qui perhibent, Beatorum Animas post separationem e corporibus suis divina frui visione, uti videre est apud Auctorem Epist. de Spiritu & Anima, quæst. 9. Quam quidem sententiam amplectitur etiam Auctor Propositorum, proposito supra citato, dum dicit: *Efficieturque Anima illa rationalis (in statu separationis) tamquam Angelus ex Angelis propinquis, nempe Deo. Angelos autem divina frui visione non est inter Arabes qui negat. Quoniam vero non est par perfectionum gradus, ita nec beatitudinis, subdit: Et sane secundum multitudinem perfectionum, earumque paucitatem sese superant ordines Animarum rationalium in propinquitate, & longinquitate a veritate, scilicet Deo. His intelligenda venit propinquitas, & longinquitas ratione perfectionis, & gloriæ, non autem distantiae localis, quia quo quis perfectior est, eo propinquior intimiorque Deo censetur. De ejusmodi gloriæ gradibus juxta diversitatem meritorum exponit hanc responsionem Maadi filii Giahali ad interrogantes de statu Animarum post discessum e corporibus, Auctor libri subtilitatum: Animae Prophetarum commorantur in Paradiso Eden, Animae Martyrum in Paradiso medio, Animae puerorum fidelium in ventriculis avium Paradisi, Animae puerorum infidelium nulla certa sede in Paradiso vagantur. Nomine autem Paradisi cum intelligere cælestem patriam, non terrestrem, aut aliquem amœnum locum ex his, quæ subdit, liquet: Anima ejus qui ere obstrictus est alieno, aut aliena rapuit, in aere suspenditur, nec ad cæ-**

lum pervenire valet, donec solum fuerit debitum, aut redditum ablatum. Hæc de se-
paratarum Animarum beatitudine, innumeris brevitatis gratia nugis omissis. Jam
de illa, quæ resurrectionem sequitur, aliquid delibandum est nobis. Hoc autem
clarius ex Paradisi, seu alterius patriæ descriptione & enumeratione eorum, quæ
in illo sunt.

Paradisos itaque constituunt septem, quorum primum vocant *Domum majestatis*,
alterum *Domum salutis*, tertium *Hortum voluptatis*, quartum *Domum æternitatis*, quin-
tum *Hortum beatitudinis*, sextum *Hortum paradisi*, septimum *Hortum Eden*, omnes
ex pretiosissimis gemmis, & metallis constantes, ut ex supra dictis cap. 9. vide-
re est. Torum vero hoc beatitatis domicilium in centum distinguunt gradus, ac
inter singulos gradus tantum collocant intervalli, quantum citatissimo cursu quin-
gentorum annorum spatio insignis emetiri potest equus. Portæ autem patent in-
gredientibus illum octo ex Banabbasi, & multorum aliorum sententia. Primus
paradisos portas habet duas, reliqui unam. Omnes aureis sunt obductæ laminis,
inter quas laminas tantum est intercapedinis, quantum cælum inter & terram.
Hæc immensa Paradisorum moles ex aureis, argenteisque confurgit lateribus, quo-
rum unum cælorum, terrarumque hæc universitas capere non potest. Pavimen-
tum ex muscho stratum est, terra ex croco, palatia ex margaritis, cubicula ex
carbunculis & pyropis, portæ ex gemmis variis conspiciuntur. Multi scaturiunt
fluvii; primus dicitur *miseriæ*, qui per omnes excurrit Paradisos; secundus
Alcauthar, quem sibi adscivit Mahometus, & est in quo purgantur Animæ; ter-
tius *Alcaphur*, seu Camphoræ; quartus *Taslim*; quintus *Salsbil*; sextus *Rahix*; alii-
que innumeri. Pseudopropheta in libro de suo raptu alia quatuor flumina se in
Paradiso vidisse testatur, unum limpidissimæ aquæ, alterum dulcissimi lactis, ter-
tium generosissimi vini, quartum defæcati mellis. Ejus nugæ de horum flumi-
num origine & fontibus lubens prætereo, quia singulas hic referre prolixum fa-
tis, molestumque esset. Infinitis omnis generis arboribus confitos esse hos Para-
disos asserit. Quas inter omnium maxima ac præcipua conspicitur arbor beatitu-
dinis, cujus radices constant ex unico unione, truncus ex gemmis variis, folia ex
smaragdo, ramis luxuriatur hæc arbor septuaginta millibus ex topazio, quorum
beneficio umbræ tota fruitur beatorum illorum turba, & ab æstu & caloribus se-
se tuetur. Folia agitata motu auræ talem edunt concentum, cujus mortalium ne-
mo vel mente concipere potest suavitatem. Ali Bentalebis se audivisse refert a pa-
truele Mahometo in Paradiso, esse arborem quamdam ex cujus trunco equi nascun-
tur alati, stragulis ornati pulcherrimis & margaritis, ac carbunculis redimiti, qui
nulla egerunt excrementa. His insident soli primi ordinis Sancti, quos videntes San-
cti inferiorum ordinum exclamabunt: *O Domine*, quibus servi hi tui tantos consequu-
ti sunt honores? Isti, inquiet Deus, dum vos somno sopiti atque sepultis eratis, vi-
gilantes præstitutas persolvebant preces; dum crapulæ vos eratis dediti, jejunio lan-
guebant isti; dum isti incumbabant toti operibus virtutis, vos voluptatibus operam
dabatis; dum isti sua bona pauperibus elargiebantur, vos cumulandi nullum facie-
batis finem. Singulis autem hujus Paradisi sanctis septuaginta attribuit Mahometus,
& ejus sectæ patroni uxores tantæ pulchritudinis, ut si unus istarum capillus in or-
bem ceciderit nostrum, duplo plus quam sol illum illuminaverit. Si contingeret et-
iam, ut una istarum expuerit semel in Oceanum, illum dulcissimum reddiderit, ut
saccharo, ac melle opus amplius nobis non fuerit. Comedendi, bibendi, & coeun-
di tanta unusquisque in hoc Mahometano Paradiso præditus erit facultate, quanta
centum valentissimi hujus nostri orbis viri, Mahometus vero in hoc mille virorum
arrogat sibi vires. Hæc omnia, innumeraque alia hujus momenti & ponderis aut in
ipso leguntur Alcorano, vel ex Mahometi habentur traditionibus, uti videre est
apud Auctorem libri subtilitarum, Bocharensem, Thaalabum, Bidhaum, Sonnan,
ac alios per plures, quorum numerus vix iniri potest.

Quæstio hic acerrima exagitur inter Legales & Philosophos de horum omnium

genuino sensu. Legales quippe, ut qui nimis superstitiose Mahometi sese manciparunt nugis, omnia hæc materialiter, ac ut sonant ad litteram intelligenda esse, mordicus contendunt. Contra, Philosophi, & æquiores aliqui Alcorani commentatores rerum adducti absurditate nihil aliud esse affirmant hortos, arbores, fructus, flumina, aves, uxores, gemmas, & id genus alia, quam titillationes quasdam & illecebras ad rudes illos Arabes alliciendos, permulcendosque iis voluptatibus & deliciis animos, & suo indulgendo genio capiendos. Suam opinionem ex rerum quibusdam firmant nominibus, uti est arbor fidei, arbor beatitudinis, fluvius misericordiæ, quæ sermonem ibi translatus, non proprium esse indicant. Hinc acerrimum inter Legales & Philosophos bellum, hinc invectiones, hinc injuriarum plaustra. Averroes in prologo suæ responsionis ad librum Algazel inscriptum *تهافت الفلاسque Tahaphato Alphalafaphati*, quem titulum antiquum vertit Interpres; *Destructio Philosophorum*, ego vero potius ex verborum analogia; *De stoliditate Philosophorum*, hanc inimicitiam his aperit verbis: *Dicimus quod hoc dicto homini accidit forte una dictarum causarum, aut ex aliquo morbo perturbatus fuit intellectu, aut forte suspectus erroneæ prævitatis inter Legales sui temporis præextiterat. Legales namque inimici reperiuntur Philosophorum: & ipse aliquo modo noluit ipsorum pati inimicitiam.* Algazel autem quæst. 15. mox citati libri quatuor profert causas præcipuas, cur Legales tantopere abhorrent a Philosophis. Primo, inquit, quia asserunt Philosophi præsentem rerum Universi hujus faciem, seriemque inter causas, & effecta ex omnimoda pendere necessitate, non autem ex libera aut contingente aliquando. Secundo, quia docent, Animas humanas esse substantias per se subsistentes, non autem in corpore impressas; & mors nihil aliud est in eorum sententia, quam suspensio dependentiæ, cum Anima desinit corpus regere, & quod illa tam ante quam post suspensionem illam per se subsistat. Tertio, dicunt has Animas impossibile esse initio Mundi simul fuisse productas: tametsi addant, immortales & æternas esse, nec ullo modo interitui obnoxias, postquam semel extiterint. Quarto, Animarum ad hæc sua corpora reditum insciantur, adeoque corporum resurrectionem. In perorationem vero totius operis duas alias addit assertiones, quarum ratione Philosophos hæreticorum catalogo adscribendos esse censet. Prima, quia Mundum faciunt æternum, quemadmodum & omnes substantias: altera, quia Deum particulares nescire affirmant.

Illi demum, qui Philosophiam cum Lege conciliare adnituntur, utrumque admittunt, nempe beatos in alia vita tam spiritualibus quam corporalibus fructuosos esse deliciis & voluptatibus. Ita Algazel lib. citato quæst. 20. *De resurrectione ac editu Animarum ad sua corpora.*

DE DAMNATIS, EORUMQUE LOCO,

E T S U P P L I C I I S.

C A P U T D E C I M U M - O C T A V U M.

QUATUOR hoc de argumento proponi, & exagitari solent præcipuæ quæstiones: Prima, utrum Animæ statim atque discedunt e suis corporibus, avolent ad Cælum, vel ad Tartara detrudantur, an vero aliquo detineantur in loco usque ad Judicii universalis diem. Altera, an Damnatorum poenæ æternæ sint, vel ad præstitutum aliquod tempus. Tertia, utrum ignis gehennæ corporeus sit, vel spiritualis, aut metaphoricus. Quarta demum, an præter Damnatorum æternum locum, sit locus aliquis leviores expiandi culpas.

Ad primum quod attinet, ignorantia seculi Arabes quemadmodum Beatis locum assignabant amœnissimum, ut mox capite superiori notatum est, ita Da-

mnatis locum attribuebant squalidum, horridum, cæcum, & caligine opertum æterna, in quo improborum Animæ statim atque sua exuunt corpora, includuntur cruciandæ usque ad Judicii universalis diem.

Alteram partem hujus quæstionis quod spectat, sunt qui docent Animas detineri quodam in loco extra inferos omnis pœnæ sensus expertes usque ad Judicii diem. Hujus opinionis Abuhariram fuisse adstructorem sub Mahometismo, testatur Auctor libri subtilitatum in hæc verba: *Interroganti de loco Animarum post separationem ex corporibus, ita respondit Abuharira: Cum quis moritur, circuit ejus Anima circa ejus domum uno mense, videtque heredes qua ratione sua dividunt bona, et alienum solvunt, exequuntur testamentum. Elapso autem mense ad suam reducitur focum, suumque circumit sepulchrum per annum integrum, ut videat, quis pro se fundit preces, quisque contristatur. Anno exacto adducitur defuncti illius Anima ad illum locum, in quo servantur Animæ usque ad illum diem, quo buccina resurrectionis sonabit.* Maadus filius Giabalæ item interroganti de Damnatorum loco apud eundem Auctorem respondit: *Animæ improborum Moslemanorum excruciantur in sepulchris una cum corporibus; Animæ vero infidelium in carcere inferorum igne torquentur.* Nonnulli, tam beatorum quam improborum Animas in sepulchris concludi usque ad resurrectionis diem autumant; sed illorum dilatantur sepulchra, & per fenestellam suam vident in cælesti paradiso locum, quemadmodum istorum coarctantur sepulchra, & per similem fenestellam suam in inferis conspiciunt locum. Hic nihil dico de Terrestris Paradiso, in quo servari Animas justorum usque ad Judicii diem Patrum aliqui asseruerunt.

Communis tamen ac receptissima sententia Arabum est, proborum Animas, quæ nullo scelere contaminatæ discedunt e corpore, ad cælestem evolare patriam felicitatibus fruituros, improborum vero ad Tartara deturbari cruciandos. Hanc manifestissimis docet verbis sententiam Auctor Propositorum propos. 24. ubi postquam asseruit, Animam insignitam perfectionibus experiri in semetipsa summam delectationem, immensamque lætitiā in statu separationis a corpore, & efficit ut Angelum ex Angelis propinquis Deo, statim subdit: *At si imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, sane torquetur vehementissima pœna inferorum.* Liquec hęc sententia ex variis suppliciis & pœnis, quas singulis peccatorum generibus apud inferos attribuunt Scriptores Arabes, liquebit adhuc ex mox dicendis.

De secundo, etsi plane constet apud Arabes, improbos ob admissa majora, ut loquuntur, crimina & flagitia igne inferorum torquendos esse, non conveniunt tamen, an finem ejusmodi supplicia sint habitura, nec ne. Horum namque quamplures, uti legitur apud Hazzadulam Bencamunam Tract. de tribus religionibus, nempe Moyſis, Christi, & Mahometi cap. 4. affirmant, improbos nequaquam æternam subituros in inferis esse damnationem, sed aliquando inde egressuros, vel postquam dignas pro suis criminibus persolverunt pœnas, vel intercessionem Mahometi, ac divina indulgentia. Alii autumant, neminem ex Mahometi asseclis supplicia luiturum fore, quantiscunque sceleribus & flagitiis sit obstrictus, & contaminatus, sed omnes recta paradisum petent Mahometo pro omnibus intercedente. Non desunt tamen, qui flagitiosis damnationem statuunt æternam, nullumque intercessionis aut indulgentiæ locum. Mahometus Algazel lib. cit. quæst. 20. hanc communioem esse Moslemanorum doctrinam scribit adversus Philosophos, ut inferius ex ejus verbis de triplici Animarum statu post separationem patebit. Quæ opinio videtur esse Alcorani cap. 2. & alibi asserentis: *In æternum permanebunt (peccatores) in ea (gehenna) nec diminuetur eis pœna.* Qua de re vide plura apud peritissimum linguarum, præsertim Arabicæ, & eruditissimum atque amicissimum R. P. Philippum Guadagnolum Tract. 2. cap. 9. suæ doctissimæ Apologiæ pro Christiana Religione. Verum enimvero ut nulli solido innixus fabularum fabricator fundamento oppositum omnino docet in li-

bro Sonna, sive Legis, ubi confidenti fronte sectatoribus liberationem ab inferorum pœnis sua intercessione pollicetur. Hoc etiam ejusdem nugarum machinatoris audentissimum jactatur apud Abdallam Bocharensen tom. 30. Commentariorum Alcorani, effatum: *Utique, inquit impostor, convenient omnes homines die Judicii ad primum hominem Adamum dicentes: Intercede pro nobis deprecemur, pater noster; qui sua commemorans peccata respondebit: Ego sane non sum dignus, nec tantus, quare adite justum Noachum. Adibuntque Noachum, qui sua commemorans peccata, eos remittit ad Abrahamum Dei dilectum. Abraham autem sua commemorans peccata Moysen colloquutorem Dei adire illos jubebit. Moyses vero sua item commemorans peccata, eos Christum Spiritum Dei, & ejus Verbum adire adhortatur. Christus demum Mahometum Dei amicissimum adeundum precipiet. Tunc venient ad me, inquit Mahometus, & enixe rogabunt, ut pro illis intercederem, statimque ingrediar ad Dominum meum, & pronus adorabo, qui ad me: Surge, Mahomete, extolle caput; dic, exaudieris; pete, habebis. Et ego ad illum: Gens mea, gens mea. Tunc dicet mihi: Vade, & educ ex illis omnes eos, in quorum corde tantum comperies fidei, quantum granum pendet hordei. Quibus eductis revertar, iterumque Dominum adorans deprecabor pro gente mea; qui ad me: Surge, Mahomete, caput extolle; dic, exaudieris; pete, habebis: & ego ad illum: Gens mea, gens mea. Et ille rursus ad me: Vade, & educ ex illis omnes eos in quorum corde tantum comperies fidei quantum pendet granum synapis. Quibus a me prestitis, reversus deprecabor pro reliquis: & ille ad me: Vade, & educ ex illis omnes, in quorum corde comperies minus, minus, minus, quam granum synapis, ex igne, ex igne, ex igne. Tunc egrediens immensa perfusus letitia omnes educam, & ad Paradisum perducam. Quæ scelerum Architectus tam hiperbolice mentiendo effutivit, infinities, ac citra omnem humanum captum plures amplificavere Legales, ut risum moverint non solum aliis gentibus, sed ipsis etiam Mahometanis Philosophis, unde tot orta sunt bella.*

Porro quid sentiunt de aliarum gentium, quæ Mahometi insaniam non sunt secutæ, salute aut damnatione, inter illos haud convenit. Nonnulli quippe apud citatum Hazzadaulam existimant eos ad quos Pseudopropheta missionis noticia & cognitio aut penitus non pervenit, aut levi solum, & obscura penetravit fama, quæ prudentem non moveat, æternum haud damnatum iri, nisi aliquid æterna damnatione dignum egerint, aut crediderint. At si noticia illa talis extitit, quæ prudentem moveat, nihilominus pertinaci obstiterunt animo, eamque aspernati sunt, æterno damnantur igni. Verum si eam minime aspernati sunt, sed omni adhibita cura, & studio veritatem illius missionis perquisiverunt, nec ipsam potuerunt assequi, non damnantur æternum secundum aliquos, nisi aliunde id meruerint: secundum alios vero sempiternis destinantur suppliciis. Gentium Seducor cap. mox citato Alcorani non solum suis, sed etiam Judæis, Christianis, ipsisque paganis salutem pollicetur, ut ad damnationem pelliceret: Certe, inquit, his qui crediderunt (Mahometani) & Judæis & Christianis, & Paganis retributio erit sua, & merces apud Dominum suum, nec timendum est illis, nec contristandum. Alibi etiam asserit, Moysen pro Judæis, Christum pro Christianis intercessuros esse, & ab æterna liberaturos damnatione & pœna, etsi aliis in locis ut impostor & mendax sibi contradicat contrarium affirmans.

Inferorum ignem, quod tertio loco propositum est, corporeum ac materiale esse asserit Abdalla Alcastai libro de creatione Mundi, cap. de Gehenna, & alii quamplures apud illum. Algazel quæst. 20. acriter invehit in Philosophos, quod metaphoricum illum faciant, nec aliud esse velint, quam attritionis & compunctionis. Auctor Propositorum proposit. 24. utrumque agnoscit: *At si imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, sane torquetur vehementissima pœna inferorum, ureturque igne compunctionis & attritionis.* Fertur in libro subtilitatum cap. de igne, Gabrielem Archangelum Mahometo interroganti, ita inferorum ignem descripsisse. *Cum altissimus Deus gehenna creavit ignem, accendit illum annos mille,*

donec rubuit ; tum alios mille , donec aluit ; demum alios mille , donec nigruit ut nox tenebrosissima . Interrogatus item filius Mashudi , uti Hamsus , & Zaidus filius Vahabi apud eundem testantur Auctorem , de hoc eodem inferorum igne respondit : *Hic vester ignis est pars una ex septuaginta partibus inferorum ignis , & nisi bis in mare immersus lotusque fuisset , nullum ex illo cepissetis commodum , quinimmo maximum detrimentum .* Narrant Mahometana sacra , quæ vocant , monumenta , seu multo verius prophana , & nugacissima commenta , uti in libro subtilitatum legere est , Gabrielem Archangelum a Deo quondam missum fuisse ad Malechum inferorum præsidem , qualem faciunt Græci & Latini Plutonem , ut ignem primo parenti Adamo inde afferret ad suos coquendos cibos . Qui Malechus (verba sunt libri subtilitatum) Gabrieli ait : *Quantum ignis vis tibi dem .* Cui Gabriel : *Mensuram minæ .* Tunc subridens Malechus dixit : *Si hanc tibi dederò mensuram , utique illius calore liquefient celi septem , septemque terræ .* Igitur ad Dominum reuersus Gabriel ait : *Deus meus , quantum accipiam ignis ?* Cui Deus : *Quantum pendet minutissima atomus , sed lauto illum in septuaginta fluminibus septuaginta vicibus , antequam ad Mundum illum afferas .* Quo facto , attulit ignem illum ad primum parentem Adamum , posuitque super altissimi montis cacumine , qui statim liquefactus totus est , & ad pristinum reuersus ignis locum , remansitque illius fumus tantum in ferro , & lapidibus usque nunc , ex quo fumo est noster hic ignis . Commode sane ex silice & ferro , quibus excutimus ignem , compacta est fabula , & exaggerata in rebus commentitiis veritas .

Tandem esse locum aliquem , in quo purgantur , expianturque imperfectiores , ut loquuntur , Animæ , siue quæ leviorum scelerum nota maculatæ ex hac vita discedunt , antequam Deo sistantur , ejusque fruuntur visione , vel Paradisi voluptatibus & deliciis , constantissima , testatissimaque est omnium Arabum sententia . Ita Jacob Bascia in Thesaurus Juris cap. de lotionem ante preces , & cap. de cura mortuorum , cui omnes adstipulantur Juris Canonici Mahometani Tractatores . Omnes quippe docent externam corporis legalem lotionem signare internam , quæ est Animæ , indeque inferunt : Si templum adire , & preces persolvere illo corpore , & sordibus contaminato nefas est , quemadmodum & defunctum humare sine lavacro , quanto magis nefas erit , Animam sisti Deo immundam , quamvis levissime . Quam autem purgationem peragi igne , preces , quas pro defunctis fundunt , clare ac luculenter demonstrant . Unam aut alteram hic exhibere ex libro subtilitatum lubuit . *O Deus requiescere fac Animas eorum , & illumina sepulcra eorum , & abluere eos aqua , & nive , & refrigera calores eorum , & munda illos a peccatis sicuti mundatur vestis alba a sordibus .* Item : *Commuta , Domine , domicilium ejus in melius domicilium , & in familiam meliorem adscribe illum , & introduce illum in Paradisum , & serua illum a tentationibus sepulcri , & cruciatu ignis per misericordiam , & gratiam , & liberalitatem tuam , o misericordiosissime misericordum .*

Mahometus Algazel quæst. 20. triplicem agnoscit Animarum post separationem statum , quam esse omnium Mahometanorum sententiam ibidem testatur . Verba ipsissima sunt : *Utique felicitas æterna est Animabus perfectioribus sempiternis , & supplicium sempiternum est Animabus imperfectioribus contaminatis , finitum vero Animabus imperfectis contaminatis , quæ nequaquam consequuntur felicitatem absolutam , nisi perfectione , justificatione , seu suffragiis , & purgatione .*

Hanc veritatem omnes agnoscunt Orientales Christiani , quidquid sit de ipso nomine , in quo hærent nostri temporis nugatores . Ad quod probandum unum aut alterum afferendum duximus testimonium ad silentium imponendum illis , qui impudentissime , & perfrecta fronte blaterant in suorum angulis & prophanis Synagogis , Orientales inficiari Purgatorium , ne deinceps mussitare audeant . Constitutio Ecclesiæ Syrorum cap. 39. de defunctis , quod refertur in codicibus Melchitarum , Maronitarum , Jacobitarum & Nestorianorum est . *Facito tertia die commemorationem pro iis qui obdormierunt , in Psalmis & precibus , quia Christus mortuus est , & resurrexit tertia die . Fiat quoque pro illis commemoratio nona die in memoriam*

vi-vorum & mortuorum . Facito item pro illis trigesimum diem juxta antiquæ legis ritum , quoniam filii Israel luxerunt super Moyse triginta diebus . Item fiat pro illis anniversarium , erogeturque de bonis illorum eleemosyna pauperibus . Et sane pro certo credimus , id fieri pro illis tantum , qui continentia , fide , & justitia sunt præditi ; quoniam pro patratibus magnorum criminum , & infidelibus si quicquid in hoc mundo bonorum in eleemosynam erogatum fuerit , nihil penitus illis proderit . Joannes Episcopus Darenlis scriptor Syrus antiquissimus lib. 4. de resurrect. mortuorum cap. 24. Sunt quidam , inquit , qui in hoc Mundo purgantur ex peccatorum sordibus : alii vero nonnisi post hanc vitam per ignem ex cicatricibus peccati curantur . Quid clarius ? quid luculentius ? quid de nomine digladiamur , cum de re tam certo constet ?

Judæorum autem quænam sit de hoc loco expiandi Animarum sententia , aperit Leo Modena Rabbinus Venetus in Historia de ritibus Hebræorum part. 4. cap 9. hisce verbis : *Tengono che vi sia il Paradiso per l' Anime de buoni , qual chiamano Gan Heden , che beatificati ivi stiano fruendo la gloria solo con la vision divina ; similmente l' inferno , che chiamano Gheinam , per gl' empj : dove l' anime loro siano tormentate con fuoco , & altre pene , ma qui alcuni siano dannati in perpetuo a penar in quella maniera , ne mai siano per uscirne , altri vi stiano solamente per certo tempo prefisso , e questo dicono esser Purgatorio , non distinguendosi per luogo , ma per tempo . Quæ Latine ita sonant : Tenent Paradisum esse pro Animabus proborum , quem vocant Gan Heden , quæ beatitudinem adeptæ , gloria ibi fruuntur sola visione divina : similiter Inferos , quos appellant Gheinam , pro impiis , ubi eorum Animæ cruciantur igne aliisque pænis : sed hic quidam sunt damnati in æternum ad luendas eo modo pænas , nec umquam egrediendi spes affulget : alii ibi manebunt solum ad præstitutum quoddam tempus , quod vocant Purgatorium , non distinguentes illud loco , sed tempore .*

Nihilominus Menasseh Benisrael de creatione Mundi , probl. 21. cum Hollandicis ululans lupis perscripsit : *Denique non est necessarium , ut ponamus Purgatorium : nam ponimus varios gradus esse in Inferno pro ratione multorum , aut paucorum peccatorum , quæ quis commisit . At si varios קולאז , atque הנופה ponis gradus in Inferno , cur varios ordines , quos ponit Ricardus de Media Villa cum Theologis aliis , meram fabulam in tui capitis limine appellas , cum idem sit ponere gradus varios , & varios ordines ? Certe auribus hæc das Calvinisticis , & dum ad voluntatem loqueris tuorum amicorum , eosdem illudis , & judaice eludis , ac negans cum illis , nobiscum ais : Quid enim ad nos de nomine , dum constat de re ? Non habent aliæ nationes , & linguæ nomen , quod ineffabili Dei nomini יהוה , ejusque significationibus æquipollere possit ; ergo non conveniunt de re significata ? impium effatum ! Purgatorium nobis nihil aliud sane est , quam ordo , sive gradus eorum , qui non æternum sunt damnati ad pænas , sed ad præstitutum aliquod tempus cruciantur , luuntque pro criminum gravitate supplicia . Hæc ipse malitiose taces , Menasseh , nec aperis , aut declaras gradus eorum , qui ad tempus luunt pænas , quod est totius quæstionis hujus momentum & pondus : sed hoc satis evidenter ex suorum graduum distinctione evincitur . Adhuc præterea longissime a vero aberras affirmans graduum illorum varietatem peccatorum facere numerum , cum constantissimum & compertissimum sit apud omnes , circumstantias & qualitates criminum suos quoque constituere gradus , ac multo plures . Gravissimum habetur adulterium a quocumque commissum ; sed multo gravius si a Sacerdote , vel Sacerdotum summo admittatur . Maximum scelus est quempiam alicubi occidere , at multo majus si in templo . Nec paris gravitatis censendum est furtum a paupere patratum ad explendam famem , qua premitur , cum eodem quod patrat dives . Blasphemia in Deum infinitæ est gravitatis , quam in hominem quempiam . Sæpissime etiam gravius est peccatum cogitationis , & cordis , quam facti , uti est hoc insipientis : *Dixit insipiens in corde suo , non est Deus .* Quæ omnia satis apud veteres varia declarabant sacrificia . Igitur non solus numerus , sed circumstantiæ etiam varios illos constituunt gradus , contra quam asseris .*

Splendide profecto mentiris , & perfricta fronte pronuncias Menasseh , cum subjungis : *Quid quod in sacris litteris nullum vestigium eorum locorum reperire est ? & Rabbini tuis maxime injurius es , qui locum hunc Zachariæ cap. 13. vers. 9. Et inducam tertiam partem per ignem , & hunc alium 1. Samuel. cap. 2. vers. 6. Dominus mortificat , & vivificat , deducit ad inferos , & reducit.* De hujusmodi ordine intermedio interpretantur in Tract. *Ros a Sana*. Sed locum integrum ex tua interpretatione lib. 2. de resurrect. mort. cap. 20. huc transferre juvat , ut armis te confodiamus tuis. Ipsissima sunt verba : *Academia Samay , inquit , quod tres hominum classes , atque ordines judicandi sistuntur : unus impiorum , ac pessimorum , alter optimorum , tertius mediorum. Illi , qui perfectissime justi sunt , sine mora fruuntur vita futuri seculi. Isti , qui plane mali , atque improbi fuerint , confestim in infernum detrudentur , juxta illud : Multi ex dormientibus in terræ pulvere expergiscentur , hi ad vitam æternam , illi ad pudorem , & opprobrium æternum. Intermedii descendant , & precabuntur , & hinc adscendent juxta illud : Et inducam tertiam partem per ignem . Et de his loquitur Hana : Dominus occidit , & vitæ restituit , facit descendere ad sepulchrum , & facit adscendere. Caterum Academia Hillelis ait , Deus est graciosus , & propensus ad misericordiam , uti loquitur David , cum ait : Dilexi , quoniam exaudiet Dominus vocem deprecationum , &c. usque ad attenuatus sum , & me servabit .*

Quid adhuc de tua audacia tui dicent , Menasseh , recutiti , qui Gentiles scriptores , & Poetas eorum sapientibus præfers scribens : *Et Gentiles , qui locuti sunt de præmio , & pœna Animarum , non plura posuere loca , quam Infernum , & Paradisum , quorum hunc vocarunt Elysios campos , illum Tartarum . Et postquam pro hac tua sententia adduxeris Platonem , Virgilium , Ovidium , ac Tibullum , addis : Denique alii quoque multi ex gentilibus , quos omnes referre nimis longum videatur , tantum meminere istorum duorum locorum , & fieri potest , ut illud acceperint a Prophetis . Rabbini tamen tria agnoscunt loca ex Prophetis , ut ex mox relato testimonio evidentissime patet , ergo egregie mentiris Menasseh , ac utrisque impudentissime imponis , solum ut cum illis , apud quos degis , & scribis , catholicum rejicias Purgatorium , nulla Scripturarum & Rabbiorum habita ratione. Ipsorum te expiscari gratiam , tibi que conciliare conari , manifestissime habemus ex cap. 5. lib. 3. de resurrect. mortuorum , ubi exponens verba illa Zachar. 13. 7. *Et super virum socium meum , de Imperatore Turcarum , ita tum tuos subjungis latratus : vel potius de Papa Romano capiendum est , qui se pastorem , & proximum a Deo appellat , & Dei vicarius in terris audire vult . Respondeat nunc Abisai Semei huic improbo : Quare maledicit canis hic mortuus domino meo regi ? Latrat quidem canis , & oblatrat .**

Jed frustra agitur vox irrita ventis ,

Et peragit cursus surda Diana suos .

DE RESURRECTIONE MORTUORUM.

CAPUT DECIMUM-NONUM.

HOC de resurrectione mortuorum dogma semper ab utriusque seculi gente impense creditum est , si ea , quæ de Dahritarum secta supra notavimus , modo recolas . De prioris ævi tamen Arabibus id unum hoc de argumento scriptum legimus apud Gregorium Barhebræum lib. 9. sui Chronici , Mashudium , & alios , quod scilicet suos equos , aut camelos ad sua mactare sepulchra mandabant morientes , quia arbitrabantur , eos , qui hoc præstitissent , resur-

recturos fore equites, qui vero non, pedites. Fabula non sine fœnore ad posteros devenit, ut infra videbitur. Nec sane mirandum est, seculi ignorantia Arabes gentilitatis tenebris obrutos id credidisse, cum & aliis gentibus hujus quoque affulisse luminis aliquid certo constet, uti legere est apud Platonem in Phœd. Senecam Epist. 36. & Herc. fur. Virgilium Ecl. 4. & lib. 6. Æneid. ac alios.

Qui autem post Mahometi vixerunt tempora de re omnino concordant, non item de modo, & circumstantiis Resurrectionis. Quod ut bene intelligatur, sciendum est, Arabes scriptores resurrectionem vulgarissimo vocabulo *المااد Almaad*, denotare, id est, *re-versio, regressus, reductio, restitutio*. Denominationis rationem ita reddit Algazel quæst. 20. libri destructionis Philosophorum: *Resurrectio dicitur Almaad, quia Deus altissimus reducit, atque restituit corpus a privatione ad esse, & a morte ad vitam*. Qui hanc resurrectionis denominationis rationem recipiunt, trifariam dividuntur. Primi volunt, illud idem corpus resurrecturum fore, quod primum Animæ unitum est, & unum cum illa constituit compositum. Suam hanc assertionem, ut alii ejusdem propugnatores, & patroni tam Christiani, quam Judæi, ex divina stabiliunt justitia, quoniam corpus, quod bonorum aut malorum operum particeps fuit Animæ, justum ac par est, ut una cum illa vel bonis fruatur, & communi præmio, vel pœnas luat. Eandem confirmant, & urgent ex vocabuli analogia, quia non recte diceretur, aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse, nisi omnino idem sit, saltem quoad partes essentialiter componentes.

Secundi arbitrantur corpus componi iterum ex eadem materia & materiæ partibus, ex quibus compositum antea erat, verum non eadem animari vita, aut informari, sed alia de novo a Deo producta, atque id satis esse existimant, ut aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse dicatur. Isti haud plane declarant, quid nomine vitæ de novo productæ a Deo intelligant, an scilicet ipsam Animam, ut aliquando intelligendum venit per metonymiam, an vero novam ipsius Animæ conjunctionem cum corpore. Ad me quod attinet, puto eos intelligere Animam ipsam, quam cum vita confundunt, & accidens appellant, ut supra observavimus, si tamen isti sint iidem cum illis. Auger conjecturam resurrectionis illius descriptionis expositio, cum dicant ad illam salvandam satis esse, ut eadem materia corporea iterum reducatur, restituaturque ad pristinam humanam formam & figuram. Quamobrem immortalis, quam diximus, hos Animæ attribueret, ut alibi asserere videntur, vel capienda est pro ea, quæ resurrectionem sequitur, vel de immortalitate indeterminate. Nisi tamen dicere velimus, illos nomine materiæ corporeæ intelligere Animam & corpus, cum non defuerint inter Arabes, qui Animam corpoream statuerint, ut ex hæcenus dictis constat, ac nomine vitæ de novo productæ ipsam novam utriusque conjunctionem, & Animæ effectum, qui est vitam tribuere.

Posteriore mox relatæ sententiæ auctoribus recta opponi videntur, quia ut homo ad pristinum statum reduci dicatur & restitui, sufficere autumant, ut Anima rursus corpori uniatur alicui, vel idem illud sit, quod prius, vel aliud, quia sola Animæ ratione homo constituitur, ajunt, non autem corporis.

Qui autem vocabuli *Almaad* descriptionem non admittunt, corpus nequaquam resurrecturum esse, sed ad priora redactum iri elementa, similesque partes discernunt, atque adeo resurrectio nihil aliud illis est, quam perfectarum Animarum Absolutissima, & finalis beatitudo, quemadmodum imperfectarum ad commeritas pœnas plena, & confirmata Judicio universali damnatio. Horum ejusmodi est argumentum, & præcipuæ rationis summa. Qui fieri potest, inquiunt, ut illud idem resurgat corpus, quod in alia & alia corpora conversum est, & per varias mutationes in animalia, plantas, metalla, lapides, & id genus resolutum? Quid præterea dicendum est de iis corporibus, quæ in hominum cedunt alimenta,

& substantias, itaut multiplici transmigratione, ut loquitur Algazel, unum idemque corpus pluribus animabus successive informatum fuisse credibile sit, per ejusmodi conversiones? Hæc difficultas tanti ponderis fuit, ut lepidissimæ præbuerit Rabbini quibusdam comminiscendæ fabulæ occasionem & locum. Confixerunt enim in spina dorsi ossiculum esse quoddam *לuz* vocatum, quod numquam pereat, ex quo hominem tamquam ex massa fermenti instauratum, restitutumque iri in futura resurrectione. Ipsorum verba sunt in Tract. Berescit: *Adrianus (cujus ossa comminuantur) quæsit ex R. Jeosuah filio Hanina, unde Deus benedictus germinare faciet hominem in futuro seculo? respondit ille ex Luz, seu ossiculo spinæ. Rursus aliter, unde nosti hoc? Da mihi illud, inquit ille, ossiculum, & te docebo: contudit illud in mola, sed non tuum est; conjecit in ignem, & non flagrauit; conjecit in aquam, & non attritum est; imposuit incudi, malleoque cecidit, sed ne hilum comminutum est. Ejusdem ossiculi mentio fit in libro Zoar, in Toldot Noah, & in Toldot Ishac sic: Omnibus defunctis, qui inveniuntur procul in peregrina terra, creabit Deus benedictus corpus suum quale convenit: nam unicum ossiculum hominis manet sub terra, quo corpus istud formabitur, tamquam ex massa fermenti. Et R. Hya: Sciendum est, inquit, resurrecturum idem corpus, quod fuit, quia sic scriptum legitur, Vivent mortui tui; non autem legitur, quod Deus ea creabit: quippe ille solum creaturæ, quæ sunt, vivent. Est enim ossiculum, quod sub terra manet incorruptibile, neque senescit umquam, aut in pulverem abit. Isto tempore Deus benedictus emolliet illud, & turgidum reddet sicuti massam fermenti, & allevabit, atque extendet in quatuor partes, atque hinc corpus, ejusque membra fient; tum Deus benedictus infundet illi animam. Ita est, inquit R. Elhazar. At ossiculum istud quo pacto emollietur? rore; sic scriptum est; quia ros olerum ros tuus. Adstipulatur hic R. Eliezer in Pirque cap. 34. Quoniam autem hoc commentum experientia, & de facto facillime deprehendi potest, Menasseh, qui horum subscribit opinioni, lib. 2. de resurrect. cap. 15. hoc aliud addit: Istud enim ossiculum tale est, ut nequeat interire, quamvis hodie nullus sit, qui illud noverit. Putidum effatum! Imo nunc magis noscendum esset, cum numquam corporis humani, ejusque minutissimarum partium tam nota, ac cognita fuerit, ac hisce nostris temporibus Anatomes. Fieri ne etiam potuit, ut antiquorum Romanorum, qui mortuorum cadavera igne absolvebant, cineresque tanto curabant studio, nullus istud animadvertit? Hanc nugacitatem duplici sacrarum Scripturarum formant Rabbini patroni auctoritate. Prima est Psalmographi regis 34. 21. Custodiens ossa ejus unum ex iis non consumptum est. Altera Ezechielis 37. 6. Et fuit tempestas, & accesserunt ossa, os ad os suum. At profecto hinc manifestum evadit, hos ad summam impudentiam ineptos esse, cum nulla sint fere in tota sacrarum Litterarum suppellectili testimonia adeo luculenta, quæ hoc commentum æque a fundamentis evertant. Psalmographus namque aperte loquitur de omnibus ossibus, & non de uno illo, quod isti confingunt: & quasi verbis iis dixisset, ossa defunctorum, quæ nos consumpta esse credimus, Deo integra manent, ac minime consumpta. Ezechielis verba adhuc luculentiora sunt, itaut commentariis illa declarare velle, majoris esset ineptitudinis improbus labor. Quid est enim os ad os suum accedere, quam ossa dispersa, & disjuncta Dei nutu aggregari, uniri, & conjungi? Et hoc est ne idem illis, ac ossiculum emolliri, turgidum reddi sicuti massam fermenti, allevari, atque extendi in quatuor partes, atque hinc corpus, ejusque membra fieri? Mentitur etiam splendide Menasseh, dum dicit, ossiculum illud jam ignotum esse, cum notissimum sit non solum apud Syrorum Arabumque medicos, sed etiam ignobile vulgus. Est quippe ossiculum quoddam in spina dorsi amygdali referens formam & figuram, unde nomen *לuz* a similitudine accepit, & ab aliis ossibus nec duritie differt, nec incorruptibilitate. Atque adeo alienæ linguæ vocabulum Rabbinicum novum arguit commentum. Nec parum hoc divinæ derogat omnipotentiae, quasi vero*

sine illo incorruptibili officulo mortuorum corpora ad pristinum statum restitue-
re non posset. Sed ad Arabes, dum interea in suo dorso suum quærent Judæi
officulum.

Aliud Arabes, qui corporum inficiantur resurrectionem, & solam Animarum
admittunt, adstruunt contra ejusmodi argumentum. Materia corporum est fini-
ta, Animæ vero infinitæ sunt: sed infiniti ad infinitum nulla est proportio; er-
go corporum resurrectio, & nova illorum cum Animabus conjunctio penitus fie-
ri nequit. Hujus syllogismi major propositio Mundum ab æterno creatum fuisse
supponit, quod cum falsum sit, ut falsissima ab aliarum opinionum propu-
gnatoribus negatur, ac iisdem exploditur rationibus, & argumentis, ut quæst. 20.
notat Algazel, ac Mundi æternitas.

Communis itaque sententia est, ac omnium receptissima Arabibus, eadem cor-
pora esse resurrectura, non autem alia de novo producta, aut ex parte aliqua,
vel officulo concreta. Argumenta ab hujus assertionis impugnatoribus allata faci-
le refellunt; cum quia non naturali aliqua potentia id fieri asseratur, sed divi-
na, quæ omnia ex nihilo produxit, quod multo majorem arguit potentiam; cum
quia divina Prophetarum oracula passim hoc nobis testantur. Unde propo-
sitorum Auctor. propos. 24. adversus illos: *At veraciores Philosophi æque statuerunt
regressum spiritualium, & corporalium juxta ea, quæ memora-verunt Prophetae, & tradi-
derunt asserentes, hoc necessario credendum esse.* Joannes Darenis Syrus toto primo li-
bro de resurrectione corporum illa impugnat, solvitque argumenta, & multis,
ac quidem doctissimis, eruditissimisque rationibus evertit; sed cum ad Arabum
non pertineant suppellectilem, eas Christianis reservamus Archivis.

Modum tandem resurrectionis quod spectat, duæ sunt Arabum opiniones.
Prima, quæ refertur ab Algazelo quæst. 20. Auctore libri subtilitatum cap. de re-
surrectione & aliis, asserit ex auctoritate sacræ, si Deo placet, Mahometanæ hi-
storiæ, Deum quadraginta dierum spatio super terram immissurum pluviae gut-
tas humano spermati persimiles, ex quibus humana germinabunt corpora, non
secus ac herba & olera terræ. Fabula accepta forte partim est a Rabbinis, qui
verba hæc Psalmi, *Et florebunt de civitate sicuti herba terræ;* & hæc Isaïæ cap. 26.
Quia ros olerum ros tuus, de resurrectione interpretantur. Altera, quæ communis
ac receptissima est, asseverat, quod sonante primo buccina Israphaele Archange-
lo omnium surget primus Mahometus, qui excusso ex capite & barba pulvere,
Gabrieli, qui ipsi aderit, dicet: Quæ dies ista est Gabriel? Cui ille: Dies resur-
rectionis, dies judicii, dies rationis reddendæ, dies attritionis & compunctionis,
dies pavoris & tremoris. Sonante vero denuo Israphaele cæteri excitabuntur mor-
tales, & ad locum agentur Judicii, sed equites fideles, infideles pedites. Tradi-
tio quippe Ali Bentalebi Mahometi patruelis est, Deum ita Angelis præceptu-
rum esse: *Angeli mei, fideles ne ad judicium agatis pedites, cavete, ad hoc enim non
sunt consueti; nam primum in paternis ferebantur lumbis, tum novem mensium spatio in
utero materno, deinde vero prodeuntes obstetricis excepti sunt ulnis, tum nutricis circum-
lati brachiis, ablactati parentum fofi sinu, adulti equis, camelis & asinis terra vecti,
mari vero navibus.* Quod mutuatus est ex prisca Arabibus ignorantia seculi, ut
supra notavimus, commentum Mahometi ad suos hoc confirmavit effato: *Mul-
tiplicate sacrificia animalium, quia nobis in illo itinere ad judicium levamen erunt.* Hoc
Mahometum ad antiquorum superstitionem illam, & animalium ad sepulchra ma-
ctationem allusisse certum est, quoniam, ut alibi observavimus, antiquorum fabu-
las auxit potius quam abstulit nugator.

Restat modo, ut de via, seu ponte, qui resuscitatis trajiciendus est, necnon
de universali Judicio aliquid dicamus. Quoniam vero hæc omnia exacte referun-
tur ab Auctore libri subtilitatum cap. de Ponte, ab ipso ea petenda esse duximus.
Ipsa verba sunt: *Creavit Deus, ait Propheta, super ignem, seu Inferorum barathrum
pontem septem constantem arcubus, quorum singuli trium millium annorum itineris sunt*

mille ascensus, mille planitudinis, mille declivitatis. Qui pons tenuior capillo est, gladio acutior, obscurior nocte tenebrosissima, & mille acuminatissimis instructus hastis. Trajiciens itaque homo in primo arcu interrogatur de fide, rationemque ejus reddere cogetur; in secundo de statutis precibus; in tertio de decimis; in quarto de jejunio; in quinto de peregrinatione ad sacra loca; in sexto de legalibus purificationibus; in septimo de honore exhibito parentibus, eleemosyna, ac tyrannide. Qui hæc omnia prestitisse inventus fuerit, ad felicitatis trajicit locum; qui vero minus, in barathrum præceptis deturbabitur Inferorum. Quidam autem ut fulgur prætervehuntur, alii ut ventus, alii ut volucres, alii viginti-quatuor horarum spatio, alii unius, aut duorum mensium, alii unius, duorum, trium, aut plurium annorum, itaut postremi totum illum pontem viginti-quinque millium annorum confecerint curriculo. Quidam vero ad pontis consistent aditum, quibus dicit Gabriel, cui pax, cur non transitis? Qui inquit: Quia extimescimus ignem. Quibus Gabriel: Cum in Mundo sese vobis pelagus offerebat, quibusnam illud transferebatis? Navibus, respondebunt. Tunc templa, in quibus orationes persolvebant, ad navium redacta formam offeret illis, ac ita pontem transgredientur. Injunget præterea Deus altissimus Gabrieli, quemadmodum sacra ferunt historie, ut illum, cujus bona opera exceduntur a criminibus, interroget, an doctorum virorum in hoc Mundo usus sit consuetudine, ut ipsi eorum intercessione parceret; vel si aliquem dilexerit doctorem, aut cum illo comederit in eadem mensa, vel in eodem habitaverit vico, vel amicum ejus dilexerit, vel saltem cognominis extiterit alicujus doctoris. Si quem autem talem invenerit, apprehensa manu in Paradisum introducat illum. Unum hic notandum est, scilicet Mahometanos pontem hunc intelligere materialiter, & ad litteram, ut in Synodo Samarkandensi decretum est, quam omnes sequuntur juniores scriptores. Hujus viæ, seu Pontis passim mentionem facit Alcoranus, sed præsertim in ipso proœmio, de quo plura ejus commentatores, quæ huc non attinent.

D E P R O P H E T I A .

C A P U T V I G E S I M U M .

CENTUM viginti-quatuor Prophetarum millia ab Mundi conditu usque ad Mahometum numerant Arabes. Horum singulos ad singulas gentes missos fuisse autumant, Mahometo excepto, quem ad omnes destinatum fuisse delirant. Hinc Muscakanus Judæus neci traditus est Babylone, etsi Mahometum summum Prophetam, & Dei Apostolum fassus sit, quia asseruit illum ablegatum fuisse ad omnes Nationes, Judæis exceptis, ut Sciahinschiah in Historia gentium auctor est. Itaque ajunt, Hudum, qui idem illis est, ac Heber filius Sale, missum tantum fuisse ad Haditas, Salehum ad Thamuditas, Hantalam ad Rassitas, provinciæ Hadhramutæ montium incolas; Abraham ad Chaldæos; Loth ad Pentapolitanos; Jobum, & post illum Basarum ejus filium ad Syros; Sciohaibum, qui Jethro ipsis est Moysis socer, ad Madianitas; Moysen ad Hebræos, & sic de cæteris. Prophetiam, & Prophetas non omnes agnoscebant seculi ignorantia Arabes, qui Dahritæ, de quibus crebra mentio hætenus facta est, ipsum universi conditorem e medio tollebant, omnia naturæ vivificanti, ut loquuntur, attribuentes, & consequenter Prophetiam, & Prophetas.

Qui autem Prophetiam amplectebantur utriusque seculi Arabes, in varias scindebantur sectas, & opiniones, nec una omnium sententia erat. Quidam enim docebant, ut libro primo Bencamuna testis est, Prophetiam nihil aliud esse, quam naturæ absolutissimam perfectionem, itaut neminem assequi eam posse arbitrantur, nisi omnes adhibuerit conatus ad ea, quæ sunt in potentia ad actum educenda, omnesque corporis animique numeros habeat.

Alii, nequaquam opus esse, ut quis doctus sit, an indoctus juvenis, an senex, rebantur, solumque exigenda est vitæ & morum probitas, ut talis in Prophetam a Deo seligatur. Verum hæc sententia partim Alcorano manifeste repugnat, cum aperte testetur, neminem prophetiæ donum assequutum esse ante quadragesimum exactum annum præter unum Christum Dominum.

Nonnulli demum, etsi omnium virtutum requirant in homine illo ornamenta, ut id mereatur donum, censent tament, cum non libere, sed impulsione quadam, nulla etiam habita divinæ voluntatis ratione prophetare, nec aliter ad id impelli, quam animalia ex indita naturæ vi, commotione, & affectu ad coitum. Imo in hoc necessitatis & impulsione gradu collocant doctores, qui alios instituere conantur, librosque improbis laboribus componunt ad hominum vitam, moresque componendos. Sed profecto hanc necessariam impulsione, nescio qua ratione cum decem illis modis, quos cum aliis prophetiæ statuunt, ut rite fiat, conciliare poterunt. Quos modos hic referre non pigebit, ut collatione facta, ferant eruditissimi lectores iudicium. Primo modo, ajunt, fit prophetica visio in somnio per figuras & similitudines, quarum interpretatio eodem quandoque referatur Prophetæ tempore, quandoque nonnisi post aliquod temporis intervallum, ut res, & necessitas postulat. Secundo modo, voces per somnium audit Prophetæ, ac illorum percipit sensum: at auctorem non videt. Tertio fit revelatio, per hominem aliquem Prophetam in somnio alloquentem, & figuras ac similitudines ipsi exhibentem. Quarto fit comparente illi in somnio Angelo. Quinto apparente illi Deo in somnio, ipsumque alloquente. Sexto cum vigilanti fit revelatio per fugas. Septimo cum vigilans voces audit, & neminem videt. Octavo cum vigilans hominem aliquem se alloquentem videt. Nono, cum vigilanti Angelus apparet, illumque alloquitur. Decimo tandem cum vigilans ipsum conspicit Deum sese alloquentem. Qui quidem modi penitus repugnare videntur postremæ huic sententiæ, quia isti extrinsecus adveniunt Prophetæ, nec ab ipsa pendent natura, aut impellunt ut naturales affectus, & Prophetam commovent ad ea quæ sunt sui muneris præstanda, nulla habita divinæ voluntatis ratione. Quinimo cum modi isti a Deo mediate vel immediate proficiantur, omnino ab ejus voluntate originem habere eas revelationes, sive res quæ revelantur, necesse est; alioquin nec Deus libere ageret, quod blasphemum & absurdum est, nec Prophetæ ille verba, & mandata Dei referre dicendus esset, quod non minus absolum est. Joannes Franciscus Pic. Mirand. de prænotione, lib. 2. cap. 8. triplicem prophetiæ revelationis ponit tantum modum. *Aut enim, ait, per auditum & visum exteriorum offeruntur objecta, quæ rerum futurarum signa notæve sint, aut menti collucent, aut mediæ inter mentem & sensum exteriorum imaginariæ potestati se insinuant.*

Porro fundamenta sive notæ veri Prophetæ sunt, (uti docent Mahometus Sanusius, Hazzadaula Bencamuna, Abuzacharias Jahia, Mahometus Talemfanus, Abuzaidus Thaalabus, Avicenna, ac Arabes alii) ut homines instruat unum esse Deum factorem rerum omnium, vivum, omnipotentem, nullum habentem regni socium, nullum similem, æmulum nullum, absentia juxta ac præsentia cognoscentem, itemque distantia, ut propinqua tam in cælis quam in terra, adeoque omnis obedientiæ & obsequii actus illi præstandus est uti supremo absolutoque Domino. Præmia præterea omni carentia sine alterius vitæ nomine Dei probis promittat Prophetæ, contra supplicia in æternum duratura improbis comminetur. Inculcet adhuc hominibus jejunia, præces, peregrinationes, sacrificia, decimas, pro religione certamina, ac quicquid faciendum aut omittendum est, uno verbo ad virtutes impellat, deterreat a vitiis.

Hic acriter quidem, & gravibus verbis Bencamunam has veri Prophetæ recentem notas Abuhafanus Benmahruma Mardinensis in suis pro Christiana religione postillis ad Tractatus ejusdem Bencamunæ, qui plus æquo in Mosaicam

legem adversus Christianam propensior fertur, ita merito perstringit : Si res ita se habet, ubinam Mosaica lex mentionem fecit beatitudinis, aut alterius vite felicitatis? ubi preces, & jejunia inculcavit? Illa nusquam profecto, Christiana ubique. Hoc igitur unum satis esse debet ad tuum perpetuo silentio occludendum os, atque temeritatem retundendam.

Prophetiæ autem propugnatores eam ex quindecim utilitatibus, & commodis, quæ ex illa capiunt homines, adstruunt. Primo enim, inquiunt, homines Prophetæ instruit, quot genera sunt cultus divini, ut omnis e medio amoveatur confusio, quam mortalium fecunda producere solent capita. Secundo, Prophetæ homines ex stupiditatis naturæ sopore excitat, stimulosque admover, promissionum & comminationum incutit terrorem, cum homo ex sua conditione sit oblivioni & incuriæ obnoxius, adeoque admonitore eger. Tertio, quamvis fidei & virtutum dignitatem lumine intellectus assequi possimus, quemadmodum infidelitatis & vitiorum turpitudinem, præmia nihilominus æterna, quæ pro illis tribuuntur, & supplicia in æternum duratura, quæ pro istis infliguntur, ignoramus; quare Prophetæ opus nobis est, qui nos hæc omnia doceat, & suprema stabiliat auctoritate. Præsertim vero quia maxima ducimur voluptate, & illecebris irretimur ad turpia quæque admittenda, quæ sensuum adulatione, & falsis fallacibusque humanus intellectus excuderat argumentis tamquam nullum inferentia Deo detrimentum aut injuriam. Quæ quidem fallaciæ, & vana corruptæ naturæ ratiocinia, & adulationes Prophetæ dissipantur comminationibus, & paulatim evanescent. Quarto, divinorum attributorum nostri virtute intellectus nullum cognoscimus, nisi quæ ex ejus colligimus operibus, ut igitur reliqua assequamur, prophetia nobis opus est. Quinto, omnis amoveretur de divino cultu dubitatio: nam etsi homo noverit, quinam sit ille cultus, potest tamen dubius hære, an injustus illum præstare debeat, necne. Sexto, plura nos ducimus turpia, ac habemus, quæ talia vere in se non sunt, quam difficultatem dirimit nobis prophetia. Septimo, rerum, quæ in hoc generationis & corruptionis extant Theatro, quædam inserviunt ad mortalium alimenta, quædam ad medicamenta, quædam vero mortem nobis inferunt & interitum. Horum autem pericula, & delectum nequaquam assequi valemus nisi post satis diuturnum temporis curriculum, præter quam quod etiam experientia lubrica est, ac anceps. Hæc vero omnia sine detrimento, aut discrimine nobis reseravit prophetia, ut sane ex illorum cognitione ipsius prophetiæ demonstrari possit existentia, & esse. Quandoquidem plures scientias intellectus humanus minime assequi potuisset sine prophetiæ ope, uti est, exempli gratia, Medicina, quæ pro certo suam habuit originem a Prophetis, qui eam primo mortales docuerunt. Hæc sententia desumpta esse videtur ex hisce Eccles. cap. 38. vers. 38. verbis: *Honora medicum propter necessitatem, Dominus enim ejus auctor est. Nam omnis medicina manat ab Altissimo.* Incertus veteris instrumenti Interpres Arabs multo plura tribuit Medicis, dum locum illum ita vertit: *Honora Medicos tempore necessitatis, ut Deum pro te deprecantur, & sanitas tibi ab Altissimo demittetur.* Considerent igitur qui veri Medici haberi volunt, quantum eorum professio & institutum ab omni vitiorum nota & genere abesse debeat, caveantque ne tam divina abutantur scientia. Octavo, quis Astronomiæ & veræ Astrologiæ cognitionem nancisci potis est observationibus, quæ mille deponunt secula, & repetitas animadversiones tum ob rerum observandarum magnitudinem & quantitatem, tum ob imbecillitatem nostri intellectus, vitæque breviteratem? Quis etiam nescit Mathematicorum instrumenta ad Mercurium non perungere, tum ob ejus parvitatem, & exiguitatem luminis, tum quod oriens & occidens semper Soli propinquus sit? Nono, artes, quas ab invicem ediscimus, vel numquam consequuti primo essemus, vel imperfecte, & maxima cum difficultate. Decimo, ad vitam bene ducendam œconomia, politica, & morum compositio omnino sunt necessariae, ergo & prophetia, quæ illas

statuat. Undecimo, homo natura est animal civile, hinc alter alterius indiget ope; unde, ut res ipsæ docent, iste tibi ferit, ipse illi meris; hic tibi pensit, tu vicissim illi suis, alter tibi acum elaborat, & sic de cæteris. Igitur ut recte hæc omnia fiant, & omnis tollatur e medio tyrannis, legibus opus fuit: sed has nemo cum universali potestate decernere poterat nisi missus a Deo Propheta. Duodecimo, si legislatio hominibus privatis delata fuisset, forte nec vel unius loci cives inter se convenirent in ferendis legibus & observandis, sed omnia complerentur contentionibus & certationibus, quamobrem singulæ saltem gentes Propheta indigent & Legislatore. Decimo-tertio, quas quis secundum suæ mentis rationem fert leges, non longe distare possunt ab humanis statutis & consuetudinibus, nec spectant ad cultum divinum, nec homines ejusdem conditionis illas facile recipiunt: at si leges illæ nomine Dei a Propheta latæ fuerint, nemo eas impugnare, aut respuere audebit, atque ita omnis amovebitur discordia. Quarto-decimo, intellectus non ejusdem sunt ordinis & gradus, ut supra pluribus ostensum est; qui autem ad excellentem perfectionem accedunt, rari, vel nulli sunt: divina vero mysteria, & arcana summæ sunt majestatis & altitudinis; igitur ad illorum comprehensionem & dilucidationem Propheta opus fuit. Quinto-decimo, unumquodque genus species sub se continet, & inter species illas una est cæteris perfectior & absolutior, pari etiam ratione se habent species respectu inferiorum, & istæ respectu individuorum, ac individua respectu membrorum. Et quemadmodum principem cor obtinet locum, & vicarias partes cerebrum, a quo potentia redundat in omnia corporis membra, ita humanum genus principe eget. Hujus autem principis potestas aut pertinet ad forum extrinsecum tantum, qualis est regis; aut ad intrinsecum tantum, qualis est doctoris, seu sacerdotis, aut ad utrumque, & hæc est solius missi Prophetæ, & ejus vicarii & successoris. Ex quo manifestum evadit, Prophetam in hoc Mundo instar cordis esse, ejus vero vicarium sive successorem cerebri instar. Et quemadmodum potentia comprehensiva ad cætera membra manant ex cerebro, ita potentia demonstrandi & docendi per Prophetæ successorem emanat in universos doctores, ac reliquum humanum genus. Hæc Arabes illi, qui prophetiam propugnant, ejusque causam suscipiunt.

Qui porro illam inficiantur præter Dahritas, ejusmodi impugnant argumentis. Causa, cujus gratia Prophetarum fit missio, est mortalium ad legis alicujus observantiam inductio, quæ lex tota consistit aut in opere præstando, aut in omissione illius operis: sed inductio hujusmodi absurda est, ergo & Prophetarum missio. Hanc absurditatem sex comprobare conantur rationibus. Prima ratio est, cum homo inducitur ad opus patrandum, in illud propendat, necesse est: ergo tunc in omissionem illius operis non poterit propendere, ex necessitate igitur operatur, & coactus, non autem libere. At si illud omittere poterit, omisio præponderabit operi, ergo determinatione opus est, quæ potius ad omissionem, quam ad opus hominem illum determinet: sed si hæc determinatio procedit ab ipso homine, vana prophetia erit, & absurda; si vero determinationis illius auctor Deus est, redit ratio, quod homo non libere, sed ex necessitate operatur. Secunda, sapientissimus Deus omnium rerum cognoscit eventus: ea igitur, ad quæ homo per illas leges inducendus est, & obligandus, vel suum habebunt in scientia Dei eventum & exitum, vel non; si exitum sortientur, ex necessitate fient, adeoque prophetia haud opus est; si vero non, impossibilia erunt, inductio autem, & obligatio ad impossibilia non solum absurda est, sed tyrannide non caret: igitur prophetia vana, & absurda est, quia Deus altissimus longissime a tyrannidis suspitione abest. Præterea legis observantia ultimum respicit finem, qui est beatitudo: sed si hanc decrevit Deus largiri mortalibus, nulla legis observatione opus est: si vero non, observatio illa nihil proderit. Tertia, inductio, & obligatio absurdissima ducitur, cum ex æquo se habeant opus

& omissio operis, quia semper determinatione opus est, quæ aut necessaria est, aut impossibilis: sed utrumque absurdum est; ergo & Prophetarum missio, quæ eo inducit. Quarta, inductio illa nullius est commodi vel utilitatis, quia id commodi vel redundat in Deum vel in hominem; non autem in Deum, quoniam longissime distat ab ejusmodi utilitatibus, quemadmodum ab omni detrimento, non in hominem, quia ejusmodi utilitates consistunt in voluptatibus & gaudiis, necnon dolorum & mœroris amotione: sed hæc omnia sine ullo medio consequi potest, Prophetis igitur haud opus est. Quinta, inductio illius ad legem qui fidem abnegaturus, & adulteria, homicidia, & id genus est perpetraturus, penitus absurda, & a divina sapientia longe aliena est, ad quid ergo conducet? Sexta, tot opera, cæremoniæ, ritus, observationes, & ejusmodi infinita alia, quibus Prophetarum sunt referta monumenta, impedimento sunt homini, ne totus cælestibus vacet contemplationibus, & divino sese dedat ac vero cultu & amor; igitur convenientissimum est, hominem suo relinqui libero arbitrio, & nullis constringi legibus.

Ad hæc omnia prophetiæ respondent propugnatores satis esse, ut homo libere agere dicatur, si quantum in se est cooperatur, ut Prophetam suscipiat vel respuat, qui sunt actus liberrimi. Cætera sunt sophisticæ fallaciæ, quæ responsione non egent longiori, & ex sequentibus eorum plane liquet solutio. Adde, quod quemadmodum divinum esse a nulla dependet causa, sed omnes causæ ab illo, ita divina opera & actiones.

Alterum impugnatorum argumentum est: Doctrina prophetica aut intellectui consona est aut absona: si consona, facile assequi illam potest intellectus sine prophetiæ præsidio aut ope; si absona, nequaquam capiet illam intellectus, etsi a Propheta inculcetur: ergo prophetia nulla ratione opus est.

Ad hoc argumentum ita respondet propugnator: Prophetæ missi sunt ideo, ut de iis instruerent homines, quæ ipsorum intellectus per se comprehendere, & capere non potest, etsi minime illi sint dissona. Quod manifestissime patet ex rebus naturalibus & civilibus, quæ tametsi intellectui sunt maxime consona, non ita facile illa comprehendit sine impendio & institutione.

Tertium argumentum. Plures cæremonias, cultus & ritus a legibus & Prophetis inculcari videmus, non solum ad nullam rem & usum utiles, sed non parva mortalibus inferentes incommoda, uti sunt peregrinationes ad longinqua loca religionis ergo, jejunia, & id genus alia. Imo quædam tam perridicula sunt, ut risum & irrisum conspicientibus moveant, uti sunt ea quæ hoc potius facienda sunt tempore, quam alio, aut hoc modo, quam illo, & sic de aliis pluribus. Quis hic Calvinum Arabem loquentem non plane advertit?

Ad hoc argumentum ita propugnator: Sapientiæ divinæ non est præscribendus modus; nec dubitandum est, quin multa reconditissima mysteria & arcana in ejusmodi vulgaribus & abjectis rebus recondita sint, quæ nostrum fugere possunt captum & intellectus imbecillitatem. Hominem tam nobile animal, quis ex tam sordida materia concretum esse, & sanguine nutritum menstruo credet, nisi experientia id nos docuisset? Imo Dei majestas & omnipotentia multo magis elucet, cum vilibus utitur instrumentis ad magnas mirasque res efficiendas. An non majorem moveret admirationem, qui digito prosterneret leonem, quam qui gladio? & qui ex ovo produceret elephantem, quam gallinarum pullum? An etiam qui minimas has sanxit cæremonias & ritus, non est idem ac ille qui maxima tulit, & utraque miraculorum stabilivit auctoritate, quæ totius naturæ excedunt ordines & facultates, ut nemini posthac dubitandi relictus sit locus? An idem non est, qui Moyse inter tonitrua & fulgura legem dedit tabularum, & qui præcepit, ut aspersione cineris & sanguinis animalium expiarentur peccata? Non res igitur considerandæ sunt & cæremoniæ, aut ritus & cultus, sed illorum Auctor summa veneratione suspiciendus.

A prophetiæ oppugnatione ad miraculorum eversionem sese transferunt, se-

premque adstruunt adversus illa argumenta. Primum argumentum : Si miracula concederemus, multa sequerentur absurda, multisque concluderemus sophismatibus & fallaciis, facileque persuaderi nobis posset, montes in aurum esse conversos, & in sanguinem mare, & hunc senem temporis hoc momento sine parentibus exstitisse, & istum non esse Zaidum, quem novimus olim, sed alium ipsi omnino persimilem a Deo modo creatum.

Ad hæc ita respondet propugnator: Propositio universalis, affirmativa sit vel negativa, non excludit effectus vel casus particulares, & contra. Non sequitur enim, quia homo generat hominem, non posse aliquando Deum creare aliquem ad similitudinem Zaidi aut senem momento temporis emergere, quemadmodum non sequitur omnes viros ex limo terræ esse procreatos, & fœminas ex costis virorum productas, quia ita semel factum est. Ad hæc miracula plures comitantur circumstantiæ & signa, quæ ita illa distinguunt a communibus rebus, ut propterea dicantur *Maagiaz*, nempe id quod nullo modo effici potest aut potentia nisi divina. Nec ullus tam stolidus est & bardus, quin bene discernat, an senex ille ita subito existerit, an vero per varias ætates eo pervenerit, & an iste sit Zaidus quem cognovimus olim, an alius simili modo creatus. Hæc enim est scientia necessaria, quam mortalibus indidit rerum conditor Deus, ne ordo dimoveretur Universi hujus, & ejusmodi confunderetur dubitationibus & scrupulis. Miracula etiam non clam fiunt a Prophetis, sed palam, necesse est ut homines pertrahant ad ea ad quæ vocant, adeoque illa sola miracula censenda sunt, quæ aut ipsi cernimus, aut proborum comprobant nobis auctoritas, aut pari auctoritate a majoribus accepimus.

Secundum argumentum: Non est satis dicere miracula illa effici Dei voluntate, jussu aut permissione, quia fieri potest, ut ille qui efficit illa nomine Dei, animam a cæterorum hominum animabus diversam habeat, & alterius sit speciei aut dissimilis temperamenti & compositionis; itaut hæc particularis proprietas principium sit potentiæ miracula edendi, sive medicamentum invenerit aliquod, iis præditum virtutibus & natura, quo prodigia illa facit. Vel id præstat adminiculo geniorum sive dæmonum, aut aliorum cælestium spirituum ad mortales seducendos.

Ad hoc respondet propugnator: Nequaquam dubitandum est vera miracula solo divino jussu, voluntate & permissione edi posse, quamobrem minime credendum est sapientissimum Deum illa permittere, aut facere ad prævaricationem & seductionem mortalium. Ad animæ autem diversitatem, temperamentum, medicamentum, & genios quod attinet, dicimus nugis hæc esse adscribenda, quia nulla creata potentia ad vera miracula patranda per se pertingit, & quæ aliquando miracula creduntur a plebecula, majorum reprimit auctoritas. Insuper quæ fiunt aliqua astutia, arte vel medicamento, possunt adhuc si non ab omnibus, ab uno, aut altero saltem effici, miracula vero non item.

Tertium argumentum: Nequaquam concedendum est Deum miracula & prodigia edere ad veritatem aliquam comprobendam, quia ejus opera longissime absunt a novitatibus & mutationibus.

Ad hoc propugnator: Cum miraculum sit Dei opus ad extra, & indicium ejus existentiae, nullum consequitur absurdum, si de novo producat, uti sunt reliquæ res creatæ, quæ novi nihil, aut mutationis in ipso arguunt Dei esse.

Quartum argumentum: Ea quæ miracula creduntur, quis prohibet, quin sint principium rei alicujus, quæ tunc incipit, aut naturales eventus, qui nonnisi raro contingunt?

Propugnator: Scientia illa necessaria quam nobis indidit Creator, bene distinguit inter illa quæ a natura effici possunt quocumque tempore vel quibuscumque instrumentis, & quæ non. Dubitare autem de rerum principiis & eventibus, qui raro accidunt, nihil est concludere, hac enim ratione dubitarem, an ignis sit callidus, an sol eluceat, an homo sit rationalis, & sic de aliis.

Quintum argumentum: Si omnia a Deo creata sunt, nec negatis, igitur ipse creavit adulterium in adultero, & infidelitatem in infideli, & proinde non magis inconueniens erit, Deum illa edere miracula ad homines inducendos ad infidelitatem & adulteria, quam ipsam creare infidelitatem in infideli, & adulterium in adultero. Hinc itaque colligitur miracula non esse certa & indubitata indicia probandæ veritatis.

Respondet ad hoc propugnator: Deus altissimus ea conditione creavit hominem, ut sua utatur libertate: cum ergo adulterium committit, aut evadit infidelis, suo damno & culpa id facit, non Dei decreto, vel jussu. Absit enim a Deo omnis iniquitatis suspicio. Itaque non est par utriusque ratio.

Sextum argumentum: Constanter negandum est, signa æquipollere affirmationi, vel confirmationi, aut negationi, quemadmodum si quis dixerit principi: Si tuus ego sum Legatus, admove manum capiti, vel pectori, & ille præstiterit, quia contingere potuit, quod princeps id tunc fecerit aliqua alia de causa, aut cogente necessitate, aut casus hoc tulit. Pari ratione de signis, quæ ab illis, qui Prophetæ audire volunt, eduntur, arguendum est.

Propugnator: Negare signa æquipollere affirmationi, vel negationi, proinde est, ac omnia susque deque habere, & nihil in hac rerum universitate certum esse; omnisque destruitur ordo, & cuncta confusione complentur, & contentionibus.

Septimum argumentum: Fac signum manus admotione ad pectus, aut caput datum, vel nutum aliquem esse indicium assensus principis ad confirmandam approbandamque rogantis legationem; at inde non sequitur propterea, miraculum, quod propheta edere dicitur, esse argumentum divini assensus ad comprobendam Prophetæ missionem. Quandoquidem vel assensus ille est miraculum, vel non; si est, alio indiget miraculo, & istud alio in infinitum, si non est miraculum, nullam inducit approbationem. Ex quibus manifestum evadit, neque miracula dari, neque prophetiam.

Ad hæc propugnator: Ineptum argumentum! nam etsi assensus sit miraculum, nequaquam alio indiget miraculo, quemadmodum signum non indiget alio signo. Et si non est miraculum, adhuc tamen inducit approbationem, quia præter assensum non apparentem, constat de prodigio apparente quod est argumentum illius divini assensus, & approbationis Prophetæ manifestissimum indicium.

DE VATICINATIONIBUS,

ARIOLATIONE, DIVINATIONE,

AUSPICIIS, AC EJUSMODI ALIIS.

CAPUT VIGESIMUM-PRIMUM.

HIS omnibus sedulam navabant olim operam Arabes, nec minorem dant hætenus posteris, imo hoc uno maximopere gloriantur, quod scilicet apud illos ea habuissent suam originem, & inde ad alias derivata sint gentes. De ipsorum effectis non parum discordant, de causis vero plurimum.

Quidam existimant, divinationem futurorum, & absentium cognitionem proficisci ex ipsius animæ substantia a vitiorum sordibus & fæcibus expurgata. Siquidem autumant rerum omnium imagines & species in animæ substantia impressas inesse, earumque expressionem & revelationem impediri solum a vitiorum sordibus, quæ tamquam velum aut involucrum quoddam obijciuntur.

Sunt autem, qui isthæc attribuunt spiritibus separatis sive dæmonibus, qui futura & absentia illis insinuant, & cum animabus sympathiam habent quamdam & homogeneitatem. Non omnes tamen idem sentiunt, quia eorum quidam non ad sympathiam & compassionem animarum & spirituum hoc referunt, sed ad pactiones & conventiones. Hinc videmus, inquiunt, divinos & ariolos suffumigia quædam semper intermiscere, certa demurmurare verba, horrenda invocare nomina, & sacrificia quædam offerre, antequam ullum reddant responsum. Sed nec isti inter se omnino conveniunt, quia illorum quidam volunt, Dæmones & Genios ex insitis suæ naturæ principiis futura & absentia dignoscere posse; alii nonnisi hæc ab Angelis ediscere, quorum linguæ & idiomata ipsis sunt explorata, & perspecta.

Alii hæc omnia in animæ naturali potentia, & corporis ac sensuum temperamentorum naturalium subtilitate ac puritate reponunt. Nam quemadmodum unus ingenio & intellectus virtute & acumine alium multis excellit gradibus; pari ratione quidam eo progrediuntur, ut ad illum divinandi, & futura ac absentia cognoscendi pertingant gradum & ordinem. Ex hoc hominum genere Edrisum, qui Arabibus Enoch, & Mercurius Trismegistus est, & Pythagoram extitisse perhibent, quibus ex sua gente addunt Sakum, Satihum, Zabubaam, Sadihum filium Hermasi, Amranum filium Mazikiæ, & ex foeminis Darifam, Haginam, & Dahelam.

Nonnulli hæc omnia astris, & eorum præsidibus intelligentiis tribuunt, quod tripliciter contingere affirmant, scilicet quando quis in ipso Mercurii exaltationis nascitur momento, vel cum reliqui Planetæ sunt in articulis æqualibus, & aspectibus præponderatis, vel demum sub conjunctionibus maximis. Hanc sententiam juniores Astrologi duobus miris confirmarunt exemplis, uti legere est apud Gregorium Barhebraum lib. 9. suorum Chronicorum. Primum accidit sub Almamuno, qui Caliphatum gessit ann. Hegiræ 198. quo tempore prodiit homo quidam, ac se Prophetam ubique jactabat. Fama ad Calipham perlata est, qui nulla interposita mora hominem accersit, & prætentæ prophetiæ demonstrationem ab illo deposcit. Cui ait ille: Est apud me annulus, quem si quis præter me suo indiderit digito, nequaquam a risu se continere poterit, donec illum deposuerit. Habeo præterea calamum, quo nemo præter me scribere valet, & si quis id tentaverit, minime manum, aut digitum movere quibit. Qui cum utrumque executioni mandasset, Calipha jubente, summam admirationem omnibus movit præsentibus. Evestigio viros binos illius seculi Astrologorum celeberrimos scilicet Abumasciar, vulgo Abumasar, & Mahometum filium Moysis Gialifi accersit Calipha, & pluribus aliis adjunctis, jussit hominis designare horoscopium, nihil eis de ipso, ejusque thesi indicans. Qui mandato obtemperantes, ejus ascendentem in Ariete compererunt, quem Jupiter in Spica constitutus adspiciebat, itemque illum adspiciebant Venus & Mercurius in Scorpione, sol autem & luna in eodem gradu erant cum ascendente, quemadmodum & portio felicitatis & absentiae. Quibus omnibus diligenter collatis, atque expensis hominis propositam thesim veram esse quotquot aderant Astrologi pronunciarunt, Abumasciar excepto, qui, ut suam diceret sententiam, jussus ait: Hujus quidem hominis argumentum innixum est Veneri & Mercurio, qui vim præbent ipsi aliquam, & conatum in propositam ab illo thesim, verum non faver his Jupiter, a quo thesis perfectionis summa pendet, quemadmodum & ex triangulis & sexangulis solis dum nulla adest soli malignitas, hujus autem ascendens Jovi opponitur, quia est illius casus, & ab illo abhorret in hoc signo, quamobrem falsa est proposita thesis. Tunc indicavit nobis, inquit Abumasar, Almamunus hominem, & ejus aperuit thesim, obtinuitque tandem ab illo multis blandimentis & pollicitationibus arcani explicationem, invenimusque illum Astrologiæ mortalium peritissimum.

Alterum exemplum contigit rerum poriente Arabum Altajeo, qui eis regnavit Hegiræ ann. 363. Vivebat eo seculo Tabetus Haranensis multi nominis medicus, qui ex pulsus contactu divinabat non solum ciborum qualiratem & substantiam, sed quantitatem & numerum. Fertur inter cætera, quæ de illo narrantur, aliquando in Caliphæ confessu pulsum explorandum illi præbuisse Abdallam filium Alhagiagi poetam, cui ait: Comedisti, imo devorasti pulmentum ex lacte acri, & vitulina carne. Quod cum ille ingenue fassus esset, admiratio omnes cepit. Deinde manum tradidit ipsi Abuhabbasus Astrologus, cui statim ait Thabetus: Tu quoque modum excessisti, nam undecim edisti malogranata. Tunc exclamavit Abuhabbasus: Prophetia hæc est, non medicina. Rogatus autem instanter a Calipha, & ipsi assidentibus, ut arcanum illis aperiret, respondit addito iurando, se hæc omnia lingua solum proferre nullo prævio examine, aut cogitatione mentis, vel aliqua certa scientia. Erecto igitur ab Astrologis ejus horoscopo, inventa est portio absentiae in gradu ascendentis cum gradu Jovis, & portio felicitatis conjuncta. Quibus perspectis ait illi Abuhabbasus: Hæc sunt, amice, quæ loquuntur, non ipse.

Quidam divinationes ejusmodi nihil aliud esse existimant, quam acquisitum habitum, uti sunt habitus reliquarum scientiarum, qui facile comparatur secessu ab hominum societate & commercio. Siquidem tunc cogitationibus obruitur quodammodo anima, quæ illam abunde alunt, unde ex illius alimenti nubibus decidit super eam quædam scientia spiritualis, ipsamque illuminat, & velum amovet obscuritatis, quod futurorum & absentium visionem impediabat, & ne fungeretur anima suo munere obstaculum erat & obex. Alimentum hoc, & augmentum, quod animabus accedit ex rerum contemplatione, ut ad hunc perveniant ordinem, ex aliarum scientiarum huic affinium firmanr comparatione, quas nonnisi jugi studio, meditationibus, & quotidiana adipiscimur ruminacione.

Nonnulli divinationem hanc sequelam esse rati sunt, & ex præmissis quibusdam illationem, & conjecturam, ac perinde illis peculiarem, qui acri & acutissimo pollent ingenio. Sux opinioni probationem adstruunt ex historia trium filiorum Nazari, quæ non minus arguta, quam lepida fuit. His, ut refert Mas-hudius in pratis aureis, & alii, dum ad Aphahi Giarhamitarum regem proficiscebantur, Camelarius quidam occurrit, & de amisso interrogat eos camelo. Cui primus ait: Vidimus non longe abhinc quemdam camelum uno captum oculo; subdit alter, uno minutum dente; addidit tertius, uno claudicat pede. His auditis signis minime dubitavit ille, hunc esse camelum quem amiserat. Quamobrem eo, quo indicaverant ipsi, profectus est suum quærens camelum, sed frustra omnia vicina perlustravit loca. Revertitur igitur ad juvenes fratres, & tamquam ab illis delusus graviter conquestus est. Rursus major ait: camelus quem amisisti, nonne ex una parte gestat utrem mellis, & ex alia butyri? Affirmavit Camelarius. Addit minor: Nonne medio oneri mulier insidet? annuit. Concludit minimus: Nonne gravida est hæc mulier? Maxime respondit. Atque ex his signis pro certo sibi persuasit Camelarius, juvenes illos camelum fuisse furatos, quia cum in loco sibi indicato reperire non potuit. Ergo apud regem furti eos insimulat, qui ex datis indiciis integram præstitit Camelario fidem, eoque nomine in carcerem conjiciuntur. Sed invento altero die camelo absolutos dimisit rex, non sine veniæ postulatione, cui supplices addit preces, ut sibi aperirent, unde signa noverint illa, cum numquam viderint camelum. Cui primus respondit: Hæc omnia ex vestigiis quibusdam conjecimus, quia ex una parte viæ, per quam transferat camelus, totam carpserat herbam, ex alia vero intacta herba virebat, ex quo conjeci camelum illum luscum esse. Et ego, subdit alter, cum uno dente minutum esse judicavi, quia herbarum ab illo decerptarum frusta in via passim viscebantur dentis exæquantia magnitudini. Claudum illum esse addit tertius, ex eo cognovi, quia trium pedum vestigia integre in pulvere impressa

conspiciebantur, non item quarti, quem inversum trahebat, ut expressus indicabat sulcus. Conjecturas ejusmodi non sine magna admiratione excepit rex: quare ut reliqua prosequerentur, non minoribus exegit precibus. Ut ergo tanto regi facerent satis, ita primus cæterorum narrationem exorsus est. Quod camelus ille ex una parte gestaret mellis utrem, & ex altera butyri, ex eo conjecturam feci: per multum itineris spatium hinc formicarum, inde muscarum infinita propemodum turma conspiciebatur, quarum istæ dulcibus, pinguibus illæ trahuntur. Quod autem, subdit alter, medio oneri mulier insideret, argumentum mihi fuit pedis vestigium in pulvere impressum, ubi camelus cubaverat. Et quoniam vestigium illud pueri quoque esse poterat, id tamen mulieris esse pro certo novi ex urina, quæ ibi erat, quia tincto in illa digito, & naribus admoto, statim carnalem concupiscentiam per membram serpere sensi. Mulierem autem illam gravidam esse, inquit tertius, vestigia indicabant manuum, quorum ope ob gravitatem corporis, ut se erigeret, usa est, postquam ejus exoneraverat onus. In ejusmodi itaque conjecturis totam fundant isti divinandi scientiam, ut jure de illis cum Tullio dici possit lib. 8. ad Atticum: *Igitur noster Attice, non hariolaris ut illa, cui nemo credidit, sed conjectura perspicuens, &c.*

Alii divinandi artem esse donum quoddam ab Auctore naturæ nationibus quibusdam vel familiis, & personis particularibus insitum existimant, nec ullo modo pendere ab ingenii acumine. Giasara provincia inter Ægyptum & Syriam sita homines alit stupidissimi & ineptissimi ingenii, qui tamen si quem conspexerint, qui ipsorum fuerit furatus dactylos vel ante viginti annos, statim agnoscunt, etsi numquam antehac illis visus fuerit. Adhuc majora de illis narrantur apud Mashudium. Ex vestigiorum in arena vel pulvere impressione divinant quis ea impressit, & non aliter ac si essent characteres legunt illa, & nomen auctoris indicant. Hinc factum est, ut provinciarum gubernatores & præfecti urbium ex hoc hominum genere constituere consueverunt exploratores aliquos, qui hostes, fures, latrones, ac alios scelestos homines ex vestigiis proderent. Ferunt etiam aliquos ex Coraiscitarum genere, ex quibus Mahometus originem duxit, non solum ex vestigiis in arena, pulvere, aut luto expressis auctores cognoscere, verum etiam divinare nomina eorum, qui super lapides, ligna, ac alia id genus, quæ vestigiorum impressionem accipere apta non sunt, inceserint.

Pseudopropheta Mahometus ad suam sententiam hac de re dicendam rogatus aliquando respondit, vaticinationes & divinationes Arabum seculi ignorantia, aliarumque gentium esse unam ex quadraginta-sex partibus prophetia: ita referunt Mashudius in *Prædis aureis*, Auctor *epist. de Spiritu & Anima*, & alii.

Infinita propemodum ariolandi & divinandi sunt genera apud Arabes, quorum præcipua sunt, scilicet augurium ab avibus, quod vocant *السانخ* *Alsancho*, a quadrupedibus *البارح* *Albareho*, ex volatu *الطير* *Altatio*, auspiciis *الزجر* *Alzagiaro*, ariolato *اليعاقبة* *Alhajafato*, divinatio ex vestigiis *لعيانة* *Alkajafato*, ex corpore vultuque *الفراشة* *Alpharafato*, quam Græci *πορρωμύια* vocant, ex arena seu pulvere *الرمال* *Arrambo* *αρωμαρία*.

DE VISIONIBUS PER SOMNIUM.

CAPUT VIGESIMUM-SECUNDUM.

DE visionibus per somnium, eorumque interpretatione multi scripsere seculi ignorantia auctores: principem tamen obtinet inter eos locum Abuishac illius seculi celeberrimus vates, qui suum de hoc argumento tractatum ex Abrahamæ Patriarchæ libris se compilasse testatur. Hunc sequuti exinde sunt Bensirin, Sahidus Almosabbobi filius, Abugiafar Alcaissai, Abumahometus filius Alcaribæ,

& alii innumeri. Nugacissimus pseudopropheta ita huic professioni addictus erat, ut singulis diebus matutinis absolutis precibus alta voce ex suggestu exclamaret: *Si quis vestrum viderit somnium, proferat illud, & interpretationem habebit*, ut Bensirin auctor est. Ex quo non parvam existimationem nominis apud barbaros illos adeptus est somniator & somniorum interpres ac conjector, ideoque divinationibus ejusmodi quadragesimam-sextam prophetiæ partem tribuit, ut capite superiori notatum est, ut in prophetiam sese insinuaret.

De somniorum causis non est una omnium sententia, quia quidem totam causam in cibum & potum, eorumque qualitates rejiciunt. Quandoquidem qui cibis vescitur crassioribus, horrendis, laboriosis ac molestis vexatur somniis, secus qui delicatioribus.

Sunt qui horum causas ad solos referunt humores, quia illi, in quibus fel ardet, ac flava bilis, ignes, flammæ, incensas domos & urbes, vulcanos, & ejusmodi ut plurimum vident. Illi vero, quibus flegma prævalet, vident maria, flumina, lacus, fontes, imbres, & id genus. Iis porro qui atræ bili sunt obnoxii, apparent sepulcra, cavernæ, cœmeteria, cadavera, obscura & subterranea loca, demum quicquid terrores infert ac timores. Contra accidit illis, quibus prædominatur sanguis, qui nonnisi quicquid lætum, quicquid jucundum vident, ut vinum, flores, fructus, hortos, tripudia, lusus.

Alii credunt rationalem animam in statu somni sensitiva ad corporis custodiam substituta, solutam ac liberam suis fungi naturalibus muneribus, & per animarum vagantem mundum, omniaque perlustrantem futura, & absentia in speculo illius mundi inspicere, & ex impressis in eo rerum omnium speciebus cuncta ediscere; exinde vero in corpus reversam sensitivæ impartire. Quoniam autem sensitivis, corporeisque speciebus spirituales species confunduntur atque perturbantur, major illorum pars animæ redeunti excidit.

Alii minime substituunt sensitivam, sed animam instar glomeris fusi esse affirmant, cujus præcipuum extremum in corpore residet, alterum extra protenditur, excurritque ad animarum Mundum, indeque futurorum, & absentium referens notitiam ad corpus iterum se retrahit. Hujus opinionis Mahometus fuisse creditur apud Auctorem *Epist. de Spiritu & Anima quest. 10. sect. 2.* quia interrogatus aliquando, quo dormientis facessit anima, respondit ejus partem per aera vagari.

Nonnulli arbitrantur somnia quædam nobis ab Angelis insinuari, quædam vero a dæmonibus & malis Geniis: isti id faciunt, ut nos illudant & decipiant, illi vel ut nobis bona annuncient & prænuncient, vel a patrandis criminibus revocent & fervent. Ad bona vero somnia a malis discernenda hanc constituunt regulam. Somnia, inquiunt, quæ Vere & Æstate accidunt, ut plurimum vera sunt; contra, quæ Autumno & Hyeme falsa. Ratio eorum est, quia Angeli arborum, florum, foliorum, fructuum, herbarum, & reliquorum stirpium custodes in terra his duabus tempestatibus commorantes abigunt inde Genios ac dæmones, atque adeo hoc tempore mala somnia nobis injicere non valent. At fructibus deficientibus, & decidentibus foliis, ac Angelis in cælum sese recipientibus erumpunt ex tartareis regionibus dæmones, & falsis vexant mortales somniis. Quoniam vero nec Angeli desunt nobis penitus Autumno & Hyeme, nec a suis desistunt odiis & fraudibus dæmones Vere aut Æstate, hanc aliam statuerunt distinctionis normam. Omnia somnia, inquiunt, quæ cernimus ad latus dextrum cubantes, vera sunt; falsa vero quæ conspiciamus ad sinistram dormientes vel supini, & a dæmonibus nobis injecta. Quæ vero cernimus proni cubantes, mera sunt somnia a natura, cibis, potibus, humoribus, & ejusmodi aliis genita & procreata. Adhæc somnia, quæ nobis noctu eveniunt, veraciora sunt, quam quæ interdiu. Obiter hic notandum est, Arabes singulis hominibus duos assignant Angelos, quorum unus dextrum claudit latus, & bona scribit

statim sine teste opera, alter sinistrum, & mala exarat opera, verum non sine socii testimonio, & septem quidem post admissum flagitium elapsis horis, quoniam si cum interea poenituerit, & veniam postulaverit, dimittitur ipsi crimen illud, nec amplius ei imputatur. Alii unicuique homini quinque tribuunt Angelos, duos ad custodiam noctis, duos ad custodiam diei, & unum perpetuum comitem,

Auctoris Epistolæ *de Spiritu & Anima quest. 10. sect. 2.* sententia est, humanas animas pendere, & conjunctas esse Angelo cuidam, qui dicitur Angelus visionum; itaut quamdiu homo immerusus reperitur in caducis rebus cumulandis, & victu comparando occupatus, nequeat uti conjunctione illa, nec quicquam absentium rerum assequi, aut sanctorum arcanorum: at dormiens, & ab his perinde vacans ad suæ conditionis tendit principia, aperienturque illi quædam absentium secreta. Non inficiatur tamen Auctor iste multa somnia falsa esse ac mendacia, ut quæ a Dæmonibus injecta, vel ab humoribus & cibis exorta, vel ab imaginibus rerum residentibus animo excitata.

Dahritæ omnia absolute ut vana & falsa explodunt somnia, quibus Mohtazlitæ accedunt, unum excipientes tamen Josephi Patriarchæ somnium. Utrorumque sententiam damnat & rejicit Arabum scriptorum vulgus, uti legere est apud Auctorem, *Epist. de Spiritu & Anima quest. 10. sect. 2.* & contrariam duabus stabilit rationibus. Prima ratio petitur ex consensu omnium hominum ab Adamo usque ad hæc tempora. Altera ex somnio Abrahamæ Patriarchæ, quod confingunt Josephi, & aliorum, aggerunturque ad ejus confirmationem plures Alcorani auctoritates.

Somniorum propugnatores singulis somniis certum statuunt tempus, quo suum sortientur eventum. Itaque somnium, quod accidit prima nocte, post viginti annos suum habebit effectum & exitum, quod vero media nocte, post annos decem, quod aurora erumpente, post mensem; quod meridie demum post dies decem. Temporum intervallis ea proportionem terminos decernunt, qua magis & minus a principio distant & fine, vel accedunt.

Interpretationi assequendæ varia struunt principia, ut ipsi loquuntur, atque ita triticum, hordeum, paleæ, farina, lens, faba, ciceres, ferrum, sal, terra, & id genus alia significant illis bona & facultates. Equi, arbores, flumina, feræ, aves, & ejusmodi denotant viros. Vestimenta, ornamenta equorum, stragulæ, ephippiæ, jumenta, & avium fœminæ designant mulieres. Vasa, instrumenta, strata, utensilia, ac quicquid nostro usui & servitio cedit, significant servos & mancipia. Ut autem vana & mendacia sunt somnia, ita incertæ & fallaces sunt eorum interpretationes, cum unum idemque somnium varie a variis exponatur, una tamen est veritas non multiplex. Benfirin *Tract. de somniorum interpretatione cap. 4.* tonitrua, fulgura ardentia, & comburentia fulmina, interpretatur de vastatione illius regionis, in qua hæc accidisse visa sunt, per externum regem facienda. Hæc vero ipsa de Harami fluminis Arabiæ illuvione interpretata est olim Darifa Arabum vates celeberrima, ut ex hisce ejus versibus ad Amrum Gentis principem constat.

Quid vidi, o rex? quid vidi in somniis?

Vidi nubem, quæ ex oculis excussit somnum.

Vidi nubem horride fulgurantem,

Tonantem diu, atque fulminantem,

Et obvia quæque e vestigio comburentem.

Hæc quid sequetur aliud quam illuvio?

Nec etiam conveniunt in statutis terminis, quia supra citatus Benfirin, Abuishac, & alii majorem terminum constituunt viginti annorum, ubi mox laudata Darifa suo somnio de illuvione quadraginta præscripsit annos, ut apud Mashudium legere est in *pratis aureis*. Vana igitur somnia, vana somniorum principia, vani termini.

DE SPECTRIS, SEU NOCTURNIS LARVIS.

CAPUT VIGESIMUM-TERTIUM.

ARABES, ut qui spectrorum frequentioribus visionibus præ cæteris mortalibus illusi sunt, ita in varia opinionum sunt abducti commenta.

Quidam enim hæc separatas improborum esse animas crediderunt, quæ omni spe salutis derelictæ atque destitutæ, quas possunt aliis inferre noxas conentur, & in eandem illos agere præcipites damnationem.

Alii hæc Dæmones esse arbitrati sunt, qui Dei indignati, quod Adamum adorare recusarunt, retulerunt damnationis sententiam, ut supra cap. 9. a nobis notatum est.

Sunt vero qui spectra ejusmodi non puros dæmones esse putarunt, sed mixtæ ex dæmoniaca & humana naturæ, scilicet ex concubitu Ablisi, seu Dæmoniorum principis cum Lilit prima Adami conjuge susceptos liberos. Fabulam hanc ex Judæorum pandectis ad Arabes invexit, si ex reliquis conjicere licet, Cahbalah-baro ex Rabbino Mahomeri sectator, & discipulus, qui omnes fere Judaicas nœnias ad Arabes non sine scœnore transtulit. Comminiscuntur quippe Deum ex limbo terræ una cum Adamo formasse scœminam nomine Lilit, illique in uxorem ipsam dedisse. Commentum ex hisce cap. 1. Genes. vers. 27. eliciunt verbis.

Masculum & scœminam creavit eos. Quam autem mulierem, cum creationis paritate tam insolens ac molesta viro facta esset, sæpius admonitam, & non resistentem, extra Paradisum expulit Deus, hinc subjunxit: *Non est bonum esse hominem solum: faciamus ei adjutorium simile sibi.* Id totum confirmant ex Adami verbis, cum vidisset mulierem ex ejus costa eductam: *Hoc nunc os de ossibus meis, & caro de carne mea: hæc vocabitur virago, quoniam de viro sumpta est.* Quod idem est, ac si dixisset, inquit, nunc, sive hac vice dedit mihi Deus conjugem & sociam ex ossibus meis & carne mea, quæ vocabitur virago a viro a quo desumpta est: at illa quam tunc & alia vice mihi dederat, nec de ossibus meis erat, nec de carne mea, nec virago a viro dicenda est. Expulsa igitur e Paradiso Lilit sese copulavit dæmoni, cui peperit liberos quamplures, qui Genii dicuntur. Isti sex sunt præditi qualitatibus, ex quibus tres communes habent cum hominibus, ac totidem cum dæmonibus. Ut homines generant sibi similes, cibus vescuntur, morti sunt obnoxii; ut dæmones sunt alati, & quo lubet velocissime volant, sunt invisibiles, demum corpora absque detrimento permeant atque penetrant. Hoc Geniorum genus minus hominibus noxium esse creditur, imo satis familiare, & amicum ob naturæ affinitatem & portionem. Auctor historiæ & rerum gestarum ab Alexandro Macedone refert in quadam Indiarum regione certis diei horis Geniorum pueros speciem assumere humanam, & palam apparere consuetos esse, ac cum illorum hominum pueris lusiones inire satis familiariter.

Salamas Benadi lib. 6. *Horti mirabilium orbis*, Geniorum parentes fuisse Margium & Margiam, ut hominum Adamum & Evam ex igne purissimo procreatos, & omnis caloris & fumi experte perscribit. Accedunt Vahbus filius Monbahi, Benishac, & alii apud Mashudium: in hoc tamen differunt, quod asserunt, non ex puro igne, sed ex ignis æstu, & virulentioribus particulis concretos esse. Hanc opinionem tribuit mox nominatus Salamas priscis Joniorum & Persarum philosophis, quæ vero fide, ipse viderit. Margia hæc triginta & unum peperit ova. Ex primo exclusæ est Catraba, a qua Catrabitæ, hæctenus dici posteros, perhibent, illud nimirum Genitorem genus, quod sub felium apparens forma pueris noxam & damna afferre cona-

tur. Ex ovo altero orti sunt illi Genii Abalis Arabibus dicti, qui ob nimiam malitiam & nocendi proclivitatem ad insulas desertas proscripti a Deo sunt. Ex tertio nati sunt Algul, sive Alhilan, qui vastas solitudines, horrendas valles, densas, & asperas sylvas, ac ejusmodi loca colere gaudent. Isti a recto itinere deflectere viatores student accensis extra viam rogis, ut facilius ignis claritates illos decipiant. Aliquando etiam sese viatoribus jungunt, ac tamquam devios ad viam reducere fingunt, ducesque præbent se itineris, sed erumpente aurora ejusmodi evanescunt duces, ac se deceptos animadvertunt sero viatores. Qui hoc suspicantur, statim atque ignotus occurrit ipsis noctu itineris socius aliquis, hoc recitant distichon,

O tu, qui noctu aberras,

Cujus custodie amasiam reliquisti?

Quo pronunciato, statim spectra hæc evanescunt, ut sibi persuadent Arabes, & ad inculta sese, ut prius, recipiunt loca. Ex quarto ovo Sohalæ procreatæ sunt, scilicet Lamia, venefica, striges, & id genus, quæ in balneis, sterquiliniis, ac latrinis latitare in deliciis habent. Ex quinto genus deducunt omnia venenata, & lethifera animalia, quæ passim in aere apparere solent sub alatorum serpentum forma ad illum inficiendum. Ex sexto illi Genii exclusi sunt, qui tempestates, turbines, & procellas excitare consuescunt, quemadmodum ex septimo, qui pestiferos & urentes ventos commovent, & inflammant. Ex octavo suscepti sunt illi, qui Alhavatefo dicuntur, nempe voce compellantes, quia viatores compellant nulla conspecta compellantis personæ forma. Ex nono exclusus est Aladharo, qui Incuborum & Succuborum parens habitus est. Hos Ægypti superioris, sive Thebaidis, Arabiæ felicitis, & provinciæ Gassan, quæ est pars Arabiæ Syriæ contermina, incolis maximam inferre molestiam, & incommoda consuetos esse perhibent. Qui ex Incubis & foeminarum congressu procreantur liberi, matris sequuntur formam, patris vero malitiam: hinc insita quadam vi, & naturæ impulsione nomina sibi adsciscunt, seu agnomina ipsis imponuntur patris indigitantia genium & genus, uti est hoc *Cacciadia-voli* id est expulso diabolorum, quod alios scilicet expellere conetur, nec sibi similes, & æmulos dæmones ferat. Succubos quoque procreare liberos scribit libro 6. *horti mirab. orbis* Salamas, refertque Bengiahamicum, qui inscius Succubum in uxorem duxit, pluresque suscepit filios. Hæc tandem comendatis patri natæ conspectu per aera evolans evanuit, nec amplius mariti repetiit Penates. Sunt qui scribunt, eum brevi confici, qui rem cum Incubo habuerit, non item qui cum Succubo. Ex reliquis ovīs varia Geniorum exorta sunt genera, quæ singula referre longum satis, ac molestum esset.

Aliam loco citato refert Salamas de Geniorum generatione sententiam, nempe horum parentem nullam habuisse uxorem, sed ejus coxarum unam esse masculam, alteram feminam, ex quarum congressu quinque peperit ova. Ex primo exclusit filium nomine Hava, qui Sectarum & Hæresum auctor extitit, ac est. Ex secundo alium Cahcah nominatum, Idolorum & Idololatriæ patronum. Ex tertio natus est Cahtan doli & fraudum architectus. Ex quarto Zalium adulteriorum, fornicationum, stuprorum, & id genus suasor. Ex quinto Zanin ad ignaviam, desidiam, & susurrationses impulsor.

Hujusmodi porro Geniorum, spectrorumque visionibus & Larvis non modo illusi sunt Arabes, sed eorum quamplures cum illis congressi sunt atque occisi. Halcama filius Safuani maternus proavus Marovani filii Alhoemi, qui undecimum inter Caliphas obtinuit locum, singulari certamine cum genio quodam sive Larva congressus est, in quo uterque corruisse dicitur. Res ut Arabibus notissima refertur a Mashudio. Harbum quoque filium Asiæ a Geniis occisum fuisse in vastissima solitudine, hoc Epitaphium ejus sepulcro ab iisdem inscriptum testatur:

Sepulcrum Harbi in hoc deserto positum est loco,

Nec prope sepulcrum Harbi aliud conspicitur sepulcrum.

Ferunt neminem posse hoc epitaphium ter successive recitare sine trepidatione & linguæ hæsitazione, & hoc quidem, quia a geniis sit compositum. Verum certissimum est istud provenire ex Arabicorum verborum cacophonia & syllabis, dictionibusque succussantibus, quæ celeri pronuntiationi præsertim ac concitata impedimento esse solent, ut in hoc Latino:

O Tite tute tati tibi tanta tyranne tulisti.

Alharidus etiam, qui poeticæ peritiæ summam adjecerat musices artem, sæpius monitus a Geniis ne versus quosdam caneret, & non desistens ab ipsis occisus est. Idem Madraso filio Abihameri poetæ celeberrimo accidisse perhibent. De Larvis illis quæ totis noctibus lamentatricum officio funguntur ad sepulcrum Haremi Taitæ, liberalitate notissimi viri, singula quæ narrantur hic referre mihi & lectoribus molestissimum esset. Ist hæc omnia fuse prosequitur Salem filius Zararæ Gatanita in poemate Hodia filio Haremi inscripto, quemadmodum & Abubacrus Doraidus, Abuhatemus Sagestanus, Abuhobaidus Mohmarus, & alii. Pseudopropheta Dæmoniacus non modo Genios ac Dæmones sibi apparuisse non semel in Alcorano affirmat, sed etiam eosdem magistros & discipulos se adhibuisse jactat. Algazel quoque non ab aliis Alcorani difficiliorum locorum explicationem se habere potuisse testatur apud Salamas, quam a comparentibus sibi Geniis & Dæmonibus. O Lex Alcoranica talibus discipulis digna & magistris!

Frequentius Arabibus Larvæ & spectra Geniorum apparebant, at frequentissime sub Mahometi natalibus, ut Mashudius, & quotquot de hac re scripserunt testes sunt locupletissimi, itaut improbi pseudoprophetæ hujus in Mundum adventus recta Christi Domini adventui oppositus fuisse videatur. In adventu quippe Domini Angelus apparuit pastoribus, & evangelizavit eis gaudium magnum, *Quia natus est vobis, inquit, hodie Salvator, qui est Christus Dominus. Et subito facta est cum Angelo multitudo militiæ cælestis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis.* Edito vero in lucem terrarum orbis perniciæ Mahometo, lætissimi palam visi sunt Dæmones, & Genii tamquam de discipuli & collegæ ejusdem legis promulgandæ natalibus gratulabundi. Quam autem seduli & diligentes in eo mature instituendo sese præbuerunt, qui ejus descripserunt vitam diserte docent. Nam quadrennis factus, cum aliquando extra vicum in agro Mecheni positum, ubi Halimæ Saaditæ nutriendus traditus erat, cum aliis pueris lusum isset, a duobus Geniis improvise apparentibus capitur, ac supinus prosternitur humi, ac si cum essent Genii illi mactaturi. Hoc viso refugiunt alii pueri, elatis ad sydera clamoribus, & quod accidit, nutrici trementes narrant. Quæ confestim eo accurrens cum marito, puerum totum lacrymis perfusum reperit. Interrogantibus autem illis de infortunio, respondit: Illi duo viri qui apparuerunt improvise, mihi humi supine prostrato ventrem dissecuerunt, & nescio quod inseruerunt in illo, tum resecto subito ex oculis evanuerunt. His auditis nutrici maritus ait: Sine dubio in pueri hujus pectore suam collocavit diabolus sedem, quare matri quamprimum restituito illum, antequam Diaboli in ipso apparere incipiant opera. Hæc ad verbum fere ex Ismaele Sciahinsciah Mahometano auctore, cui omnes adstipulantur, excerpimus.

Sunt aliqui tamen, qui Larvarum causas in astrorum ortus, impressiones, & figuras varias, & aspectus referunt, quæ per homæomeriam inferioribus his rebus ista imprimunt. Hinc, ajunt, cum oritur astrum illud, quod canis gigantis vocatur, canina grassatur rabies; & cum ursa, urforum sæviunt morbi; pari ratione cum alia & alia oriuntur astra, alii & alii conspiciuntur effectus, quibus ejusmodi Larvæ accensendæ sunt. Hæc opinio suam apud Indos habuit originem, indeque ad Arabes effluxit, quam postea Abumasar non modo comprobavit, illi subscripsit, sed etiam ejus propugnator acerrimus factus est, ac fuse de illa egit in sua magna Ilagoge,

ut Mashudius testis est, ubi quadraginta recenset astra, quorum ortus, casus, qualitates, impressiones, figuras & effectus singillatim describit,

Alii volunt Larvas & Spectra nihil aliud esse quam animalia quædam ex beluina & humana natura compacta, quæ interdum humanum horrent commercium ob sui corporis fœditatem & ferinam portionem; noctu vero apparent, viatores compellunt & alloquuntur, quia noctis obscuritate ac tenebris deformitas illa humanis subducitur oculis. Si quid autem mali hominibus inferunt, id faciunt aut ferina compulsa portione, aut necessitate inducta, vel oblectatione aliqua allecta. Porro quis quotidiana, inquiunt, experientia vel leviter tinctus non videt, nos multo majoribus quotidie damnis affici a consortibus quam ab his Larvis aut quibuscumque alijs ferocioribus feris ac ipsis diabolis?

Nonnulli demum hæc omnia mera esse phantasmata, & umbras imaginativæ potentia vi in animo nostro formatas, & ad sensus emissas exteriores existimant. In illiusmodi enim horridis locis, in quibus hæc accidere solent, nos terroris aggredditur imaginatio, imaginationem ac terrorem atræ bilis agitatio sequitur, ex qua falso confestim exoriuntur phantasmata, hinc voces, hinc clamores, hinc compellationes, hinc larvæ, hinc spectra, & id genus sexcenta alia, quibus non aliter illudimur, quam capti mente, & phrenitide laborantes.

Equidem, si hic meam interponere liceret sententiam, dicerem plura istorum ex imaginationis proficisci agitatione, umbrasque esse & phantasmata, sed plura adhuc verissima esse, & ex sacris Litteris probationem habere posse & robur. Unum Isaia impræsens suffragatur nobis testimonium, qui cap. 34. ver. 14. inter spectra, quæ loca deserta & horrida colere gaudent, Dæmonia recenset: *Et occurrent demonia onocentauris, & pilosus clamabit alter ad alterum.* Hic vocabulum præterea, quod *pilosus* interpretatus est vulgatus, hebraice est שַׁהִיר *Sahir*, quod *hircum* quoque significat, nec alia hujus ratio est, nisi quia Dæmon sub ea forma frequenter apparere solet. Favent interpretationi nostræ R. David Kimhi, & R. Salomon in Targum, ubi uterque vertit שַׁהִיר Dæmones. Suffragantur Syriacus & Arabicus Textus. Primus: *Et Dæmon socium vocabit;* Alter: *Et spectra alterum in alterum occurrent.*

Atque hæc de Arabum utriusque sæculi persuasionibus impræsens satis dicta sint, nunc ad Regum Gentis historiam ab origine usque ad Mahometi tempora contexendam concedamus,

HISTORIÆ ARABUM PARS ALTERA. QUÆ EST DE IPSORUM REGIBUS.

REGIO illa, quæ Arabiæ nomine nunc dignoscitur, non unum antiquitus constituebat regnum, sed in plura dividebatur. Horum omnium regnum Jaman, sive Arabiæ felicis, amplissimum erat, & suorum regum potentia, & generis nobilitate, & fertilitate agri, & salubri cælo aliis longe præcellebat. Ab hujus itaque regibus exordium sumendum nobis est, indeque ad cætera gradum faciemus.

DE ARABIÆ FELICIS REGIBUS ab ipsorum origine usque ad Mahometum.

CAPUT PRIMUM.

SUPERIUS jam dictum a nobis est, dum egimus de Arabum origine, Cathanum filium Heberi Arabum gentis parentem & auctorem fuisse ac propagatorem, omniumque primum regum capiti imposuisse diadema. Huic defuncto successit Jaarab filius, qui regioni toti ex suo nomine nomen dedit & linguæ, quam non solum excolere primus cœpit, sed characteres & scripturam excogitavit, ut Mashudius, & alii testantur. Quamquam non desint qui arbitrantur Salomonem hos invenisse characteres, & Belkats reginæ Sabæ, quæ illis eadem ac Arabiæ est, ut suo loco fusius dicetur, tradidisse, cum illum in ænigmatibus & problematibus tentatum venit. Qua sine dubio traditione opinionemve imbutus ac persuasus Ctesiphon S. Jacobi Apostoli discipulus, vel quisquis ille fuit, antiquos Arabum characteres, quibus plumbeæ illæ laminæ, quæ apud Granatensium urbem in turre quadam repertæ fuerunt, sunt exaratae, Salomonis appellavit in Latina historiola, quam una cum illis ibidem recondiderat. Huic opinioni præter Arabes suffragantur Syri & Chaldæi apud Jesudad Episcopum Hadtensem in præfatione Elucidationis Geneseos, ubi postquam pluribus contendit, ante Moysen nullas extitisse scripturas, nullosque characteres, subdit: *Quidam autem ajunt, quod quemadmodum ille (Moyses) primus excogitavit litteras Hebraicas, quibus Legem posuit, ita Salomon excogitavit characteres aliorum librorum sive scripturarum quos tradidit populis a quibus affectus est honoribus, & primum quidem Syriacæ linguæ (characteres) quos dedit Hiram Tyri. Jaarabo ejus sufficitur filius nomine Jasahab, qui regni hæredem reliquit Habdsciames, videlicet cultorem solis, qui postea ob acerrima bella finitimis illata gentibus, spolia ab illis reportata, easque in captivitatem ductas, Saba nuncupatus est, id est direptorem, depredatorem, urbemque de suo nomine condidit Sabam, quæ universæ regioni indidit nomen & genti, unde Sabæi sunt dicti Arabes. Eruditiss-*

simus vir Samuel Bochartus in præfatione prioris partis Geographiæ sacræ, seu Phaleg, Arabes Sabæos a captivitate dictos vult, quia ipsorum regi ex palatio suo prodire vetitum fuit sub pœna lapidationis. Sed profecto hæc non videtur Arabum esse sententia, cum nullus illorum ejus legis mentionem fecerit, & contrarium ex singulorum regum rebus gestis constet liquido, cum summo imperio & libertate regio functi sint munere. Nec *Saba* vocabulum Arabibus significat inclusum, aut in carceribus detentum esse, sed in captivitatem ducere, rapere, diripere, spoliare, & ejusmodi. Itaque Sabæi dicti sunt Arabes, id est latrones & deprædatores. Decedente autem Saba regni sceptrum suscepit Homairus filius, princeps liberalitate ac magnanimitate celebratissimus inter Arabes. Eo vocabulo nuncupatus est, quod rubrum denotat, quia rubris vestimentis maxime delectabatur, illorumque invenit usum. Rerum potitus Thamuditarum gentem ex Arabia felice ad Hagiazum expulit armis. Eo defuncto sufficitur frater illius Cahlan, post quem ad Vathelum Homairi filium rediit imperium, cui successit ejus filius Allacfac, quem sequutus est Jagphar. Hunc regno expulit Durias filius Naran, filii Haufi, filii Homairi, quem deinde convocatis undique Arabum auxiliis vita & regno privavit Alnaamanus filius Jagphar, filii Allacfac, filii Vatheli, filii Homairi, paternumque recuperavit regnum. Hic *pungentis* agnomen adeptus est, quia in suo quodam disticho dixerat:

Si negotia punxeris fortiter urserisque,

Ad priscorum principum facile pervenies virtutes.

Paulo aliter hoc distichon legitur apud Ismaelem Sciahinfciah.

Si violentius negotia punxeris & quam par est,

Altos principum supplantabis facile pedes.

Post Alnaamanum Asmachus ejus filius thronum occupavit, quem subsequutus est Sadadus filius Hadi, filii Almatati, filii Sabæ. Is multa commisit cum finitimis prælia, & quidem acerrima, itaut præter totam Arabiam, Africam quoque usque ad occidentis solis terminos subjugaverit. Plures condidit ubique urbes, miraque excitavit ædificia, quorum descripta ab auctoribus vestigia & cadavera omnem propemodum excedunt humanam fidem. Inter plura admiratione digna, hoc unum refert Ahmetus filius Mahometi, filii Abrahami Thoalabensis in libro quem inscripsit: *Confirmatio demonstrationum de Alcorani narrationibus*, ubi citat etiam Mansurum filium Sciahbani, atque Abivajelum. Refert, inquam, Abdallahum filium Balali, dum amissam quærebat camelam in solitudine Anuani, improvise incidisse in urbem quamdam altis amplisque mœnibus vallatam, quam cum esset ingressus, vacuum civibus comperit, ingentes vero tituli ubique sese admiranti offerebant. Stuporem augebant ædificia & palatia super smaragdinis ac jacinthis excitata columnis. Cubicula ex auro purissimo argentoque constructa conspiciebantur, pavimento variis constratum erat gemmis & unionibus, portæ stellis ex pyropis, seu rubinis & jacinthis emicantes constabant. Flumina hanc urbem irrigabant varia, horti, arbores, ac fructus diversi generis deliciarum, & pulchritudinis compendium ac summam complebant atque absolvebant. Urbem semel bisque perlustravit Arabs, acceptisque iis quæ ex tot divitiarum cumulis potuit, & lubuit ipsi, in Arabiam felicem reversus est. Quod percipiens Moavia tunc gentis princeps, accersitum hominem de re curiose percontatus est, cui non solum omnia fideliter ille narravit, sed sua dicta, unionum, pretiosissimarum gemmarum, aliarumque exoticarum rerum præsentis testimonio & exhibitione firmavit. Qua de re ut certior esset Moavia, Caabalahbarum, virum rerum antiquarum peritia & cognitione celeberrimum, tunc habitum interrogat, qui respondit eam esse urbem Sadadi filii Hadi, quam ibi ad similitudinem terrestris Paradisi construxerat, sed antequam eo pervenisset ut ejus frueretur deliciis, animam efflavit. Hujus cadaver inde translatus in specu montis Hadhramuti condidit ejus filius ingenti erecto monumento, quod sic describit

mox nominatus Thoalabensis ex relatione cujusdam Bastami, ac illius socii. In ipso specu, inquit, vestibulo sese gradus offerunt intranti fere centum, singuli altitudinis staturæ humanæ, per quos ad fornicem in montis rupe excavatum, centum cubitos longitudinis, totidem altitudinis, ac quadraginta latitudinis, descenditur. Lectus ibi conspicitur fornicis longitudinem exæquans, in quo ejusdem magnitudinis jacet humanum cadaver. Ad hujus caput tabula pendeat aurea, in qua Sadadi res gestæ ordine narrabantur. Tabulam autem hanc cum multis aliis magni pretii rebus auferentes Bastamus ille cum socio in Arabiam asportaverunt. Nos autem, subdit Caabalahbarus, in nostris legimus historiis hanc urbem repertum aliquando iri a quodam homine Moslemmano, qui sine dubio hic est, indigitato Abdallah filio Balali, de quo mox mentio facta est. Quinam autem fuit Caabalahbarus iste jam indicare præsentī data occasione forte a nostra narratione haud alienum est. Is fuit genere Judæus, professione Rabbinus, qui Mahometi implacabiles excitavit suis versibus iras, præsertim illo poematis ad Begiairum fratrem, qui pseudoprophetæ nomen dederat, versu:

Propinauit tibi Mahometus calicem suæ ebrietatis.

Ex quo suis edixit pseudopropheta, ut Caabalahbarum, ubicumque terrarum repertus fuerit, interficerent. Ille ergo cum nullum evadendi videret locum, aut consulendæ salutis, Mahometum adiit, illoque prius salutato, formulam impiæ religionis publice pronunciavit, scilicet: *Testificor unum esse Deum, & Mahometum Apostolum Dei.* Qui antequam securitatem illi daret versum illum proferre ac recitare palam jussit, quem ita pronunciavit.

Propinauit tibi Abubacrus calicem suæ ebrietatis.

Negavitque se dixisse: *Propinauit tibi Mahometus.* Hoc tamen non placuit, nec ardentes extinxit iras. Quamobrem Amasiæ cujusdam pseudoprophetæ nomine Saad, quæ longe tunc aberat, laudes & encomia, ut Poeta disertissimus, celebrare decrevit. Bene enim animadvertibat, nullo alio magico carmine pseudoprophetæ animum demulceri magis, ac tam maxime posse, aut alio irarum averti flammæ, quam amoris. Quod sane ex animi sententia ipsi cessit, quippe non solum poemate recitato obtulit ei securitatem, sed etiam omnibus iis qui illud legerint, recitaverint, vel audiverint, audacissime suum pollicitus est paradisum. Insuper suo pallio poetam donavit, quod postea Moavia Imperii, rerumque Moslemanorum potitus triginta aureorum redemit millibus, quo & ipse & successores in celebrioribus solemnitatibus uti solebant. Poema ita incipit:

Longe Saad abiit, ideo cor meum est mæstitia affectum,

Trahiturque post ejus vestigia catenis amoris vinctum.

Sunt Judæorum nonnulli, qui asserunt Caalabahbarum istum Mahometo post Sergii Monachi adhæsisse, non animo amplectendi ejus religionem, sed ut eloquentia Judæorum religioni ac rebus apud illum consuleret. Et sane liquido constat Alcoranum legentibus, eum librum Hebræorum cæremoniis, ritibus, næniis ac fabulis confectum atque consarcinatum esse; eorum Textum haudquaquam litteralis corruptionis insimulatum, ut quidam perperam arbitrantur, sed pravæ ac falsæ interpretationis. Quæ omnia, ac alia similia, Alcorano hujus Caabalahbari opera in Judæorum gratiam insinuata sunt.

Defuncto autem Sadado, in fratris nomine Lacman, potestatem regni devenit sceptrum, cui Dufadad successit frater, qui hæredem Haretham reliquit filium. Huic *profusoris* cognomen inditum est, quia rediens ex bello cum ingenti præda ab hostibus reportata, in cives bona illa omnia liberalissime profudit. Decedenti Harethæ successus est ejus filius Dulcarnain, id est *Bicornis*, de quo Mahometanorum nonnulli Alcoranum locutum fuisse volunt, non quidem de Alexandro Macedone, qui eodem denotatur apud Arabes nomine, cujus rei rationes retulimus in notis ad nostram Semitam sapientiæ; non desunt vero qui

locum Alcorani de Alexandro intelligendum esse contendunt. Sequitur Abraha Bicornis filius cognomento Dulmanar, scilicet *Phararum auctor*, quia omnium primus ad Sinum Arabicum & Occidentalem Oceanum Pharos extrui curavit, ut ad portus tutius noctu naves appellerent. Africus patrum occupavit regnum, qui urbem quam condidit, ex suo nuncupavit nomine, ex quo tum tota regio Africa dicta est. Eo satis concedente regni gubernacula suscepit Hamarus ipsius frater, qui Duladhar cognomen adeptus est, nimirum *scelerum patrator*; quamobrem regno expulsus est, substituto Sarhabilo ejusdem stirpis homine, unde acerrima bella inter utriusque factionis homines commissa sunt, in quibus victoria tandem cum regno Sarhabilo cessit. Hic regnum reliquit Alhadhodo filio, cui defuncto sine masculina prole successit Balkais ejus filia, foeminarum sui temporis pulcherrima & sapientissima. Ista non solum ex omnium Arabum fixa sententia, sed multorum aliorum etiam habetur pro illa regina Sabæ in sacris celebrata Scripturis, quæ Salomonem adivit, ut illum ænigmatibus & problematibus tentaret probaretque. Hanc autem sententiam argumenta duo & rationes confirmare omnino videntur. Primo, Sabæ nomen, cujus dicitur esse regina, toti Arabiae provinciae impositum fuit, ut supra notatum est, quod nomen Æthiopiae aliquando inditum esse nemo hactenus affirmavit. Quod autem quidam ajunt de illa Æthiopiae urbe hujus nominis, perridiculum est, quia a regnis dicuntur reges, non ab urbibus præsertim ignobilibus ac pene ignotis, qualis est hæc, cum vix certum sit reperiri in tota ea regione ejusmodi urbem. De differentia punctuationis Hebraicæ hic non differo: consule sacrarum Litterarum commentatores. Alterum argumentum, quod huic opinioni dat robur maximum & firmitatem est foeminae acerrimum illud ingenium, ac sciendi discendique studium, quo Arabes quamdiu genus humanum fuit, flagrant, ubi contra Æthiopes & ingenio sunt stupidi ac semper fuerunt, nec discendi ullo tempore tracti sunt desiderio aut cupiditate. Fabulas, apologos & lenocinia, quæ inter Uppam avem, reginam Balkais, & Salomonem regem intercesserunt, ut serio illa narrat Alcoranus & Alcorani auctor Mahometus, hic lubens prætereo, recensebuntur enim a nobis alibi inter scelestissimi ac nugacissimi impostoris tricas atque ineptias. E vivis decedente Balkais, regnum obtinuit Basernaem ipsius avunculus filius Sarhabili, quem quidam nominant Malechum filium Amri, filii Jagfu, filii Amri, ex progenie Mantabi filii Zaidi Homairitæ. Is occiduas invasit plagas, tantumque progressus est, donec pervenit ad torrentem quemdam arenarum, qui instar fluminis rapidissimi excurrere fertur, ita ut illum trajicere nemo valeat. Illo autem consistente ac rei admirante novitatem & inusitatum præter naturæ ordinem cursum, arenarum fluxio stetit. Suorum tunc mandavit nonnullis, ut illum transfretantes, certa inde nuncia sibi referrent. Illi principis jussa exequentes trajiciunt torrentem, sed numquam amplius sunt reversi, ex quo eos periisse conjecit. Et ne aliis hoc idem accideret, titulum æreum inibi erigi curavit cum hac inscriptione:

ULTRA HAS ARENAS NULLA SECURA VIA EST.

Parenti sufficitur Samarbargas, quem nonnulli faciunt filium Africi, filii Abrahæ Dulmanari. Vivebat hujus tempore Bastasus Persarum rex, qui Samarbargæ imperio submittere fasces coactus est, tributumque pendere. Eodem tempore florebat Zoroaster, ut quidam perhibent, magorum princeps ac parens, ut suo loco in secunda classe regum Persarum diceretur. Samarkendam celeberrimam urbem armorum vi expugnavit, destruxitque, hominum infinita prope modum multitudine cæsa. Inde Sinarum petens regionem iter aberravit, ac ficti una cum suis interiit. Quo mortuo successit filius ejus Abumalechus, qui accipiens esse in Occidente torrentem quemdam præstantium smaragdorū:

quam.

quamobrem aviditate ductus eo proficiscitur, sed antequam eo perveniret, mortuus est.

Post hunc translatus est regni sceptrum a filiis Homairi filii Sabæ ad filios fratris ejus Cahlani. Inter hos primus regnavit Hamram filius Hamu Azdenfis, filii Hamer, filii Charne, filii Amri, filii Thaalaba, filii Mazan, filii Azadi, filii Algauti, filii filiae Malechi, filii Adad, filii Zaidi, filii Cahlan secundi generati Sabæ. Hamrano successit ejus frater Hamrus, qui Mazichia, id est *lacerans*, cognominabatur, quod singulis diebus novis vestimentis utebatur, & quæ semel gesserat, lacerabat, ne alii iis uterentur. Sahidus autem Africanus & Hamza Aspahanensis in suis Chronicis tradunt ante Hamranum & post Abumalechum regnasse Alacranum filium ejus, tum filium Alacrani Duhisanum, qui Samarkendam urbem quam destruxerat Samarbargas instauravit, & feliciori successu ad Sinarum penetravit regionem, eamque expugnavit, & matricem destruxit urbem, occisa ubique infinita propemodum hominum multitudine, novamque condidit civitatem, in qua triginta colonorum millia ex suis reliquit, quos hactenus inibi Arabum vivere more, & Arabicam loqui linguam, tradit Hamdanus in Historia inscripta *Memoria Gentium*. Tempore hujus Aram fluvius totam ferme Arabiam felicem inundavit atque vastavit, ut quæ olim ob cælum saluberrimum, fructuum omnis generis copiam & præstantiam, ac ea omnia quæ ad vitam humanam feliciter transigendam faciunt, Felicis nacta nomen, provinciarum omnium miserrima haberetur. Res notatu digna est: citati referunt Auctores ex antiquissimis Arabum monumentis, quod ante illuvionem illam Serpentum nulla reperiebatur species, nulla Scorpionum, nulla Formicarum, nulla Pediculorum, nulla Pulicum, ac hujusmodi animantium generi humano infestorum; imo si aliunde eo asportabantur, statim atque ad ejus provinciæ terminos perveniebant, moriebantur: post illuvionem vero illam ingens hujusmodi animantium provenit copia. De hac illuvione mira narrant Arabum Scriptores, ejusque Pseudopropheta Mahometus mentionem facit in suo Alcorano. Mortuo Duhisano successit Tabahus frater ejus major, huic vero Clicarbus ejus filius, cui tum suffectus est ejus patruelis Tabahus minore cognomine Abucarbus, qui omnes Arabiæ Felicis Principes, viros neci tradidit. Suscepit autem totius regni absoluto regimine, suum patruelem præfecit Hagiazi provinciæ, in qua plures Judæi degebant, quos pessime accepit, eoque subditorum provocavit animos & iras excitavit, ut nulla habita suo Principi reverentia illum ignominiose trucidarint. Quod audiens Abucarbus eo cum centum suorum millibus profectus est, vindictam de interfecti patruelis morte sumpturus, totam enim provinciam ferro flammisque devastare decreverat. At patruelis tyrannidem & pessimos mores cum didicisset, re infecta reversus est. Hassanus Tabahi majoris filius mortuo avunculo Abucarbo in regno successit. Is Strabo erat luscus atque mancus, sed profecto omnium sui temporis strenuissimus, tantæque majestatis apud suos, ut nemo ipsi contradicere in re quapiam auderet. Confirmatus in regno omnes qui in sui patris conspiraverant mortem, neci ad ultimum tradidit. Quibus peractis expeditionem in omnes gentes ac nationes paravit, & peragrata ferme Perside tota atque Chorasanæ, & aliis provinciis subjugatis, ad Euphratem divertit, Chaldaeam & Syriam invasurus. Quod exercitus duces ac principes animadvertentes summo opere contristati sunt, amplius enim non poterant uxorum ac liberorum ferre absentiam & desiderium. At ea erat Regis majestas ac severitas, ut nemo ipsi de hujusmodi re loqui auderet, nec ipse Hamrus ejus frater, qui non minori desiderio redeundi ad suos tenebatur. Cum igitur diu res esset agitata inter Hamrum & Duces exercitus de impetrando a Rege reditu, & nemo ausus esset id ad se recipere, Hamro persuadere coeperunt, ut fratre interfecto sibi regni imponeret diadema, quo semper dignior ab omnibus habitus erat. Qui regnandi cupidine allectus in mortem consensit fratris, & accepto Du-

cum juramento, dormientem adoritur, & minime a fratre facinus hujusmodi suspicantem trucidat. Quod percipiens Darainus, qui solus inter Duces parri-
 cidium Hamro dissuaserat, infelix regnum, infeliciorem vitam, infelicissimam mor-
 tem ipsi prænunciat. Nec sane deceptus est, quia statim atque regni suscepit gu-
 bernacula, ita ab oculis somnus excussus est, ut nec vel momento temporis,
 quamvis dormiendi langueret desiderio, requiem capere posset. Consultis autem
 medicis & Sacerdotibus, hoc suscepit responsum: *Nemo injuste interfecit fratrem,*
cui Deus justus non immiserit vigiliam. Tunc alta exclamavit voce: Hoc est con-
 silium Ducum Homairitarum! Sed præter vigiliam tot tantisque laboravit mor-
 bis & calamitatibus, ut nec corpus exonerare posset, nisi a suis feretro ligneo
 efferretur, ex quo *Lignei* cognomen adeptus est. Quamobrem omnibus exosus fa-
 ctus, ut nec familiares, nec consanguinitate ei conjuncti illum amplius ferre
 possent, eandemque talionis luens pœnam a suis interficitur, ejusque regnum su-
 scipit Dufnater facinoris perpetrator, ut Aspahanensis, ac alii Historiographi
 perscribunt. Quidam post illum regnasse volunt Habelal ejus filium, & post
 hunc illius fratrem nomine Alhareth, cui successit Marthad filius Habelal. Mar-
 thad autem iste quatuor habuit filios, inter quos divisit regnum, & imposito sin-
 gulis diademat, Reges eos nuncupari voluit. Isti accepto regno a patre Mecham
 proficiscuntur, ut nigrum lapidem ex ejus asportarent templo, aliudque in A-
 rabia Felice conderent templum, ad quod peregrinarentur Arabes. At cum hoc
 percepissent Cananes ac reliqui ejus regionis Arabes, magna undique collecta ho-
 minum turba adversus quatuor Reges pro suo Templo ac lapide nigro pugna-
 turi procedunt. Commisso autem bello, tres cecidere Reges, quartus vero ca-
 ptus est. Quid autem fuerit Templum illud ac lapis niger, infra suo loco o-
 stendemus. Superatis Regibus substituitur Tabahus filius Hassani, qui ab Hamro
 fratre fuerat interfectus, ut paulo supra diximus. Tabaho nihil magis cordi fuit,
 aut antiquius, quam vindictam de Cananibus aliisque Arabibus sumere pro de-
 bellatis quatuor Regibus, innumerum propterea cogere cœpit exercitum. Quod
 cum esset annunciatum Cananibus, qui fœdera pacis tractarent, mittunt, & pro
 singulorum Regum sanguine mille consuetos offerunt Camelos. Hoc quippe tem-
 pore Gentilitatis seu seculi ignorantiae Regum sanguinis pretium erat, Ducum
 vero centum. Tabaho defuncto successit ejus filius Hamrus, qui omnes ferme
 principes viros nobiles ac strenuos quosque suæ gentis peremit. Tantam impie-
 tatem ægre ferens Rabiha ex prosapia Cahlani secundi geniti Sabæ, eum e vi-
 vis sustulit, regnumque occupavit. Sed collectis undique Homairitis, aliisque
 gentibus ejusdem factionis adversus Rabiham, regno depulsus est, substituto
 Abraha ex Homairitarum genere. Huic successit Sahbanus, qui cecidit in bel-
 lo, quod susceperat adversus Madraitas. Interfecto Sahbano sufficitur Alfabah
 Abrahæ filius, qui cum ducentis militum millibus Madraitas adoritur, &
 vindictam de sanguine Sahbani sumpsit. Eo fatis concedente regni devenit sce-
 ptrum ad Dufnaterum hominem alienigenam legitimis depulsis regni hæredibus.
 Potitus regno totus adulteriis, ac turpioribus obscenitatibus sese dedit, & ele-
 gantiores quosque juvenes, & puellas præsertim regalis stirpis rapiebat, & vi
 opprimebat. Aliquando nunciatum est ei Zarham cognomento Dunuās ex re-
 gia prosapia suæ ætatis esse elegantissimum juvenem: quamobrem solita æstuans
 libidine ad se illum adduci jubet. Ille parere simulans regis mandatis statim
 Dufnatero sese sistit. Cum vero in penetrale secessissent, educto Zarha gladio,
 quem sub vestibulis absconditum tenebat, impium, atque exosum omnibus ty-
 rannum e medio sustulit. Pro tam egregio facinore Zarham Regem salutant
 Homairitæ. Is in regno confirmatus Judaicam Religionem amplexus est, E-
 vangelio, ac multis Christianorum millibus combustis, & eorum destructis
 Ecclesiis. Mashudus Scriptor Mahometanus refert in *Prætiis aureis*, quod
 cum accepisset Zarha, (qui Judæus factus Joseph nominari voluit) in ur-

be Nahran provinciæ Jaman, sive Arabiæ Felicis plures esse Christianos, eo contendit, & accensis fornacibus hinc Judaicam Legem, hinc ignes Christianis proposuit. Cum vero multos Christianos in ignem coniecisset, adducta est mulier puerum septem natum mensibus gestans, quæ cum ignem formidaret, loquutus est ad eam infans, inquit: *Mater, morere pro fide tua, nam post hunc ignem nullus erit ignis.* Insigne ac celebre testimonium a Mahometano Scriptore adductum ad Christianæ Religionis confirmationem. Zarha defuncto sufficitur Dugiadan ultimus Rex ex Homairitarum genere, in qua familia Arabiæ Felicis regnum perdurasse scribunt Arabum Historiographi annis 2020. Hic notat Ismael Sciahinschah in *Historia Gentium*, ex auctore *Chronologiae populorum*, antiquiores Scriptores non recensuisse omnia nomina Regum Homairitarum, neque quoto tempore singulos regnasse, hinc notatum tempus 2020. annorum cum hætenus enumeratis Regibus forte convenire non potest.

Eo tempore Felicis Arabiæ translatum est regnum ad Æthiopes. Hujus rei occasio ita fuit, ut referunt supra citati Scriptores. Zarha Dunuas cum Christianam renunciasset Religionem, Evangelium combussisset, & destruxisset Ecclesias, ac Christianos ad Judaïsmum impulisset, a Rege Æthiopiæ bello petitus est. Is enim Christianæ Religionis zelo permotus, eo Arbatam patruelem cum septuaginta militum millibus misit, qui brevi totam obtinuit Provinciam, magna fidei hostium cæsa multitudine. Fusis Arabibus, & de sua salute desperans Dugiadan sese in mare cum equo præcipitem egit. Atque ita regnum Arabiæ ad Arbatam Æthiopem devenit, qui regno potitus spolia inter duces divisit, militibus, ac pauperibus neglectis. Quare indigne ferens Abrahæ item Æthiops Arbatam occidit, & regnum occupavit. Audiens Nagasius Rex Æthiopiæ necem Arabæ indignatus est maximopere, juravitque se montes, & planities sanguine Abrahæ sparsurum. Ille igitur cum tale Nagasii percepisset juramentum, vas quoddam implevit ex terra montium, & planitierum, quam suo madefecit secta vena sanguine, ad Nagasium misit facti multis rationibus contexens excusationem. Quibus placatus Nagasius Abrahæ ignovit. Sunt autem qui scribunt, Zarham Christo Domino nunquam nomen dedisse, sed ex Gentilium castris ad Judaïsmum transiisse. Eo defuncto regnum suscepit Jacsum, cui successit Masruc filius Abrahæ, & is fuit Æthiopum postremus, qui regnum Arabiæ Felicis tenuit, rursus enim ad Homairitas devenit regni sceptrum. Nam cum valde premerentur Arabes ab Æthiopibus, Saiphum ex Homairitarum genere elegerunt, & aliqua pecuniæ summa collecta ad Cæsarem mittunt legatum, ut adversus Æthiopes suppetias impetraret. At Cæsar cum Christianus esset, suas copias adversus homines religionis ejusdem mittere negavit. Quamobrem Persarum adiit Saiphus Regem Cosdroam auxilia rogans. Sed nec ipse efflagitanti ac supplicanti acquievit. Cum vero decem aureorum millia ipsi erogari jussisset, ait Saiphus lacrymis subortis: *Aurum, o Rex, abs te non postulo; auro enim mihi opus non est, cum totius regionis meæ terra aurum sit & argentum, sed auxilia tantum postulo a Regum maximo.* Tunc miseratione motus Cosdroas postulata auxilia promisit, & lenibus solatus hominem verbis. Dum autem de expeditione agebatur apud Cosdroam, id consilii procerum quidam dedit: Consulo, Rex, ait, in re tam incerta, ut cum homine eos tantum mittas, qui ob patrata crimina morti sunt adjudicati, qui si victoriam reportabunt, accedet in tui Imperii augmentum, sin vero peribunt, tuo honori aut Imperio nihil deccedet. Consilium Cosdroæ & Principibus viris non parum placuit. Quamobrem carceribus lustratis tria millia sexcenti viri sunt comperti qui ad prælium apti habebantur. His strenuum præfecit Rex Ducem nomine Vahraz, qui centesimum tunc & unum agebat annum, sed viribus adeo in ætate pollebat, ut ejus arcum nemo præter ipsum tendere valeret. Consensus igitur navibus brevi secundo vento sinum Persicum trajiciunt. Saiphus qui suum adventum suis renunciaret, præmisit, cui

nulla interposita mora obviam occurrerunt ad tempus & locum condictum supra viginti armatorum millia. His Masruc cum suis copiis obviam ivit, & cum prius magnum conscendisset Elephantem, postea Equum, tum Mulum, optimum omen sibi augurati sunt Arabes, eo quod a majori ad minus animal descenderit exercitus Princeps. Nec vanum fuit omen, quia bello commisso Æthiops miles terga dedit, & Masruc ipforum Dux telo percussus cecidit. Debellatis Æthiopibus, & in deditionem accepta urbe Saga, portam dirui Vahraz Persa jussit, ne eam inclinato capite ingrederetur. Quod cum executioni esset mandatum, & ingressus præcuntibus regis Persarum vexillis explicatis, ait Saiphus: *Jam actum est de regno Homairitarum in æternum.* His ita gestis, misit Vahraz qui Regem certiores facerent de victoria reportata ab hostibus, misitque simul eidem auri, argenti, gemmarum, ligni Aloe, Ambrae, aliarumque rerum pretiosarum ingentem copiam. His acceptis, Vahrazo scribit Cosdroas, ut præfecto Saipho provinciæ, quamprimum in Persidem remearet. Saiphum infinitis encomiis exornarunt Arabes & carminibus celebrarunt, cum ob recuperatum regnum paternum, & patriam libertati restitutam, tum ob dona ac munera quibus multos liberalissime donavit. Verum non diu fructus est regno, quod tantis laboribus & periculis occupaverat, quia quos inter intimos ac familiares ad miserat Æthiopes, dolo cum interemerunt. Cosdroas autem hoc percipiens nequaquam Reges in Arabia constituere voluit amplius, sed Provinciam per Gubernatores suos regere statuit, quorum postremus nomine Badhan sub Pseudopropheta Mahometaniam Religionem professus est. Atque hæc de Arabiæ Felicis Regibus ex Arabum Scriptorum monumentis excerpta pro ratione præsentis nostri instituti sufficiant.

DE HIRÆ, SIVE ARABIÆ MARITIMÆ REGIBUS.

CAPUT SECVNDVM.

P R I M U S qui in Hira provincia regnavit, quemadmodum tradunt Ismael Sciahinsciah, Sciahrestamus, Sahidus Africanus, & alii in suis Historiis & Chronicis, fuit Malechus filius Faemi, filii Ganemi, filii Dus, filii Adnani, filii Abd-allahi, filii Vahrani, filii Caabi, filii Hareti, filii Caabi, filii Malechi, filii Nasri, filii Lazadi, ex nepotibus Cahlani secundi geniti Sabæ, regnavitque ante tempora Cosdroarum Persidis. Ei succedit ipsius frater Hamrus, cui ejus ex fratre nepos suffectus Giadima, id est *Leprosus*, & eo nomine dignoscebatur, quia dudum lepra laboraverat. Hic Persarum debellavit Reges, multasque circumvicinas subjugavit gentes. Sub iis temporibus Mesopotamiam regebat, superioresque Chaldææ Euphrati adjacentes regiones, ac Orientalem Syriam vir quidam Amalcita nomine Hamrus, quocum acerrima commisit prælia Giadima, cui tandem victoria cessit Hamro occiso. Huic cum nullos liberos mares reliquisset, suffecta est filia Najela cognomine Reba, mulierum suæ ætatis speciosissima, sed non minori prudentia prædita erat. Quæ cum sibi regnoque non parum timeret, ac præsertim a Giadima, duas ad utramque Euphratis ripam construxit urbes munitissimas. Ex ea vero, quæ solitudinem respiciebat, quam sororis commiserat curæ, secretum suffoderat cuniculum ad desertum usque, ut quoties necessitas exigeret, eo saluti consuleret. Rebus ita dispositis, sese ad paternum sanguinem armis vindicandum convertit: sed sorori consilium non fuit probatum, quia belli, inquit, finis & exitus incertus est, sæpe in debiliores in-

clinat partes, sapiusque favet injustis. Quamobrem sanius certiusque consilium est mea sententia, ut dolo hostem perimas, quod facile obtinebis, si ipsi significabis per legatos, te maximopere ejus exoptare connubia, ut ex duobus regnis unum fiat inexpugnabile. Consilium minime Reginae displicuit, legati mittuntur, annuit libentissime Giadima, qui ipsi erant a consiliis id approbant præter unum Cosairum, qui muliebrem legationem nequaquam dolo carere reclamabat. Sed unius spreto, cæteris consilio stetit Rex, eoque quamprimum proficiscitur. Cumque regni Rebae esset ingressus limites, obviam habuit Reginae nuncios cum ingentibus donis ejus erga Regem animum & amorem attestantibus. Tunc Rex Cosairo, qui tale connubium dissuaserat, ait: Quid nunc tibi videtur? Cui ille: Animalia prius alliciuntur esca, tum capiuntur. Contra factorum decreta subdit Rex, nihil valent mortalium consilia. Ultro itaque procedenti, & ad regiam Rebae appropinquanti urbem infinitus propemodum occurrit equitatus, tunc quasi suorum malorum præfagus animus intrepidus olim jam in medio pectore tremere coepit. Consilii inops ad Cosairum conversus ait: Quid nunc tibi consilii restat? Respondit Cosairus: Consilium post dorsum reliquisti, nunc illud ante quæris? Sed quid tibi in tanta necessitate videtur? ait Giadima. Quid obtendit is equitatus, honorem, an Reginae dolum? Cui Cosairus: Si equitatus, postquam salutatus fueris, præbit ad honorem tibi deferendum, eum missum credas, nullusque subest dolus: at si utrumque tuum claudet latus, certissimum insidiarum hoc erit signum. Salutato igitur Rege, utrumque latus longo ordine clausit equitatus. Cosaire, tunc rex ait, Consilii & remedii quid tibi superest? Conscende, respondit, equam tuam Hasam, in qua sola nunc tua reponenda est salus, incitatoque cursu tua repete regna, nam ad similes hæc est reservata casus. Equa ista tantæ velocitatis fuisse fertur, ut nullus equus, vel equa in tota esset Arabia, quæ illam aut antevertere, aut perungere posset. Ea igitur conscensa concitato cursu sua regna repetit Giadima, & quamvis ubique equitum paratæ essent insidiæ ad capiendum fugientem, id frustra tentatum est ob equæ velocissimum cursum. Sed fata aliter disposuerant, ut prædixerat ipse. Nam postquam per triginta millia passuum cucurrit equa, tandem stetit mingendi compulsa necessitate, atque ita Rex capitur ab insidiis ibi paratis, & ad Rebam ducitur Reginam. Quæ statim ejus secari venam jubet, & evacuato sanguine moritur.

Giadima defuncto successit Hamrus ejus ex sorore nepos. Giadima enim sororem habuit suæ ætatis pulcherrimam, ut scribit Sciahinisciach, & Sciahrestanus, nomine Racas. Hæc Hadium Regis pincernam deperibat, ac ille vicissim ipsam. Amoris igitur illa impatiens Hadio dixit: Cum Regem aliquando ebrium ac lætum videris, pete me in uxorem. Ille itaque occasione nacta sibi non defuit, sed cum Rex esset quandoque lætissimus, ipsique dixisset: Quæcumque dona & munera a me petieris pro laurissimis vinis quæ mihi comparas, habebis, respondit illi: Unum instar omnium rogo, ut mihi Racas sororem tuam concedas in uxorem. Rex itaque vino lætus, nullis interpositis moris, Notario adscito, matrimonii contractum scribi jubet, & eadem nocte consummari voluit. At sequente die excussa ebrietate, & dolum subesse conjectans, Hadium capite plecti mandat. Et cum sororem reprehendisset, regi his versibus respondit illa:

*Me nescientem matrimonio tradidisti,
Et mulieres, ut me ornarent, induxisti:
Hoc non mihi, sed mero est tribuendum,
Ebrietati, tuæque stultitiæ.*

Ex eo matrimonio elegantissimum habuit Racas filium non minus sibi quam regi gratum, quem Hamrum vocarunt, & regio cultu educari curarunt, tamquam regni hæredem, si regia deesset proles. Multa de Hamro isto fabulantur Arabes, deque illius raptu a Geniis, quæ prolixitatem vitantes omittimus. Hamrus Co-

lauri, de quo supra dictum est, insidiis Rebam Reginam vita & regno spoliavit Giadimæ Avi vindictam sumens. Hamro extincto ejus succedit filius nomine Amrilcais cognomine Albadi, id est principium. Eo defuncto substituitur Hamrus illius filius, & huic Aus filius Calam Amalacita, cui successit Amalacita alius anonymus. Post hunc regno restitutus est Amrilcais secundus ex Hamri prolapia, cognomine Comburens, quod primus Arabum supplicium ignis induxit. Quo extincto regnum suscepit Alnaamanus ejus filius, & est ille, qui duo illa palatia in tota Arabia celeberrima & admiranda construi curavit, quorum unum appellavit *Harvizanec*, alterum vero *Sadirum*. Hujus ædificii causa fuit. Jazdargedō Saporis Regis Persarum filio nulli diu vivebant liberi, sed quotquot nascebantur, moriebantur statim. Consilio igitur Medicorum ad Alnaamanum mittit Bahram Giur suum filium, ut illum educaret, ubi cælum totius Arabiæ saluberrimum. Alnaamanus igitur ut morem Regi Persarum gereret, in loco omnium saluberrimo, & cunctarum affluentissimo deliciarum ea condidit Palatia. In illorum ædificiorum structura usus est Alnaamanus opera Sanmari Architecti peritissimi, qui cum omnes videret ejus admirari & laudare opus, dixit: Si dignam opere mercedem mihi promississet Alnaamanus, profecto tale excitassem ædificium, quod moveretur ad motum Solis. Quo indignatus Alnaamanus eum præcipitem agi jussit, quod causa non postulata mercedis, tam admirabile ædificium non condidisset. Alii ferunt, eum dixisse: Palatia illa ea arte esse constructa, ut uno lapide, quem ipse solus sciebat, amoto, totum corrueret ædificium. Cui Alnaamanus, ne igitur aliis indices tantum arcanum, meritis plectito pœnas; quo dicto, illum præcipitem egit. Quodam autem die ingressus Alnaamanus hortos, qui circa ea palatia late extendebantur, & florum contemplatus colorum, specierum, ac pulchritudinis varietatem ad suos dixit: Hæc mira pulchritudo tenditne irreparabiliter ad corruptionem & finem? Marcescerne hæc elegantissima species? Cui, maxime, ajunt, & præterita sunt nobis futurorum certissima exempla. Quodnam igitur, subdit ille, bonum ab eo regno expectandum erit, cujus finis est corruptio? Statimque, hoc dicto, ad loca deserta se contulit, regno abdicato, & vitam eremiticam usque ad mortem ibi egit. Alnaamano sufficitur filius ejus Almender, qui vitam produxit usque ad tempora Pheruzi filii Jazdargedō regis Persarum. Eo extincto regnum suscepit ejus filius Alasuad, qui reges Gassan debellavit, eorum expugnato regno, & suæ ditioni addito. Hic sibi successorem reliquit fratrem Almenderum, cui successit Halcama ex eadem stirpe, sed non linea. Post hunc regnum suscepit Amrilcais filius Alnaamani, qui ad eremiticam vitam se contulerat. Illo extincto successit ejus filius Almender, & huic ejus filius Hamrus, cum ejus frater Kabus, & illi alter frater Almender. Eo defuncto sufficitur Alnaamanus ejus filius cognomento Abukarbus, qui Christo nomen dedit cum matre Salma, regnavitque viginti-duobus annis, ceciditque in bello, quod causa Religionis cum Cosdroa Bazuizo rege Persarum susceperat. Alnaamani mors nequaquam bellis finem imposuit inter Arabes Christianæ Religionis ac Gentiles, quorum partibus favebat Cosdroas, sed incrementum potius dedit, donec tandem Cosdroas prævaluit, & hominem suæ factionis & persuasionis præfecit Provinciæ nomine Ajas. Sexto mense regni Ajas suum Alcoranum Pseudopropheta Mahometus, ut divinam legem sibi a Deo traditam evulgandam hominibus prædicare cœpit.

DE REGIBUS GASSAN.

CAPUT TERTIUM.

SUAM Gassanitæ originem ducunt ex Arabia Felice, ex progenie Cahlani secundi geniti Sabæ, ut scriptis suis prodiderunt supra citati Arabes Scriptores. Isti Arami fluminis, de quo supra dictum est, fugientes illuvionem ad Syriam Arabiæ conterminam appulerunt, & divertentes ad fontem quemdam nomine Gassan, ex eo Gassanitæ postea cognominati sunt. Eam provinciam necessitate impulsæ brevi debellarunt, & expulsis incolis, eorum occuparunt sedes. Primus, qui hos inter regis insignia usurpavit, fuit Giasena quadringentis, sive ut quidam malunt sexcentis sexdecim annis ante Mahometismum. Eo extincto ejus constituitur filius Hamrus, qui ut scribit Ismael Sciahinsciah, multa condidit in Syria Monasteria, inter quæ celeberrima habentur Monasterium Giabi, Monasterium Job, & Monasterium Hend. Huic successit filius Thaalabæ, tum hujus filius Hareth, tum Giabela Harethi filius, qui pontes quamplures construere curavit. Ipsi succedit filius Hareth, habitavitque urbem Balka, in qua mirabiles construxit aquæductus. Sequitur post hunc Almender major filius Harethi, filii Giabelæ, filii Harethi, filii Thaalabæ, filii Hamri, filii Giasenæ. Almenderi regnum suscepit ejus frater Alnaamanus, cui successit hujus etiam frater Giabela, & huic alter frater Alaiham, qui construxit Monasterium Sacham, & Monasterium Prophetiæ. Post hunc rex constituitur Hamrus filius Harethi ejus frater, quem subsequutus est Giasena minor Almenderi majoris filius. Hic Hiram provinciam igne incendit, ac ideo posterius ejus Incendiarii sunt dicti. Ipsi successit ejus frater Alnaamanus minor, filius Almenderi majoris, qui successorem habuit Alnaamanum filium Hamri, & is filium Giabelam. Post hunc regnum suscepit Alnaamanus filius Alhaimi, tum ejus frater Hareth, tum hujus filius Alnaamanus, tum ejus filius Almender, tum ejus frater Hamrus, tum horum frater Hayerus, tum hujus filius Hareth, quem sequutus est Giabela ejus filius, & hunc ejus filius nomine quoque Hareth, cui substitutus est ejus filius Alnaamanus. Post istum autem regni gubernacula suscepit Alaiham filius Giabelæ, & post hunc ejus frater Almender, tum alter frater nomine Sarahilus, cui successit frater alius Hamerus. Eo autem extincto ejus substitutus est nepos Giabela, tum Giabelæ filius Alhaim, Is fuit ultimus Gassanitarum rex, qui Mahometanam perfidiam sub Hamro Benacherib secundo a Mahometo Chalifa, amplexus est.

DE REGIBUS ALHAGIAZI SIVE GIARHAM.

CAPUT QVARTVM.

ALHAGIAZI Arabiæ provinciæ reges Giarham cognominantur ex primi sui regis nomine. Is autem erat ex filiis Cathan Jarabi fratris, qui toti provinciæ nomen dedit, ut supra notavimus. Giarhamo successit ejus filius Habd-talil, & huic Habd-almadan filius Gianfciam, cui ejus substitutus est filius Nafela, & huic ejus filius Habd-almasib, id est, *servus Christi*, tum Masnad, Hamrus, Hareth, Hamrus, Basar, Masnad, qui postremus in Gente Giarham regnum tenuit. Hujus Gentis multorum regum nomina & memoriam antiquitas deleuit. Ex his Ismaelem duxisse uxorem ferunt Arabum Historiographi. Multa adhuc de Arabibus essent nobis dicenda hic, sed instituti nostri præsens ratio id non patitur, nec reliqua nunc temporis permittit injuria.

CHRONICON
ORIENTALE
PETRI RAHEBI
ÆGYPTII

BSB10328608

2 H.as. 501 t#Beibd.1

Bu3/trus lbn-al-Muha_d_dib:
Chronicon orientale Petri Rahebi Aegyptii : Accessere ad ipsius Chronici illustrationem eiusdem
Josephi Simonis Assemani Dissertationes IV / Primum ex Arabico Latine redditum ab Abrahamo
Eccellensi Syro Maronita e Monte Libano, linguarum Syriacae & Arabicae in Alma Parisiensium
Academia professore regio ac interprete. Nunc nova interpretatione donatum a Josepho Simonio
Assemano Syro Maronita Bibliothecae Vaticanae secundo custode. Accessere ad ipsius chronici
illustrationem ejusdem Josephi Simonis Assemani dissertationes IV. - Venetiis : Javarina, 1729. - [9]
Bl., 270 S. - ([Corpus Byzantinae historiae])

BV004227269

Sonstiges:

☐ Sonstiges	☐ zu groß	☐ Überflüssiger Auftrag
☐ entliehen	☐ zu dick	☐ mehrbändig
☐ nicht am Fach	☐ ungeeignet	☐ Korrektur zurückgestellt

DE REGIBUS ALHAGIAZI SIVE GIARHAM.

CAPUT QUARTUM.

ALHAGIAZI Arabiæ provinciæ reges Giarham cognominantur ex primi sui regis nomine. Is autem erat ex filiis Cathan Jarabi fratris, qui toti provinciæ nomen dedit, ut supra notavimus. Giarhamo successit ejus filius Habd-talil, & huic Habd-almadan filius Gianfciam, cui ejus substitutus est filius Nafela, & huic ejus filius Habd-almasib, id est, *servus Christi*, tum Masnad, Hamrus, Hareth, Hamrus, Basar, Masnad, qui postremus in Gente Giarham regnum tenuit. Hujus Gentis multorum regum nomina & memoriam antiquitas delevit. Ex his Ismaelem duxisse uxorem ferunt Arabum Historiographi. Multa adhuc de Arabibus essent nobis dicenda hic, sed instituti nostri præsens ratio id non patitur, nec reliqua nunc temporis permittit injuria.

Buḥārūs Ibn-al-Muḥaḥib,

Chronicon orientale Accessit suppl. hist. orientalis, ab eodem concinnatum

Venetiae 1729

2 H.as. 501 t

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10328607-2